

Dubrovačko-neretvanska županija
Općina Smokvica

TRANSFORMACIJA PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE SMOKVICA

OBRAZLOŽENJE

UVOD

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br: 90/92, 29/94 i 10/97, 124/97, 50/98, 68/98, 22/99, 42/99, 117/99, 128/99, 44/00, 129/00, 92/01, 79/02 i 25/03) formirana je Općina Smokvica.

U skladu s odredbama Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i temeljem Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine (Službeni glasnik Općine Smokvica br.: 10/99, 23/04), te zaključka Općinskog vijeća o izradi PPUO Smokvica, Općina Smokvica i Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet - Zavod za urbanizam i prostorno planiranje sklopili su 19. srpnja 2004. godine ugovor broj: 51/04-19 za izradu «Prostornog plana uređenja Općine Smokvica», u daljnjem tekstu - Plan.

Tijekom 2004. godine izvršeni su obilasci prostora Općine, i održani su sastanci s glavarima mjesta Općine. U istom vremenu obavljene su sve radnje potrebne za izradu odgovarajućih kartografskih podloga na kojima se trebao izrađivati Plan.

Glavni planerski i tehnički posao obavljen je tijekom kraja 2004. godine i prve polovice 2005. godine u Zagrebu na Arhitektonskom fakultetu - Zavodu za urbanizam i prostorno planiranje.

Plan je rađen u skladu s ciljevima korištenja, gospodarenja i zaštite prostora zapisanim u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, Izvješću o stanju u prostoru i Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Smokvica, te sa neposredno višim prostorno-planskim dokumentom, Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije, dalje PPDNŽ (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 6/03). Plan je usklađen i sa zadnjom izmjenom i dopunom Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02), odnosno, Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju (NN 100/04) i Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04).

Plan je izrađen u suradnji s institucijama:

Kulturna baština: MINISTARSTVO KULTURE, Državna uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Dubrovniku, Dubrovnik, prirodna baština: MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb, šumske površine: "HRVATSKE ŠUME, Šumarija Korčula», Blato, cestovni promet: HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE, Središnji ured, Odjel za razvitak i planiranje, Zagreb, ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE, Dubrovnik, pomorski promet: ŽUPANIJSKA LUČKA UPRAVA DUBROVNIK, Ured za pomorstvo, Dubrovnik, LUČKA KAPETANIJA DUBROVNIK, Dubrovnik, poštanski promet: HRVATSKE POŠTE, Središnji ured, Dubrovnik, telekomunikacije: HT – TK CENTAR DUBROVNIK, Dubrovnik, HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA, Odašiljači i veze, Plansko tehnološki odjel, Zagreb, VIP – NET GSM d.o.o., Zagreb, elektroenergetika: HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA, D.P. "ELEKTROJUG"-

Dubrovnik, Dubrovnik, vodnogospodarstvo: HRVATSKE VODE,
Vodnogospodarski odjeljak Split, Split, HRVATSKE VODE «VGI» Opuzen,
Opuzen, N.P.K.L. d.o.o., Korčula, turizam: MINISTARSTVO TURIZMA, Odjel za
prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Zagreb

Cjelokupni rad na izradi prijedloga Plana završen je u ožujku 2005. godine, kad se pristupilo javnoj raspravi u skladu s Uredbom o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova (NN 101/98). Nakon stručne analize pristiglih primjedaba, osobito primjedaba i sugestija Županijskog zavoda za prostorno uređenje, Dubrovnik, na sjednici Vijeća Općine održanoj 08. studenog 2005. godine prihvaćen je Konačni prijedlog Plana, koji je sredinom prosinca 2005. godine upućen na postupak usvajanja.

Suglasnost Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko pravne poslove Dubrovačko-neretvanske županije sukladno Zakonu o prostornom uređenju, članku 24. pribavljena je 09. listopada 2006., a suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva sukladno Izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju, članku 45a 21. rujna 2007. godine.

A. RAZLOZI IZRADE PLANA

Prošlo je više od šesnaest godina od izrade Prostornog plana općine Korčula - revizija (1988) u sastavu koje se nalazila i današnja Općina Smokvica.

Od momenta izrade navedenog Plana došlo je do temeljitih promjena društvenog uređenja. Došlo je i do promjena u samom pristupu izradi prostornih planova temeljem, među ostalim, i općih ciljeva citiranih u narednom dijelu teksta Plana, a koji su u cijelosti navedeni u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, a osobito u Zakonu o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04.) i Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04).

Možemo navesti: tri grupe razloga za izradu novih prostornih planova:

- Političke promjene dovele su do novog administrativno-teritorijalnog ustroja, koji nije u skladu s postojećom zastarjelom prostorno-planskom dokumentacijom, što stvara znatne poteškoće i otežava ostvarenje nužnih prostornih, urbanističkih i graditeljskih zahvata. One su omogućile novi način gospodarenja i zapošljavanja što u urbanističkom smislu daje nove mogućnosti i postavlja nove zahtjeve.
- U okviru političkih promjena, bitno je naglasiti, promijenio se i imovinsko-pravni sustav, koji je uveo privatno vlasništvo umjesto društvenog i javni interes umjesto opće društvenog. Ovaj moment bitno utječe na oblikovanje novog pristupa u urbanističkom i prostornom planiranju postavljajući mnoga nova ograničenja, iz čega proizlazi nužna potreba stalnog usklađivanja interesa raznih korisnika prostora poradi postizanja optimalnih prostorno-planskih rješenja.

- Slijedom europskih i svjetskih trendova promijenili su se kriteriji zaštite okoliša, zaštite kulturne i prirodne baštine, te zaštite krajobraza, njegovih osobitosti i njegovog lokalnog identiteta. Plod je to novih spoznaja, ali i pojačane svijesti o potrebi znatno veće skrbi za naslijeđeni prostor i očuvanje tradicijske slike kraja. U dosadašnjoj prostorno-planskoj dokumentaciji, koja se temelji pretežno na kvantitativnom modelu razvoja, ta je skrb bila uglavnom deklarativna,
- Cjelokupno područje obuhvata Plana, kao i cijeli otok Korčula, nalaze se unutar Zaštićenog obalnog područja mora (u daljnjem tekstu ZOP) te sa na tom području primjenjuje Uredba o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04) (u daljnjem tekstu: Uredba). Odredbe ovog Plana usklađene su s Uredbom, kao i s Usklađenjem Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije s Uredbom (u daljnjem tekstu Usklađenje PPDNŽ).

Stoga, kao posljedica novih stavova i pooštrenih kriterija zaštite prostora nameće se potreba ispravljanja dosadašnje metodologije i ustaljene sheme izrade dokumenata prostornog uređenja gdje su prevladavali funkcionalni i kvantitativni modeli razvoja. Od navedenih modela prostornog razvoja potrebno je danas odustati, ili ih prilagoditi novim spoznajama realistične ravnoteže usklađujući međusobno mogućnosti prostora da podnese određene namjene s jedne strane i potrebe za prostorom s druge strane, a u skladu s principima održivog razvoja i zaštite prostora ZOP-a, kako ne bi došlo do nepovratnog uništenja neobnovljivih prirodnih resursa. Neusklađenost važećih prostornih planova s novim stavovima na temelju kojih se danas pristupa izradi prostornih planova uređenja i želje da se ima jedan cjelovit temeljni dokument prostornog uređenja Općine, uz zakonsku obavezu, temeljni su razlozi pristupanja izradi Plana.

Shvaćajući navedene temeljne razloge, a i neke druge, te spoznavajući vrijednosti prostora i važnost njegove buduće očuvanosti, Općinsko vijeće Općine odlučili su pristupiti izradi Plana te:

- u skladu sa zakonskim obvezama i (na području Općine) još uvijek važećim Prostornim planom općine Korčula – revizija uskladiti prostorno-plansku dokumentaciju s novim političkim ustrojem Županije i u tom kontekstu odrediti položaj Općine;
- detaljnom evidencijom i revalorizacijom spomenika graditeljske i prirodne baštine, evidencijom i vrednovanjem krajobraza, kako prirodnog tako i kultiviranog (modificiranog), ali i umjetnog (antropogenog, kulturnog), čuvajući identitet ambijenta, zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri kulturno i prirodno nasljeđe Općine, kao buduće temeljne podloge razvoja turizma, ali i svekoliike kvalitete življenja u Općini;
- zaštititi prostor od uništavanja, neracionalnog trošenja, od nekvalitetne i nedovoljno promišljene izgradnje, svađanjem svega navedenog na što je moguće manju mjeru;

- preispitati građevinska područja u još važećem Prostornom planu općine Korčula – revizija sukladno PPDNŽ i smanjiti ih tamo gdje su pretjerano i nepotrebno velika, povećati ih gdje je to nužno, odnosno, predvidjeti (čak i) nova na onim mjestima gdje će ona doprinijeti razvoju i zadržavanju stanovništva u zavičaju ne remeteći time osnovna polazišta i ciljeve zaštite prostora, ali ipak sve u skladu s Uredbom;
- prikupiti podatke od relevantnih organizacija o postojećoj komunalnoj infrastrukturi i prikazati planove razvoja;

B. ZAKONSKI OKVIRI

Temeljni zakonski okviri za izradu Plana su:

1. Ustav Republike Hrvatske,
2. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Plan prostornog uređenja Republike Hrvatske te
3. Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i
4. Uredba o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04).

Zakonom o prostornom uređenju i Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora propisana je dokumentacija, dokumenti, parametri i postupci, koji se moraju donositi ili trajno obavljati, a koji su polazište ili temelj za izradu Plana.

Ustavne odredbe o korištenju i zaštiti prostora ugrađene su u njegova četiri članka:

Članak 2. Sabor Republike Hrvatske i narod neposredno, samostalno, u skladu s Ustavom i Zakonom, odlučuje (...) - o očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva i korištenju njime.

Članak 3. (...) očuvanje prirode i čovjekovog okoliša (...) najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Članak 52. More, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskog i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku, imaju njezinu osobitu zaštitu.

Članak 69. Svatko ima pravo na zdrav život. Republika osigurava pravo građana na zdrav okoliš. Građani, državna, javna i gospodarska tijela i udruge, dužni su, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske prvi su planski dokumenti, koji daju opća polazišta i ciljeve, temeljna načela i principe uređenja prostora, a koji trebaju biti osnova izrade dokumenata prostornog uređenja.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine određeni su dokumenti prostornog uređenja, koji se trebaju donijeti za prostor Općine, pri čemu je Plan naznačen kao prvi i temeljni.

Konačno, prvi viši Plan na koji se nastavlja ovaj Plan od prosinca 2003. godine je Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 06/03) (dalje PPDNŽ) i Usklađenje Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 03/05) (dalje Usklađenje PPDNŽ).

C. TEMELJNI POSTUPAK IZRADE PLANA

Sukladno izloženim polazištima, koja su uključila razloge izrade Plana i zakonske okvire, a posljedično potrebni sadržaj i strukturu samog Plana, odabrana je i metoda, odnosno postupak njegove izrade, koja se prvenstveno temeljila na:

detaljnijom upoznavanju prostora i potreba za prostorom;

upoznavanju, evidentiranju i valorizaciji vrijednosti prirodnog nasljeđa,

upoznavanju, evidentiranju i revalorizaciji vrijednosti graditeljskog nasljeđa;

upoznavanju fizičke, društvene, gospodarske, socijalne i druge strukture Općine i svekolikih prostornih potreba;

ocjeni mogućnosti prostora da u kontekstu vrijednosti prirodnog i kulturnog nasljeđa odgovori na:

prostorne zahtjeve na razini Općine i na

prostorne zahtjeve na razini lokalnih zajednica.

Dakle, u svojoj biti, postupak izrade Plana zasnivao se na mogućnostima prostora da u danim uvjetima i prirodnim ograničenjima primi određene funkcije bez štete za prirodni okoliš i njegov krajobraz, a sukladno principima “održivog razvoja” i da zatim u skladu s navedenim principima zadovolji potrebe lokalnih sredina, ali i na odredbama Uredbe, PPDNŽ i Usklađenja PPDNŽ.

U cilju ostvarivanja navedenog metodološkog postupka izrađivač plana ostvario je suradnju s općinskim službama, koje su mu osigurale detaljno upoznavanje prostora Općine s jedne strane i upoznale ga s potrebama Općine i lokalnih

zajednica s druge strane. Paralelno su rađene studije koje su obradile demografsku, prirodnu i graditeljsku komponentu prostora.

Izrađivač plana izvršio je sintezu, koja je rezultirala tekstom i grafičkim priložima uobličenim u elaboratu Plana.

Dakle, još jednom bi naglasili da su tijekom izrade Plana poštovane zakonske formalnosti propisane:

- Zakonom o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04),
- Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04),
- Uredbom o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova (NN 101/98), i
- Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskim prikazima, obaveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98).

D. IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE SMOKVICA 2021.

U periodu od donošenja Prostornog plana uređenja Općine Smokvica zaprimane su inicijative pravnih i fizičkih osoba za izmjenama i dopunama Plana. Nadalje, od strane nadležnih općinskih upravnih tijela uočena su određena ograničenja važećeg Plana vezana uz realizaciju novonastalih razvojnih potreba na području općine. U međuvremenu je došlo i do izmjena regulative s područja prostornog uređenja, te izmjena iz kojih proizlazi nužno ažuriranje podloga Plana, odnosno georeferenciranje Plana u službenoj kartografskoj projekciji HTRS96/TM.

Unutar postupka izrade i donošenja Prostornog plana uređenja Općine Smokvica, sukladno Odluci o izradi Izmjena i dopune Prostornog plana uređenja Općine Smokvica (Službeni glasnik Općine Smokvica 12/18; dalje: Odluka o izradi), izvršena je analiza i sistematizacija ulaznih podataka te su utvrđene obveze koje proizlaze iz Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19; dalje: Zakon), prostornog plana šireg područja – Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 6/03., 3/05.-uskl., 3/06.*, 7/10., 4/12.-isp., 9/13., 2/15.-uskl., 7/16., 2/19. i 6/19. - pročišćeni tekst, 03/20. i 12/20.-pročišćeni tekst; *Presuda Visokog upravnog suda RH Br:Usoz-96/2012-8 od 28.11.2014., NN 10/15. od 28.1.2015.; dalje: PPDNŽ), iz zahtjeva javnopravnih tijela koja su se očitovala po donošenju Odluke o izradi, sektorskih propisa, dokumenata i studija te zahtjeva za izradom Plana.

Kao ciljevi izrade i donošenja Plana, Odlukom o izradi određeni su:

- izvršiti nužne izmjene i dopune radi usklađenja s PPDNŽ, uključivo reviziju izdvojenih građevinskih područja izvan naselja
- izvršiti nužne izmjene i dopune radi usklađenja sa Zakonom i Zakonom o gradnji
- izvršiti nužne izmjene i dopune radi usklađenja s posebnim propisima, odnosno izvršiti nužne izmjene i dopune koje mogu proizaći iz zahtjeva za izradu Plana koji će se dobiti od javnopravnih tijela određenih posebnim propisima
- razgraničenje izgrađenog dijela građevinskih područja dopuniti sukladno građevinskim dozvolama i drugim aktima, odnosno promjenama u periodu od stupanja na snagu PPUO, te izvršiti dopunu PPUO sukladno članku 201. Zakona određivanjem neuređenih dijelova građevinskih područja
- izraditi grafički dio PPUO na katastarskim i topografskim podlogama u službenoj kartografskoj projekciji HTRS96/TM sukladno Uredbi o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15)
- preispitati planirane površine isključivih namjena unutar građevinskih područja, sukladno zaprimljenim zahtjevima i razvojnim potrebama Općine Smokvica
- izvršiti izmjene proizašle iz zaprimljenih prijedloga odnosno inicijativa za izradu ID PPUO pri čemu će se razmatrati i zahtjevi za korekcijom granica građevinskih područja temeljem objavljenog javnog poziva
- otkloniti pojedina ograničenja koja proizlaze iz prostorno-planskih rješenja PPUO, a koje otklanjanje je od interesa za razvoj gospodarstva na području Općine Smokvica
- revidirati obuhvate predviđenih urbanističkih planova uređenja sukladno izmijenjenoj zakonskoj regulativi
- revidirati provedbene odredbe u skladu s prethodnim podstavcima ovog stavka

Revizija planskih rješenja u svim dijelovima Plana (kartografskim prikazima, odredbama za provođenje te obrazloženju) nije utjecala, niti mijenjala osnovne konceptualne postavke – polazišta i ciljevi – izvornog PPUO Smokvica već su formulirana i predložena operativnija rješenja, koja na adekvatan način odgovaraju aktualnim potrebama u provedbi Plana, odnosu daljnjem uređenju i razvoju područja Općine Smokvica.

E. TRANSFORMACIJA PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE SMOKVICA

Postupak transformacije Prostornog plana uređenja Općine Smokvica (Službeni glasnik Općine Smokvica broj 16/07 i 4/22), u daljnjem tekstu: transformacija Plana, započeo je donošenjem Odluke o transformaciji Prostornog plana uređenja Općine Smokvica (Službeni glasnik Općine Smokvica 2/24; u daljnjem tekstu: Odluka o transformaciji).

Postupak transformacije Plana temelji se na odredbama članka 113.a Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23), u daljnjem tekstu: Zakon, a u skladu s Pravilnikom o prostornim planovima (Narodne novine broj 152/23), u daljnjem tekstu: Pravilnik.

Razlozi za transformaciju Plana proizlaze iz Zakona kojim je dana mogućnost provedbe postupka transformacije kao procesa prelaska Plana iz analognog u digitalni oblik uz digitalnu transformaciju poslovnih procesa u sustavu ePlanovi.

Cilj transformacije Plana je izrada i donošenje digitalnog oblika Plana sa svojstvima i sadržajima pridruženih sukladno Pravilniku.

Programska polazišta u postupku transformacije Plana su važeća prostorno planska rješenja određena Planom koja se u cijelosti zadržavaju tj. u postupku transformacije Plana ne mogu se izmijeniti prostorno planska rješenja određena Planom.

Teme Plana za koje ne postoji odgovarajući kod u elektroničkom sustavu prikazane su na prilogima Obrazloženja „1. Prenesene teme – staništa“ i „2. Prenesene teme – ostalo“.

Linija razgraničenja namjene površine mora i ostalih namjena izvan građevinskih područja transformirana je na način da u najvećem dijelu prati granicu JLS prema moru. Mjestimično, u blizini građevinskih područja, razgraničenje je transformirano na način da prati granice katastarskih čestica digitalnog katastarskog plana.

Prikaz transformacije provedbenih odredbi Plana dan je u istoimenom prilogu.

U tablici E.1. dan je iskaz transformacije namjena u obuhvatu Plana.

TABLICA E.1.
ISKAZ TRANSFORMACIJE NAMJENA

GPN / GPIN / IGP; državni značaj (DZ) / regionalni značaj (RZ) / lokalni značaj (LZ)	Naziv građevinskog područja	Naziv pravila provedbe / plana užeg područja	Namjena (važeći Plan)	Namjena (transformacija Plana)
GPN	Smokvica	PP_1.	M – mješovita namjena	M4 – mješovita namjena
	Smokvica		gospodarska namjena – poslovna; K5 – mješovite zone pretežito poslovne, I3 – pretežito prehrambeno- prerađivačka	I2 – Proizvodna namjena - prehrambeno- prerađivačka
IDGPN	Brna 1, Brna 2, Vinašac, Blaca		M – mješovita namjena	S5 – stambena namjena – poljoprivredna domaćinstva
	Brna 1		T1 – hotel	T1 – ugostiteljsko- turistička namjena (u GPN-u)
	Brna 2		T2 – turističko naselje	T1 – ugostiteljsko- turistička namjena (u GPN-u)
GPIN	Groblje Smokvica	PP_2.	G – groblje	Gr – groblje
	GZ Smokvica 1		gospodarska namjena – proizvodna; I3 – pretežito prehrambeno- prerađivačka, K5 – mješovite zone pretežito poslovne	I2 – Proizvodna namjena - prehrambeno- prerađivačka
	GZ Smokvica 2		gospodarska namjena – proizvodna; I3 – pretežito prehrambeno- prerađivačka, K5 – mješovite zone pretežito poslovne	I2 – Proizvodna namjena - prehrambeno- prerađivačka
IGP		PP_3.	PP – prirodna plaža	R8 – prirodna plaža
			R2 – kupalište (lokacija)	R7 – uređena plaža
			IS	IS1 – cestovni promet

GPN / GPIN / IGP; državni značaj (DZ) / regionalni značaj (RZ) / lokalni značaj (LZ)	Naziv građevinskog područja	Naziv pravila provedbe / plana užeg područja	Namjena (važeći Plan)	Namjena (transformacija Plana)
			E3 – iskorištavanje mineralnih sirovina, tehnički građevni kamen	E – eksploatacija mineralnih sirovina
			luka otvorena za javni promet lokalnog značaja	L1 – luka otvorena za javni promet
			P2 – vrijedno obrađivo tlo	vrijedno zemljište namijenjeno poljoprivredi
			P3 – ostala obrađiva tla	ostalo zemljište namijenjeno poljoprivredi
			Š1 – gospodarske i zaštitne šume	zemljište namijenjeno šumi i šumsko zemljište državnog značaja
			PŠ – ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište	ostalo zemljište
IGP DZ			IS	IS5 (DZ) – zračni promet državnog značaja
IDGPN	Brna 1	UPU „Brna istok“	M – mješovita namjena	S5 – Stambena namjena - poljoprivredna domaćinstva
		UPU „TL Punta Zaglav“	ugostiteljsko- turistička namjena T1 – hotel, T2 – turističko naselje	T1 – Ugostiteljsko- turistička namjena (u građevinskom području naselja)
		UPU „LN Brna“	LN - luka nautičkog turizma (dio na kopnu)	Površina određena urbanističkim planom uređenja
			LN - luka nautičkog turizma (dio na moru)	LN (RZ) – luka nautičkog turizma
	Blaca	UPU „Blaca“	M – mješovita namjena, IS – površine infrastrukturnih sustava	Površina određena urbanističkim planom uređenja
GPIN	SRC Smokvica	UPU „SRC Smokvica“	R3 – sportska dvorana	R2 – Sportsko- rekreacijska namjena - sportske građevine i centri

GPN / GPIN / IGP; državni značaj (DZ) / regionalni značaj (RZ) / lokalni značaj (LZ)	Naziv građevinskog područja	Naziv pravila provedbe / plana užeg područja	Namjena (važeći Plan)	Namjena (transformacija Plana)
GPIN (RZ)	TZ Prihodišća (RZ)	UPU „TZ Prihodišća" (ŽZ)	T1 – hotel	T (ŽZ) – ugostiteljsko- turistička namjena (u GPIN-u)

U tablicama E.2. i E.3. dani su iskazi površina građevinskih područja naselja po naseljima te izdvojenih građevinskih područja izvan naselja po namjenama preuzeti iz modula ePlanovi Editor.

TABLICA E.2.

ISKAZ POVRŠINA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA (GPN) I POVRŠINA IZDVOJENIH DIJELOVA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA (IDGPN) PO NASELJIMA *

Oznaka	Vrsta	Područje	Ukupna površina	Površina izgrađenog dijela		
				ha	ha	%
Smokvica [058629]			77,53	48,46		62,5%
<i>Građevinsko područje naselja [GPN]</i>			34,21	25,03		73,17%
Smokvica	GPN	Smokvica	34,21	25,03		73,17%
<i>Izdvojeni dio građevinskog područja naselja [IDGPN]</i>			43,32	23,43		54,09%
Brna 2	IDGPN	Smokvica	1,81	0,59		32,6%
Brna 1	IDGPN	Smokvica	25,13	19,34		76,96%
Vinašac	IDGPN	Smokvica	2,13	1,09		51,17%
Blaca	IDGPN	Smokvica	14,25	2,41		16,91%

*Iskazane vrijednosti odražavaju prijenos podataka na ažurne podloge sustava ePlanovi, uključivo razgraničenja administrativnih naselja.

TABLICA E.3.

ISKAZ POVRŠINA IZDVOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA IZVAN NASELJA (GPIN) PO SKUPINAMA PRIMARNIH NAMJENA *

Oznaka	Vrsta	Područje	Ukupna površina	Površina izgrađenog dijela		
				ha	ha	%
<i>[S] stambena</i>						
Nema podataka						
<i>[M] mješovita</i>						
Nema podataka						
<i>[D] javna i društvena</i>						
Nema podataka						

Oznaka	Vrsta	Područje	Ukupna površina	Površina izgrađenog dijela	
			ha	ha	%
[G] gospodarska namjena državnog značaja					
Nema podataka					
[K] poslovna					
Nema podataka					
[KS] komunalno-servisna					
Nema podataka					
[I] proizvodna			6,43	4,63	72,01%
GZ Smokvica 1	I2	Smokvica	5,56	4,63	83,27%
GZ Smokvica 2	I2	Smokvica	0,87	0	0%
[GO] gospodarenje otpadom					
Nema podataka					
[T] ugostiteljsko-turistička			9,98	0	0%
TZ Prihodišća (RZ)	T	Smokvica	9,98	0	0%
[R] sportsko-rekreacijska			2,98	0	0%
SRC Smokvica	R2	Smokvica	2,98	0	0%
[R1] golfigralište					
Nema podataka					
[Z] zelene površine					
Nema podataka					
[Gr] groblje			0,58	0,29	50%
Groblje Smokvica	Gr	Smokvica	0,58	0,29	50%
[IS] površine infrastrukture					
Nema podataka					
[L] površine infrastrukture - luke					
Nema podataka					
[E] eksploatacija					
Nema podataka					
[P] zemljište namijenjeno poljoprivredi					
Nema podataka					
[Š] zemljište namijenjeno šumi					
Nema podataka					
[PŠ] ostalo zemljište					
Nema podataka					
[V] površine unutarnjih voda					

Oznaka	Vrsta	Područje	Ukupna površina	Površina izgrađenog dijela	
			ha	ha	%
Nema podataka					
<i>[Pm] površina mora</i>					
Nema podataka					
<i>[H] akvakultura</i>					
Nema podataka					
<i>[PN] posebna namjena</i>					
Nema podataka					
<i>[ZPI] zona posjetiteljske infrastrukture</i>					
Nema podataka					
<i>[ZTI] zona tradicijske izgradnje</i>					
Nema podataka					
<i>[RP] ostale površine državnog značaja</i>					
Nema podataka					
<i>[Ppvr] Površine čija je provedba određena drugim planom</i>					
Nema podataka					

*Iskazane vrijednosti odražavaju prijenos podataka na ažurne podloge sustava ePlanovi, uključivo razgraničenja administrativnih naselja.

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Današnje upravno-teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske uređeno je Ustavom Republike Hrvatske, i među ostalim zakonima, Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15).

Na području bivše Općine Korčula koja je obuhvaćala otok Korčulu i zapadni kraj poluotoka Pelješca, uspostavljene su nove jedinice lokalne samouprave i to: Općina Orebić, Grad Korčula, Općina Smokvica, Općina Blato i Općina Vela Luka i Općina Lumbarda. Sve one pripadaju Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Kopnom Općina Smokvica graniči s Općinom Blato i Gradom Korčula, a Općinama Orebić, Blato, i Lastovo, te Gradom Korčula i morem. U svom sastavu ima samo jedno naselje, naselje Smokvicu, koje se sastoji od Smokvice, Brne u uvali Brna, Vinašca na južnoj obali zapadno od Brne i Blace na sjevernoj obali, zapadno prema granici s Općinom Blato.

Novom administrativnom organizacijom zadržan je prethodni položaj naselja Smokvica u hijerarhiji naselja i jedinica lokalne samouprave na otoku.

Općina Smokvica prostire se na 43,48 km², a prema popisu stanovništva 2001. godine imala je 1012 stanovnika. Gustoća stanovništva iznosila je (2001. godine) 23,28 stanovnika po km².

Istovremeno Dubrovačko-neretvanska županija prostire se na 1783,68 km², a prema popisu stanovništva 2001. godine imala je 122 870 stanovnika, koji su živjeli u 225 naselja. Srednje naselje Županije imalo je 546 stanovnika, a gustoća stanovništva iznosila je 68,88 stanovnika po km².

Prema tome Općina Smokvica u županijskom prostoru sudjeluje sa 2,43 % površine i 0,82 % stanovništva, a u broju naselja participira sa 0,44 %. Tablica 1.

TABLICA 1

OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

ŽUPANIJA DUBROVAČKO- NERETVANSKA	POVRŠINA		STANOVNICI				STANOVI				DOMAĆINSTVA		GUSTOĆA NASELJENOSTI	
OPĆINA SMOKVICA			POPIS 1991.		POPIS 2001		POPIS 1991.		POPIS 2001		POPI S 1991	POPI S 2001.	1991.	2001.
	Km ²	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	Broj	St / Km ²	St / Km ²
ŽUPANIJA ukupno	1784	10	12632	10	12287	10	4841	10	5204	10	39012	39125	70,8	60,7
Gradovi ukupno		0	9	0	0	0	4	0	8	0				

Gradovi															
pojedinačno															
Općine ukupno															
Općina Smokvica	43,4	2,	907	0,7	1012	0,8	-	-	642	1,2	-	330	24,4	23,27	
	8	4								3				5	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Dokumentacija 560, 1984, Zagreb, za 1991. godinu, www/dzs.hr za 2001. godinu.

Uspoređujući kretanje broja stanovnika uočavamo da stanovništvo Županije u razdoblju 81/71 (indeks 1,07), u razdoblju 91/81 (indeks 1,09) konstantno raste, ali u razdoblju 01/91 (indeks 0,97) stagnira. Međutim Općina Smokvica je u razdoblju 01/91 (indeks 1,12) pokazala znatan rast svoje populacije.

Dubrovačko-neretvansku županiju čini pet Gradova i 17 Općina¹. Usporednom analizom sedam odabranih činitelja što zastupaju: kvantitativne, vitalne, dinamičke, društveno-gospodarske i demografske karakteristike Gradova/Općina i time na određen način zrcale njihovo demografsko stanje, moguće je dati razmjerno objektivnu sliku demografske pozicije svakog Grada/Općine promatranog prostora. Ovakva demografska analiza, može ukazati i na eventualne anomalije demografskog stanja te na izvjestan način pruža razmjerno objektivnu (skupnu) prostorno-demografsku sliku pozicije Gradova/Općina (ili naselja) u okviru određenog prostora. Korišteni su podaci Popisa 1991., jer svježijih podataka za ovakvu analizu još nema.

Prikaz na grafikonu 1 zorno pokazuje hijerarhijski slijed Gradova/Općina Dubrovačko-neretvanske županije. Apcisa prikazuje slijed Gradova/Općina, a ordinata kumulativne vrijednosti diferencija zbroja rangova, jer se ovim matematičkim postupkom jasno mogu grafički uočiti lomovi kontinuiteta funkcije i lako se mogu uočiti grupacije, koje teško možemo prepoznati promatrajući samo slijed brojaka.

Ne ulazeći u dublje analize, ukratko, iz grafikona 1 možemo uočiti hijerarhijski slijed tri izrazito definirane grupacije Gradova/Općina Županije.

Na čelu se nalazi, naravno, Grad Dubrovnik promatran zajedno sa Župom Dubrovačkom kao cjelina. Grad Metković na vrlo je visokom drugom mjestu. Iznenađujuće visoko mjesto ima i Općina Lastovo², a slijede je Gradovi Korčula i

¹ U ovoj analizi Grad Dubrovnik i Općina Župa Dubrovačka promatrani su kao jedna cjelina, budući naselja Grada Župe Dubrovačke u popisu stanovništva 1991. godine nisu bila iskazana kao samostalna naselja s pridruženim statističkim podacima u službenim publikacijama Državnog zavoda za statistiku. Za tu diferencijaciju trebalo je ući u statističke popisne krugove. Zato navedena analiza koristi 21 jedinicu lokalne samouprave umjesto 22. Korišteni su podaci popisa 1991. godine, jer svježijih za ovu analizu još nema.

² Visoka pozicija Lastova, obzirom na odabrane analizirane pokazatelje, sasvim je logična i odličan je odraz njegove izolirane geografske pozicije. Obzirom na broj stanovnika razmjerno ih dosta radi u uslužnim djelatnostima (jednostavno neke usluge moraju biti), dnevno ne migriraju na rad u druge radne centre, indeks rasta je razmjerno visok (91/81: 1.28) i razmjerno je malo domaćinstava s poljoprivrednim gospodarstvom (18,3%).

Ploče. Svi navedeni čelni Gradovi, odnosno Grada središta su širih prostora, pa i nije čudno što su se izdvojili iz promatranog skupa kao čelna naselja.

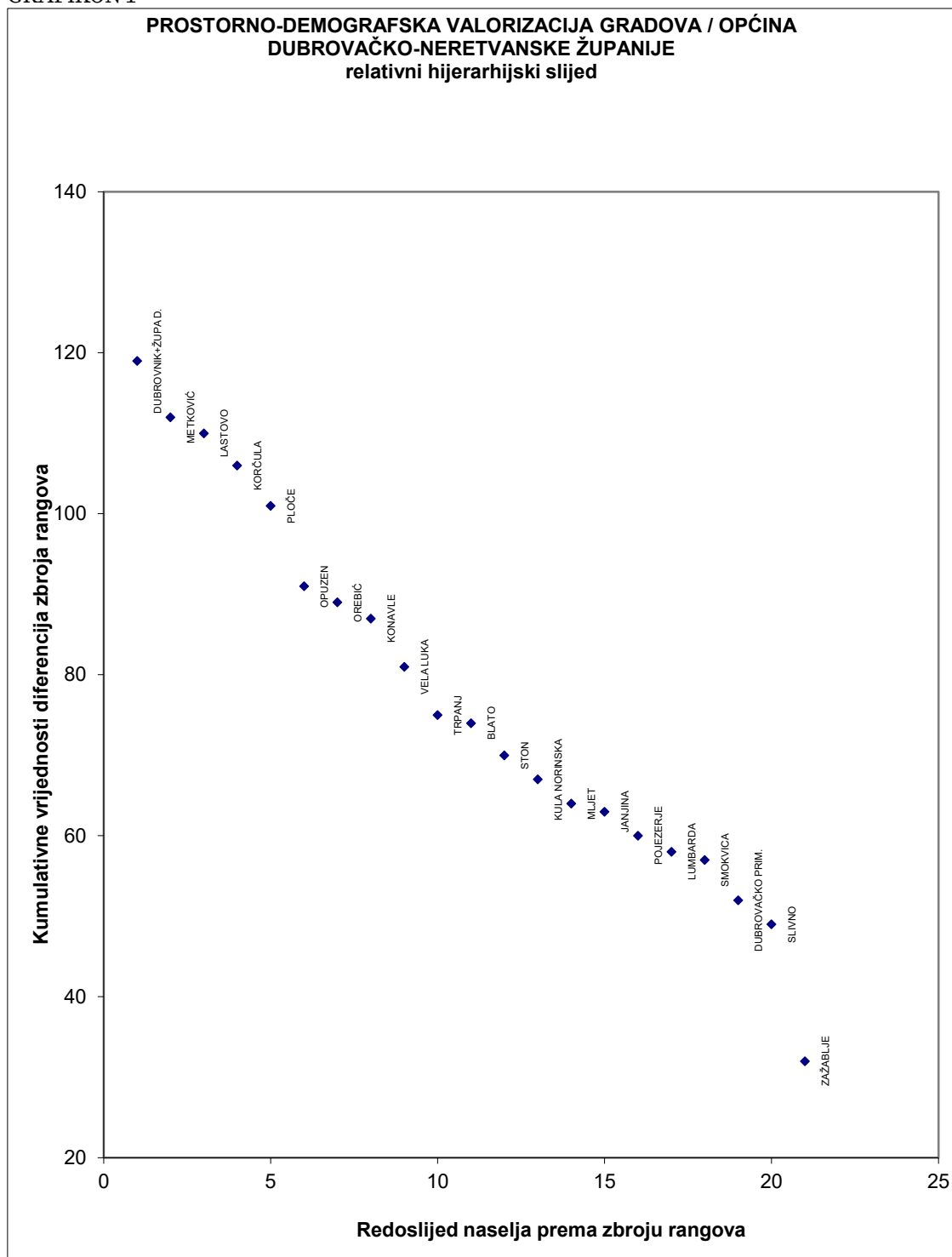
Slijedi grupa, koju tvore četiri Grada/Općine, razmjerno još uvijek hijerarhijski dosta visoko smješteni. Sačinjavaju je Grad Opuzen, Općine Orebić, Konavle i Vela Luka. To su manja središta što popunjavaju međuprostore ili su na povoljnim prometnim pozicijama.

Slijedi posljednja, najveća skupina od 12 Općina na čelu s Općinom Trpanj, a na začelju s Općinom Zažablje. U ovoj grupi nalazi se i Općine Smokvica. Trebalo bi izvršiti detaljniju analizu uzroka određene pozicije svake Općine pojedinačno. Očito je da Općina Smokvica ovaj svoj položaj velikim dijelom zahvaljuje Blatu i neposrednoj blizini, kao i poziciji između Vala Luke i Korčula.

1.1.1.1. Smještaj, veličina i geoprometni položaj

Otok Korčula dio je megaregije jadranske Hrvatske kojoj pripada i Dubrovačko-neretvanska županija. U užem smislu ona je dio jugoistočne dalmatinske makroregije s arhipelagom. Južna Dalmacija je najmanji, najuži i najrjeđe naseljeni dio megaregije (Dubrovačko-neretvanska županija po gustoći je inače 14. među županijama i gradom Zagrebom). Čine je otoci Korčula, Lastovo i Mljet od većih te dubrovački arhipelag Elafitskih otoka, poluotok Pelješac, dubrovačko priobalje jugoistočno od poteza Klek - Neum i Konavle do Sutorine. To je jedini dio južnog Hrvatskog primorja koji nema svoju zagoru unutar R. Hrvatske, jer neposredno iza obale prelazi u hercegovački krš R. BiH i primorja Crne Gore.

GRAFIKON 1

Svojim oblikom i položajem, južna je Dalmacija u klimatsko - pejzažnom pogledu maritimnija i ugodnija s manje bure, a više juga nego ostali dijelovi Dalmacije na sjeveru. Krš i ovdje prevladava, a tla su veoma skućena i bez stalnih površinskih tekućica. Biljni pokrivač je zagasitiji i osim u kopnenom stonsko-dubrovačkom zaleđu, bujniji nego drugdje u Dalmaciji.

Prostorni domet jugoistočne Dalmatinske makroregije s arhipelagom, praktično Dubrovačko-neretvanske županije, teži pokrivanju cijele južne Dalmacije, međutim, utjecaj Dubrovnika na rubne predjele makroregije (Korčula, sjeverozapadni dio Pelješca, Lastovo, Ploče) slabiji je od odgovarajućih utjecaja ostalih regionalnih centara u južnome Hrvatskom primorju (Splita na npr.). Stoga valja razlikovati prostore uže i šire dubrovačke makroregije. Uži bi obuhvatio prigradsko priobalje s Elafitskim otocima, Župom i Konavlima, a širi gotovo cijelu južnu Dalmaciju, odnosno administrativno gledajući, preostali dio Dubrovačko - neretvanske županije čiji je dio i Otok Korčula a time i Općina Smokvica u njegovom središnjem dijelu.

Korčulansko - pelješki kraj ima prijelazno obilježje između splitske i dubrovačke regije, jer se zapadni dio Pelješca i otok Korčula nalaze u snažnom utjecaju Splita preko Vela Luke, dok istočni dio otoka Korčule i Pelješac ulaze u izrazitu gravitacionu zonu Dubrovnika. Općina Smokvica točno je u (prometnom) procijepu iako administrativno, naravno, gravitira Dubrovniku kao svom županijskom središtu.

Prostor jugoistočne Dalmatinske makroregije s arhipelagom u cijelosti je dio Dubrovačko - neretvanske županije, koja je prostorno nešto šira, jer su u nju uključeni i prostori oko gradova Ploče i Opuzen.

Korčula je najjužniji otok srednjodalmatinske otočne skupine, kojoj pripada više po funkcijama i gravitacijom stanovništva nego svojim prirodnim položajem. Korčula se ubraja u naše najveće otoke (276,03 km²). Pelješcu se približila na 1270 metara u predjelu Kneže. Ime iz kojega se oblikovao njen današnji naziv "Korčula" potječe od imena Corcyra melaina (nigra), a koji je otok dobio temeljem svog crnog izgleda radi gustih šuma bora i česmine. Konstantin Porfirogenet spominje prvi put u 10 st. slavenski naziv Kurkra ili Krkar.

Na brežuljku Koludert kod samog naselja Lumbarda nađeni su 1877. godine ulomci grčkog natpisa s početka IV stoljeća prije Krista, najstarijeg pisanog spomenika iz naših krajeva. On sadržava psefizmu (odluku) kojom se reguliraju imovinski odnosi grčkih naseljenika na Korčuli i daje popis naseljenika, kojih je bilo vjerojatno više od dvije stotine. Prema ovim nalazima i bilješkama starih pisaca, na mjestu sadašnje Korčule i Lumbarde bile su grčke kolonije. Četiri naselja imaju nazive predslavenskog podrijetla, pa su i najstarija: Čara, Korčula, Lumbarda i Pupnat.

1.1.1.2. Prirodne svojstvenosti kraja

Otok Korčula, na čijem je istočnom dijelu smješten Grad Korčula, istočnije Općina Lumbarda, a zapadnije Općine Smokvica, Blato i Vela Luka pripada skupini južno-dalmatinskih otoka. Sjeveroistočno od Grada Korčule prostire se korčulanski arhipelag kojega čini oko 20 otoka, otočića i grebena, od kojih su najznačajniji Badija, Majsan i Vrnjak, a pripadaju Gradu Korčuli. Od svih otočića i grebena arhipelaga samo otočić Knežić pripada Općini Lumbarda. Općina Smokvica nema niti otoka, niti otočića, niti grebena.

Otok Korčula građen je od vapnenca i dolomita gornje krede. Unutarnji dio otoka (od Žrnova na istoku do Vela Luke na zapadu) izgrađen je od trošnih dolomita, koji su izrazitiji na zapadnom dijelu otoka. Kroz ostali dio otoka, osim krajnjeg zapadnog dijela, pružaju se dva pojasa rudastih vapnenaca, koji tvore sjevernu i južnu stranu otoka i krajnji istočni dio otoka, koji obuhvaća prostor Lumbarde. Vapnenci i dolomiti mjestimično su prekriveni pleistocnim brečama, pijeskom i crvenicom, koja je taložena u ranije nastalim udubinama. Dominantni su oblici otoka dva niza kraških udolina, koje se od glavne vapnene mase polako spuštaju prema istoku i zapadu. Istočni niz tvore udoline Čarskog, Pupnatskog i Žrnovskog polja te Donje blato, danas u Općini Lumbarda, čija je kota na svega 1,20 m nadmorske visine i koje je podzemno spojeno s morem. Na krajnjem istoku između naselja Lumbarda i poluotoka Ražnjića nalazi se Lumbarajsko polje, pokriveno naslagama pijeska, koje su nastale nanosima vjetrova u pleistocenu. U okolici plaže Pržina ove naslage izlaze na samu površinu. U Općini Smokvica možemo prepoznati udoline obrasle vinovom lozom: polja Sitnica, Banja, Dračevica, Kruševo.

U seizmičkom pogledu otok Korčula djeluje kao potpuno samostalna seizmotektonska jedinica u kojoj seizmička aktivnost nije izražena. No procijenjeno je da je intenzitet seizmičke aktivnosti veći u području od Lumbarde do Blata, nego od Blata do Vela Luke.

Južna i sjeverna obala Općine imaju sve osobitosti južne i sjeverne obale otoka Korčule, koje su izrazito različite.

Južna obala je relativno lakše pristupačnija te ima jednu dobru uvalu (uvala Brna). Sjeverna obala znatno je nepristupačnija i prometno je više izolirana, slabo razvedena i bez uvala. Postoji tek jedna markantna točka – rt Blaca.

Klimatske prilike vrlo su povoljne. Južni položaj i maritimnost ublažavaju termičke ekstreme i klimu čine ugodnom iako ponekad iznenade studeni prodori s kopna. Srednje siječanske temperature nisu nikad niže od 9,8 °C, dok srpanjske ne prelaze 26,9 °C. Relativno male godišnje amplitude povoljne su za poljoprivredu. Dnevne su amplitude male, a mrazova nema. Dominantni su vjetrovi bura, koja snižuje temperaturu na sjevernoj obali i jugoistočnjak (jugo), koji otežava redovite brodske linije. Po klimatskim karakteristikama razlikuje se južna obala (više temperature, dominantno jugo i visoki valovi) od sjeverne obale (niže temperature, jaka bura i veća naoblaka). Općina Smokvica, koja izlazi i na južno more Lastovski

kanal i na sjeverno more Hvarski kanal spaja na neki način ova dva klimatski svojstvena prostora.

Zbog poroznosti terena tekućih voda nema niti Općina Smokvica, niti cijeli otok. Najveći dio oborinskih voda propada kroz vapnence i ispucane dolomite te teče podzemno. Relativno su značajne samo snažne i kratkotrajne bujice za jakih kiša pretežno na padinama južne obale. To dokazuju brojne vrulje, osobito poslije kiše.

Korčula je naš najšumovitiji otok, ali se njegov biljni pokrov promijenio antropogenim utjecajem. Najbolje to potvrđuju toponimi na kojima danas više nema šume. Česmينا i bor sjekli su se za građu brodova, dok je makija uništavana za ogrjev i prehranu stoke.

U krajobrazu kraja svojstveno je pružanje kraških udubljenja i polja. Međusobno su razdvojena niskim bilima po kojima se, kao i po padinama brežuljaka koji ih okružuju, nižu podzidani dolci vinograda i maslinika, grupe čempresa i makije, te najvećma grupacije alepskog i crnog bora i hrasta crnike. Taj kultivirani krajolik, usprkos činjenice da možda i nije osobito tipičan za otok, jedinstven je spomenik ljudskom radu. Tome osobito treba pridružiti slikovita polja obrasla kulturama vinove loze čuvenog pošipa.

Fitocenološki kraj pripada asocijaciji hrasta crnike, koji je svojstven mediteranskom kraju. Utjecajem abiotskih, ali i biotskih čimbenika na pojedinim mjestima šume su degradirane do stadija gariga, pa i rijetko obraslih kamenjara. Atraktivnost krajolika pojačana je svojstvenim korčulanskim reljefom i njegovom slikovitošću. Tablica 2.

TABLICA 2

STRUKTURA POLJOPRIVREDNOG I ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA U GRADU KORČULA

Općina/o tok	Ukupna površina ha	Poljopriv redne površine ha	Obradive površine ha	Oranice ha	Šumsko zemljište ha	neplodno zemljište ha
Općina Smokvica	4348	4232	647	256	3114	116
Otok Korčula ukupno	27583	9928	4486	1658	16712	944

Izvor: RH, Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar Dubrovnik, Ispostava-Odsjek za katastar nekretnina Blato, 2005.

1.1.2. PROSTORNO-RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Potencijal skoro svakog prostora, pa tako i prostora na kojemu se prostire Općina Smokvica za ukupni gospodarski, društveni i kulturni razvoj zavisi i ogleda se u nekoliko povoljnih, odnosno nepovoljnih čimbenika.

Prvenstveno su to:

- prostor i okoliš sa svojim resursima i elementima koji se u njemu pojavljuju i koji predstavljaju prirodni temelj svakog života i razvitka. Uglavnom su ograničeni i neponovljivi;
- stanovništvo, broj, struktura, raspodjela, osobine, način života i njegove potrebe;
- sustav zajedničkog života stanovništva, mreža ljudskih naselja šireg prostora, manjih središta u mreži seoskih naselja;
- povezanost pojedinih područja otoka i Općine Smokvica međusobno i sa širim državnim prostorom, cestovnim, vodenim, zračnim i drugim infrastrukturnim sustavima;
- postojeće gospodarske jedinice razmještene u prostoru, njihova proizvodna i uslužna funkcija;
- sustav društvenih službi i njihovi objekti, obrazovne, kultura, zdravstvo, socijalna skrb itd.;
- organizacija od države do Općine u svim njenim oblicima, do sustava lokalne uprave i samouprave, koja funkcionalno i hijerarhijski sudjeluje u procesu donošenja odluka važnih za tijek zajedničkog života i razvitka;
- geopolitički položaj, gospodarsko i strateško okruženje.

Posebnim vrijednostima resursima smatraju se:

- zaštićena područja prirode, osobito područje ZOP-a u koji ulazi cijela Općina;
- spomenici graditeljske baštine;
- razvedena morska obala;
- resursi: prirodne šume, nezagađena tla, rezerve pitke vode, očuvani kultivirani krajobraz i veliki dio prirodne obale mora.

Općina raspolaže dijelom gore navedenim prostornim vrijednostima.

Od svih navedenih čimbenika, prostor i okoliš predstavljaju temeljno i iskonsko bogatstvo i ograničen prirodni izvor te okvir u kojemu su prisutne sve pojave i odvijaju se sve ljudske djelatnosti. Hrvatska ima veoma kvalitetan prostor i okoliš, a nije osobito bogata, strateškim sirovinama i energetske izvorima, pa uslijed toga svaki pristup razvitku, traži da se najracionalnije i najekonomičnije gospodari s okolišem i prostorom, a to se odnosi osobito na prostor Općine.

Osim tehničkog kamena Općina nema drugih sirovina. Nema niti izvora energije, niti pitke vode. Prirodna komponenta prostora, elementi prirodnog i uglavnom (još) sačuvanog tradicijskog kultiviranog (slikoviti vinogradi) i kulturnog krajolika te šumovit predjeli općinski su najvredniji prirodni izvori, vrijedni čuvanja i podobni da budu temelj za prezentaciju prostora Općine u turističkom gospodarstvu.

Činjenica razvitka znanosti, tehnike, tehnologije, proizvodnje i potrošnje i posljedično snažan proces urbanizacije te osobito novi sustav vrijednosti i privatnog vlasništva, ugrozili su prostor i okoliš Otoka, osobito prostor oko naselja Korčula i potez južne obale Općine Blato. To je zahtijevalo novi pragmatičniji pristup planiranju i uređivanju prostora, a on počiva na nekoliko načela:

- Planiranje i uređenje prostora mora obuhvatiti ne samo prostor i njegovo funkcionalno uređenje već treba obuhvatiti i usmjeravati i pojave koje se javljaju u tom prostoru, a očituju se u uočljivim promjenama izgleda prostora.
- Temeljni cilj takvog planiranja prostora je postizanje održivog - trajnog i postojanog - razvoja, koji će koristiti sadašnji prostor i okoliš tako da ne dođe do njegovog nepovratnog uništenja.
- Jedno od osnovnih polazišta modernog pristupa prostornom uređenju jest ravnopravno vrednovanje ciljeva zaštite prostora i okoliša s ciljevima razvitka već u prvoj fazi planskog procesa.

Iz svega proizlazi potreba cjelovitog pristupa zaštiti okoliša. Unatoč destrukciji urbane i ruralne konzistentnosti i primjene općih obrazaca oblikovanja i pojednostavljivanja funkcija i oblika, dijelom su se ipak očuvale povijesne strukture, a još više atraktivni krajobrazi, kao glavna uporišta identiteta Općine.

S gledišta temeljne zadaće uređenja prostora Općine, uvažavajući promjene imovinskopravnog sustava, i značaj građevnih područja i kao razvojnog čimbenika od važnosti su:

- opasnosti neracionalnog korištenja prostora i
- opasnosti povećanog interesa za izgradnjom na određenim atraktivnim dijelovima obalnog prostora,

Stoga je ključna realizacija sukladno zacrtanim planskim rješenjima.

U Općini ove su opasnosti razmjerno malo prisutne. Tek ponešto u zoni izdvojenog dijela naselja Smokvice u uvali Brna i na lokaciji Blaca zapadno od rta. Blaca.

Nadalje, vrijednost nekog prostora leži i u njegovoj prometnoj povezanosti s važnijim i većim administrativnim, uslužnim i proizvodnim središtima izvan njega. Tek se tada potencijalni resursni kapaciteti prostora mogu aktivirati. Obzirom na stanje prometnica te prometnih pomorskih veza, općinski prostor nedopustivo je prometno zapostavljen. Iznimno je loše povezan sa svojim, inače udaljenim, županijskim centrom Dubrovnikom. Stoga, štoviše, za neke usluge krajnji zapad otoka Korčule, odnosno Županije čak gravitira Splitu.

Gospodarstvo općine dijelom turistički orijentirano, vezano je uz komponentu polodjelstva. Osobito vinarstva. Ipak, more je za Općinu značajan prirodni resurs, kako za turističko gospodarstvo, tako i za eventualni razvoj marikulture, a što još nije znanstveno istraženo. More i njegova ekološka ranjivost zahtijevaju dodatne napore zaštite, kao od izgradnje i uništavanja preostalih obalnih prostora, tako i u sprječavanju njegovog zagađenja ispuštanjem svekolikog otpada čime se posredno štiti njegova fauna i flora

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA VAŽEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1.1.3.1. Pokrivenost područja Općine prostornim planovima

Za područje Općine danas su na snazi dokumenti prostornog uređenja kako slijedi:

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
- Program Prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, 84/13)
- Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 6/03., 3/05.-uskl., 3/06.*, 7/10., 4/12.-isp., 9/13., 2/15.-uskl., 7/16., 2/19. i 6/19. - pročišćeni tekst, 03/20. i 12/20.-pročišćeni tekst; *Presuda Visokog upravnog suda RH Br:Usoz-96/2012-8 od 28.11.2014., NN 10/15. od 28.1.2015.; dalje: PPDNŽ)
- Prostorni plan uređenja Općine Smokvica (Službeni glasnik Općine Smokvica 16/07)

1.1.3.2. Konceptualna obilježja prostornog razvitka Općine u važećim prostornim planovima

1.1.3.2.1. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Programom su pobliže određeni osnovni ciljevi razvoja u prostoru, kriteriji i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina, te prijedlozi prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja.

Nadalje, Programom su određene i osnove za organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora, sustav središnjih naselja i sustav razvojne državne infrastrukture, te mjere i smjernice za zaštitu i unapređenje okoliša.

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja čine jedinstveni dokument prostornog uređenja, kojeg donosi Hrvatski državni sabor.

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske načelno usmjerava rješavanje problema prostornog i infrastrukturnog uređenja Republike Hrvatske. Ona obrađuje pojedine segmente problematike prostora koncepcijski i programski na razini interesa Republike ne ulazeći, poradi svog prostornog obuhvata, u stvarno rješavanje manjih prostornih cjelina i detalja. Stoga ovaj dokument treba promatrati kao načelnu strategiju i način ponašanja za Republiku, kao što to kaže i sam naslov i u toj strategiji treba uočiti postavke i smjernice djelovanja, te utjecaje predloženih rješenja, na uže prostore kao što je to danas Općina Smokvica.

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE, GOSPODARSKE I PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1. Ocjena demografskog stanja

1.1.4.1.1. Kretanje broja stanovnika

U Općini Smokvica, prema Popisu stanovništva 2001. godine živjela su 1012 stanovnika. U odnosu na stanje 1948. godine kada je na prostoru današnje Općine živjelo 1160 stanovnika to je u navedenom vremenskom periodu od 53 godine (1948. – 2001.) iskazan apsolutni pad od 148 stanovnika ili pad od 2,8 stanovnika godišnje, (indeks 0,13). U zadnjih dvadeset 2001/1981 godina Općina pokazuje rast svoje populacije iako minimalan, ali ipak rast od 1,0% što u apsolutnom iznosu znači rast za 10 stanovnika za dvadeset godina (Tablica 4 i 20).

Na kretanje ukupnog broja stanovnika Općine bitno utječu kako prirodno kretanje stanovništva (priraštaj) (Tablica 5 i 6³), tako i prostorna pokretljivost stanovništva (migracije), odnosno u našem slučaju popisom ustanovljeno kretanje stanovništva (Tablice 7).

³ FRIGANOVIĆ, M: "DEMOGRAFIJA, STANOVNIŠTVO SVIJETA", Školska knjiga, Zagreb, 1990., p.102.

Podaci iz Tablice 5. ukazuju da je tip općeg kretanja stanovništva Općine Smokvica u razdoblju od 1994. do 1998. godine pretežito regeneracija imigracijom «I2» i slaba regeneracija imigracijom «I3».

Iz podataka Popisa stanovništva 2001. godine o migracijskim obilježjima stanovništva Općine (Tablica 7) uočavamo da u Općini živi 22,7% doseljenog stanovništva, a da čak 77,1% stanovništva od rođenja stanuje u Općini. Od doseljenih stanovnika 9,3% je stanovništvo doseljeno iz Dubrovačko-neretvanske županije, a 6,4% izvan nje. (Tablica 7.)

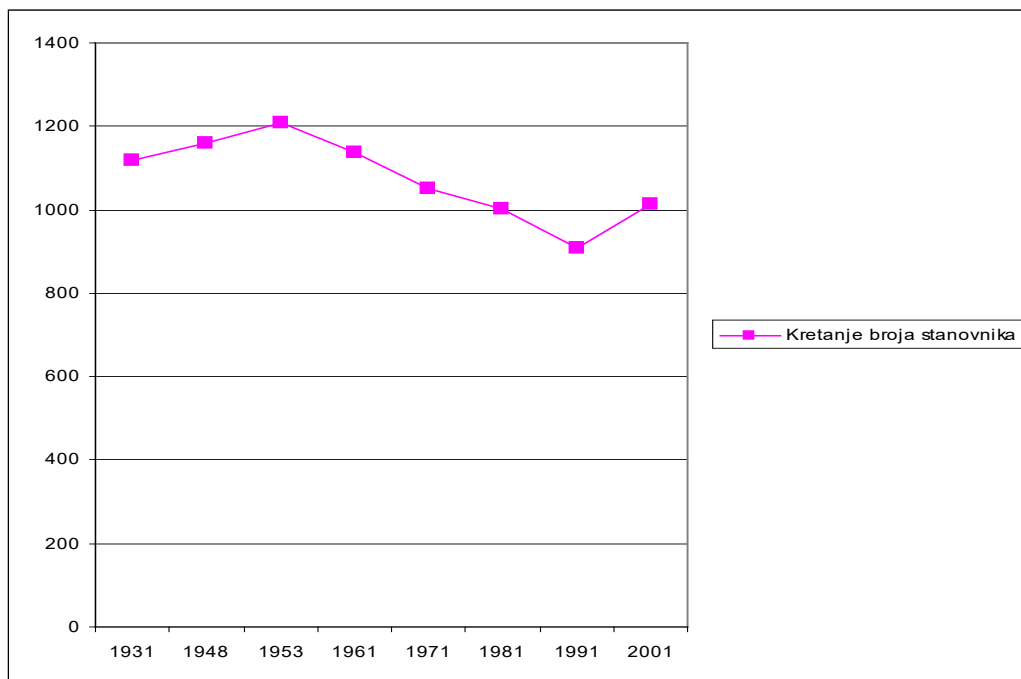
Iz rečenog proizlazi da Općina nema neke osobite potencijale kojima mogu privući stanovništvo u svoj prostor. Ustanovljeni tipovi općeg kretanja stanovništva Općine odraz su cjelokupnog društveno-gospodarskog razvoja prostora koji ima utjecaja i na demografske procese.

TABLICA 4
KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE SMOKVICA

Općina				
Popisna godina	Broj stanovnika Općine = naselje Smokvica (jedno naselje u Općini)	Promjena aps.	Promjena %	Indeks
1931	1120			
1948	1160	40	3,57	1,04
1953	1210	50	4,31	1,04
1961	1137	-73	-6,03	0,94
1971	1052	-85	-7,48	0,93
1981	1002	-50	-4,75	0,95
1991	907	-95	-9,48	0,91
2001	1012	105	11,58	1,12
1948-91		-148	-12,76	0,87

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

GRAFIKON 2.
KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE SMOKVICA U RAZDOBLJU 1971 DO 2001. GODINA

More, kvalitete prostora, klima i krajobraz vrijednosti su koje ipak privlače ljude. Bolja prometna povezanost sa središnjim dijelovima države ovaj će prostor učiniti privlačnijim. To, ne mora odmah značiti i probitke. Radije bi kazali da će bolje prometno povezivanje, koje je u budućnosti neminovno i koje će umanjiti izoliranost otoka, donijeti neke probleme i opasnosti koje bi u slučaju nepravovremenog odgovora mogli umanjiti navedene prostorne vrijednosti, koje danas tako izrazito privlače.

1.1.4.1.2. Struktura stanovništva

Spolna i dobna struktura

Dobna struktura odražava društveno-gospodarska zbivanja i političke prilike u prošlosti, a daje temelj za razumijevanje daljnjih mogućnosti reprodukcije stanovništva i neke važne činjenice na temelju kojih je moguće planiranje gospodarskog razvoja.

U spolnoj strukturi stanovništva gledajući cjelokupnu populaciju, prema popisu 2001. godine, ženskog dijela populacije ima 3,5% više od muškog, pa možemo kazati da je u Gradu praktično jednak udio muškaraca i žena. Podjednaka je zastupljenost i po dobnim razredima. (Tablica 8.).

Dobna struktura stanovništva Grada po velikim dobnim skupinama prema popisu stanovništva 1991. godine (Tablica 9.) pokazuje da je približno polovica populacije Grada u dobnoj skupini od 20-59 godina (52,4%), da je dobna skupina od 0-19 godina nešto brojnija (26,8%) od dobne skupine u kojoj je stanovništvo starije od 60 godina (20,1%). Stoga je i indeks starosti stanovništva Grada ipak dosta nepovoljan i iznosi 0,75. Ova njegova vrijednost ukazuje na razmjerno staro stanovništvo. Poradi podjednakog broja muškaraca i žena, a manjeg broja muškaraca u starijim dobnim razredima to je i indeks starosti muškog dijela stanovništva (0,63) razmjerno povoljniji od indeksa starosti ženskog dijela stanovništva (0,86) iako su oba indeksa vrlo nepovoljna, osobito ženskog dijela populacije. (Tablice 8 i 9).

TABLICA 5
STRUKTURA KRETANJA STANOVNIŠTVA OPĆINE SMOKVICA ZA RAZDOBLJE 1995 - 2000.
GODINA

Općina Smokvica										
Godište		1991	2001	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
BROJ STANOVNIKA	Aps.	907	1012	970	981	991	1002	1012	1023	1033
ROĐENI	Aps.					7	4	10	8	6
UMRLI	Aps.					18	19	11	12	18
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps.					-11	-15	-1	-4	-12
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps.					11	11	11	11	11
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps.					22	26	12	15	23
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%					21,7	25,5	11,4	14,2	21,8
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%					-11,1	-15,0	-1,0	-3,9	-11,6
STOPA POPISOM UTVRĐ .KRETANJA	%					10,6	10,5	10,4	10,3	10,2

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 6. TIO OPĆEG KRETANJA STANOVNIŠTVA OPĆINE SMOKVICA

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Općina Smokvica	Slaba regeneracija imigracijom I3	Slaba regeneracija imigracijom I3	Regeneracija imigracijom I2	Regeneracija imigracijom I2	Slaba regeneracija imigracijom I3

TABLICA 7

MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA OPĆINE SMOKVICA 2001. GODINE

B r.	Naselje	Broj stano v- nika 1991	Od rođenja stanuje u istom mjestu	Doseljeno stanovništvo	Doseljeno iz iste O/G	Doseljeno iz druge O/G iste županije	Doseljeno iz druge županije	Doseljeno iz druge države i ostalo	Nep ozn ato
			Aps %	Aps %	Aps %	Aps %	Aps %	Aps %	Aps
1	SMOKVICA	1012	780 77,1	230 22,7	0 0,0	94 9,3	65,0 6,4	71 7,0	0
	OPĆINA UKUPNO	871	375 43,1	496 56,9	132 15,2	87 10,0	65,0 6,4	271 31,1	0

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 8

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE SMOKVICA 2001. GODINE

Dobne skupine	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Višak % (+)M (-)Ž
0-4	16	43,2	21	56,8	37	-13,5
5-9	24	40,7	35	59,3	59	-18,6
10-14	35	52,2	32	47,8	67	4,5
15-19	28	43,1	37	56,9	65	-13,8
20-24	33	48,5	35	51,5	68	-2,9
25-29	30	51,7	28	48,3	58	3,4
30-34	19	39,6	29	60,4	48	-20,8
35-39	31	44,9	38	55,1	69	-10,1
40-44	30	46,9	34	53,1	64	-6,3
45-49	42	56,0	33	44,0	75	12,0
50-54	47	60,3	31	39,7	78	20,5
55-59	23	52,3	21	47,7	44	4,5
60-64	20	43,5	26	56,5	46	-13,0
65-69	33	53,2	29	46,8	62	6,5
70-74	29	48,3	31	51,7	60	-3,3
75 i više	43	42,6	58	57,4	101	-14,9
Nepoznato					11	
UKUPNO	483	47,7	518	51,2	1012	-3,5

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 9

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE SMOKVICA PO VELIKIM DOBNIM SKUPINAMA 2001. GODINE

Dobne skupine	Muško stanovništvo		Žensko stanovništvo		Ukupno stanovništvo	
	Aps.M	%M	Aps.Ž	%Ž	Aps.U	%U
0-19	103	10,2	125	12,4	228	22,5
20-59	255	25,2	249	24,6	504	49,8

60 +	125	12,4	144	14,2	269	26,6
Ostalo					11	1,1
Ukupno	483	47,7	518	51,2	1012	100,0
Indeks starosti	1,21		1,15		1,18	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U pravilu, ona naselja koja imaju konstantan demografski nazadak imaju i nepovoljan odnos starosnih razreda. Ako se uzme da je vrijednost indeksa 0,4 granična vrijednost, koja određuje što se u budućnosti može očekivati u razvoju naselja (Općine/Grada), tada sva naselja koja premašuju vrijednost navedenog indeksa mogu očekivati manje ili više negativnu tendenciju demografskog razvoja. Indeks starosti na razini Općine (naselja) iznosi 1,18 što je izrazito nepovoljno.

Gospodarska struktura

Prema popisu stanovništva 2001. godine od ukupnog broja stanovnika bilo je 42,89% aktivnih, 34,39% uzdržavanih, a čak 29,55% s osobnim izvorima prihoda. (Tablica:10). Iz iste tablice vidimo da je odnos primarnih, sekundarnih i tercijarnih djelatnosti izrazito nejednak.

Primarne su djelatnosti najslabije zastupljene. Zastupljene su sa svega 8,99% aktivnog stanovništva koje pretežito radi u poljodjelstvu i ribarstvu.

Slijede sekundarne djelatnosti sa značajnih 21,89% od aktivnog stanovništva. Stanovništvo ovoga sektora djelatnosti skoro je u cijelosti aktivno u djelatnostima industrije, a tek manjim dijelom u građevinarstvu.

TABLICA 10

EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA OPĆINE SMOKVICA 2001. GODINE

DJELATNOST	Aps.	%	%
UKUPNO STANOVNIŠTVO	1012	100,00	
I AKTIVNO STANOVNIŠTVO SVEGA	434	42,89	100,00
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO OBAVLJA DJELAT.	338		
1. PRIMARNE DJELATNOSTI	39		8,99
a) Poljoprivreda	35		8,06
b) Ribarstvo	1		0,23
c) Rudarstvo	3		0,69
2. SEKUNDARNE DJELATNOSTI	95		21,89
a) Prerađivačka industrija	89		20,51
b) Opskrba energijom	1		
c) Građevinarstvo	5		1,15
3. TERCIJARNE DJELATNOSTI	134		30,88
a) Trgovina na veliko i malo	26		5,99
b) Hoteli i restorani	39		8,99
c) Prijevoz, skladištenje, veze	15		3,46
d) Financijsko poslovanje	2		0,46
e) Poslovanje, nekretnine, poslovne usluge	3		0,69
f) Javna uprava, odbrana, obvezno socijalno osiguranje	16		3,69
g) Obrazovanje, znanost, kultura i informacije	17		3,92
h) Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	9		2,07
i) Ostale, društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	7		
j) Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0		
k) Izvanteritorijalne organizacije i tijela	0		0,00
4. NERAZVRSTANO	70		16,13
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO NE OBAVLJA DJELAT.	96		22,12

II OSOBE S OSOBNIM PRIHODOM SVEGA	299	29,55
III UZDRŽAVANO STANOVNIŠTVO SVEGA	348	34,39
IV U INOZEMSTVU	96	9,49
V NEDEFINIRANO I NEPOZNATA DJELATNOST	27	2,67

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost najviše je zastupljeno u tercijarnim djelatnostima sa značajnih 30,88% stanovništva. U okviru ove grupe djelatnosti skoro su podjednako zastupljene djelatnosti ugostiteljstva i turizma 8,99%, i trgovine 5,99%. Preostale djelatnosti podjednako su zastupljene bez izrazite dominacije neke. Tablica 10.

Razmjerno mali postotak stanovništva u primarnim djelatnostima, jači sekundarni sektor i jak tercijarni sektor ukazuju na slabu središnju važnost naselja Smokvica i izvjesnu laganu funkcionalnu usmjerenost prema ugostiteljstvu i turizmu.. To ujedno znači da u Općini postoji razmjerno slaba vezanost za djelatnosti poljodjelstva.

Nisu bili pristupačni podaci o zaposlenim u tercijarnim djelatnostima prema mjestu rada na temelju čeka bi se mogao utvrditi stupanj relativne opremljenosti uslugama naselja Smokvice, već su ti podaci bili pristupačni samo prema mjestu stanovanja (Tablica: 11). Međutim to je u slučaju Općine Smokvica nevažno obzirom na jedno naselje. Tablica 11.

TABLICA 11
EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA KOJE OBAVLJA DJELATNOST PO
NASELJIMA GRADA KORČULE 1991. GODINE

Br.	Naselje	Broj stanovnika ukupno		Aktivno stanovništvo svega		Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost svega		Aktivno stanovništvo		Primarne djelatnosti		Sekundarne djelatnosti		Tercijarne djelatnosti		Nerazvrstano		U tercijaru od aktivnih što obavljaju djelatnost	
		Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%
1	SMOKVICA	65	434	338	100,0	39	11,5	95	28,1	134	39,6	70	20,7	2	0,6	39,64			
	UKUPNO OPĆINA	65	434	338	100,0	39	11,5	95	28,1	134	39,6	70	20,7	2	0,6	39,64			

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Iz raspoloživih podataka nije moguće sasvim točno utvrditi dio radnika (od aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost) koji ostaje na radu u Općini, odnosno, dio koji putuje na rad u radne centre izvan današnje Općine. U okviru današnje

Općine ostaje raditi u naselju stanovanja 62,1%. Na rad u druga mjesta putuje 37,9% radnika. Broj dnevnih migranata u Općini iznosi znatnih 36,4%. Tablica: 12.

TABLICA 12

RADNICI OPĆINE SMOKVICA PREMA MJESTU RADA 2001. GODINE

B r.	Naselje																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
		Broj stanovnika ukupno	Stanovništvo u zemlji svega				Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost svega				Radnici svega				Postotak od ukupnog st.				Rade u mjestu stanovanja				Rade u mjestu stanovanja post. od radnika svega				Rade u drugom mjestu ukupno				Od toga rade u drugom mjestu iste O/G				U drugoj O/G iste županije				U inozemstvu				Dnevni migranti				Dnevni migranti postotak od radnika svega				Rade u mjestu stanovanja. Postotak od aktivnog stan				Radnici od aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
		Ap s.				%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.		%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	Ap s.	%	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U nemogućnosti da se od Državnog zavoda za statistiku pribave podaci o izvoru prihoda domaćinstava za 2001. godinu, moraju se donositi zaključci na posredan način. Dakle, uzimajući u obzir da je u Općini u primarnim djelatnostima zaposleno 8,99% od aktivnog stanovništva, a što se sasvim slaže s podacima prikazanim u Tablici 13 obavlja zanimanje na gospodarstvu (7,6%), te da je u odnosu na taj podatak mnogo domaćinstava s gospodarstvom, čak 56,4 %, (Tablica 14), a temeljem već prethodno prikazanih podataka, za zaključiti je da je u Općini razmjerno malo domaćinstava s jedinim izvorom prihoda iz poljoprivrede, odnosno da je razmjerno dosta domaćinstava jednom nogom vezano za zemlju i dodatne prihode sa zemlje, a drugom radi negdje drugdje.

TABLICA 13

POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO PREMA AKTIVNOSTI 2001. GODINE S POSTOTKOM UDJELA AKTIVNOG POLJOPRIVREDNOG STANOVNIŠTVA U UKUPNOM STANOVNIŠTVU NASELJA

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Aktivno stanovništvo svega	Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost svega	Ukupno poljoprivredno stanovništvo svega	Ukupno nepoljoprivredno stanovništvo	Aktivno poljoprivredno stanovništvo	Obavlja zanimanje na gospodarstvu		Udržavano poljoprivredno stanovništvo	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu naselja	Aktivno poljoprivredno u ukupnom aktivnom stanovništvu što obavlja djelatnost	Aktivno poljoprivredno u ukupnom aktivnom stanovništvu naselja
		Aps.							%	Aps.	%		
1	SMOKVICA	1012	434	338	75	937	39	33	7,60	36	7,4	11,5	8,986
	OPĆINA UKUPNO	1012	434	338	75	937	39	33	7,60	36	7,4	11,5	8,986

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 14

BROJ DOMAĆINSTAVA I DOMAĆINSTVA PREMA POSJEDOVANJU POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA OPĆINE SMOKVICA 2001. GODINE S POSTOTKOM DOMAĆINSTAVA S POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVOM

OPĆINA UKUPNO							
Br.	Naselje	Broj stanovnika	Ukupan broj domaćinstava	Prosječni broj članova domaćinstva	Ima gospodarstvo	Nema gospodarstvo	
		Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%
1	SMOKVICA	1012	330	3,1	186	56,4	144
	OPĆINA UKUPNO	1012	330	3,1	186	56,4	144

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Obrazovna struktura

Od ukupnog broja stanovnika Općine čak 41,0% stanovnika ima srednje, više i visoko obrazovanje. To je podatak koji, ako se dopuni s prethodnim analizama, osobito analizama po sektorima djelatnosti, pokazuje sukladnost s brojem zaposlenih u uslužnim djelatnostima (tercijaru). Ukazuje i na činjenicu da je brojnost aktivnih u sektoru tercijarnih djelatnosti osobito u okviru dobro kvalificirane radne snage. Tablica 15.

TABLICA 15

STANOVNIŠTVO OPĆINE SMOKVICA STARO 15 I VIŠE GODINA PREMA ŠKOLSKOJ SPREMI 2001. GODINE

Br.	Naselje	Stano vništ vo ukup no	Staro 15 i više godin a ukup no	Bez škols ke spre me ukup no	Osno vno obraz ovanj e	Sredn je obraz ovanj e	Više obraz ovanj e	Visok o obraz ovanj e	Nepo znato	Sredn je + više + visok o obraz ovanj e	%
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	
1	SMOKVICA	1012	849	11	420	332	41	42	3	415	41,01
	OPĆINA UKUPNO	1012	849	11	420	332	41	42	3	415	41,01

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.1.3. Struktura stambenog prostora

Struktura stambenog prostora Općine potvrđuje njenu nižu do umjerenu atraktivnost za odmor i rekreaciju. U Općini su registrirane 544 stambene jedinice. Od navedenog broja 320 je stalno nastanjenih (58,82%), a 98 stambenih jedinica ili 18,0% namijenjeno je povremenom boravku, odnosno odmoru i rekreaciji, uključujući i privremeno nastanjene postotak se penje na 26,84%. Tablica: 17.

TABLICA 16
STANOVİ PREMA KORIŠTENJU I STANDARD STANOVANJA OPĆINE SMOKVICA 2001. GODINE

Broj	Naselje	Broj stanovnika	Površina stanova m2	Ukupan broj stanova Aps	Nastanjeni	Privremeno nastanjeni	Napušteni	Za odmor i rekreaciju	Za sezonske radove	Isključivo za djelatnost	Broj osoba po stanu st/osob	Broj m2 po osobi m2	Broj stanova za odmor u odnosu na ukupan broj stanova
1	SMOKVICA	1012	54045	544	320	48	176	98	0	0	1,9	53,4	18,0
	OPĆINA UKUPNO	1012	54045	544	320	48	176	98	0	0	1,9	53,4	18,0
						48	plus	98					
			Stalno nastanjeni	58,8 2	%		146			Privremeno nast + za odmor i rekreaciju			
							26,8 4	%					

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.2. Ocjena gospodarskog stanja

Sadašnja gospodarska struktura Općine obzirom na raspoložive prostorne, kadrovske i ostale izvore ne može se ocijeniti kao zadovoljavajuća. Gospodarski subjekti, koji privređuju na području Općine, obzirom na raspoložive kapacitete, strukturu i kvalitetu radne snage i uvjete te sukladno tome obzirom na ostvarene fizičke i financijske rezultate u odnosu na očekivane ne zadovoljava ni minimalne kriterije i ne predstavlja realni temelj ubrzanog gospodarskog i sveukupnog razvoja.

U zadnje vrijeme, zahvaljujući mjerama poticanja privatne inicijative, značajnije se razvija djelatnost obrtništva i pružanja osobnih usluga od strane fizičkih osoba.

Tercijarne djelatnosti

Najznačajnije je razvijen sektor tercijarnih djelatnosti s najvećim udjelom ugostiteljstva i turizma, prometa i veza te trgovine uz sudjelovanje raznih drugih uslužnih djelatnosti, koje zajedno, u ukupnom broju zaposlenih, sudjeluje sa 30,88%. Tablica 10.

Turističko-ugostiteljska djelatnost do 1991. godine bila je važan nosilac razvoja Općine (hotel Feral). Sezonom u trajanju 120-140 dana osiguravala je relativno visoku stopu zaposlenosti lokalnog stanovništva, a dijelom je osiguravala i uvjete za razvoj određenih djelatnosti, infrastrukturnih i komunalnih sadržaja u samom mjestu.

Od 1991. godine, kao posljedica direktnih i indirektnih događaja prouzročenih nametnutim ratom na prostoru Republike Hrvatske korištenje kapaciteta od 1991. - 2001. godine bilo je dijelom nekomercijalno radi smještaja prognanika i izbjeglica. Kao posljedica navedenih događanja od kapaciteti su se počeli koristiti dijelom tek od sezone 2005.

Rečeno je utjecalo na devastaciju turističkih kapaciteta (Hotel «Feral» i lokacija «Istruga»). Ne treba niti spominjati ulaganje u nove sadržaje po nepovoljnim uvjetima kreditiranja, kojega nije bilo. Pored toga i poradi toga, nakupili su se gubici u poslovanju i teškoće u smislu nelikvidnosti i izvršavanja dospjelih obveza iz raspoloživih sredstava. Slična situacija pratila je i ostale privatne ugostiteljske subjekte i velik broj privatnih iznajmljivača soba i apartmana, koji još uvijek s postojećom razinom korištenja ne osiguravaju normalno poslovanje i potrebna financijska ulaganja sukladno zahtjevima tržišta i potrošača.

Sekundarne djelatnosti

Industrija

Pokazuje smanjenje učešće u odnosu na ranije stanje. Uglavnom je temeljena na proizvodnji vina (pošip). To se ne smatra povoljnim, jer je industrija ipak nositelj razvoja i zapošljavanja. Nova industrijska proizvodnja, ako možemo kazati da je uopće ima, još je preslaba da bi potaknula razvoj gospodarstva, a stare tradicijske

industrijske djelatnosti smanjuju svoje učešće u proizvodnji i zapošljavanju. Budući da je proces preustrojenja gospodarstva tek otpočeo, očekuje se daleko veći razvoj industrije u budućnosti, što bi se trebalo odraziti i u Općini.

Obrtništvo

Tradicija obrta vrlo je duga. Obrti su se razvijali prema potrebama pojedinih gospodarskih grana i stanovništva. Temeljna obilježja politike ranijeg sustava prema obrtništvu odnosila su se na ograničavanje razvoja privatnog sektora fiskalnim i drugim nestimulativnim mjerama ekonomske politike. Obrtništvo je bilo na rubu društvenog i gospodarskog interesa. Te se posljedice još osjećaju. Danas se ono treba nametnuti kao snažan gospodarski i financijski čimbenik ukupne gospodarske stabilizacije uz obogaćivanje tržišta raznovrsnim proizvodima i uslugama. Ono treba biti poticaj novog proizvodnog i uslužnog zapošljavanja i izgradnje kvalitetnih stručnih kadrova.

Primarne djelatnosti

Poljoprivredna djelatnost usko je vezana uz proizvodnju vina i turističko-ugostiteljsku djelatnost. U dosadašnjem razvoju nije dala očekivane rezultate u smislu korištenja raspoloživih poljoprivrednih resursa. Svega 8,6% aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost zaposleno je u poljoprivredi (Tablica 10.). S druge strane 56,4% kućanstava ima gospodarstvo. To ukazuje na vezanost za zemlju, ali i za druge stalnije izvore prihoda (zaposlenja). (Tablica 14) Osnovno obilježje poljodjelskih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost. Poljoprivredu Općine odlikuje vinogradarsko-voćarska, maslinarska, ratarska i povrtlarska proizvodnja. Vinogradarstvo je svakako najtipičnija grana poljodjelske proizvodnje Općine. Unatoč smanjenju broja čokota, proizvodnja se grožđa, zbog poznatog «pošipa» na približno istoj razini. Tradicija vinogradarstva posljednjih se godina unapređuje novom sadnjom i sadnjom plemenitih sorta grožđa i proizvodnjom vrsnih vina, pa bi to mogla biti djelatnost od većeg značenja. Maslinarstvo je dobro zastupljeno. U posljednje vrijeme zapaža se velik interes za obnovu starih maslinika i sadnju novih. Općina potiče poljoprivrednu proizvodnju nabavkom stalnog materijala za poduzetnike. Stočarstvu nema značaja kao niti ribarstvo. Riba je izlovljena, pa se po ozbiljan ulov treba zaputiti prema otvorenom moru izvan područja Općine. Šumarstvo nema velikog značenja u gospodarstvu. Iako šume i šumsko zemljište zauzimaju 3114,0 hektara, u načelu su sve šume na kršu prvenstveno zaštitnog, a ne gospodarskog karaktera. Borove šume, a osobito šume alepskog bora teško se mogu gospodarski značajnije koristiti, jer se drvo alepskog bora jedva može upotrijebiti i za obično loženje. Šume su dakle u ovim krajevima bitne u zaštitnom i krajobraznom smislu.

Struktura površina katastarske općine Općine, time i poljodjelskih površina prikazana je u tablici 17.

Navedeno ukazuje na potrebu ozbiljnog pristupa problemu gospodarskog razvoja, na potrebu iznalaženja mjera za poboljšanje gospodarske strukture, povećanje

broja zaposlenih i time stvaranje uvjeta za ubrzani gospodarski i sveukupni razvoj i napredak Općine.

Najvažnija je, u okviru mogućnosti koje pruža okruženje, gospodarska politika koja je trajna i usmjeravajuća odrednica razvoja. Njezin je pravi smisao u tome da potiče i ne ometa niti nacionalni, niti regionalni, niti lokalni razvoj. Poslovna politika poduzeća i drugih gospodarskih subjekata traži svoj oslonac u svim navedenim odrednicama (raspoloživi resursi, tržište, makroekonomsko okruženje i gospodarska politika) da bi pronašla i iskoristila šanse za opstanak i razvoj.

Budući da autarkično gospodarstvo ne može opstati to je makroekonomsko okruženje od izuzetne važnosti za daljnji razvoj Općine i veze sa širim okruženjem.

Navedeno ukazuje na potrebu ozbiljnog pristupa problemu gospodarskog razvoja, na potrebu iznalaženja mjera za poboljšanje gospodarske strukture, stvaranje uvjeta za ubrzani gospodarski i sveukupni razvoj i napredak i time povećanje broja zaposlenih. Može se zaključiti da je trenutna gospodarska struktura te cjelokupna gospodarska situacija nepovoljna i ne osigurava perspektivni razvoj bez znatnijih ulaganja.

Upravo od ljudi kao pokretača svih ostalih resursa ponajviše i ovisi kako će u danim uvjetima i mogućnostima biti iskorišteni u razvojne svrhe.

TABLICA 17

OPĆINA SMOKVICA - RASPORED PO KULTURAMA I KLASAMA ZEMLJIŠTA

NAZIV KULTURE	POVRŠINA M2	PRIHOD KN.	BROJ APS.	POSTOTAK POVRŠINE
DVORIŠTA	50269		308	0,12
CESTE I PUTEVI	319940		296	0,74
VODE	6805		17	0,02
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA	98843		1286	0,23
OSTALA ZEMLJIŠTA	686836		443	1,58
Fizička	229480		1949	0,53
Pravna	935071		407	2,15
UKUPNO	1162693		2350	2,67
ORANICA	2560274		4049	5,89
VOĆNJAK	1451860		3276	3,34
VINOGRAD	2460632		3195	5,66
PAŠNJAK	4708155		3784	10,83
ŠUMA	31140143		7003	71,61
Fizička	33857651		20877	77,86
Pravna	8469734		439	19,48
UKUPNO	42321064	0,00	21307	97,33
Fizička	34087131		22826	78,39
Pravna	9404805		846	21,63
SVEUKUPNO	43483757	0,00	23657	100,00

Izvor: Ured za katastarsko-geodetske poslove, Ispostava Blato.

1.1.4.3. Temeljne svojstvenosti naselja i sustava naselja

1.1.4.3.1. Opća strukturna obilježja naselja

U Općini statistički promatrano temeljem podataka Popisa stanovništva 2001. godine postoji jedno naselje. To je naselje Smokvica.

Naselje, ima svoju zasebnu unutrašnju matricu građenja, svojstvenu kraju, koja nije unaprijed bila zadana nekim planskim geometrijama, nego se povodila za potrebama malih seoskih tradicijskih gospodarstava. Utjecaj reljefa dolazi do punog izražaja. Smještaj, kako naselja, tako i njihovih dijelova rezultat su djelovanja reljefa, položenih putova i zaštite oskudnog poljodjelskog zemljišta te zahtjeva nekadašnje tradicijske poljodjelske proizvodnje. U novije vrijeme stanovnici pod djelovanjem urbanih utjecaja mijenjaju način života i time svoje prioritete podređuju urbanim vrijednostima. Izgradnja izdvojenih zaselaka s poljodjelskom funkcijom zamjenjuje izgradnja na obali sa rekreativnom i turističkom funkcijom (Brna kao izdvojeni dio naselja Smokvica). Tako smo svjedoci da su se naselja, prvotno razvijena uz plodne površine kraških polja Smokvičkog i šire Blatskog, Žrnovskog, Pupnatskog i Čarskog, počela seliti na obalu razvijajući jednu osobitu vrst dvojnosti (Smokvica – Brna, Čara – Zavalatica, Žrnovo – Žrnovska Banja itd.). U unutrašnjosti to su poljodjelske funkcije u tradicijskim naseljima, na obali turističke funkcije u kakofonično oblikovanim naseljima.

Elementi demografske slike potvrđuju vitalnost naselja bližih moru. Očituju se posljedično i u strukturnim obilježjima novih naseobinskih oblika, kao glavnih generatora suvremenog izgleda prostora posebno obalnog. Istovremeno velike površine što su orijentirane “unutrašnjosti” ostaju skoro prazne.

1.1.4.3.2. Veličina i prostorni raspored naselja

Tradicionalno sva naselja na otoku, pa tako i ona koja pripadaju Općini (a u Općini je samo jedno naselje – Smokvica), nastala su na središnjoj kopnenoj osovini otoka i smješteni su na prisojnim padinama brežuljaka, na rubovima plodnih polja, uz prastare putove i staze iz gospodarskih i strateških razloga. Smokvica, susjedna Čara ili Blato smješteni su kao kompaktne aglomeracije na prisojnim padinama brda, a tek je Žrnovo skup zaselaka oko dva mana plodna polja.

Središnje i jedino naselje Općine je naselje Smokvica koje ima prema Popisu 2001. godine 1012 stanovnika. Naravno, naselje Smokvica smješteno je na važnom prometnom pravcu, koji je uvjetovao i njen nastanak i razvoj.

Iako u Općini postoji statistički samo jedno naselje – naselje Smokvica, postoje još njegova tri izdvojena dijela: Brna skoro s obilježjima samostalnog naselja, i Vinašac usmjeren prema sekundarnom stanovanju, oba na južnoj obali i treći izdvojeni dio naselja Smokvica na lokaciji Blaca, na sjevernoj obali, također pretežito usmjeren prema sekundarnom stanovanju.

1.1.4.3.3. Razvoj naselja

Nedvojbeno je da položaj naselja u odnosu na prometne pravce u velikoj mjeri utječe na njegov demografski razvoj. Dok je u prošlosti taj utjecaj bio donekle ublažen nužnošću vezanosti za poljodjelske eksploatacijske jedinice koje su utjecale na razvoj naselja na rubu njihovih polja zbog čuvanja plodnoga tla, to je u zadnje vrijeme rastom utjecaja prometa i prometnih sredstava, došao do izražaja strateški prometni položaj svakog naselja, pa tako i Smokvice. Danas takav položaj samom naselju Smokvica čak i zbog svog intenziteta čak i smeta.

Važan poticaj rastu može donijeti aerodrom u Brni, te gospodarski razvoj s njim u svezi. Iz ovoga se uočava važnost povoljnog prometnog položaja naselja za njihov razvoj.

1.1.4.3.4. Demografski razvoj i predviđeno kretanje stanovništva

Postoje kratkoročne, srednjoročne i dugoročne prognoze kretanja stanovništva u budućnosti. U tome se predviđanju polazi od stanovitih pretpostavki koje se temelje na prethodnim stopama rasta, ali i na nekim novim činiocima koji se naziru u ponašanju brojnosti stanovništva. Te su pretpostavke uglavnom ove:

- da će budućnost biti slična prošlosti,
- da neće biti značajnijih vanjskih migracija,
- da će biti značajnijih vanjskih migracija,
- da će budućnost biti različita od prošlosti itd.

U skladu s rečenim pretpostavljaju se polazna načela i izračunavaju se prognoze: pesimističke, (smanjivanje stope rasta), srednje (postojanost stope rasta) i optimističke (povećanje stope rasta). Tako se dobivaju niske, umjerene i visoke varijante. Prognoze za pet godina smatraju se kratkoročne, za pet do deset godina srednjoročne a za više od deset godina dugoročne prognoze stanovništva. U načelu pretpostavke demografskog rasta vrlo su upitne, budući je rast populacije zavisao od mnogih teško predvidivih čimbenika. Stoga je možda najjednostavniji i najracionalniji parametar za pretpostavku budućeg demografskog rasta neke sredine vrijednost indeksa prethodnog popisnog razdoblja, a on je za Općinu Smokvica u razdoblju 01/91 pozitivan i iznosi 1,12. Tablica 18. Prema tome pošlo se od pretpostavke:

1. da će budućnost biti slična prošlosti
2. da neće biti značajnijih vanjskih migracija,
3. da će ipak doći do povećanja gospodarske aktivnosti u ovom popisnom razdoblju do 2011. godine.

TABLICA 18

DEMOGRAFSKI RAZVOJ OPĆINE SMOKVICA U RAZDOBLJU OD 1931. DO 2001. GODINE

BR OJ	NASEL JE	POPISNE GODINE										INDEKS				
		1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	2011	2015	71/ 61	81/ 71	91/ 81	01/ 91	11/ 01
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	SMOKV	112	116	121	113	105	100	90	101	1,12	0,91	0,9	0,93	1,01	0,9	112
	ICA	0	0	0	7	2	2	7	2			5			6	0
	UKUPN	112	116	121	113	105	100	90	101	1,12	0,91	0,9	0,93	1,01	0,9	112
	O	0	0	0	7	2	2	7	2			5			6	0
	OPĆIN															
	A															

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Na temelju navedenih polazišta može se pretpostaviti predviđanje kretanja stanovništva u funkciji izrade ovoga Plana, pa se prognozira da će Općina Smokvica imati približno

- 1129 stanovnika 2011. godine,
- 1289 stanovnika 2015. godine,
- 1449 stanovnika 2025. godine

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.3.5. Razina urbanizacije

Problem diferenciranja naselja - gradskih obilježja i onih ostalih još uvijek je prisutan ne samo kod nas već i u svijetu, a osobito je naglašen kod manjih naselja. Posljedica je to jedva zamjetnih, postepenih promjena u korist smanjivanja razlika u načinu života između sela i grada, smanjivanju razlika u funkcionalnim, fizionomsko-morfološkim i drugim obilježjima, intenzivnijeg socijalnog prestrukturiranja poljodjelskog stanovništva itd.

Danas se za izdvajanje gradskih i ostalih naselja primjenjuju pored jednostavnih modela (primjena jedne do dvije varijable) i složeniji statistički modeli. U našoj su zemlji, osim statističke službe i drugi autori sudjelovali u definiranju gradskih naselja i predlaganju kriterija za njihovo izdvajanje.

Za određivanje razine utjecaja urbanizacije korištena je metoda diferenciranja razine urbanizacije na viši i niži stupanj urbanizacije naselja, koji ima tri varijable, a što je prikazano u tablici 19.⁴

4 M. Macura je među prvima pokušao odrediti kriterije po kojima bi razlikovao gradska od seoskih naselja. On smatra da se naselja bitno razlikuju po veličini i sastavu stanovništva, pa je kao temelj za lučenje gradskih naselja izabrao kombinaciju dva kriterija:

veličinu naselja i

gospodarski sustav naselja

Radica T.: "Prostorni plan SR Hrvatske do 2000". Osnovna studija 8 - stanovništvo i naselja, Urbanistički institut SR Hrvatske, Zagreb, 1974.

Izabrane varijable ukazuju na socio-ekonomska obilježja stanovništva, a posredno upućuju i na druga obilježja. Primjenjujući opisane kriterije postizemo rezultate koji su prikazani u tablici 20.

Iz tablice 22 možemo vidjeti da sva naselja u Gradu imaju izražen viši stupanj urbanizacije. Samo naselje Korčula administrativno je proglašeno gradom, no usprkos toga ima sva obilježja naselja gradskog karaktera.

TABLICA 19

KRITERIJI DIFERENCIRANJA RAZINE URBANIZACIJE NASELJA

Stupanj urbanizacije	% poljoprivrednog stanovništva	% domaćinstava bez poljoprivrednog gospodarstva	% radnika od aktivnog stanovništva naselja
gradska obilježja	-	-	-
Viši stupanj (jače urbanizirana naselja) VSU	15 i manje	20 i više	70 i više
Niži stupanj (slabije urbanizirana naselja) NSU	30 i manje	10 i više	50 i više
seoska obilježja	-	-	-

Izvor: Vresk M., i Radica T., (1983), op. cit.

TABLICA 20

RAZINA URBANIZACIJE NASELJA SMOKVICA 2001. GODINE

Br.	Naselje	Broj stanov- nika	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu naselja	Nema gospodarstvo	Radnici od aktivnog stanovništva naselja	po 1. kriteriju	po 2. kriteriju	po 3. kriteriju	Zbirni kriterij diferencijacije viši (VŠU) i niži (NSU) stupanj urb.	Gradska naselja prema popisu 1991. g. i naselja višeg (VŠU) i nižeg (NSU) stupnja urbanizacije (PPSRH 81.)	Po Macuri
		Aps.	%	%	%						
1	SMOKVICA	1012	7,41	43,50	63,31	VSU	VSU	NSU	0	VSU	M

Izvor: Autori temeljem publikacija Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.3.6. Funkcionalna klasifikacija naselja

Budući u Općini postoji samo jedno naselje, naselje Smokvica, to, naravno nije moguće izvršiti funkcionalnu klasifikaciju naselja. Ipak, ako promotrimo naselje

Grupa autora "KOMPLEKSNO SAGLEDAVANJE PROCESA URBANIZACIJE REPUBLIKE HRVATSKE" studija za "Strategiju prostornog uređenja RH, UIH, Zagreb, 1995.

Smokvicu u širem prostornom kontekstu temeljem funkcionalne klasifikacije u skladu s nodalnim principom, temeljem koncentracije tercijarnih funkcija u naselju bez obzira na veličinu njegove gravitacije i temeljem te ocjene odredimo njegovu nodalnu važnost naselje možemo svrstati u središnje naselje s potpunim brojem središnjih funkcija, odnosno, središnje naselje prve razine, što proizlazi i iz tablice 21.

Konačno i Prostorni plan dubrovačko-neretvanske županije naselje Smokvicu svrstava u lokalno središte.

TABLICA 21.

RASPORED OBJEKATA SREDIŠNJEG I DRUŠTVENOG ZNAČAJA U NASELJU SMOKVICA

Redni broj funkcije	Sadržaj/naselje	POSTOJEĆE			PLANIRANO		
		SMOKVICA (ukupno)	SMOKVICA (samo)	Brna (samo)	SMOKVICA (ukupno)	SMOKVICA (samo)	Brna (samo)
		1	2	3	1	2	3
1	Centr alna osnovna škola		X				
2	Područna osnovna škola						X
3	Srednja škola						
4	Viša škola						
5	Visoka škola						
6	Fakultet						
7	Specijalne škole (glazbena, stranih jezika, auto i sl.)						
8	Narodno sveučilište ili sl.						
9	Ambulanta opće medicine		X				X
100	Ambulanta opće medicine + spec. ambulate						
11	Dom zdravlja						
12	Stomatološka ordinacija		X				
13	Apoteka		X				
14	Bolnica općeg tipa						
15	Specijalistička bolnica, lječilište ili sanatorij						
16	Veterinarska stanica (ambulanta)						
17	Vrtić i jaslce						
18	Vrtić		X				
19	Đački dom						
20	Dom umirovljenika						
21	Dom za invalide						
22	Ustanova socijalne zaštite						
23	Biblioteka					X	
24	Čitaonica					X	
25	Dom kulture s dvoranom		X				
26	Kazalište (kao posebna ustanova), amatersko kaza.					X	

27	Kino (kao posebna ustanova)			
28	Muzej			
29	Izdavačka djelatnost (izdavačko poduzeće)			
30	Novinska izdavačka kuća (lokalne novine)			
31	Lokalna radiostanica			
32	Hotel (kao mjesni, gradski hotel)			
33	Sjedište županije			
34	Sjedište Općine	X		
35	Najniži organ uprave (može izdati neki službeni dokum.)			
36	Općinski sud			
37	Okružni sud			
38	Organ financijske kontrole i prometa (ZAP, fin. polic.i sl.)			X
39	Policajska stanica			X
40	Osnovna (zadnja) pošta	X		
41	Telefonska centrala (krajnja)	X		
42	Čvorna telefonska centrala			
43	Vatrogasna stanica	X		
44	Poljoprivredna stanica	X		
45	Banka	X		
46	Ispostava osiguravajućeg poduzeća			
47	Sjedište trgovačkog poduzeća - trgovina na veliko			
48	Prodavaonica mješovite robe - "samoposluga"	X	X	
49	Prodavaonica voća, povrća (voćarna)	X	X	
50	Prodavaonica stočarskih proizvoda (mesnica)	X		
51	Prodavaonica (veća) općeg tipa - robna kuća			
52	Prodavaonica kozmetičkih proizvoda - parfumerija			
53	Prodavaonica namještaja			
54	Prodavaonica kućanskih aparata	X		
55	Prodavaonica tekstilnih proizvoda i konfekcije			
56	Prodavaonica obuća			
57	Prodavaonica elektromat., željez.robe, alata i prib.i sl.			
58	Prodavaonica boje i lakova, te kemijskih proizvoda			
59	Prodavaonica satova i nakita			
60	Prodavaonica poljop.	X		

	repromaterijala i poljop. apoteka		
61	Prodavaonica poljoprivrednih strojeva		
62	Knjižara i papirnica		
63	Ugostiteljski sadržaj /kafé, restoran, i sl/	X	X
64	Hotelski smještaj /hotel, privatni pansion (registriran)/		
65	Intelektualne usluge (registrirane)		
66	Turistička agencija	X	
67	Frizersko-brijačke usluge	X	
68	Usluge urara (popravak satova)		
69	Usluge zlatara (popravak zlatnog nakita i sl.)		
70	Usluge fotografa		
71	Mehaničarske usluge (automehaničar, bravar, i sl)	X	X
72	Usluge popravka kućanskih el. aparata (servis)	X	
73	Usluge popravka poljoprivrednih strojeva (servis)		
74	Otkupna stanica poljoprivrednih proizvoda	X	
75	Mjesni sajam, stalna tržnica (barem dio godine)		
76	Župni ured	X	

Izvor: Službe Općine Smokvica i PPDNŽ.

1.1.4.4. Temeljna organizacija prostora i namjena površina

1.1.4.4.1. Temeljna postojeća organizacija prostora

Općina Smokvica zauzima u cijelosti središnji dio otoka Korčule. Istočno graniči s Gradom Korčula, a zapadno s Općinom Blato. Zahvaljujući to geografskim datostima Općinu oplakuje more sa sjeverne i sa južne strane.

Prirodna i društvena sredina utjecale su na današnju organizaciju prostora. Tradicionalno sva naselja na otoku, pa tako i ona koja pripadaju Općini, nastala su na središnjoj kopnenoj osovini otoka i smješteni su na prisojnim padinama brežuljaka, na rubovima plodnih polja, uz prastare putove i staze, iz gospodarskih i strateških razloga. Čara, Pupnat, Blato i Smokvica smještene su kao kompaktne aglomeracije na prisojnim padinama brda, a Lumbarda i Žrnovo su skup zaselaka oko manjih plodnih polja.

Iznimku čini naselje Korčula, koji je izgrađen u 15. stoljeću kao planirani utvrđeni grad (temeljem plana zasnovanog u 10. stoljeću) na strateškom mjestu u Pelješkom kanalu, a ipak s plodnim poljima Lumbarde i Žrnova u bliskom zaleđu.

Temeljni razlozi organizacije prostora prošlih vremena postepeno gube svoj značaj, a prvenstven utjecaj na razvoj naselja a svekoliki utjecaj na organizaciju prostora zadobiva promet. Prometni položaj od presudnog je značaja za prosperitet. Stoga i nije čudno da se s jedne strane promet prilagodio zatečenim naseljima, ali i današnji prosperitet naselja temelji se na njihovoj prometnoj poziciji. Ova činjenica znatno utječe na organizaciju života u Općini.

U središnjem dijelu Općine, na prisojnoj padini, štedeći plodno polje, ali ujedno smješteno na važnoj otopčoj prometnici, poveznici Korčule i Vela Luke, koja povezuje sva iole važnija naselja otoka, smjestilo se naselje Smokvica. Jedino naselje Općine. Promjena načina života i načina privređivanja utjecala je na rast nekada male lučke aglomeracije u uvali Brna u značajno naselje, koje se još uvijek tretira kao izdvojeni dio naselja Smokvice. Manje površine, također kao izdvojeni dijelovi naselja Smokvica, oblikovali su se na lokaciji Vinašac i na lokaciji Blaca, sjevernoj obali Općine, koja je orijentirana prema Hvarskom kanalu.

U ovako "jednostavnoj" strukturi prostora počinju se odvijati procesi opasni za vrijednosti i izgled prostora, a koji se očituju u težnji za nekontroliranom obalnom izgradnjom, koja je značajno devastirala obalne dijelove otoka (izvan Općine Smokvica).

Uz izgrađene, značajne su i poljoprivredne površine. One su koncentrirane u okviru kraških polja u unutrašnjosti Općine. Nezaobilazni su i tradicijski vinogradi koji tvore slikovite površine polja.

1.1.4.4.2. Temeljna postojeća namjena površina

Pretežito stambene površine naselja

U ovu kategoriju namjene prostora ulaze izgrađene površine naselja i svih izdvojenih dijelova naselja. Iako je u Općini samo jedno naselje, naselje Smokvica, uz naselje Smokvicu razvila su se još tri njena izdvojena dijela u obalnim prostorima Općine. To su Brna u uvali Brna i Vinašac oba dijela na južnoj obali Općine prema Lastovskom kanalu, a Blaca na sjevernoj obali orijentiranoj prema Hvarskom kanalu.

Kao što je to već navedeno, naselja se danas razvijaju duž obalne linije ili barem nastoje da se razvijaju duž obalne linije u procesu napuštanja tradicijskih ruralnih struktura naselja u pozadini. U okviru ovih pretežito stambenih površina naselja, stalnog i povremenog stanovanja, nalaze se i pojedinačni manji gospodarski sadržaji, kao i turistički, trgovački i uslužni sadržaji.

Površine namijenjene gospodarskim djelatnostima

Danas u Općini postoji jedna površina dijelom izgrađena i namijenjene gospodarstvu. To je:

- zona gospodarske namjene «Smokvica», s vinarijom PZ «Smokvica», dijelom izgrađena,

Površine namijenjene turizmu

U Općini postoje dvije lokacije ugostiteljsko-turističke namjene. To su:

- zona hotela «Feral» u funkciji;
- zona «Istruga» zapušten ugostiteljsko-turistički kapacitet.

Obje su zone smještene u okviru izdvojenog dijela naselja Smokvica – Brna na južnoj obali Općine. Međutim, veliki broj kreveta namijenjenih turističkoj ponudi Općine smješten je u apartmanima obiteljskih kuća u zonama namijenjenim pretežito stambenoj namjeni, odnosno u okviru građevinskih površina Brne.

Športske površine

U okviru naselja Smokvica postoji jedna športska površina u vidu livade namijenjene nogometu.

Poljodjelske i šumske površine

a) Poljodjelske površine ne zauzimaju značajnije prostore i pretežito se nalaze u području kraških dolina. Najznačajnije su

- polje Sitnica, vinorodni kraj poznat po proizvodnji grožđa od kojega se proizvodi poznato vino «Pošip».
- polja Banja, Dračevica, Kruševo
- Sva su ona, kao i ostala, manja, poznata po proizvodnji grožđa za vrhunsko vino «Pošip» kojemu je Općina Smokvica domicilno područje.

Kao posebnu vrstu poljodjelskih površina važno je navesti i maslinike Općine, koji rastu na ocjeditim podinama iznad kraških polja obraslih vinogradima.

b) Većinu prostora Općine zauzimaju:

- površine šuma, makije, gariga i šikara. Dio zauzimaju kamenjari i strme litice južne pučinske obale Općine. Manje površine zauzimaju gospodarske šume. To su vrijedne guste visoke šume alepskog bora i dalmatinskog crnog bora i

Ostale površine

Izvan navedenih kategorija, gotovo da nema drugih značajnijih namjena.

Dakle, prostor Općine Smokvica danas je strukturiran od:

- izgrađenih površina: pretežito stambene namjene, gospodarske namjene, turističke namjene, športske namjene.
- neizgrađenih površina: poljodjelskih površina kraških polja šumskih površina, ostalih površina.

1.1.4.5. Ocjena stanja prirodnih vrijednosti i krajobraznih svojstvenosti kraja

1.1.4.5.1. Prirodne odrednice

1.1.4.5.1.1. Šume, šumske površine

Šumske površine u ovom Planu obrađene su temeljem podataka kakovi su bili dostavljeni od strane Hrvatskih šuma, Uprava šuma podružnica Split, Odjel za upravljanje šumama.

Šumske površine isključivo osnovne namjene u Općini Smokvica, kao šume na kršu, prvenstveno su zaštitne šume. Većim dijelom potpadaju pod privatne šume, koje obuhvaćaju znatan dio površine Općine. Slabo su korištene. Sve ove površine ostaju i nadalje u svojoj osnovnoj namjeni. Važan su sastavni dio krajobraza, kao izraz lokalnog identiteta i njegove slike. Važno ih je čuvati osobito u zonama gdje su uočljive, svojstvene i stoga izuzetno vrijedne.

Šumske površine osnovne namjene u Općini Smokvica, koja je jednaka obuhvatu k.o. Smokvica, u okviru Hrvatskih šuma zauzimaju izvorno ukupnu površinu od 784,04 ha. U Općini šumom obrasle površine svrstane su u razrede:

- alepski bor
- makija

Površine po katastarskim i administrativnim općinama zapadnog dijela otoka Korčule prikazane su u tablici.

TABLICA 21a

katastarska općina	površina	administrativna općina	površina
Vela Luka	423,94	Vela Luka	423,94
Blato	943,23	Blato	943,23
Smokvica	784,04	Smokvica	784,04
sveukupno	2151,21	sveukupno	2151,21

Izvor: Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Split, Odjel za upravljanje šumama.

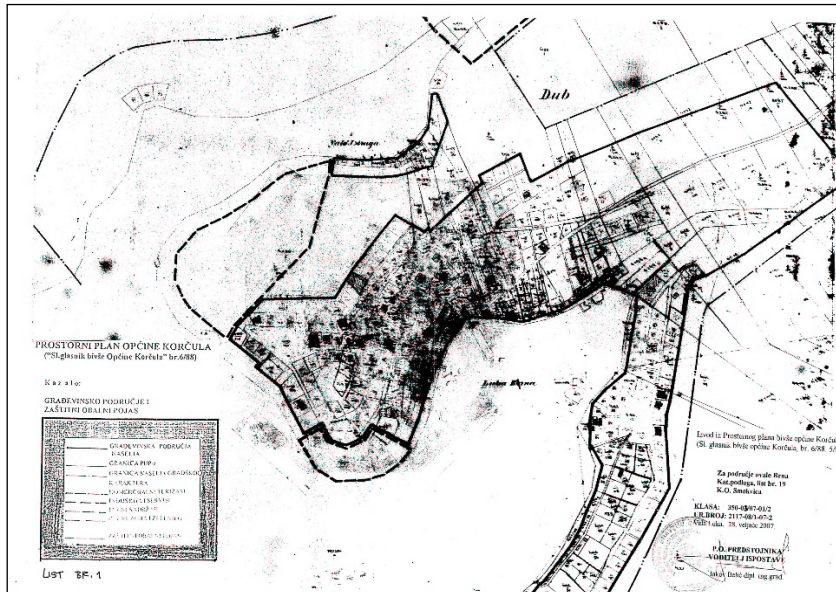
Prema posjedu struktura je u Općini Smokvica slijedeća:

TABLICA 21b

katastarska općina	površine 31. 12. 2003					ukupno
	u posjedu	u vlasništvu			Republika Hrvatska	
	Hrvatske šume	općina	ONI	privatno		
Smokvica	784.04	344.90			439.14	784.04

Izvor: Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Split, Odjel za upravljanje šumama.

IZVOD IZ PROSTORNOG PLANA OPĆINE KORČULA-REVIZIJA, GRAĐEVINSKO PODRUČJE TURISTIČKE NAMJENE BRNA.

Izvor: Ured državne uprave, Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko pravne poslove, Ispostava u Korčuli

Sukladno danom obrazloženju preuzimaju se građevinska područja iz važećeg prostornog plana na lokacijama

- u predjelu Blaca u dijelovima odsjeka 8b, 8c i 8d gospodarske jedinice „Šaknja rat“ umanjujući njihovu površinu za 6,0 ha;
- u predjelu Brna u odsjeku 19c gospodarske jedinice „Šaknja rat“ umanjujući njegovu površinu za 3,5858 ha.

1.1.4.5.1.2 Vrednovanje zemljišta

Područje Općine reljefno je izrazite morfologije. Izmjenjuju se kraška polja i strmi brežuljci. Strme su padine južne i sjeverne obale.

Uzdizanje terena od sjeverne i južne obale prema unutrašnjosti Općine, morfološka razigranost brežuljaka u središnjem dijelu, nizanje kraških polja u središnjem dijelu te mjestimično nagla spuštanje prema moru, osobito južnih pučinskih obronaka, reljefna su osobitost prostora.

Južna obala je strmija, ali razvedenija i više izgrađena (oko uvale Brna) od sjeverne. Sjeverna je pak bila pošteđena požara, znatno je obrasla šumom, nije razvedena, blaža je u svom padu prema moru, ali je ujedno i hladnija.

Geološku građu područja, kao i cijelog otoka Korčule, čine dolomiti, lapori, vapnenci. Vrlo je malo površina gdje se pojavljuju i tercijarne naslage u kojima se javlja vodonepropusni lapor (fliš) kao podina. Na strmim južnim padinama, na vapnenačkoj podlozi razvijene su različite forme rendzina i crnica. Na blažim terenima smeđa tla i rendzine. U poljima i kraškim uvalama ispunjenim zemljišnim materijalom razvila su se duboka antropogena tla (unutra suhozidova, u vrtačama i kraškim uvalama i sl.).

Na području Općine nema stalnih vodenih tokova, pa se stanovništvo u prošlosti snabdijevalo vodom uglavnom iz “gustirna”, a danas iz vodovoda NPKL.

Prirodnu vegetaciju područja Općine čine pretežno mediteranske šume. Šume su zastupljene u obliku makije što je degradacijski stadij crnikovih šuma (Orno - Quercetum ilicis), zatim se javlja garig i u manjim kompleksima sastojina alepskog bora (Pinetum halepensis), kao i na manjim površinama unutar makije. Vrlo su rijetko zastupljene visoke crnikove šume. Manje površine čine i kamenjarski pašnjaci i neplodna krševita tla. Posebno je uz more zanimljiva vegetacija litorala - grebenjače.

Šume su većom površinom u privatnom vlasništvu dok je manji dio u državnom vlasništvu. Šumama gospodari nadležno javnopravno tijelo.

Poljoprivredne obradive površine nalaze se pretežito u središnjem dijelu Općine. Najznačajnija su kraška polja, brojni vinogradi i maslinici.

Podaci o bonitetu zemljišta za potrebe izrade ovog plana preuzete su iz plana šireg područja – PPDNŽ-a.

1.1.4.5.2. Stanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti

Prirodne i krajobrazne vrijednosti Općine izrazito su izložene pritisku intenzivne urbanizacije i procesu gospodarske preorijentacije od poljodjelskih prema unosnijim djelatnostima. Navedeni se procesi tek počinju odvijati u prostoru Općine, a znatno su većeg maha izvan nje, u susjednim graničnim općinama. Izvorne netaknute prirode u nastanjenim krajevima nema mnogo. No ipak, budući su naseobinske strukture koncentrirane uz južnu i sjevernu obalu, te u okviru naselja Smokvica u središnjem dijelu, u ostalom dijelu Općine ima dosta prostora koji se mogu svrstati, ako ne u prostore izvorne prirode, a onda u vrijedne i slikovite kultivirane, bilo poljodjelske, bilo šumske prostore.

Detaljnou krajobraznom analizom prostora Općine, a provedenom kroz izradu izvornog Plana, možemo ustvrditi da se sačuvane prirodne i krajobrazne vrijednosti područja Općine mogu prostorno razlučiti na:

- prostore i krajobraze izvorne prirodne,
- prostore i krajobraze kultivirane prirode, te
- dijelove vrijednih oblika kulturnog krajobraza⁵;

Naravno, oštre granice između ovih gornjih pojava u prostoru nema.

U izvorne prirodne prostore i krajobraze možemo svrstati mali dio površina Općine, odnosno dijelove litorala južne pučinske obale prekrivene makijom i šumom te pripadajućim svojstvenim flornim elementima. U okviru prirodnih vrijednosti i prirodnog krajobraza zastupljene su i šume, koje na strmijim padinama imaju zaštitnu ulogu.

U kultivirane prirodne prostore i krajobraze može se uključiti najveći dio prostora Općine. U njihovom sklopu nalaze se poljodjelske i šumske površine gospodarske, ali i privatne.

Šume na Mediteranu osim opće korisnih funkcija (zaštite tla od erozije, ekološke, hidrološke funkcije i sl.) imaju i značajnu ulogu u turističkom gospodarstvu (estetsku, rekreacijsku i sl.) osobito ako su uz obalu mora i u blizini turističkih naselja i mjesta. U ovom kontekstu značajne su i poljodjelske površine osobito kraška polja pod kulturom vinove loze i maslinici u rekultivaciji. Kultivirani

⁵ Dijelove prostora gdje se tradicijske ruralne arhitektonsko-urbanističke strukture, kako pojedinačnih građevina tako u naseobinskih sklopova prožimaju s kultiviranim poljodjelskim prostorom, možemo svesti pod pojam *kulturni krajobraz*, ukoliko prevladavaju umjetne, antropogene strukture.

krajolik, jedinstven je spomenik ljudskom radu, pa ga kao takovog i treba valorizirati unatoč procesu deagrarizacije. Fitocenološki, kraj pripada asocijaciji hrasta crnike, koji je svojstven mediteranskom kraju. Utjecajem abiotskih, ali i biotskih čimbenika na pojedinim mjestima šume su degradirane do stadija gariga, pa i rijetko obraslih kamenjara.

Atraktivnost krajolika pojačana je prethistorijskim gomilama, zbijenim naseljima i zaselcima, kapelama i grobljima oivičenim čempresima, malim poljskim kućicama uklopljenim u suhozide dolaca ili pak skladnim sklopovima ladanjskih kuća i ljetnikovaca u bogatijim dijelovima otoka. Elementi kulturnog krajobraza, svojevrsnog spoja kultiviranog krajobraza i struktura kulturnog nasljeđa, najzastupljeniji su u dijelovima koji su i inače naseljeniji od drugih dijelova Općine, u dijelu gdje izgrađene strukture naselja postepeno prelaze u okolni poljodjelski prostor i s njim se stapaju.

Dijelom izvorna netaknuta, dijelom kultivirana priroda, dijelom kulturni krajolik izgradili su raznolikost svojstvenog krajobraza Općine, tipičnog za ovaj dio južne Dalmacije.

U skladu s iznesenim, temeljem analize krajobraza na području Općine, ovim planom su određene vrijedne prirodne i krajobrazne površine Općine koje je potrebno štititi kako slijedi:

Prirodni prostori i krajobrazi:

- Prirodni prostor i krajobraz južne pučinske i dijela sjeverne obale. Strma razvedena obala s izraženim stijenama i uvalama s gustim pojasom makije u zaobalju pruža sliku nepristupačnosti i divljine. Usprkos činjenice da je južna obala razvedenija i nastanjenija. Korčula, kao otok botanički i šumarski dosta istraživan, još uvijek nije detaljno floristički obrađen niti fitocenološki snimljen. Naročito se to odnosi na florne zanimljivosti grebenjača, ostalog litorala, stijena i pjeskovitih plaža.

Kultivirani prostori i krajobrazi:

- Kultivirani krajobraz pokriva velike površine a obuhvaća: poljodjelske površine od kojih se ističu kraška polja, vinogradi i maslinici i šumske površine, kao gospodarskih šuma tako i privatnih.

Kulturni prostori i krajobrazi

- Kulturni prostori i krajobrazi obuhvaćaju zone naselja i znatnih antropogenih promjena u prostoru. Kao vrlo vrijedni kultivirani krajobrazi ističu se u unutrašnjosti naselje Smokvica. U priobalju nema tih vrijednosti.

1.1.4.6. Ocjena stanja kulturno-povijesnog nasljeđa kraja (akademik I. Fisković)

1.1.4.6.1. Povijesne odrednice

Nalazeći se u srednjem dijelu otoka Korčule, teritorij općine Smokvica sa svojim je prirodnim osobitostima sudjelovao a sa tragovima ljudskog djelovanja i dokazao udio u glavni procesa iz daleke i bliže prošlosti Korčule. Ključnim se ipak moraju smatrati odlike prirodnog reljefa slijedom kojega su se mjesta čovječjeg nastavanja odavno okupljala uz razmjerno veliko polje, s nekoliko mu pridruženih manjih udolina položeno između hrbata uzdužnih otočkih brjegov. Bitno je, dakako, da ti brjegovni nisu ni strmi ni previsoki a da su najplodnije zemlje u ravnima koje u sredozemnom podneblju imaju značenje obradivih nizina. Važna je k tome i otvorenost prema moru na južnoj strani, gdje obala nije posvuda dostupna nego se između kamenitih strmina otvara tek nekoliko uvalica s najvećim pa i najzaštićenijim zaljevom Brne.

U takvim je prirodnim uvjetima okružje Smokvice pratilo bitne etape vremenskog slijeda od pretpovijesti. Dok još nema uočenih tragova prapovijesnog obitavanja ljudi, poglavljia očitavanja njihove kulture u području započinju s prvim tisućljećem prije Krista kad čitav otok Korčulu nastavaju Iliri ostvarujući i prve dodire s moreplovcima i trgovcima iz grčkih zemalja. Učinci se tog razdoblja zamjećuju u krajobrazu pomoću postojećih ostataka gradinskih naseobina i pratećih gomila na strateškim mjestima, te je očita i prva prostorna organizacija provedena od ilirskih društvenih skupina kao prvih gospodara terena. Njihovu su nadmoć na čitavome Jadranu pa i ovdje suzbili Rimljani osvojivši otok na prijelazu iz stare u Kristovu eru, te unijevši intenzivnije iskorištavanje svog tla s već uobičajenim privrednim granama. Otada cvate njega vinograda i maslina što do danas obilježava kultiviranje ukupnog teritorija u ravnoteži s neobrađenim površinama, većim dijelom zašumljenima ali i prikladnima stočarstvu koje je usporedno stalno opstajalo. U ruralnim su tim određenjima života razumljivo skromni znaci kulturnog stvaralaštva iz antike, a nisu izdašniji ni oni iz srednjeg vijeka. Posredno se iz nazivlja pojedinih mjesta prepoznaju točke različitih životnih sadržaja kao što su sigurnosne straže i izvidnice prema moru, odakle se uvijek očekivalo neprijatelje, ali i statična sjedišta nastambi vezanih uz obradu polja kao što su rimske villae rusticae. Na istim osnovama se otkrivaju prve crkve niknule s kristijanizacijom uzmorja od 5. stoljeća poslije Krista, makar su sva zasvjedočenja blijeda i krhka u usponu od 6. stoljeća kao doba uprave Bizanta ka sve burnijim razdobljima srednjeg vijeka. Začudno je doba od velike Seobe naroda kao i slijedećih pola tisućljeća posve prešućeno u ikakvim tragovima.

Razbuđivanje kulture se odvija u 14. st., za čitav otok Korčule značajnijem zbog uspostave biskupije u gradu, odakle je potekla čvršća crkvena pa i opća upravna organizacija. Iz nje proizlazi i izravno definiranje Smokvice kao jednog od ruralnih naselja posve podređenih otočkoj agrarnoj privredi. Očito su osnažene vjerske ustanove stvorile više oblike izražavanja, pa se u arhivima nalaze i podaci o okružju Smokvice. Osim starog groblja pored crkve sv. Ciprijana, iz 1329. g. seže spomen Bogorodičine crkve koja će se već u 15. st. navoditi kao župna, kasnije poznata pod imenom Gospe Cvijećnice - Kandelore. Redu starijih pripada ona sv. Vida na vrhu brežuljka zapadno od groblja, dok porušene sv. Ilije i sv. Barbare odaju tek imena

mjesta: Sutvara na Sridnjoj Njivici te Sutilija južno od Prapratne, kao što se vrh Sućurska Glava nad naseljem naziva po negdašnjoj crkvi sv. Jurja. Naprotiv se za crkvu sv. Mihovila na istočnome kraju Smokvice znade od 1372., a za onu udaljeniju sv. Andrije u niskome polju Dračevica od 1346. Na međi prema općini Čare leži u ruševini mala crkva sv. Stjepana iz 1416., dok su one sv. Petra i sv. Ivana u zapadnome polju Siknice poznate od 14. st. obnovljene u barokno doba 17.-18. st. Mreža posvećenja okružja se zgušnjava sve do crkvice sv. Ane u Prapratnoj, s prvim pisanim tragom iz 1622., dok je župna matica sred naselja kao najvažnija doživjela više preoblikovanja. Početkom 20. stoljeća potpuno je preinačena u sadašnju crkvu Gospe Kandelore sa zvonikom na preustrojenom crkveno-općinskome trgu.

Iako su najrječitija svjedočanstva povijesnog života od razvijenog srednjeg vijeka zapisi o crkvama, ukupni se život zasnivao na Statutu grada i općine, s kojim su na Korčuli već od 13. st. bila uređena mnoga pitanja, od socijalnih odnosa do privrednih djelovanja. Posebno su sređivani okviri poljoprivrede, obrađena polja koja će trajati do danas kao izvori života, ozidane lokve koje su na otoku itekako mnogo značile pa još opstaju u krajoliku. Te su prilike dale najčvršću podlogu povijesnom razvoju otočkog društva kad su se nakon 1420. g. našli u rukama Venecije. Strana je politička uprava ograničila mnoge komunalne slobode, što se iskazalo više među građanima negoli na selima, koja bez promjena nastavljaju spora preživljavanja. Ustvari nova vlast nije nikako zadirala u pitanja agrara, ali su na njih utjecala opća ekonomska stanja opterećena vanjskim pritiscima. Sve kazuje da uvjeti nisu pogodovali jakom napretku Smokvice koja je do početka 17. zaživjela kao samostalna srednjootočka župa. Na svoj Korčuli pod upravom Venecije to i jest bilo vrijeme umjerenog razvoja unatoč krizama koje zahvaćaju Jadran posebice s mletačko turskim sukobima od 1570-ih do 1720-ih godina. No one su otočane okrenule upiranjima na vlastite snage i unutrašnje gospodarske mogućnosti, te su osnažile staru ratarsku privredu, prouzročile uzdizanje seoskih krajina ovisnih o utjecajima iz grada. Žitelji su okrenuti šumarstvu, stočarstvu i vinogradarstvu bili u kmetskoj ovisnosti prema korčulanskim patricijskim obiteljima koje su ovdje imale imanja i stanove u kućama gospodarsko-ladanjskoga tipa. Služili su kraćim boravcima tijekom ubiranja plodina, za nadzor zemljoposjeda i poglavito radova oko loze i vina, ili maslina, a s vremenom čak nadilazili svoju sezonsku svrhu. Arhivska građa o tome je slabo objavljena i proučena, no u naselju se ističe tzv. kaštel Arnerija na donjem rubu sa strane polja, malo dalje i skromniji kaštel Giunia, a iz istog su doba uočljivi biljezi domova Rozanovića i Baničevića. Osim onih unutar granica glavnoga naselja niknuli su i takvi pojedini u izdvojenim poljima, kao Kanavelićevi dvori u polju Prapratna s crkvicom sv. Ane. Osim što su svaki na svoj način pridonijeli srastanju gradske i ruralne kulture, dokazali su prožimanje stilskog graditeljstva s pučko-seoskom sredinom Smokvice.

Malo su se takve povijesne okolnosti mijenjale i nakon propasti mletačke države 1797.g. unatoč općepolitičkom preokretu. Nove vlasti nisu odlučno zadirale na otok, te se smjene Francuza, Rusa i Engleza prepletenih neprijateljstvima u šire jadranskim strategijama nisu ni osjetile sve do dolaska Austrije 1818. g. Razdoblje od stotinjak godina njezine vladavine unatoč povećanju broja stanovnika (potkraj stoljeća dosiže broj od sedamstotinjak ljudi) ispunja propadanje siromaštvom

iscrpljenog seljaštva, te se malo što stvaralački pokreće u zabiti gdje je Smokvica smještena. Osuđena na samopreživljavanje ipak je od 18. st. uvećavala obradive površine, a ujedno gradila današnje lice naselju koje je upoznavalo i bolje trenutke jer se smjestilo u stvarno najplodnijim predjelima otoka Korčule. Uspješnija su doba korištenja prirodnih dobara i uključivanje u trgovinu vina i ulja ili izvoz drva bila označena oblikovanjem središnjih prostora s naglaskom na vizualnom isticanju župne crkve i prostornom vrednovanju svjetovnih javnih, komunalnih i kolektivnih sadržaja.

1.1.4.6.2. Razvoj i obilježja povijesnih naselja

U skromnim određenjima otočke prošlosti naselje Smokvice je iznjedrilo osobitosti prostornog ustroja i u razmještanju građevina sročilo čitki tijekom svojega rasta. Bitno se pritom prilagodilo zakrivljenoj padini u koju je čitavo utonulo da bi u zavjetrini hrbata brijega i prisoju nad poljem svoj životni krvotok uspostavilo prema pravcima stalnih kretanja ovim dijelom Korčule. Tako se najneposrednije integrirala u geofizičku ali i kulturno-povijesnu cjelinu otoka, kojemu je razvoj vezan uz mali broj naselja među kojima je Smokvica važna. U mikroregiji kojom naselje vlada dominantnom se čini okrenutost plodnome uzdolju, posredno i moru, čemu se simbolično priključuje i spoj s grobljem, na prijevoju zapadno, gdje se penje prastara cesta koja je povezivala glavna naselja. Iz lako dokučivih privrednih razloga povučeno u unutrašnjost otoka, ovo je postiglo i sigurnost opstanka, jer nije nadohvat moru nego s visine izdaleka nadzire pučinu, odakle oduvijek dolazahu najopasniji neprijatelji. Podvrgavši se protoku vremena i danostima okoline, dakle, Smokvica je u ravnovjesju dinamičkih i statičkih silnica stekla kakvoće pa i samosvojnost prostornog uređenja.

Oblikovana na kamenu od kamena poput većine sela uzduž dugačkoga otoka, kojima je razmjere zadala narav iskorištavanja plodnog tla, od starine bijaše u rukama veleposjednika iz redova aristokratskih obitelji grada Korčule. Živeći u fortifikacijski zaštićenome gradu koji je nastao iz strateških razloga sudjelovanja u globalnom prometu na Jadranu, otočno je plemstvo posjede vezalo uz obradive udoline, podalje od svojih prebivališta, ispravno prosudivši da pružaju najpouzdaniji dobit, ali i lagodi boravljenja, te su zagospodarili većinom površina. Na privredno su najprikladnijim mjestima pospješili i razvoj već postojećih naselja za sve veći broj kmetova vezanih uz zemljoradnju i stočarstvo. Međutim su u tim sredinama i sami imali sezonska svoja boravišta, isprva vezana uz održavanje polja i ubiranje plodina a ujedno kao ladanjska mjesta u blagoj klimi Sredozemlja i duže korištena. Neki su postali i trajniji stanovi svakako ugodniji od kuća u stiješnjanim uličicama kamenoga grada srednjovjekovnog postanka u Korčuli. Bili su žarišta poticaja svekolikog privrednog djelovanja, ujedno i graditeljskog stvaralaštva poput pravih modela za šira posezanja i samih mještana. Kulminacija tog procesa obuhvaća doba od 16. do 19. st. kad se naselje i obrazuje s uglavnom baroknim karakteristikama.

Tako je u srednjem dijelu dugačkog otoka, kao član lanca od Žrnova do Blata, narasla i Smokvica nad najvećim poljem podatnim sadnji loze i maslina. Zauzela je površinu na razmeđi površina agrara i ispaša, podan uzbregža s kojih se sjekla šuma

i na koja izvađahu stada, omogućivši sudjelovanje žitelja u glavnim granama nekoć autarkične privrede Korčule. Svemu se u punom korištenju prirodnih uvjeta, nadasve odlika reljefa i izdašnosti tla, prilagodilo vrsnoću građenja naselja za koje se sluti da je nastajalo povezivanjem nekoliko zaselaka. Ključno je ipak spoznati podvrgavanje razmještaja kuća i njihovih sklopova smjerovima starih putova, odnosno kretanja duž otoka, ali i veza sa svim, pogotovo južnim predjelima mikroregije. Presijecajući blagu padinu, glavni put dolazi iz višega terena s istoka i teče kosinom nizbrdo ujedno se križajući s više pravaca povezivanja skupina kuća s okolinom. One se najčešće redaju u nejednako kratkim nizovima, s uzdužno na reljef terena postavljenim hrbatima dvostrešnih krovova a pročeljima okrenutima suncu i jugu kamo vodi i pretežni broj rastresito raspoređenih svojevrskih ulica i uličica. Slijevajući se k odredištima u središtu naselja često su one i poluprivatnog karaktera jer između stambenih zgrada, u pravilu kamenih katnica, i pridruženih im prizemnica sa sadržajem kuhinja ili konoba, tvore tipična prikuća. Ona su oblikovno najslikovitija a lokalna im je osobitost isticanje balatura s vanjskim stubama za uspon na kat većeg broja kuća u cilju razdvajanja sadržaja stanovanja od prizemnih prostorija gospodarske namjene. Uz ta oblikovna svojstva u čitavoj je Smokvici zamjetna veličina pravilno građenih kuća što im diže ugled prema ostalim seoskim sredinama na otoku. Uglavnom datiraju iz doba između napoleonskih i svjetskih ratova kao konjunktturnog doba obrade vinograda i povećanja broja stanovnika, ali su pravila građenja preuzeta iz starijih modela prepoznatljivih s čimbenicima iz 16/17. stoljeća. Bez pouzdanih znanja o rodovskim postancima skupina kuća, prikladnije bi ih bilo u postojećim dosta otvorenim nizovima smatrati susjedstvima negoli zaselcima jer, između ostalog, prikuća kao temeljni oblik karakterističnog naselskog ustroja nisu međusobno ni strogo razgraničena. Položena su na strmini tako da jedan drugome ne oduzima sunce i vidik, te porazmještene u nepravilnome ritmu s najgušćim poretком u središnjem dijelu aktualnog naselja. U tom je kapilarnom sistemu spuštanje prema polju izvorno bilo gotovo naglašnije od uzdužnog kretanja smjerom istok-zapad dokazujući okrenutost temeljnih zanimanja naselja bližim prostorima neposrednog privrednog iskorištavanja. No u neko doba uzdužna je kolna cesta probijena sred naselja na strmini vjerojatno preuzevši prvotni neki pravac, prilično preustrojila slijevanje k dolini i nametnula se kao glavna pogotovo kad se spojila s cestom prema Brni jugozapadno.

U izgledu je Smokvice urbanistički najupečatljiviji motiv velike crkve podan križanja glavnih putova usred naselja gdje su se uz nju formirali i trgovi, kako oni povijesni tako i noviji. Naime, nalazeći se u idealnom središtu naselja i na podatnom reljefu, taj je dio Smokvice u težnji za okupljanjem povijesno ključnih javnih sadržaja pretrpio više jakih preobrazbi. Može se pretpostaviti da je početno jezgru odredilo svetište koje se s posvetom Gospi javlja od sredine 14. st., a početkom 15. navodi i kao župno sjedište. Potreba za povećavanjem najvjerojatnije skromne prvobitne crkve se iskazala kad je, prema dokumentima, župa stekla tristotinjak duša, pa se na mijene lika građevine odnose kameni natpisi iz 1666., odnosno 1770. god. Usporedno je na trgu pred njome bila podignuta i javna loža, koja nalik otvorenome trijemu leži i pred današnjom crkvom. Ona je pak sagrađena, kao četvrta po redu na istome mjestu, početkom 20. st. kad je zbog veličine

navonastajuće radikalno preoblikovan čitav okolni prostor. Prilično neuobičajeno je plato crkve usječen podan glavne uzdužne ceste i smjerom njezina okretanja jugu podijeljen u dvije stepenaste, sa stubištima povezane terase. Na donjoj je smještena loža, nasilno izmještena s izvornog svojeg položaja uz samu crkvu i položena zasebno tako da je izgubila svrhu. Njezinu su pak ulogu preuzele dvije razmjerno velike javne građevine zapadno, prva iz doba između dva svjetska rata sa sadržajem Omladinskog, odnosno druga Zadružnog doma nakon drugog svjetskog rata. Potonji je zauzeo površinu porušenog povijesnog župnog dvora koji je s bratimskim domom zaokruživao nažalost višestrukim zahvatima preinačenu zamisao naselskog središta. Namijenjene pak polivalentnim sadržajima s dvoranama i uredskim prostorijama novije su dvokatnice stvorile zasebno okruženje. Vodoravno pružene s glavnim pročeljima okrenutima jugu, međusobno su povezane širinom polutrgova koji zapadno završava zgrada škole. U tom dijelu iskazanu težnju za prostornim rješenjima urbane naravi puno je manje uspješno zaključila nova zgrada trgovine i restorana-kavane, nametljivo podignuta iznad: upravo na spoju glavne otočke, kolne ceste i ulice koja se uz crkvu iz navedenih trgova zavojito uspinje.

Svakako to središte s oblikovno neujednačenim trgovima i zgradama raznih veličina kao i sadržaja, postupnim nastajanjem nije odredilo sustav cjelovitog naselja, koliko je njemu utjecala kapilarna mreža uličica. One se isprekidano pretakaju jedna u drugu s visoke padine brijega zvanog Obala prema polju kojemu su pristranci zauzeti kućama zovu Luka. Stanovito određenje daje srednjovjekovna crkvena sv. Mihovila smještena u predjelu zvanome Na vrhu, ali je spontana daljnja izgradnja vođena bez zadanoga plana. Strme su uličice mahom opločene kamenom kaldrmom i rubno reguliranim odvodom oborinskih voda, a kuće s okućnicama ih ne omeđuju pravilno već se na njih slobodno vezuju prateći izohipse tla. Mnogima je stoga stražnja strana ukopana u živi kamen, a prednja naslonjena na prikuća u obliku prolaza ili ograđenih dvorišta. Taj je poredak najgušći u gornjem istočnom dijelu naselja koje se obično i smatra najstarijim iako na zgradama nema stilskih pokazatelja koji bi potvrdili davno doba građenja. Jednako u ritmičkom spuštanju nizini zapadno velika je većina stambenih kuća, najčešće jednokatnica, zidana u najjednostavnijim geometrijskim oblicima kamenom umješno klesanim i slaganim pravilnim tehnikama. Na poteze permanentnog kretanja se neposredno spaja i priličan broj izdvojenih kuća, s samostalno ograđenim manjim dvorištima, načelno mlađima od gradnji u povezanim nizovima. Pojedinačno su zidane u samostalnim blokovima a u okućnicama popraćene s manjim zgradama za obiteljski život viših prohtjeva. Upečatljivo su te zamjetno bogatije kuće mahom u donjim dijelovima naselja, na rubu prema polju gdje opada gustoća gradnji, pa su jedinice pomnije oblikovane s dvorištima i vrtovima. To svakako svjedoči i kasnije njihovo nastajanje kad se nije čuvao svaki pedalj plodne zemlje, odnosno kad pojedine obitelji izvan kruga patricija-posjednika stjecahu svoje parcele. Zapravo očituju formiranje skromnog građanskog sloja maloposjednika i službenika u društvenoj zajednici do 19. stoljeća izrazitije pučko-težačkog profila. Inače je zanimljivo da u tkivu svekolike a naročito starije izgradnje nisu razvidna okupljanja svrhom obrane, pa na strmijem dijelu nije strože označena ni moguća socijalna stratifikacija prema izboru položaja skupina kuća. Brojnost inačica kako prostornog postavljanja tako i uređenja kamenih zgrada i svog okoliša otežava čitanje faza nastajanja naselja, to

više što su oblikovna rješenja iz doba najintenzivnijeg formiranja danas vidljive naselske cjeline dosta izjednačena. Ipak se kao najplodnije razdoblje izgradnje danas postojećih stambenih struktura može odrediti šire 19. i početak 20. st. kad je Smokvica dostigla i najveći broj stanovnika: oko 1500 između dva svjetska rata.

Većina kuća ne otkriva stilska svojstva povijesnih razdoblja svojih nastajanja jer ujednačenom tipologijom poglavito pokazuje svrsishodnost prema potrebama života seoskog pučanstva koje je teško nadvladavalo pragove siromaštva. Zato zgrade posve oskudijevaju klesanim ukrasom, premda su svi okviri otvora dobro klesani i u mjeri suglasni skladnim proporcijama stambenih jedinica. Dapače je kamena građa odredila glavninu karakterističnih oblika, posebice na neožbukanim zidovima standardizirala klesanje okvira pravokutnih okvira prozora i vrata kao i krovne vijence često isturene na zupcima. U okrilju pak mediteranskoga kulturnoga kruga, dugo prikupljenih iskustava i čuvanih predaja, uspjelo je sačiniti oblike arhitekture koja proizlazi iz kućne radinosti sela u kojem su ljudi učili graditi i klesati od djetinjstva. Ujedno sva ta arhitektura u svojoj čednosti po mjeri čovjeka rađena, trajno bez višeg spomeničkog značenja, odgovara skromnim mogućnostima i prohtjevima poljodjelsko-stočarskog življa. To izražajnije spontanost ispunja svekoliki rast naselja, budući da je čitavo bez jasno razdvojivih faza nastajanja kao i pravilnih poteza građenja unutar tkiva kojemu je dograđivanje bilo nesumnjivo društveno i povijesno uvjetovana odlika.

K tome se jedva naslućuje da su ustrojstvo izrazito rustikalne aglomeracije mjestimice određivale čvrste jezgre plemićkih stanova kojima se tijekom vremena razlamahu ustrojstva i oblici, ovisno o trajnosti vlasničkih korištenja što su pratila raspadanje velikih posjeda u mnogo manjih, u biti mjesnih i seoskih, obvezatno slabijih. Pisana vrela spominju veći broj posjednika zemalja, ali su unutar naselja preživjeli ladanjsko-gospodarski sklopovi samo nekolicine, tijekom stoljeća također mijenjanjanih vlasništva. S nekim svojstvima utvrda nazvani su "kaštelima" sukladno srodnima u drugim otočkim sredinama. Najupečatljiviji je onaj Arnerićev, smješten zapadno od crkve, te malo podalje na približni istoj visini Giunijev. Oba sačinjava kuća-kula, u naravi vitka trokatnica i uz nju pružena dugačka jednokatnica kojoj prizemlja ispunja niz gospodarskih prostorija. Istom se modelu priklanjaju na istočnoj strani naselja Baničevićev kaštel koji u izvedbenim pojedinostima kao i većoj prostornosti ili pravilnosti građevnih čestica odavaju stanove bogatijeg življa. Zacijelo su tu povremeno boravili zemljoposjednici iz grada pa su ostavili traga svoje više kulture te boljeg zidanja i opremanja kuća koje iz iskustava primorskog baroka sriču jednostavnost klasicističkih inačica. No u ravnoteži građevnih zakonitosti duboko prijadranskih korijena koje udovoljavahu obiteljskoj svakodnevnici uz zemlju vezanog pučanstva, postiže se arhitektonska živost kao presudna i za ambijentalnu vrijednost naselske cjeline. Onoliko koliko se u njoj ponavljaju na uzmorju tipizirani oblici težačkih kuća i stanova, toliko je ona ujednačena elementarno čistim građevnim jedinicama pa se time i ističe među ostalim naseljima. Temeljem toga teško bi bilo govoriti o nekoj planski provedenoj, cjelovitoj težnji u okvir urbanističke svijesti, koliko o praćenju konkretnih ljudskih prohtjeva i mogućnosti a uz svladavanje prirodnih danosti. U tome je smislu očigledno da su Smokvicu poglavito oblikovali njezini stanovnici i svi koji s

domaćim životom bijahu srasli, a ne vanjski neki činitelji. Zato u svemu vlada osjećaj prisnosti koji većinom slojevitih iskaza ostvaruje visoki stupanj trijeznosti. To je, uostalom, nalagao i stoljećima usporeni život sela koje u priličnome zatišju svojeg smještaja nije preživljavalo naglih niti velikih mijena, pa ta statičnost doradivanja izbija na većini građevina, od crkava do stambenih kuća i sklopova, potvrđujući poštivanje datosti povijesnog življenja.

1.1.4.6.3. Arheološko nasljeđe

Na teritoriju Općine Smokvice, od granice sa susjednom općinom Čare na istoku do brda Gornjeg Lova zapadno, nalazi se veći broj dosad evidentiranih gradina i gomila prapovijesnoga nastanka. Pribrajajući se mnogobrojnim koje su umrežile čitavu površinu otoka Korčule tijekom prvog tisućljeća prije Krista, odnosno u cvatu metalodobnih kultura, ove otkrivaju ponašanje domorodačkih Ilira prema prostoru i prirodnim uvjetima života u njemu. Uglavnom su evidentirane (vidi: D. Radić, Uvod u arheološku topografiju prostora općine Smokvice. Smokvički zbornik 1998.) i točno opisane s osobitostima smještaja i oblikovanja kako odgovara stvaranju ovoga plana. Odreda su na položajima izvan dohvata djelatnosti koje bi im u normalnim uvjetima odvijanja današnjice ugrozile opstanak. Stoga je vrijedno nabrojiti suhozidne ostatke pretpostavljenih pretpovijesnih gradina kao strateških ali i naselskih sjedišta tek od najpoznatije Smokviške Gradine, živućem naselja sjeverozapadno uz cestu prema Blatu, preko Velog Gračišća, Dubrovice, pa do Sutvare i Sutulije na nižem lancu brežuljaka južno između Smokvice i mora. Mahom su okrenuti južnim pristrancima otoka te im uloga nedvojbeno bijaše osmatračka svrhom čuvanja ljudskim bavljenjima najprikladnijih predjela. Najistaknutije su ipak gradine sred otoka na Komu, dvije na dva bliska vrha: kota 510 i 491, odakle se sagledava čitava zapadna polovica Korčule ali i pomorski putovi oko Mljeta, Lastova, Visa te Hvara i Pelješca. U tom smislu sve nabrojene stanice zajedno s gomilama na desetak položaja i potpadaju prirodno diktiranome ali dosta cjelovito osmišljenom sistemu obrane terena srednje Korčule i više su spomenik sustava prostorne organizacije negoli izdvojenih ostvarenja. Ipak zbog prostorne izdvojenosti i vizualne naglašenosti u reljefu tzv. Smokviška gradina ima značenje spomenika na razini koje zbog slojevitosti iskaza zaslužuje i Sutulija nad Prapratnom.

Drugi je sloj, pripadajući antičkoj kulturi iz doba rimskog zaposjedanja otoka, slabije očuvan jer bijaše ugroženiji posredovanjem kasnijih zanimanja ljudi za iste položaje. Stoga su evidentirani tek tragovi tipičnih tvorevina, kao što su temelji žbukom građenog zida, naprave za poljoprivrednu proizvodnju, i gusti nalazi vrsne keramike: grnčarije ili crijepa što posvuda prate boravišta Rimljana. Ističu se u tom smislu lokaliteti i starijeg postanka pokraj lokvi u polju Siknice, a obilatiji su oni uz Dračevicu prema crkvi sv. Andrije Smokvici istočno, ili zapadno u Donjem Polju oko današnje Vinarije i na nedalekome položaju Banje. Uglavnom odavaju položaje izdvojenih seoskih gospodarstava, posvuda u primorju uobičajenih villa rustica kao žarišta gospodarskog iskorištavanja ali i kultiviranja poljodjelskih područja. Među takvima posebice ona u Mirju s jugoistoka Prapratnoj sukladno odličnome položaju na prijevoju pod brijegom nad morskom uvalicom dala je osim ostataka građevina i

izvrsnije nalaze (kameni podanak preše za masline i klesane nadgrobne natpise) a potvrdila i kontinuitet nastavanja mjesta od pretpovijesti do srednjeg vijeka. Njega, naime, naznačuje sam naziv Sutulija predmnijevajući istoimenu crkviću koju treba još istražiti kao i one na položaju Sutvare a vjerojatno i Stofije. Primarno je pak uočljivo kako se među svima sklapa moguća mreža rimskih putova koje su naslijedila kasnija doba davši prednosti pristrancima glavnog polja na kojima se prostrla Smokvica.

Prvi počeci današnje Smokvice nisu uopće arheološki pojašnjeni, ali ih posredno otkriva razmještaj kršćanskih svetišta iz razvijenog srednjeg vijeka. Prvobitne slojeve naselja na tome mjestu zasad nije uspjelo ustvrditi jer su ih kao i drugdje zatrle razne kasnije gradnje a iz siromaštva ranijeg srednjovjekovlja ni drugdje se nije našlo iole vrijednih tragova. Tek od 14. st. oko naseljene padine i u poljima koja su Smokvićani obrađivali okuplja se skupina crkvića spominjanih u jeku razdoblja koje je na čitavoj Korčuli iznijelo prve vijesti o srodnim pojavama. Tako nema sumnje da se naselje razvija nadohvat novovjekovnoj kulturi, pa se i crkvice koje to svjedoče vrednuju među razmjerno najvažnijim kulturnim dobrima.

Kulturna dobra unutar zaštićenih cjelina⁶

U današnjem svojem prostornom obujmu naselje Smokvica nema ostvarenja koja bi se mogla uvrstiti u više kategorije kulturnih dobara. Iako čitavo naselje ima nezanemarive ambijentalne vrijednosti, malo je onih spomeničkog značaja i značenja. Mogući se popis nužne zaštite stoga svodi na samo nekoliko građevina s okolicom, a budući da su oni sakralnog i profanog sadržaja, preporuča se opće očuvanje njihova okoliša s naglaskom na povijesnom karakteru građevnog tkiva naselja. Posebice se to odnosi na predio Na vrhu, istočno iznad kolne ceste, kao najslikovitiji i u izvedbenim detaljima ili rješenjima najizrazitiji. Izdvaja se crkvića sv. Mihovila, visoko na samom rubu naselja podignuta potkraj 14. st. Skromno zamišljena pripada skupini svetišta zrelogotičkog stila a uz dorade iz 17. st. obogaćuje koliko inventar graditeljske baštine toliko i izgled tog dijela naselja (vidi tekst I. Fisković: "Smokviški zbornik 1 / 1998.") Drugdje je arhitektura osiromašena ujednačenom pripadnošću razdoblju ograničenih stambenih prohtjeva i kao takva izložena učestalim nagrđivanjima s neprimjerenim odgovorima na potrebe novoga života koje je posebno osakatio proces iseljavanja: kako onaj s početka 20. stoljeća, tako i najnoviji poveden gradnjom Brne i priobalnog pojasa. U tim okolnostima svaki potez obnove trebalo bi provoditi s razumijevanjem kako lokalne arhitektonske tradicije tako i oblikovne kakvoće naselske cjeline u kojoj postoji samo nekoliko spomenika zaslužnih registracije. Na prvome je mjestu kaštel Arnerija kao skromno djelo ladanjsko-gospodarskog graditeljstva. Pripadajući nizu srodnih s čitavog otoka s trokatnicom na zapadnom dijelu u funkciji kuće-kule s još vidljivim elementima samoobrane a dugačkom jednokatnicom u istočnom krilu nad dvorištem zaslužio je zbog prilične očuvanosti izvornog lika potpunu zaštitu.

⁶ Popis kulturnih dobara u Općini Smokvica dan je u tablici 30. (u poglavlju 3.: «Plan prostornog uređenja»)

Ujedno zbog povijesne i oblikovne slojevitosti čitav predio oko župne crkve zaslužuje integralno očuvanje jer osim same njezine arhitektonske osobitosti pruža uvid u izvorna snalaženja povedena težnjom za reprezentativnim iskazima ali i čuvanjem lokalnih spomenika. Koliko god neobično u kaskadne dvije terase sa širokim stubištem izveden spoj neostilske crkve i stare mjesne lođe nipošto ne udovoljava estetskim kriterijima zasnovanim na tradicijama južnohrvatskog podneblja, ostaje svjedočanstvom osobitih težnji i postignuća ovdašnje zajednice. Dokazuju formiranje naselskog središta uz povezivanje svjetovnih i sakralnih sadržaja života s gradnjama koje odavaju i vrijeme 17. – 18. stoljeća kao vrijeme procvata i političkog afirmiranja mjesne uprave. Sukladno se njezinom izražavanju nadovezuje prostor dvaju zapadnih trgova gdje su uslojene građevine kasnijih razdoblja: javni domovi i škola kao autentični pokazatelji važnih razvojnih faza u kulturnom i društvenom, pa i političkom životu Smokvice.

U lokalnom poviješću zadanim parametrima kategoriji kulturnih dobara unutar naselja poglavito potpada župno sjedište sa crkvom Gospe Kandelore, poznate od 1415. godine. Na susretištu uzdužne ceste i prometnih spojeva što se okomito spuštaju polju, ono je označilo središte šire rastrijetome naselju. Neuobičajeno je, međutim, ostalo izvan rastera gušće izgradnje te ga i danas okružuju slobodne poljane, dijelom ispunjene terasama koje nadomjestiše prvobitne trgove. Sama je crkva u prošlosti doživljavala znatnije i višekratne preinake čitko zabilježene na kamenome natpisu koji navodi da je ona sagrađena 1666. g. bila restaurirana 1773. Budući da je čitava porušena, nije moguće spoznati što su te faze stvarno značile ali je vjerojatno ona iz kraja 18. st. bila križnog tlocrta pravilno usmjerena od istoka ka zapadu. Posve je poništena zahvatom gradnje sada stojeće crkve, koja se oblikovala početkom 20. st. u neoromaničkom stilu kontinentalnog nadahnuća, prema projektu Ć. M. Ivekovića iz 1902. g. bez poštivanja prvotnog stanja. Ono je pak na poljani pored crkve uključivalo i prostranu ložu-vijećnicu, u baroknome slogu oblikovanu poput trijema kakav je urešavao glavne trgove i drugih korčulanskih naselja. U njoj se vijećalo o skupnim odlukama važnim za sve žitelje u doba kad i ovdje obrazovahu svoju *comunitas*, društveno-upravnu jedinicu inače spominjanu u arhivima. Utoliko je stekla značenje Vijećnice otvorenoga tipa i bila srasla s trgom na način od kojeg nema traga, jer je loža neumješno uključena u prednju ili donju crkvenu terasu kad se provela radikalna nova regulacija čitavoga okruženja ne samo umjetnim otvaranjem prostora nego i nasilnim uklanjanjem prije postojeće župne i bratimske kuće. Tada su poništene i hortikulturene dopune ambijenta: više starih čempresa koji oplemenjivahu žarišno mjesto obrednog i upravnog okupljanja.

U 20. stoljeću proširen je prostor javnog sadržaja od crkve niže prema zapadu i flankiran zgradom Osnovne škole. Dovršena 1915. skladna je katnica zidana u jednostavnim oblicima neorenesansnog nadahnuća i kao takva očituje ponajbolje dosege epohe. Prostraniji trg od nje istočno odredio je između dva svjetska rata Omladinski dom kao gradnja zatvorenog volumena s hibridnim modernizmima onog doba u oblikovanju prednjih terasa i otvora. Riječima akademika I. Fiskovića: „Na to se sredinom stoljeća nadovezao i Zadržni dom zidan u kamenu s elementima tipičnim graditeljskim standardima razdoblja. Pojedinačno one nemaju istaknute vrijednosti ali su po tehničkoj izvedbi i arhitektonskoj razradi jasno

svjedočanstvo prošlosti u kojoj je domaća sredina s jedne strane sama iznalazila sredstva za podizanje tih zgrada a s druge potvrdila povezanost sa onodobnim graditeljskim trendovima. Premda nijedna od navedenih svjetovnih zgrada ne slijede tijesno lokalnu graditeljsku tradiciju, u zamisli i razradi postižu čak spomeničku vrijednost s obzirom na pokušaj urbanističkog sređivanja okruženja u epohama koje su težile osiguranju kolektivnog života zajednice.“ Omladinski dom je u međuvremenu srušen.

Kulturna dobra izvan zaštićenih cjelina

1.1.4.6.4. Sakralne građevine

Osim navedenih crkava unutar naselja pozornosti su još vrijedne neke u bližoj okolici Smokvice premda nisu sve jednako ušćuvane. nekadašnja crkvice sv. Ilije na brijegu Sutulija iznad Prapratne jedva se nazire u tragovima temelja i bez arheološkog zahvata nije predočiva. Može se naslutiti da joj je pravokutno zdanje istočno imalo kratku apsidu, te je u tlocrtu bila nalik ostacima sv. Stjepana koji se nalaze na istočnoj međi katastarske općine Smokvica, točnije na samoj granici sa susjednom općinom Čare. Lokalitet sv. Ilije se u povijesti spominje prije od sv. Stjepana, već u 14. st. a oblici nedavno istražene i umješno restaurirane druge crkvice potvrđuju dataciju u 15. st. Okvirno istoj fazi razvoja pripada i posve očuvana crkvice sv. Andrije u sjevero-istočnom kraju polja Dračevica. U svim oblicima potvrđuje rječnik razvijene gotike, a u tipu slijedi uzor crkve sv. Mihovila unutar sela, od koje formalno izgleda mlađa premda se obje spominju od 14. st. (vidi: I. Fisković, Kasnosrednjovjekovne crkvice otoka Korčule. Starohrvatska prosvjeta 14 / 1984.) Toj je skupini pripadala i crkvice sv. Vida na visokom vrhu zapadno od sela, poznata od 1420.g., ali je možda starija bila u neko doba porušena te obnovljena u baroku, kad joj je postavljen i kameni reljef sveca na pročelju iznad ulaza. Tipološki su joj srodne obližnje dvije crkve sv. Ivana Krstitelja i sv. Petra u polju Sitnica, vjerojatno ishodeći iz obnove prijašnjih u baroknome dobu. Njemu pripada i podjednako arhitektonski neizražajna crkvice sv. Ane u polju Prapratna, na imanju Kanavelića u vrelima spominjana od 1622. godine.

1.1.4.6.5. Civilne građevine

Od građevina svjetovne namjene na teritoriju čitave općine određeno značenje imaju tzv. kašteli koji su navedeni unutar naselja. Svakako Arnerićev iz kasnog 15. ili 16. stoljeća opstaje kao najvredniji jer je u cjelini i najočuvaniji. Osim što je spretno urbanistički postavljen na uglu ulica u jugozapadnome kraju naselja, sačuvao je bitan arhitektonski oblik istaknute kuće-kule te u dvorište povučene i nad prikućem pružene stambene jednokatnice. Prvu u vitkoj proporciji karakteriziraju fortifikacijski elementi uključujući zidne puškarnice dok se u ukupnoj razradi veže uz niži produžetak tipično aristokratske ladanjske kuće. Srodnih na otoku ima veći broj, a ova se ističe ukupnom skladnošću građenja s dobro očuvanim svim bitnim elementima kako na zgradi tako u dvorištu. Za razliku od nje, nekoliko drugih ladanjsko-gospodarskih sklopova iz iste skupine na Korčuli postojećih spomeničkih cjelina pretrpjelo je na uštrb izvornosti veće ili manje

preinake. Očito su mijenjale i svoje vlasnike te zaslužuju detaljniju obradu uz prethodno istraživanje. Svejedno se nekadašnje gradnje kaštela Giunio- Rozanović kao najzapadnijeg te bliže središtu također nisko položeni sklop tzv. kaštel Baničevića prepoznaju u osnovnim strukturama dviju spojenih zgrada različitih visina prema prohtjevima svojih namjena.

Istome sadržaju ali izvan naselja, u osami polja Prapratna, pripada gospodarsko-ladanjski sklop Kanavelića sa susjednim zdanjem Peterlića iz 1652. god. Zajedno sa crkvicom sv. Ane čine cjelinu koju u prisnom odnosu s ubavim krajolikom ne odlikuje dolično razvijena arhitektura. Ustvari se iznimno u poljskom stanu patricija ponavlja oblik u Smokvici najčešćih pučkih kuća, jednokatnica s vanjskim kamenim stubama na konstrukciji isturenog balatura. Time se uz prihvaćanje pogodnosti podneblja i vezu s okolinom izravnije odvajao gospodarski sadržaj prizemlja od stanova na katu.

1.1.4.6.6. Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara Općine⁷

Čitavo područje otoka Korčule je jedinstveni antropogeni prostor s milenijskim povijesnim kontinuitetom i očuvanim oblicima prisustva čovjeka u prostoru, bilo u vidu graditeljske baštine ili arheoloških nalaza, i u najvećoj mjeri očuvanim prirodnim osobitostima, te kao takvo ima obilježje kulturnog krajolika. Kultivirani krajolik (kao dio sveukupnog kulturnog krajolika) podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru.

Nepokretna kulturna dobra sistematizirana su prema vrstama i podvrstama. Temeljna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

- 1) povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- 2) povijesne građevine i sklopovi,
- 3) elementi povijesne opreme prostora, tehničke građevine niskogradnje s uređajima,
- 4) područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe,
- 5) arheološka nalazišta i lokaliteti,
- 6) krajolik ili njegov dio što svjedoči o čovjekovoj prisutnosti u prostoru

Kulturno dobro i njegovo okruženje tvori “prostorni sklop”. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu: građevine ili građevina naselja i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora, kontaktnog prostora u

⁷ Popis kulturnih dobara u Općini Smokvica dan je u tablici 30. (u poglavlju 3.: «Plan prostornog uređenja»)

kojemu je dotična građevina, ili su građevine naselja tijekom vremena nastale. Smatra se vrlo važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala, ili su one nastale, kao jednu funkcionalnu i oblikovnu cjelinu, odnosno prostorni sklop, u izvornom smislu.

U stvari bi sa svrhom očuvanja kulturnih dobara, time i određenih vrijednosti na svom prostoru Općine, trebalo provesti sustavniju obradu naselskog tkiva u cjelini, zasad označenoj pojmom "gradsko-seosko naselje", s točnim evidentiranjem raznih kategorija nepokretnih spomenika. To znači da bi poglavito raznorodni stambeno-građevni fond naselske jezgre trebalo izanalizirati po vrijednosti u cilju razlučivanja ambijentalnih cjelina zaslužnih očuvanja poradi održanja što autentičnijeg povijesnog lika izvrsne ruralne sredine. U tom smislu prvenstvo treba dati već evidentiranim sklopovima Baničevića i Pecotića, u nekoj mjeri i kaštelu Giunia, dok Arnerićev kaštel zaslužuje registraciju u punom vidu kao istaknuti spomenik kulture koji će potpasti strožoj pravnoj zaštiti. U istom smislu registraciju provesti nad župnom crkvom Gospe Svijećnice povezujući je s već registriranom baroknom ložom. Ostale crkvene spomenike zadržati u postojećem stanju pravne zaštite, računajući i na korektnost obavljenih njihovih sanacija.

1.1.4.6.7. Kulturni krajobraz

Kulturni krajobraz Općine predstavljaju područja prirodnog i antropogenog prostora, u kojem je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, izuzetnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, tehničkih, etnoloških, prirodnih i estetskih vrijednosti. U okviru takve definicije izlučeni su pojedini prostori koji imaju i pojedinačno veliku vrijednost, te ih kao takve treba štititi od daljnjeg propadanja, zapuštanja ili potpune promjene.

1.1.4.7. Temeljne ekološke svojstvenosti kraja

Prostor Općine razmjerno rijetko naseljem sa svega 57,7 stanovnika po km² (poradi usporedbe prosjek RH je 85 stanovnika po km²). Najveća je koncentracija stanovnika u zoni naselja Smokvica, potom u zoni njenog izdvojenog dijela Brna u okolo istoimene uvale. U okviru ovih prostora najintenzivnije su promjene krajobraza i prirodnih svojstvenosti.

Problemi se očituju kako u klasičnim oblicima zagađivanja okoliša, tako i u vizualnom uništavanju krajobraznih svojstvenosti unutrašnjosti i obale. Osobito to oko kamenoloma tehničkog kamena sjeverno od naselja Smokvica. Sve to čini prostor Općine, za sada tek na nekim točkama Općine, osobito ugroženim.

Smatramo da se problem ne može riješiti prostim zabranama izgradnje, već usmjeravanjem izgradnje na prihvatljive mikrolokacije uz striktnu kontrolu i provedbu Plana te izradu operativnih planova niže razine.

Zbog bogate prirodne i kulturne baštine te razmjerno velikih površina pod zaštitom krajolika, bit će potrebno neprekidno i sustavno provoditi mjere za poboljšanje i unapređivanje prirodnoga, kultiviranoga i kulturnog krajolika. Isto tako i mjere za sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

Mjere za poboljšanje okoliša

Za provođenje ovih mjera treba:

- izgraditi sustave kanalizacije s uređajima za pročišćavanje, osobito u radnoj zoni i na svim mjestima gdje se javljaju veći onečišćivači što uključuje i stanovanje;
- spriječiti mogućnost aerozagađivanja;
- redovito treba čistiti naselje i obalu (plaže) od krutog i krupnog otpada i sprječavati divlja odlagališta otpadaka po poljodjelskim i šumskim površinama;
- smanjiti uporabu agrotehničkih sredstava koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.).

Mjere za očuvanje okoliša

U sklopu ovih mjera podrazumijeva se da treba:

- na djelotvorni način štititi kulturne, prirodne i krajobrazne vrijednosti;
- čuvati prirodna bogatstva i prirodne izvore (šume, poljoprivredne površine, izvore vode, vodotoke i dr.);
- uključiti lokalne vlasti u aktivno čuvanje okoliša, te zaštitu zaštićenih građevina i područja kroz novčanu potporu i odluke jedinice lokalne samouprave.

Mjere za unapređenje okoliša

Ove mjere podrazumijevaju:

- stvaranje javnoga mnijenja u korist zaštite krajolika, zaštite kulturne i prirodne baštine, smanjenje onečišćenja te izgradnju stambenih zgrada na zasadama tradicijskoga graditeljstva;
- u svaki urbanistički i arhitektonski projekt ili studiju, bilo koje vrste, ugraditi elemente zaštite okoliša i krajobraznoga oblikovanja.

Na građevnom području ne smiju se graditi građevine, koje bi svojim postojanjem, ili upotrebom neposredno ili potencijalno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju, ili vrijednost okoliša, niti se smije zemljište uređivati ili koristiti na način, koji bi izazvao takve posljedice.

a) Važno je navesti sljedeće:

- planom je određeno, da će konačna lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom uređenja Županije;
- ako se na dijelu građevnog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine moraju se priključiti na nju;
- ako na dijelu građevnog područja na kojem će se izgraditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine se moraju priključiti na nju;
- otpadne vode iz domaćinstva bez kanalizacije moraju se prije odvoženja i ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u septičnim jamama;
- otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije upuštanja u recipijent pročistiti do stupnja na kojem se nalazi recipijent, odnosno, do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Općinskog vijeća;

1.1.4.8. Svojstvenosti prometne i komunalne infrastrukture

1.1.4.8.1. Promet

Cestovne veze

Temeljem Odluke o razvrstavanju cesta (NN 103/18) unutar obuhvata Plana razvrstane su sljedeće javne ceste

- državna cesta D-118: Vela Luka – Kapja – Dubovo – Korčula
- županijska cesta Ž6223: Blato (Ž6222) – Prižba – Brna – Smokvica (Ž6268)
- županijska cesta Ž6268: Kapja (D118) – Smokvica – Čara – Dubovo (D118)
- lokalna cesta L69019: D118 – Babina
- lokalna cesta L69020: Blato (Ž6222) – Smokvica (Ž6223).

Lokalne prometnice na području Općine su u lošem stanju zbog neodržavanja odnosno loših prometno-tehničkih elemenata. Budući da nisu rekonstruirane duže vrijeme, može se ustvrditi da su zaostale te da pružaju znatno nižu razinu usluga, predstavljajući opasnost po sigurnost prometa. Potrebno ih je što prije sustavno obnoviti. Zahvati na ovom segmentu cestovne prometne mreže kreću se od rekonstrukcije i modernizacije preko pojačanog održavanja, s tim da na pojedinim dionicama lokalnih cesta treba razmišljati i o probijanju nove trase, posebno tamo gdje se ne mogu ostvariti odgovarajuća prometno-tehnička rješenja na postojećoj trasi.

Pomorske veze i morske luke

Unutar obuhvata Plana postoji jedna morska luka otvorena za javni promet i to

- luka Brna – luka lokalnog značaja.

Zračni promet

Unutar obuhvata Plana ne postoje građevine namijenjene zračnom prometu.

1.1.4.8.2. Pošta i telekomunikacije

Poštanski sustav veza

U Općini postoji jedna jedinica poštanske mreže - poštanski ured:

- 20272 Smokvica,

i ne planira se daljnji razvoj poštanske mreže.

Postojeća mreža poštanskog sustava veza na području Dubrovačko-neretvanske županije sastoji se od Centra pošta Dubrovnik s tri Organizacijske jedinice (Korčula, Metković i Ploče). Organizacijska jedinica Korčula obuhvaća 26 poštanskih ureda.

Na području općine Smokvica, organizacijska jedinica Korčula obuhvaća poštanske urede: Smokvica i Brna.

Telekomunikacijski sustav veza

Na području Dubrovačko-neretvanske županije telekomunikacijski promet odvija se preko šezdeset šest područnih centrala i četiri mjesne centrale. Mjesne centrale, na koje se vežu područne centrale, su Dubrovnik, Mokošica, Korčula i Ploče.

Cijela županijska mreža vezana je u državni i međunarodni (preko međunarodne centrale u Splitu) telekomunikacijski promet svjetlovodnom magistralnom vezom "Jadranko", podmorskim svjetlovodnim kablom "Adria 1", položenim podmorjem Jadrana između Rijeke i Krfa, i radio relejnom vezom. Završena je izgradnja svjetlovodnog kabla od Dubrovnika do Molunta na dionici Čilipi-Molunat, čime je završena cijela trasa "Jadranka" na području Dubrovačko-neretvanske županije.

Telekomunikacijski sustavi otoka Korčule i Lastova uklopljeni su u državni i međunarodni telekomunikacijski sustav preko tranzitne centrale "Dubrovnik" i na nju se spajaju dijelom radio relejnim vezama preko radio relejne stanice "Uljenje" na Pelješcu (i to područne centrale u Ublima, Lastovu, Vela Luci, Blatu, Smokvici, Račišću, Čari, Pupnatu, Korčuli i Lumbardi) dok je centrala u gradu Korčuli povezana s telekomunikacijskim sustavom i preko svjetlovodnog kabla "Adria 1".

Na području općine Smokvica postoje podzemni TK kabeli i kapaciteti:

- svjetlovodni kabeli
- magistralni vodovi – iz pravca Čare I Korčule prema Blatu I Prižbi uz ogranak prema Lastovu
- privodni vodovi – povezuju UPS-ove I baznu stanicu T Mobile
- mrežni kabeli
- pokrivaju područje mjesnih mreža Smokvica I Brna, a u području općine Smokvica ulazi I ogranak TM Prigradica
- na grafičkom dijelu je prikazan samo dio mrežnih kabela a značajni su tek za rješavanje mikrolokacija

Na području općine Smokvica postoji:

- TV pretvarač Brna smješten na vrhu Rta Veliki Zaglav,

E 16 51' 24'' N 42 53' 52'' nadmorske visine 74 m

Visina antenskog stupa je 20 m.

Instalirana je i oprema za baznu postaju HT-a.

- TV odašiljač Smokvica smješten u blizini istočne općinske granice, uz naselje Čara, koji pokriva Smokvicu i Čaru,

E 16 55' 49'' N 42 55' 53'' nadm.vis. 123 m

Visina antenskog stupa je 36 m.

1.1.4.8.3. Elektroopskrba

Otok Korčula (kao i Lastovo, Mljet, te poluotok Pelješac) uključen je u državnu elektroenergetsku mrežu tzv. otočkom vezom Zakučac-Brač-Hvar-Korčula-Ston, tj. preko dalekovoda DV 110 kV HE "Zakučac" - TS "Dugi Rat" - TS "Nerežišće" - TS "Starigrad" - TS "Blato" - TS "Ston" i dalekovoda DV 35 kV TS "Blato" - TS "Korčula" - TS "Zamošće" - TS "Pijavičino" - TS "Janjina" - TS "Ston".

PRIJENOSNI SUSTAV, postojeće stanje

Područjem općine Smokvica prolazi trasa dalekovoda:

- 110 kV Blato-Ston – ukupna dužina trase 78.6 km, vodiči: Al/Č 240/40 mm², god. gradnje: 1972., 1982. i 1985.

Dio trase predmetnog dalekovoda koji prolazi područjem općine Smokvica izgrađen je 1982. godine kao DV 110 kV Blato-Korčula i bio je u pogonu naponom 35 kV kao dio tehnološke cjeline DV 35 kV Blato-Ston, koja se sastojala još od podmorskog kabela Pelješac (Perna)–otok Korčula (Strečica) položenog tijekom 1972. god. i ranije izgrađenog DV 35 kV Ston-Perna. Tijekom 1988. god. po završetku izgradnje TS 110/35 kV Blato međusobno su povezani DV 110 kV Ston–Orebić (izgrađen 1985. god.), podmorski 110 kV kabel Pelješac –otok Korčula i DV 110 kV Blato-Korčula, koji je priključen na TS 110/35 kV Blato, te su u pogonu nazivnim naponom 110 kV.

Napomena : Plinifikacija

U Općini nema plinoopskrbnog sustava niti se planira.

1.1.4.8.4. Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustav Općine treba promatrati u sklopu otoka Korčule kao prostorne cjeline. Polazišta za prostornu cjelinu otoka Korčule data su u PPDNŽ.

Zapadni dio otoka Korčule, a tako i područje općine Smokvica, opskrbljuje se vodom iz vodoopskrbnog sustava Blato.

Vodoopskrbni sustav Blato

Preko crpnih postaja voda se iz bunara u Blatskom polju, kapaciteta 80 l/s, zajedničkim tlačnim vodom odvodi u vodospreme u Vela Luci za opskrbu Vela Luke, te u središnju crpnu postaju “Veprijak” s ugrađene dvije crpke kapaciteta 25,0 l/s za opskrbu Blata i dvije crpke kapaciteta 20,0 l/s za potrebe naselja Gršćica, Prižba i Brna. Na tlačni vod Vela Luka - Blato priključen je odvojak za Prigradicu i Bristvu, položen kroz odvodni tunel Blatskog polja.

Dakle, blatski vodovod s kapacitetom od 80 l/s bi u zimskom razdoblju mogao zadovoljiti potrebe zapadnog dijela otoka, dok bi se u ljetnom, sušnom razdoblju za vrijeme povećane potrošnje vode, potrebe za vodom zadovoljavale iz Blatskog vodovoda i Neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovskog vodovoda. Vodovod Blato bi uzimao po potrebi dio vode iz Neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovskog vodovoda i bio reverzibilan za potrebe distribucije vode prema istočnom dijelu otoka.

Postojeće stanje

Područje Općine Smokvica za sada se vodom snabdijeva iz Vodovoda Blato. Naselje Brna spojeno je na mrežu Prižba – Brna. Iz te mreže vodom se puni vodosprema Brna iz koje se voda prepumpava u vodospremu Smokvica II te dalje u mjesnu mrežu Smokvica. («o čemu više podataka može dati Vodovod Blato.»)

Bujice i lokve

U Općini nema stalnih vodotoka, a nema niti većih problema s bujicama.

Odvodnja otpadnih voda

U Općini nema kanalizacijskog sustava.

1.1.4.9. Mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja i uređenja

Iako prirodni potencijal Općine karakterizira razmjerno oskudan potencijal sirovinskih resursa (samo nešto kamena), veliko bogatstvo prirodnih uvjeta, klima, more, obala, reljef, vegetacija zajedno s naslijeđenim materijalnim i kulturnim svojstvenostima i dobrima, pruža izrazito pogodan temelj za daljnji razvoj Općine posebno na području poljodjelstva i turizma.

Za područje Općine Smokvica posebno je značajno sagledati kumulativni učinak svih spomenutih čimbenika, te potaknuti nadopunjavanje i međusobno povezivanje dvije navedene osnovne gospodarske grane.

1.1.4.9.1. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski razvoj

U gospodarskom smislu Smokvica je nesumnjivo dio gospodarskog sustava otoka Korčule. Stoga je sasvim jasno da će se gospodarski razvoj cjeline odražavati i na gospodarskom razvoju Općine Smokvica.

Cjelokupan gospodarski razvitak otoka Korčule, temeljit će se na intenzivnijem razvitku ugostiteljsko-turističke djelatnosti, poljodjelstva, ribarstva i drugih djelatnosti utemeljenih na iskorištavanju bogatstva tla i mora, a po opsegu prilagođenih potrebama djelatnosti-nositelja razvitka i zadovoljavanju potreba pučanstva otoka uz obvezatno poštivanje i uklapanje u stroge ekološke standarde.

Zahvaljujući to vlastitim specifičnostima, mogućnostima i ograničenjima gospodarski razvoj Općine dijelom će se razlikovati od općeg gospodarskog kretanja na otoku.

Brzina razvoja Općine Smokvica bit će u uskoj vezi s dostignutom razinom razvitka infrastrukture i gospodarstva, a osobito i s opsegom i dinamikom investicijskih ulaganja. Harmoničan razvitak cjeline, mora se predvidjeti, ali uz osiguranje svih pretpostavki potrebnih razvoju, kako bi se optimalno iskoristili vrijedni prirodni resursi i potencijali prostora Općine.

Planirani brzi budući razvitak industrije Otoka, koji će se odvijati u pravcu konsolidacije, restrukturiranja, provjere postojećih i prihvatljivih industrijskih pogona, te razvitka novih u funkciji prerade poljodjelskih resursa i bogatstva mora, u općini Smokvica, koja nema prostorne preduvjete za intenzivniji industrijski razvoj, usmjerit će se prema industrijsko-servisnom tipu gospodarstva. Naime, prostorna ograničenja i mogućnosti, koje pruža sirovinska baza usmjeravat će

gospodarski razvoj prema preradi poljodjelskih proizvoda, grožđa, maslina i agruma s vlastitog područja, a gospodarske površine trebat će se bolje opremiti svim infrastrukturnim objektima i instalacijama, kako bi se izbjegli konflikti u prostoru Općine.

Razvitak poljodjelstva predviđen je u uskoj vezi sa sustavnom državnom pomoći putem poticajnih mjera (kredita, poreznih olakšica, sigurnosti plasmana poljodjelskih proizvoda, opskrbom reprodukcijским materijalima, savjetodavne pomoći, stručnih savjeta i sl.).

Podizanje i organizacija obiteljskih poljodjelskih gospodarstava, predstavlja temeljni organizacijski oblik razvitka poljodjelstva na ovom području. Trebala bi se intenzivirati ulaganja u obnovu i razvitak maslinarstva, vinogradarstva. U tome smislu, zahvaljujući to državnim poticajima, već se osjeća pojačan interes za širenjem vinograda i maslinika. To će zahtijevati osiguranje prostora za podizanje manjih kapaciteta za preradu poljodjelskih proizvoda: punjenje i doradu čuvenog zaštićenog vina «Pošip», preradu maslina i proizvodnju maslinovog ulja, preradu agruma, a posebno zdrave hrane.

Zahvaljujući to svojim prirodnim resursima Općina Smokvica ima mogućnosti za proširenja i diversifikaciju turističke ponude, a time i osiguranje vodeće uloge ugostiteljsko-turističkoj djelatnosti kao nositelju razvitka Općine. Danas se Turistička ponuda temelji na hotelu «Feral» smještenom u uvali Brna s kapacitetom 200 ležajeva i na privatnom smještaju različite kvalitete usluga uglavnom u uvali Brna.

Stoga bi bilo potrebno predvidjeti proširenje kapaciteta i poboljšanje kvalitete hotelskih usluga, uz osiguravanje značajnijeg udjela nautičkog turizma. Razvitak stacionarnog turizma hotelima trebat će dimenzionirati sukladno rastu turističke potražnje i prostornim mogućnostima pojedine turističke lokacije, ali na višoj kvalitativnoj razini. Hotelski smještaj mora biti usmjeren klijenteli veće platežne moći, uz istodobno osiguranje turističke ponude klijenteli tzv. srednjeg staleža, što se može ostvariti boljom organizacijom i kvalitetom u pansionima i manjih hotelima smještenim u okviru građevnih područja naselja.

Uz razvitak stacionarnog i nautičkog turizma potrebno je predvidjeti razvitak novih, popularnih oblika, izletničkog, ruralnog i zdravstvenog turizma.

Ostale gospodarske djelatnosti - graditeljstvo, trgovina, komunalna djelatnost, obrtništvo, poslovne i financijske usluge imaju svrhu osiguravanja svojevrsne «infrastrukture» i kvalitete života koja će omogućiti razvoj temeljnih generatora gospodarskog razvoja Općine i tim putem otvoriti mogućnost zadržavanja stanovništva u Općini i njegov rast u bližoj budućnosti.

Dakle, Općina Smokvica svoj daljnji gospodarski razvitak treba planirati u intenzivnijem razvoju poljodjelstva (osobito vinogradarstva i maslinarstva) i u razvoju ugostiteljsko-turističke djelatnosti u vidu hotelskih kapaciteta.

Predviđenim proširenjem kapaciteta vinarije i opremanjem uljare pogona za konzerviranje maslina poljodjelstvo će ostvariti značajne efekte povećavajući time udjel u gospodarskoj strukturi Općine.

Na ovome mjestu, u kontekstu mogućnosti i ograničenja gospodarskog razvoja treba naglasiti da ovaj Plan osigurava prostorne pretpostavke razvoja, kroz planiranje građevinskih područja različitih namjena, kroz planiranje infrastrukture, zaštite prostora itd.

Realizacija planirane izgradnje u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja, odnosno povećavanje kapaciteta u turizmu (T), industriji (I), športu (R) itd., nužno je povezana uz povećanje kvalitete i kvantitete infrastrukturne opremljenosti područja Općine. S time u svezi prije realizacije planiranih namjena u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja i povećavanja kapaciteta, potrebno je osigurati:

- korektne prometne uvjete i veze,
- nužno potrebne količine energenata (električne energije),
- kvalitetno rješenje vodoopskrbe što će se realizirati spajanjem na vodoopskrbni sustav NPKL uz korištenje postojećih kapaciteta,
- podignuti kvalitetu komunalne uređenosti prostora Općine i sl.

Tek rješavanjem i izgradnjom navedeni infrastrukturnih sustava moguće je prići realizaciji planirane izgradnje u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja.

1.1.4.9.2. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografski razvoj

Prema PPDNŽ, broj stanovnika na području Općine godine 1971. iznosio je 1052 stanovnika, godine 1981. - 1002, godine 1991. - 1125, a prema Popisu 2001. - 1012 stanovnika. Općenito, osciliranje broja stanovnika pelješko-otočne cjeline je posljedica vrednovanja prometno geografskog položaja, prirodno geografskih vrijednosti i privlačivosti radnih središta. Također, karakteristika demografskog stanja u pelješko-otočnoj geografskoj cjelini je da se u njoj skoro izjednačio udio skupina mladog i starog stanovništva, a te dvije skupine opet sa skupinom zrelog stanovništva. Područje je to s najslabijim prirodnim priraštajem, koji je već prelazio u prirodni pad stanovništva.

1.1.4.9.3. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na prostorno-krajobrazne i prirodne vrijednosti, te u odnosu na kulturno-povijesne cjeline i građevine

Očuvani kulturni krajobraz (sinteza prirodnog i kultiviranog) velikog dijela prostora Općine, a posebno njegova karakteristična vitalnost, otvara iznimno dobre mogućnosti razvoja Općine Smokvica. Ovdje se upravo radi o mogućnosti sinteze poljoprivredne i turističke komponente. Naime, vitalnost i suvremeni značaj

(razvijenost) poljodjelstva nije dovela do devastacije tradicionalnog kultiviranog krajobraza.

U takvoj situaciji, eventualna ograničenja i posebni uvjeti (propisi) za korištenje područja kultiviranog krajobraza i elemenata graditeljske baštine za suvremene potrebe, moraju biti odmjereni na način da ne ugrožavaju postignutu vitalnost i gospodarsku učinkovitost, ali i da ne ugroze značaj turističke atraktivnosti tih područja i građevina u turističkoj komponenti gospodarstva Općine Smokvica.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA DRŽAVNOG ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Činjenica je da suvremeni problemi u prostoru Republike Hrvatske proizlaze uglavnom iz neodgovarajućeg korištenja toga prostora i njegove zaštite odnosno najviše zbog neprovođenja planova i slabe kontrole provedbe, a istovremeno novi zemljišni vlasnički odnosi (kvalitetnija zaštita privatnog vlasništva) i tržišno gospodarstvo mijenjaju i samu suštinu i postupak prostornog planiranja.

U prethodnom kontekstu Sabor Republike Hrvatske donio je Strategiju prostornog uređenja Republike Hrvatske 1997. godine i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske 1999. godine kao krovne dokumente prostornog uređenja Države. Vlada je donijela Zakon o izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju (NN 100/04) i Uredbu o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04), a sve u cilju zaustavljanja nekontrolirane izgradnje obale i očuvanja njenog prirodnog supstrata.

2.1.1. RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Razvoj cijelog otoka Korčula i njegovih naselja, time i naselja Smokvica temelji se na zamislima iskazanim u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske. Te se zamisli mogu ukratko prikazati kroz slijedeća polazišta:

- U cilju porasta nataliteta i prirodnog priraštaja poželjno je poticati naseljavanja u srednje i male gradove, kao i lokalna središta, gdje valja poboljšati kakvoću življenja.
- Temeljem opredjeljenja prema policentričnom razvitku R Hrvatske treba poticati razvitak srednjih i malih gradova i naselja. Razvitak treba ostvariti poticajnom investicijskom politikom i decentralizacijom gospodarskih činitelja za što treba osigurati prostorne preduvjete i izgradnju vrsnog prometnog, vodoopskrbnog i energetskog sustava.
- Planiranu mrežu naselja temeljiti na razvoju lokalnih žarišta razvitka, kao uporišta za policentrični razvitak mreže gradskih središta.

Treba planirati ravnomjerniji i usklađeni razvitak i razmještaj stanovništva te raspršenost stambenih, radnih, uslužnih i rekreacijskih namjena. Valja izbjegavati prenatrpanost usmjeravanje ili specijalizaciju na samo jednu djelatnost. Oživljavanje širih krajeva Otoka, treba provoditi povezivanjem poljodjelskih, seoskih i gradskih gospodarstava i tako osnažiti pojedina područja, a što se može primijeniti na prostor Općine Smokvica.

Preobrazba postojećih gradova i naselja treba osigurati veće razvojne sposobnosti te poboljšati sveukupne uvjete života, uz istovremeno ostvarivanje programa zaštite

krajobraza te prirodne i kulturne baštine. Preobrazbu područja potrebno je temeljiti na urbanoj obnovi i politici povećanja komunalnih i drugih standarda življenja. Preobrazbu prijelaznih (gradsko-seoskih) područja kao što su prostori Smokvice treba usmjeravati prema širenju i učvršćivanju gradskog načina života uz nužnu obnovu infrastrukture. Preobrazbu seoskih (ruralnih) područja valja temeljiti na revitalizaciji, zbog ukupnih civilizacijskih ciljeva i zbog demografske i socijalne iscrpljenosti.

Manja naselja kao subregionalna središta trebala bi se potvrditi u ulozi nositelja urbanizacije uz prevladavanje oskudne ponude životnih mogućnosti i nerazvijenosti institucija što umanjuje njihovu privlačnost.

Područna i lokalna središta (mali gradovi - trgovišta, općinska središta i ostala razvojna žarišta) treba osposobiti da budu organizatori razvojnih promjena na većim lokalnim područjima. Kao temelj njihove preobrazbe predlaže se primjena metode reurbanizacije, revitalizacije i infrastrukturne rekonstrukcije s ciljem poboljšanja uvjeta života, učvršćivanja građanskog životnog stila i osposobljavanja tih naselja za ulogu lokalnih središta. Sela treba dugoročno ciljano i usmjeravano oživljavati. Trebalo bi prepoznati sela za koja postoji nedvosmisleni javni interes, sela gdje je javno zanimanje ograničeno samo na potporu u izgradnji najvažnije tehničke infrastrukture i sela koja ovise samo o autonomnoj motivaciji

Prednost treba dati urbanoj obnovi postojećeg naseobinskog tkiva pri čemu valja očuvati graditeljski identitet povijesnih središta naselja (uz naselje Korčulu to su središta naselja Žrnova, Pupnata, Račišća, Čare, Smokvice, Blata i Vela Luke). Nužno je obnavljati i uređivati povijesna središta naselja. Treba poticati optimalno korištenje postojećih izgrađenih područja, a njihovo širenje promatrati kao mogući čimbenik razvoja kraja.

Iako su ciljevi dani na razini Države, nepobitno je da se oni mogu preslikati i na prostor Županije i na prostor otoka Korčula i na prostor Općine Smokvica, osobito imajući u vidu prvo geografski položaj i geografske oblike, potom vrijednosti i kvalitete prostora i okoliša koje su još ipak razmjerno očuvane.

Proizlazi da su, ukratko, opći prostorno-razvojni ciljevi Županije:

- osnaživanje prostorno razvojne strukture,
- povećanje vrijednosti i kvalitete prostora i okoliša, te
- integracija u europske razvojne sustave.

U ovom općem kontekstu Općina se nalazi periferno i u okviru Države i u okviru Županije, koja je i sama u odnosu na ukupnost glavnih razvojnih tokova Države za sada smještena dosta periferno. Izvjesnost izgradnje aerodroma u Općini odraziti će se sigurno i na bolji prometni položaj Općine i otoka, koji će se ipak time približiti središtima Države, ali i šire. To će otvoriti perspektive potencijalno boljem

gospodarskom i svekolikom drugom razvoju, ali će s druge strane izazvati jače pritiske na prostor i njegovo korištenje, što treba promatrati i u kontekstu moguće izgradnje čvrste cestovne veze s kopnom na poziciji Kneža-Sv. Ivan.

Poziciju Općine i u okviru Županije treba promatrati i kroz nužnost osiguranja razvoja gradova i naselja u sklopu Županije, ali i u sklopu Države poradi poboljšanja postojećih obilježja urbane mreže i skladnijeg regionalnog razvoja. Pri čemu osobitu pažnju treba posvetiti malim gradovima s 2000 - 7000 stanovnika, poboljšavajući njihovu funkcionalnu strukturu uz izbjegavanje prejake funkcionalne usmjerenosti.

Cilj je Plana, da osigura prostorne predispozicije za ostvarivanje gore navedenih smjernica razvoja, a one će se očitovati kroz

- racionalno planiranje građevnih područja za nastavak demografskog rasta;
- osiguravanje prostora za gospodarski razvitak sredine, kako u smislu proizvodnih i servisnih djelatnosti tako i u smislu umjerenih turističkih razvojnih programa osiguravajući za to odgovarajuće površine;
- nudeći i štiteći kao važnu komparativnu prednost prirodne i kulturne svojstvenosti kraja, koje ovaj Plan valorizira i ističe.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

Odrednice ponašanja i korištenja prirodnih sustava u Županiji trebaju biti:

1. racionalnost - vrijeme je racionalnog raspolaganja prostorom u skladu s trenutnim mogućnostima. Racionalnost u pristupu ne znači eliminaciju prostornih mogućnosti razvitka u budućnosti, odnosi se prvenstveno na racionalno korištenje prostora za izgradnju, očuvanjem fizičke i funkcionalne cjelovitosti te kvalitete poljoprivrednog i šumskog zemljišta;
2. zaštita prostora - očituje se kroz zaštitu njegovih vrijednosti, vrijednih prirodnih i stvorenih resursa te kroz očuvanje biološke raznolikosti. Pretjerana urbanizacija i nepoštivanje prirode, ekološki su degradirali i u cijelosti uništili brojne prostore u zemlji i svijetu, prostore važne za čovjekovo življenje i njegovu budućnost. Svijest o potrebi zaštite okoliša svakim danom sve više jača i postaje čimbenik kojega se ne može zaobići;
3. valorizacija naslijeđa - bogatstvo naslijeđa, kako kulturno-povijesnog tako i prirodnog, spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže da s osobitom pozornosti pristupimo valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru, što je važno za njegov identitet i što bi moglo biti u funkciji gospodarskog napretka.
4. Očuvanju obalnog prostora

Usprkos degradacijama u prostoru, koje su se i kod nas desetljećima dešavale, a nastavljaju se i danas, pa tako i u Županiji, stupanj ugroženosti okoliša je umanjen

upravo zahvaljujući kontinuiranoj izradi prostorno planske dokumentacije i kontroli građenja u prostoru, ali nažalost njenoj slaboj provedenosti.

U povijesti čovječanstva čovjek je uvijek težio napretku i uvijek ga je ostvarivao. Problem je nastao onda kada je prestao respektirati prirodni ambijent, kada ga je počeo svjesno ili nesvjesno uništavati možda i ne sluteći da su razmjerno male granice izdržljivosti prirode. Oni najrazvijeniji u svijetu postaju svjesni da su te granice dostignute i da sve učinjene devastacije treba sanirati. Da ne bismo učinili iste greške prostornog razvitka i korištenja prostora potrebno je ponašati se s osobitom skrbi prema zaštiti prostora, prema slikovitom i vrijednom prirodnom ili kultiviranom krajoliku, koji nije samo naša baština nego mora biti i baština svih budućih generacija. Bilo je ovo nužno istaknuti jer je zaštita prostora važan i nezaobilazan cilj ovog Plana, time i otoka Korčule i županije Dubrovačko-neretvanske.

Iz prethodnog analitičkog postupka zaključuje se da postoje mnogi ograničavajući čimbenici potencijalnog razvoja, ali i da postoje razmjerno mnoge komparativne prednosti kojima raspolaže Općina, a koje u danom trenutku mogu, uz odgovarajuću pripremu bitno utjecati na povoljan opći razvitak. Svrha je ovog Plana da osigura prostorne planske elemente za potencijalan razvoj.

U skladu s postojećim društveno-političkim i gospodarskim prilikama, koje nameću razumno, svrsishodno i odmjereno korištenje prostora, te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i prostora, prilikom izrade ovoga Plana postavljeni su slijedeći ciljevi:

- Racionalnost u korištenju prostora. Trenutak u kojem živimo nije vrijeme “velikih” i utopističkih ideja i koncepata te općenito nerealnih planova i želja. Potreba je da se prostor racionalno koristi u skladu s trenutnim i u bližoj budućnosti sagledivim mogućnostima. Razboritost i odmjeranost u pristupu izradi prostorno-planske dokumentacije za korištenje prostora niti u kojem slučaju na znači isključivanje urbanističke vizije kao komponente prostornog razvoja.
- Nasljeđe kao temelj identiteta. Bogatstvo nasljeđa, kako kulturnog, tako i prirodnog te suvremeni svjetski trendovi i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže da se s osobitom pozornošću pristupi valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru, što je važno za njegov identitet i što bi direktno ili indirektno moglo biti u funkciji svekolikog gospodarskog napretka prostora, osobito turizma kojemu je gospodarski razvoj Općine orijentiran znatnim dijelom .

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNOSTI DIJELOVA OKOLIŠA

Rješenja Plana temelje se na principima koji pomažu očuvanje stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša Općine, a time i Županije slijedeći datosti zakonske regulative i viših prostornih planova. Rješenja se, dakle, temelje:

- na zakonskoj regulativi i ulaznim podacima viših prostornih planova (PPDNŽ);
- na principima održivog razvoja, koji će koristiti prostor Općine, njene prirodne i stvorene resurse tako da ne dođe do nepovratnog uništavanja prostora;
- na principima zaštite prostora i okoliša, čiji se elementi u počecima planiranja ravnopravno vrednuju u kontekstu svih planskih potreba;
- na mogućnosti prostora da primi određene namjene bez posljedica.

Analizom mogućnosti prostora, koje su u krajnjem slučaju okviru mogućeg razvoja, i želja prostornog rasta, dolazi se do prostorno planskih rješenja Plana, koja niti u kojem slučaju nisu, niti bi trebala pogoršavati, već po mogućnosti čak poboljšavati, prirodno-ekološko stanje prostora.

Osobito vrijednim prostorima Općine, time i važnim čimbenicima planiranja prostornih rješenja smatraju se:

- prirodna baština, kako ona već zaštićena, tako i ona čiju zaštitu predlaže ovaj Plan;
- spomenici graditeljske baštine, odnosno kulturna dobra, kako ona koja su već zaštićena, tako i ona koje revalorizira ovaj Plan i predlaže ih za određenu razinu zaštite;
- morska obala i obalno područje;
- kultivirani i prirodni krajolik, koji se kroz kategoriju zaštićenog krajolika zaštićuje i to njegova kopnena i gdje je on u kontaktu s obalnom linijom, njegova obalna komponenta.

Krajolik i njegove komponente izraz i odraz su identiteta nas, naše kulture i prošlosti. On je odraz svih naših dobrih i loših postupaka u prostoru i time je veća planerska obaveza njegove zaštite. Međutim, kako je krajolik rezultanta svekolikih prostornih aktivnosti, njegova zaštita se ne sastoji samo u identifikaciji i zaštiti određenih prostora kroz kategoriju zaštićeni krajolik, već i u korektnoj izradi planova, a iznad svega kontroli njihove provedbe.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

Općim ciljem prostornog razvoja općinskog značaja može se smatrati težnja za postizavanjem višeg (objektivno mogućeg) stupnja razvijenosti kroz ostvarivanje održivog razvitka poradi bolje kvalitete života stanovništva na svim područjima Općine, ali i šire. Taj će se cilj ostvariti:

- unutrašnjom konsolidacijom i integracijom prostora (demografskom revitalizacijom, gospodarskim oživljavanjem, prometnom povezanošću, funkcionalnom organizacijom prostora i sl.);

- očuvanjem i povećanjem vrijednosti kvalitete prostora (čuvanjem i unapređivanjem svih čimbenika prirodne i kulturne baštine zbog čuvanja privlačnosti kraja);
- uključivanjem kvalitetnim prometnim sustavima u hrvatske i europske razvojne i integracione sustave.

S gledišta korištenja prostora težište je na:

- očuvanju fizičke cjelovitosti područja, prvenstveno racionalnim korištenjem prostora za gradnju, uz,
- uvažavanje prirodnih značajki prilagođivanjem proizvodnje biološkim ciklusima i lokalnim uvjetima bez komponente zagađivanja i
- uvažavanje strukturnih značajki kroz očuvanje krajobrazne fizionomije kao sinteze djelovanja prirodnih i kulturnih komponenata jednog cjelovitog vizualnog prostornog fenomena.

Proizlazi da osobito značenje ima stroga zaštita posebno vrijednih resursa: nezagađenog tla, čistog mora, prirodnih šuma, neizgrađenih obalnih linija, krajobraznih vrijednosti izraženih kroz čimbenike prirodne i kulturne graditeljske baštine. Dakle, opći razvojni ciljevi, općinski, ali županijski i nacionalni, koji trebaju biti ugrađeni u ovaj Plan odnose se na:

- osnaživanje prostorno-razvojne strukture kroz uravnoteženi razvitak područja stvaranjem okosnica i težišta razvitka oslanjanjem na postojeći sustav naselja uz definiranje (i izgradnju) temeljnih prometnih pravaca na gradskoj, županijskoj i državnoj razini,
- kvalitetnu evoluciju razvoja u prostoru s osloncem na resurse, koje čine prirodna i kulturna dobra, ljudski potencijal, ljepota, raznolikost i osobitost dijelova prostora.

Rečeno se može ostvariti putem integralnog očuvanja povijesnih i prirodnih dobara čime će se štititi autohtone vrijednosti i vrsnoće čitavog prostora Općine.

2.2.1. DEMOGRAFSKI I GOSPODARSKI RAZVOJ

2.2.1.1. Ciljevi demografskog razvoja

Današnji demografski razvoj Općine možemo tipološki odrediti kao imigraciju koja se kreće od regeneracije imigracijom Općine kao cjeline, preko ekspanzije imigracijom, do slabe regeneracije imigracijom.

Buduće kretanje stanovništva Općine teško je predvidiva kategorija, zavisi o brojnim parametrima, čije se kretanje u budućnosti i samo po sebi teško može prognozirati. (Vidi točku 1.1.4.3.: Temeljne svojstvenosti naselja i sustava naselja, podtočku: 1.1.4.3.4.: Predviđanje kretanja stanovništva). U svakom slučaju

gospodarski razvoj i radna mjesta, kao važni čimbenici trebali bi i u budućnosti utjecati na održavanje današnjeg stabilnog demografskog razvoja.

Osim što je potrebno zadržati trend laganog rasta populacije ostvarenog u zadnjem popisnom razdoblju, potrebno je poboljšati sastav populacije osobito u smislu poboljšanja starosne strukture, a zadržati ili poboljšati stručnu kvalifikaciju.

2.2.1.2. Ciljevi gospodarskog razvoja

Osnovni cilj upravljanja i kreiranja gospodarskog razvoja treba biti usmjeravanje razvoja prema gospodarskom, tehnološkom i ekološki optimalnom iskorištavanju ukupnih raspoloživih prirodnih i kadrovskih potencijala s ciljem poboljšanja standarda življenja.

Demografski cilj, a utvrđen je i u Nacionalnom programu razvitka otoka⁸, mora se realizirati kroz opstanak postojećeg stanovništva, poticanje obitelji na više djece uz paralelno stvaranje uvjeta njihova školovanja i ostanka u mjestu rođenja. Treba stimulirati povratak djelomično raseljenih, pogotovo mlađih kadrova u radnoaktivnoj dobi te stvarati uvjete za, po potrebi, imigraciona kretanja, tj. naseljavanje prostora odgovarajućim stručnim kadrom.

Primijenjene tehnologije i ostvarena razina produktivnosti u velikoj mjeri bi trebale odrediti potrebni broj stalne radne snage, a po potrebi i povremene, ili sezonske.

U tom smislu, a i u ovisnosti o raspoloživim ukupnim resursima ne smije se dozvoliti monostrukturna orijentacija gospodarstva na samo jednu granu ili pretežito na jednu granu (turizam - vinarstvo) već treba raditi na koncepciji raznovrsne gospodarske strukture (zračni promet) oslobođene teške industrije i zagađivača, a u cilju prilagođivanja i lakšeg prebrođivanja određenih kriznih stanja.

Pored raznovrsnosti razvoja gospodarskih grana, potrebno je razvijati i polivalentnost domaćinstava, odnosno gospodarstava tako, da se može osiguravati prihod iz više izvora (turizam) što je i dosad bio slučaj, ali sada to vršiti na višoj i kvalitetnijoj razini.

Kao jedan od prioritetnih budućih ciljeva svakako mora biti i težnja da se ulaganja u razne oblike gospodarstva financijski izjednače s istima na kopnu. Isto treba postići i u izjednačavanju javnog standarda i društvene opremljenosti (kompletna infrastrukturna opremljenost, školske, zdravstvene, kulturne, sportske i ostale usluge).

Navedeni ciljevi trebali bi se ostvarivati kroz određene poticajne i razvojne mjere, promicanje ulaganja u vidu izrade prostornih planova, investicijskih projekata,

⁸ "NACIONALNI PROGRAM RAZVITKA OTOKA", Sabor Republike Hrvatske, 28. veljače 1997.

idejnih rješenja određenih zona i slično, a sve usklađeno prema vrsti i vremenskoj dinamici.

Za neposrednu realizaciju zacrtanih ciljeva i provođenje navedenih mjera biti će potrebna usklađenost i zajedničko djelovanje odgovarajućih službi na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini, a sve u cilju ostvarenja zacrtanih programa i kvalitetnijeg načina života, koji će onemogućiti iseljavanje, a poticati će useljavanje uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite i unapređenja prostora i okoline.

Polazeći od analize postojeće gospodarske strukture te od mogućnosti i ograničenja gospodarskog razvoja naveli bi kao primarne ciljeve gospodarskog razvoja:

- ubrzati rast gospodarskih aktivnosti u cilju iskorištavanja prednosti i raspoloživih resursa;
- prevladavati prometnu, a time i gospodarsku izoliranost (aerodrom, most Komarna-Pelješac);
- težiti stvaranju usklađenog modela gospodarskog razvitka te graditi očekivanu razvijenost infrastrukture;
- poticati one gospodarske aktivnosti, kojih je posljedica povećana cirkulacija ljudi, dobara i usluga;
- težiti postizanju i održavanju relativno visokih i stabilnih stopa rasta prihoda i zaposlenosti instaliranih kapaciteta, a time optimalno i produktivno zapošljavanje raspoložive radne snage;
- povećati efikasnost upravljanja i organiziranosti pojedinih poduzeća;
- težiti rastu investicijskih aktivnosti uz očuvanje ekološki vrijednog područja, a u skladu s donesenim razvojnim planovima i programima;
- stvarati preduvjete za otvaranje novih radnih mjesta, a naročito u malom i srednjem poduzetništvu te obiteljskim gospodarstvima.

Sukladno već navedenom, a u zavisnosti o raspoloživim prirodnim i kadrovskim resursima, osnovne aktivnosti u planiranom gospodarskom razvitku trebaju se usmjeriti na djelatnosti i to na:

1. turizam i ugostiteljstvo kao osnovnu komponentu gospodarstva i stupa ukupnog razvoja ovoga prostora
2. poljoprivredne djelatnosti, osobito kroz vinogradarstvo i proizvodnju vina;
3. prometne djelatnosti čiji razvoj potiče i geoprometni položaj Općine i otoka;
4. upravu što proizlazi iz predviđene pozicije u sustavu naselja;

5. poljoprivredu kao turizmu komplementarnu djelatnost, osobito u smislu privođenja raspoloživih resursa tradicionalnim kulturama, okrupnjivanjem posjeda gdje je to moguće i oslanjanjem na proizvodnju zdrave ekološke hrane;

6. razvoju proizvodnog zanatstva i razvoj malih i srednjih kapaciteta uz eliminaciju bilo koje vrste zagađivanja;

7. uslužne djelatnosti i obrtništvo utemeljeno na stvaranju zona male privrede poduzetničkih "inkubatora" i razvitaka obiteljskih gospodarstava i obrta.

U odabiru i poticanju određenih gospodarskih aktivnosti u svakom slučaju treba protežirati one, koje su stručno utemeljene i dokazane bez obzira da li se radi o radnim ili kapital intenzivnim djelatnostima, one koje koriste i unapređuju raspoložive prirodne resurse, nisu veliki energetske potrošači, te ne zahtijevaju veće količine sirovina i repromaterijala.

Pored navedenog treba voditi računa o stvaranju potreba za radnim mjestima, koja se najvećim dijelom mogu popunjavati iz rezerve radne snage, dijelom doškolovanjem ili prekvalifikacijom.

1. Turizam i ugostiteljstvo

Turizam i ugostiteljstvo, kao osnovna djelatnost u sadašnjem i budućem razvoju, mora biti nositelj razvoja, a sve ostale djelatnosti njoj komplementarne moraju je dopunjavati.

U turizmu moraju biti postavljeni osnovni ciljevi, a usmjereni na visoke standarde pruženih usluga. Sukladno navedenom, turizam kao osnovni pokretač razvoja trebao bi doprinijeti povećanom standardu življenja i demografskoj revitalizaciji u odnosu na trenutnu stagnaciju.

U tom smislu potrebno je stalno pratiti svjetske trendove turističke potražnje i stvarati prilagodljivi marketinški model na usmjeravanju turističkih potrošača, koji se iz nekadašnje masovne orijentacije na putovanja u novije vrijeme sve više individualno odlučuju za izbor turističke destinacije. Osnovni uvjeti koji utječu na odluku o izboru ljetovališta su:

- ljepota krajolika,
- čistoća mjesta i mora,
- zdrava klima,
- svojstven ambijent uz maksimalno korištenje naslijeđenih osobitosti,
- komforan smještaj,

- dobra i raznovrsna ponuda ugostiteljstva, mogućnost izbora zabave i bavljenja sportom, organizacija izleta, samostalne šetnje po određenim lokalitetima i stazama te
- cijena smještaja i usluga, ali ne kao primarnog elementa odluke što je u praksi već i potvrđeno, a to je da se najbolje popunjavaju najskuplji kapaciteti i mjesta s raznoraznim sadržajima i kvalitetnim uslugama.

U tom smislu koncept razvoja turizma u trebao bi se temeljiti na:

- rekonstrukciji, modernizaciji i valorizaciji postojeće ponude (hotel «Feral»);
- izgradnji dijelom novih kapaciteta temeljenih na novim zahtjevima turističkih potrošača uz isticanje ekoloških i kulturnih vrijednosti (lokacija «Istruga»);
- uklapanju postojećih i izgradnji novih sadržaja prvenstveno zabavnog i sportskog karaktera (zona športa i rekreacija – ŠRC).

Realizacija navedenog koncepta može se temeljiti na relativno dobro očuvanom prirodnom prostoru i raspoloživim kadrovskim potencijalima i mogućnosti za školovanje novih potrebnih stručnih kadrova. Pri tome osobitu važnost treba pridati upravo izobrazbi stručnih kadrova. Postojeći turistički kapaciteti prikazani su u tablici 23.

TABLICA 23
TURISTIČKA PONUDA OPĆINE SMOKVICA 2001. GODINE

Naziv objekta	Postojeći kapacitet u krevetima
Hotel "Feral" Smokvica - Brna	200
Tur. naselje «Istruga» Smokvica - Brna	zapušteno
Hotelski smještaj ukupno	200
Obiteljski pansioni ("privatni smještaj")	350

Izvor: Turistička zajednica, Općina Smokvica

Dakle, dovršenjem procesa privatizacije bilo bi nužno izvršiti rekonstrukciju i modernizaciju postojećih turističkih kapaciteta u hotelima i apartmanima te izvršiti dodatna ulaganja u smislu usklađenja sa Zakonom o kategorizaciji udovoljavajući većim standardima.

Izgradnja novih kapaciteta na novim lokacijama temeljila bi se na optimaliziranju vrste i kvalitete ponude. Novi sadržaji sigurno bi doprinijeli novoj kvaliteti i "slici" prostora. To sve uz maksimalnu primjenu ekoloških normi i standarda. Ovim novim sadržajima trebalo bi postepeno prijeći sa sezonskog na cjelogodišnje poslovanje za što postoje potrebni uvjeti uz prethodnu izgradnju potrebnih sadržaja. Time bi se postojeće korištenje od 65-80 dana povećalo na 130-150 dana i u perspektivi osiguralo umjesto sadašnjih noćenja mnogo više.

2. Poljoprivreda

Treba imati na umu da u poljoprivredi kao osnovnoj djelatnosti radi samo 1,86% od aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost. No također je važno navesti da 21,2% domaćinstava ima gospodarstvo.

Osnovni pravci i ciljevi razvoja poljoprivrede morali bi se temeljiti na:

- optimalnom vrednovanju svih uvjeta za razvoj poljoprivrede;
- na proizvodnji onih proizvoda za koje već i sada postoji izražena potražnja u okolnom prostoru i široj regiji (proizvodnja vrhunskog vina);

Kao najvažniji poljoprivredni proizvodi u ovom trenutku, a i u budućnosti, sigurno će biti vino i ulje koje kao tradicionalne kulture i proizvodi već imaju izraženu potražnju na tržištu i najveći se dio plasira kroz turističku ponudu. Jedan od prednosti poljoprivredne proizvodnje mogla bi biti i “zdrava hrana” s posebnom ponudom u ugostiteljskim objektima za što postoje uvjeti, a sada takve ponude uopće nema.

U proizvodnji grožđa i vina pored sadašnjih stimulativnih mjera, koje se primjenjuju, trebalo bi osigurati i nove. Osobito u smislu poticaja sadnji novih vinograda s tradicionalnim sortama prilagođenih kvaliteti tla, a s akcentom na tradicionalno vrhunsko vino s posebnom kvalitetom i zaštitom - Pošipa..

Maslinarstvo je drugi važan oblik poljoprivredne proizvodnje čiji značaj iz godine u godinu biva sve veći. U maslinarstvu je prvenstveno potrebno obnoviti sadašnje zapuštene maslinike uz čišćenje navedenih površina od borova i makije uz čije je prisustvo razvoj maslina onemogućen i ograničen. Kao jedan od načina poticanja poljodjelske proizvodnje, koji bi u budućnosti trebalo uvesti, sigurno je pripomoć u obnovi dijelova zapuštenih polja gdje bi se uz primjenu suvremenih agrotehničkih mjera mogle zasaditi značajne količine mladih sadnica visokorodnih sorti.

Navedeno sigurno nameće i potrebu izgradnje i opremanja uljara bilo u privatnoj inicijativi ili preko zadruge što bi uz ostale stimulacije dodatno povećalo interes za razvoj i unapređenje maslinarstva.

Sve ove mjere za pokretanje i poticanje poljodjelske proizvodnje najvećim bi se dijelom oslanjale na obiteljska gospodarstva, koja ne bi trebala postati monokulturna.

Dalje, potrebno je urediti postojeće i izgraditi mrežu novih poljskih putova do poljodjelskih površina za korištenje mehanizacije (traktora i sl.). Obradene poljoprivredne površine značajne za uzgoj poljoprivrednih kultura potrebno je zaštititi od izgradnje i po mogućnosti spajanjem i zamjenom određenih površina stvarati veće posjede radi lakše obrade i boljih rezultata.

3. Ribarstvo

Ribarstvo ni danas, a niti u budućnosti ne će biti značajna gospodarska grana, ali obzirom na geografski smještaj i povezanost s turizmom određeni će broj stanovnika u ovoj djelatnosti imati dodatni izvor zarade. U prošlosti tradicionalna grana, razvojem turizma izgubila je na značenju, ali određenim stimulativnim mjerama može osigurati izvor zarade za određeni broj stanovnika.

U ovom trenutku, ova se djelatnost profesionalno obavlja kroz angažman nekoliko obrtnika. Više se temelji na dopunskom izvoru zarade kroz mali ribolov i sportski ribolov. Uz ulov za osobne potrebe, manji dio ulovljene ribe nudi se kao višak na tržištu, ali u sezoni još uvijek ne može udovoljiti svim potrebama.

4. Industrija

Industrijska proizvodnja u okviru ZOP-a, kojemu pripada čitav otok Korčula, nije moguća. U postojećoj gospodarskoj zoni, poslovne i servisne namjene, postoji odavno vinarija poljoprivredne zadruge koja je servis i otkupljivač grožđa za proizvodnju svoga najpoznatijeg proizvoda, vrhunskog vina «Pošip». U okviru ove zone može se očekivati povećanje produkcije vina, ali i izgradnja poslovnih i servisnih kapaciteta u dijelu zone planirane za njen budući razvoj.

5. Uslužne djelatnosti i obrtništvo

Iz već navedenog vidljivo je da je gospodarska struktura uglavnom utemeljena na uslužnim djelatnostima: turizmu i ugostiteljstvu, prometu i vezama, trgovini te upravnim funkcijama (Tablica 11). Ali neformalno i na proizvodnji i potrošnji hrane. U svemu naglasak mora na prvom mjestu biti na podizanju kvalitete ponude i razvoju međuovisnosti ovih djelatnosti.

U okviru uslužnih djelatnosti i obrtništva, razvoj će se temeljiti na onima koje već djelomično postoje i imaju tržišni i profitabilni prosperitet, ali i dijelu visoko razvijenih uslužnih djelatnosti temeljenih na stručnom pristupu i visokoj tehnologiji. U tom smislu podržavat će se razvoj trgovine kao servisa određenim djelatnostima (poljoprivreda, turizam, građevinarstvo i sl.), iako se ova djelatnost trenutno nalazi u poslovnim teškoćama. Za očekivati je izlazak iz krize i njezin razvoj i uklapanje u sustav s ostalim djelatnostima.

Pored navedenog treba poticati i razvoj malog poduzetništva, odnosno svojevrsnog poduzetničkog "inkubatora", u okviru kojega bi se uz prethodno osigurane i infrastrukturno opremljene lokacije mogli graditi razni servisi i mali obrti ulaganjem domaćeg i stranog kapitala. U ovakvoj zoni moglo bi se razvijati i malo obrtništvo temeljeno na oplemenjivanju uvezenih sirovina.

Razvoj navedenih društvenih djelatnosti mora u cjelini osigurati visok standard življenja.

Zaključak

Iz izložene analize postojećeg gospodarskog razvoja, ograničenja i mogućnosti razvoja te planiranog gospodarskog i ukupnog društvenog razvitka Općine može se zaključiti sljedeće:

- postojeća gospodarska struktura i razvoj nisu dostigli potrebni i zadovoljavajući rast što povratno utječe na određene teškoće u ukupnom razvoju i planiranju mjera za buduću razvoj;
- broj radno aktivnog stanovništva ispod je prosječnih kriterija, a stagnira i opada broj zaposlenih;
- Uzroke navedenog stanja nalazimo u nedovoljnom i neadekvatnom korištenju raspoloživih kapaciteta i resursa;
- Sve navedene postavke utječu na pad životnog standarda i sukladno tome na poteškoće u održavanju dosad relativno stabilne demografske strukture populacije (mora se uspostaviti trend uzlaznog rasta, a ne stagnacije).

U cilju prevladavanja navedenih teškoća i pronalaženja izlaska iz stanja, uz optimalno korištenje svih raspoloživih resursa i programiranja održivog razvoja, potrebno je poduzeti slijedeće mjere i radnje:

1. razvoj svih djelatnosti i gospodarskih grana usmjeravati prema donesenim programima uz poduzimanje investicijskih aktivnosti;
2. osigurati svu potrebnu infrastrukturu za ubrzani gospodarski razvoj najvećim dijelom uz potporu države i njezinih institucija;
3. pripremati programe razvoja svih djelatnosti na temelju donesenih kriterija i iste ponuditi zainteresiranim ulagačima (ulaganje u buduću aerodrom i turističke kapacitete);
4. kroz donošenje i prilagođivanje prostornih i eventualno drugih planova, osigurati prostorne mogućnosti zacrtanog razvoja uz primjenu ekoloških normi očuvanja okoline;
5. poticati osobito razvoj obiteljskih gospodarstava i mogućnost dvojnih zanimanja (turizam – poljoprivreda);
6. Stvoriti pretpostavke za ubrzani demografski razvitak i povećanje broja stanovnika u smislu stručne radne snage;

U svim mjerama i programima potrebno je voditi računa o specifičnosti života i privređivanja na ovakvim prostorima, unaprijediti povezanost između otočnih mjesta i otoka u cjelini te poboljšati povezanost s kopnenim dijelom zemlje u smislu prevladavanja prometne izoliranosti te sačuvati okoliš kao specifičnost i prednost razvoja ovakvih destinacija.

Navedena analiza, demografskih kretanja, raspoloživih prirodnih izvora i strategije gospodarskog razvoja, može poslužiti kao koristan materijal za izradu modela razvoja otočnih naselja, a s ciljem razvoja malih sredina i time smanjivanja pritiska na useljavanje u veće urbane cjeline. Ovakvim bi se modelom mogla uz znatno manja ulaganja po radnoj jedinici u otočnim mjestima osigurati mnoga nova radna mjesta i potrebni sadržaji za postojeće stanovnike i povrat dijela iseljenih domicilnih stanovnika.

U skladu s navedenom analizom potrebno je osigurati prostorno-planske elemente, koji će u prostornom smislu osigurati mogućnost ostvarenja navedenih gospodarskih ciljeva. To će se osigurati prvenstveno kroz određenje prostora za gospodarski i turistički razvoj.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE

Smanjivanje lokalnih utjecaja i nadvladavanje prirodnih ograničenja lokalnog prostora, podređivanje prirode sve većim zahtjevima čovjeka, izjednačavanjem društvenih vrijednosti u velikim geografskim zonama, prodiranjem urbanog u sve pore prostora zahvaljujući to mnogim tehnološkim rješenjima, vodi gubitku lokalnih specifičnosti i krizi identiteta svojstvenih lokalnih prirodnih i umjetnih ambijenata, utopljenih u urbano-ruralnim prostorima gradske aglomeracije, pa i šire, u prostranom ruralno-urbanom kontinuumu intermetropolitanskog prostora.

Spriječiti jednoličan kontinuirano izgrađen prostor, fizičko spajanje s elementima fizičke strukture naselja, temeljni je cilj odabira prostorno razvojne strukture. Cilj se treba ostvariti kroz:

- svrhovito i restriktivno određivanje građevnih područja naselja, što će u mnogome, ipak, zavisiti o već izgrađenim prostorima;
- oblikovanje relativno uočljive strukture izgrađenog - neizgrađenog (prirodnog) prostora u okviru izgrađenih dijelova građevnih područja;
- čuvanje tradicijskih eventualno još sačuvanih središnjih dijelova naselja;
- izgradnja ostalih građevnih zona, turističkih zona i gospodarskih zona na način da se spriječi kontinuirana izgrađenost prostora;
- čuvanje elemenata prirodne baštine kao strukturnih elemenata prostora, koji će osigurati, uz zaštitu preostalih elemenata kulturno-prostornih tradicijskih struktura, prepoznatljivost i regionalni svojstvenost prostora.

U kontekstu potonjeg podrazumijeva se oblikovanje sustava zaštite prostora različitih razina strogoće.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Nastanjeni prostori Grada spadaju prema svojim karakteristikama u prijelazna područja. Opća svojstvenost daljnjeg pravca razvoja naselja prijelaznih područja (gradsko-seoskih, urbano-ruralnih) treba biti infrastrukturna rekonstrukcija i izgradnja. Glavni ciljevi trebaju biti:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama;
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost područja;
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika područja i
- proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života⁹.

Obzirom na rečeno, treba naglasiti da se infrastrukturni sustavi smatraju glavnim čimbenikom usmjerenja razvoja. Cilj je uspostaviti mrežu infrastrukturnih sustava, osigurati potrebne kapacitete uz:

- sigurno i kvalitetno prometno povezivanje prostora unutar sebe, ali i šire;
- osiguranje sustava opskrbe vodom, a paralelno osigurati sustav zaštite mora izvedbom sustava odvodnje i pročišćavanja;
- osiguranje količina kvalitetne energije;
- bolje korištenje postojećih infrastrukturnih kapaciteta.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Većina naseljenih prostora Općine, zbog svoje lokacije i dinamičnosti reljefnih formi "naselja na vidiku", sagledivi su iz niza pozicija: mora, prilaznih cesta, ili s pojedinih vrhova i vidikovaca. Zbog sagledivosti i očuvanja oblikovnih karakteristika, značenje kontaktnih zona je utoliko veće što one predstavljaju prostore mogućeg širenja svakog pojedinog naselja ili dijela naselja. Osnovno morfološko obilježje većine sela, je volumenska kompaktnost koja proizlazi iz grupiranja izgradnje. Odlikuju se ujednačenim mjerilom kuća i gospodarskih zgrada, primjenom karakterističnih materijala završne obrade: vidljivim kamenom u obradi pročelja i kupama kao pokrovom (nekad i na gospodarskim građevinama, čime oblikuju prostorne cjeline visoke estetske vrijednosti i prepoznatljivosti. U slučaju starih povijesnih dijelova naselja sela morfološka kvaliteta je osobito naglašena.

⁹ "PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE", o.cit.

Svaka nova gradnja u okviru kontaktne zone povijesnih struktura trebala bi polaziti s pretpostavke stvaranja harmonične slike s njom. To znači da se pri dimenzioniranju volumena, korištenju materijala završne obrade mora voditi briga o kontekstu. Neprihvatljivi su volumeni nove gradnje, koji bi onemogućili vizuru na crkvu i kapele, a svojim položajem, funkcijom, materijalom završne obrade i koloritom unijeli nesklad te stvorili prostorni i oblikovni konflikt.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja, planirati na način kojim bi se zadržala homogenost slike povijesnog naselja, kvalitetna ekspozicija, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja u smjeru prilaznih cesta s kojih se doživljavaju kvalitetne vizure na povijesnu jezgru naselja. S podjednakom pomnjom odnositi se prema starim grobljima s prijedlozima za regulaciju proširenja u mjerilu i karakteru tradicijskih gradnji korčulanskog podneblja..

U planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju treba nastojati očuvati njegov karakter, s obzirom na tip (zbijeni zaselak, ili longitudinalno selo), i karakter naselja (selo sa središnjim funkcijama, zaselak). Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.

Stanovište je da će u budućnosti prirodna komponenta prostora, njegova netaknutost, njegove ljepote, uz svojstven identitet kraja i krajolika, uz izrazite kontraste što se mogu sresti u okviru razmjerno uskih geografskih prostora tu u Europi, biti od presudnog utjecaja na formiranje snažne komparativne prednosti u okviru turističke ponude. Stoga je iznimno važno čuvati vrijednosti prirodne komponente prostora, jer će očuvana prirodna komponenta prostora biti ona "roba" što će se najviše tražiti u budućnosti, a kojim otok Korčula niti malo ne oskudijeva. Raznolikost našeg krajolika, daje nam izrazitu prednost u odnosu na mnoge poznate izvan europske destinacije, koje jesu egzotične i svojstvene, ali su u konačnici bez izrazitih kontrasta u okviru širih prostora, krasne ali jednolične.

Na bogatstvu sačuvane prirode i krajolika, izrazitih vrijednosti kulturnog krajobraza, ispravno prezentirane cjelokupne kulturne baštine, odnosno kulturnih dobara velikih umjetničkih, oblikovnih i ambijentalnih (sačuvanih) vrijednosti, uz zaokruživanje ostale nužne ponude za produljene sezone treba temeljiti strategiju (turističkog) razvoja. U dijelu turističke privrede ne na pretjeranom rastu broja turističkih ležajeva, već na podizanju njihove kvalitete - ponude u najširem smislu, pa time i njihove jedinične cijene.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

Nužno je provesti konsolidaciju prostornog uređenja naselja temeljem isticanja i čuvanja još uvijek sačuvanih temeljnih obilježja, regionalnih tradicijskih

vrijednosti, uz racionalno planiranje prostornih obuhvata građevnih područja sukladno potrebama smještaja stanovništva i gospodarskih djelatnosti, a sukladno kriterijima planiranja propisanih u Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora.

U skladu s postojećim političkim i gospodarskim prilikama, koje zahtijevaju od svih svrhovito gospodarenje, te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i krajolika u kojemu živimo, prilikom izrade ovoga plana postavljena su sljedeća polazišta za racionalno korištenje i zaštitu prostora:

Europski pristup planiranju. Glavne težnje današnjeg europskog prostornog razvitka moguće je ukratko izraziti na sljedeći način:

- prihvatiti pristup nadopunjavanja i suradnje gradova i naselja kako bi se izbjeglo nepotrebno i skupo nadmetanje (u konkretnom slučaju u okviru otoka Korčula);
- promicati oživljavanje postojećih umjesto osnivanja novih gradskih (seoskih) područja (korištenjem postojećeg stambenog fonda);
- ostvarivati novi razvitak sela obnovom urbano-ruralnih odnosa (jer razlika između gradskih i seoskih područja sve više nestaje) i promicanjem gospodarskih djelatnosti primjerenih ruralnim područjima;
- očuvati različitost kulturnog krajolika (uz obavezan zahtjev da se sve stare zgrade moraju obnoviti – nastaniti, ili iznajmiti, ili u nemogućnosti rečenog prodati. Neuređene, stare napuštene kuće moraju kao takove biti financijski opterećene);
- Omogućiti razvitak prirodnog i zdravog okoliša u područjima gdje se napuštanje zemljišta ne može izbjeći temeljem principa održivog razvoja;¹⁰

Zamisao održivog razvitka.

Održivi razvitak je naziv koji se danas u svijetu koristi kada se želi označiti i istaknuti razvitak koji ide u susret današnjim potrebama, ali uz osiguranje mogućnosti razvitka i budućim naraštajima. Principi održivog razvitka ne ograničavaju gospodarski rast, ali on ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, tijek prirodnog razvitka i prirodna dobra. Dakle, održivi

10 BLAŽEVIĆ-PERUŠIĆ, JOSIPA: "EUROPSKI TRENDovi I ZAŠTITA HRVATSKOG PROSTORA", u: Hrvatski prostor - temeljno nacionalno dobro, Zbornik radova okruglog stola, Zagreb, UIH, str. 19-22.

razvitak označava onaj razvitak koji skrbi o okolišu, koji je tehnički podoban, gospodarski provediv i društveno prihvatljiv.¹¹

Sveobuhvatno planiranje i upravljanje prostorom i okolišem.

S gledišta održivog razvitka nameće se nužnost drugačijeg promišljanja prostora gdje ne će biti čovjek i njegove često puta nepromišljene i sebične potrebe prvi zadatak planiranja. U svijetu se danas prihvaća predložak sveobuhvatnog planiranja, tj. sveobuhvatnog pristupa razvitku vezanog za zaštitu okoliša uz uvažavanje zatečenih vrijednosti krajolika i trajno očuvanje okoliša kao razvojnog vrela od neprocjenjive vrijednosti, a sve uz puno sudjelovanje javnosti. U suvremenom gospodarskom razvitku prostor (zemljište) pomalo gubi svoje tradicijsko značenje najvažnijeg gospodarskog izvora, jer se težište pomiče prema znanju, poduzetništvu, informatičkim i prometnim sustavima. U tržišnom gospodarstvu prostor ima svoju uporabnu vrijednost, dok se vrijednost okoliša (pojam okoliša je širi od prostora) još uvijek teško vrednuje. I prostor i okoliš su ograničeni i zato je neophodno sveobuhvatno i sustavno planiranje i gospodarenje prostorom i okolišem. Pod sustavom upravljanja podrazumijevamo:

- društveni i gospodarski razvitak;
- svrsishodno korištenje prirodnih izvora i kulturnog nasljeđa,
- zaštitu okoliša i
- provedbu i kontrolu sustava upravljanja prostorom i okolišem.¹²

Štovanje kulturnog i prirodnog nasljeđa

Bogatstvo kulturno-povijesnog, prirodnog i krajobraznoga nasljeđa te svjetska nastojanja i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine zahtijevaju da s osobitom pozornošću pristupimo vrednovanju i ponovljenom vrednovanju svega što je važno za prepoznatljivost i očuvanje izvornih ili naslijeđenih vrijednosti hrvatskog krajolika. Očuvanje i skrb za kulturnu i prirodnu baštinu, kao i ispravno korištenje spomeničkih vrijednosti građevina i sklopova, važno je ne samo iz razloga očuvanja hrvatskog kulturnog identiteta, nego i s gledišta sveukupnog napretka, poglavito gospodarskog i turističkog.

Svrhovitost i razboritost u planiranju.

Početak trećeg tisućljeća u ozračju svjetskih promišljanja, te trenutne gospodarske mogućnosti Hrvatske nisu skloni pretjeranim i neostvarivim graditeljskim i

11 ČRNJAR, MLADEN: "INTEGRALNO PLANIRANJE I UPRAVLJANJE OKOLIŠEM I PROSTOROM", u: : Hrvatski prostor - temeljno nacionalno dobro, Zbornik radova okruglog stola, Zagreb, UIH, str. 42.

12 Ibidem, str. 41-48.

prostorno-planerskim zamislama. Živimo u doba kada se nameće potreba za svrsishodnim raspolaganjem i trošenjem prostora u skladu s mogućnostima prostora i okoliša, kao i u skladu s gospodarskim mogućnostima.

Sukladno navedenom načelu ovaj Plan, koliko je to njemu moguće, na razini Općine teži omogućavanju optimalnog, ujednačenog prostornog razvoja svih struktura Općine:

- fizičkih;
- gospodarskih,
- demografskih i
- društvenih
- uz čuvanje biološke i povijesno-kulturne sastavnice prostora Općine u skladu s već navedenim tezama.

Preduvjet svekolikog rasta jest kvalitetnije prometno povezivanje i infrastrukturno opremanje, kako Općine tako i cijelog otoka, pa i Županije, što je već županijski problem, ali još više državni.

Principi racionalnog korištenja prostora utvrđeni su Zakonom o prostornom uređenju i Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora. Može se smatrati da su to društvena opredjeljenja u odnosu na prostor, shvaćanje njegove vrijednosti, njegove neobnovljivosti, te svijesti o štetnosti neracionalne i neorganizirane potrošnje prostora. Stoga izdvajamo opće ciljeve, koje je važno poštovati i prilikom izrade nove prostorno - planske dokumentacije, to je:

- valorizacija zatečenog stanja s unapređenjem već postojećih vrijednosti (krajobraza, kulturne baštine, poljoprivrednih i vodenih površina, itd.);
- racionalno trošenje prostora novom izgradnjom;
- zaštita poljoprivrednih i šumskih površina od neplanske izgradnje;
- donošenjem novih dokumenata prostornog uređenja pokušati riješiti problem objekata "divlje izgradnje" u skladu s proklamiranim stavovima i pravilima struke;
- ujednačavanje prostornih uvjeta života stanovnika;
- razvoj naselja i radnih mjesta, te središnjih funkcija oko postojećih i potencijalnih jezgara razvoja;
- zaštita i unapređenje identiteta naselja, te fizionomije ostalih manjih naselja;
- osiguranje optimalne prometne povezanosti i prometne organizacije naselja;

- planiranje i osiguranje površina za budući prostorni razvoj uz njihovo osiguranje od neplanskog korištenja;
- smanjenje nepovoljnih utjecaja čovjeka na njegovu okolinu.

U postizanju navedenih općih ciljeva interes je:

- da se elementi županijske, državne i šire integracije (prometne) iskoriste kao poticaj za unutarnju konsolidaciju gospodarstva, za razvoj turizma, infrastrukture, za povećanje interesa vanjskih gospodarskih čimbenika kao ulagača, za zaštitu prirodne i kulturne graditeljske baštine, razvoj specifičnih prostornih struktura i djelatnosti i razvoj ruralnog prostora;
- da se funkcionalna i ukupna ekološka cjelovitost i različitost područja očuva, a razvoj planira po načelu predodređenosti prostora za određene djelatnosti primjerene temeljnim značajkama prostora;
- da se pod teretom težnje za ubrzanim razvojem ne izgube temeljne osobitosti prostornih struktura.

Na planu građevinskih područja urisane su zone i granice zaštite kulturnog i prirodnog nasljeđa s ciljem da izdavanje uvjeta uređenja prostora bude djelotvornije i u provedbi jednostavnije. Prilikom izdavanja dozvola za zgrade i građevine u ovim zonama potrebno je ishoditi suglasnost nadležnih državnih institucija za zaštitu kulturne i prirodne baštine.

2.3.2. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Zamisao prostornog uređenja temelji se na: teoretskim polazištima za planiranje, na štovanju prirodnih, krajobraznih, kulturno-povijesnih i drugih naslijeđenih vrijednosti te na nastavljanju vrijedne i korisne tradicije gospodarenja i svekolikog čovjekova djelovanja u ovome kraju. Ovim planom nisu predviđene i nisu dozvoljene one djelatnosti čovjeka, koje bi mogle ugroziti, oštetiti ili obezvrijediti kulturni krajolik po kojemu je Korčula prepoznatljiva. Nisu dozvoljene niti one djelatnosti i ponašanje pojedinaca ili zajednica koje ne skrbe za zaštitu okoliša i ne jamče siguran i zdrav život budućim naraštajima.

Poljodjelsko zemljište, šume, makija, garizi i kamenjari zauzimaju velike površine i one se moraju čuvati u najvećoj mogućoj mjeri.

Planom su predviđene površine za izgradnju. Njim se štiti postojeće kulturno i prirodno nasljeđe. Iako nedovoljno štićeno u svakodnevnom životu, neprocjenjivo je bogatstvo za razvitak kulturnog identiteta ovoga kraja. Zbog toga je svim naslijeđenim vrijednostima posvećena osobita pozornost, skrb i zaštita, kako bi se stvorili zdravi i vrsni preduvjeti za jači gospodarski razvitak.

Planom je predviđena, a stvoreni su i uvjeti, potrebna tehnička infrastruktura. Tamo gdje je to bilo potrebno urisani su pojasevi magistralne infrastrukture (osobito se to odnosi na sustav elektroopskrbe, vodoopskrbe i kanalizacije). Za gospodarski i demografski razvitak od osobitog je značenja popravak i osuvremenjivanje postojećih i izgradnja novih prometnica te asfaltiranje postojećih putova važnih za svakodnevni život i gospodarski razvitak.

Prilikom planiranja proširenja naselja treba posvetiti osobitu pažnju očuvanju slike naselja i pripadajućih zaselaka, odnosno njihovom svojstvenom izgledu grupiranosti. Uglavnom postoji težnja izgradnje duž prometnica i duž morske obale, a što izobličuje tradicijske oblike gradnje i organizacije naselja, prekida naše veza s oblikovnim izražajem prošlosti.

U cilju provođenja ovoga Plana i zaštite prostora, potrebno je donijeti i prostorne planove užih područja u skladu s općim društvenim i gospodarskim razvojem, drugim riječima, kroz smišljenu etapnu realizaciju ovoga Plana. Neophodno je stalno provjeravanje odrednica Plana, kako u globalnoj zamisli, tako i u pojedinim elementima, kao i njegovo usklađivanje s promjenama koje će uslijediti u cilju zaštite i optimalnog korištenja prostora. Potrebno je osigurati neprestano praćenje realizacije prostorno planske dokumentacije.

U narednom razdoblju neophodna je izrada prostornih planova užih područja za pojedine prostore Općine.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. OBUHVAT PLANA I PLANSKO RAZDOBLJE

Prostorni plan uređenja Općine obuhvaća područje Općine Smokvica (te se primjenjuje unutar zakonski utvrđenih granica iste).

Ukupno plansko razdoblje Plana iznosi dvadeset godina, dakle do godine 2025. Planom je predviđeno i nekoliko planskih razdoblja - novelacija Plana u sklopu kojih je moguće, ali i potrebno provesti određene izmjene i dopune Plana kako bi se ispravili ovim Planom postavljeni ciljevi u skladu s novim saznanjima i potrebama za odgovarajućim novim prostorno-planskim rješenjima. Svakih tri do pet godina, što je duljina planskih razdoblja - novelacija, u sklopu ukupnoga planskog razdoblja bit će moguće izvršiti izmjene i dopune Plana. Planira se da će se u ukupnom planskom razdoblju provesti 4-6 novelacija.

Kumuliranjem nekoliko novelacija i većeg broja novih saznanja, u određenom trenutku bit će potrebno izraditi i novi PPUO, ne čekajući nužno završetak ovim Planom planiranoga ukupnoga planskog razdoblja od dvadeset godina.

3.1.2. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U kontekstu prostorne i gospodarske strukture Županije razvoj i urbanizacija područja Općine temelji se na:

- budućoj boljoj prometnoj povezanosti;
- gospodarskim planovima;
- nastavku demografskog rasta;
- raznim vidovima zaštite prostora u najširem smislu.

S rečenim u svezi, vjerojatno je za očekivati, da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesi primarne urbanizacije će se ograničiti u okvirima građevnih područja, koja su u odnosu na još važeći Prostorni plan općine Korčula – revizija, smanjena.

Za očekivati je, da će Općina zadržati svoju poziciju u hijerarhiji Općina/Gradova Županije (Grafikon 1.). Boljom prometnom prostornom integracijom Županije funkcionalno značenje će joj i porasti. Obzirom na veličinu Općine, sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, biti će i nadalje zanemarivo. Očitovat će se razmjerno najviše, kroz participaciju u turističkom i ugostiteljskom gospodarstvu, prometu i vezama.

U prostoru koji se u okviru Općine brzim ritmom urbanizira, a naselje Smokvica poprima gradsko obilježje, ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije (ako pod urbanizacijom smatramo pozitivne elemente procesa primarne i sekundarne urbanizacije), a uz svu pažnju prema zaštiti prirodnog i kulturnog nasljeđa. Često spontani procesi širenja i građenja ovim su se planom nastojali usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za stambenu izgradnju) i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

Prostornim rješenjima ostvaruju se, dakle, pretpostavke za razvoj područja Općine. Plan elemente suprotnih razvojnih procesa u prostoru nastoji preokrenuti u smjeru usklađenog rasta cjeline prostora.

U tome smislu prostorne pretpostavke razvoja Općine, koje se donose ovim Planom kao rješenje, odnose se na:

1. smanjivanje građevinskih područja naselja u odnosu na važeći plan, kroz Plana 2007 godine;
2. tolerantniji odnos prema građevnim područjima u unutrašnjosti, a restriktivniji odnos prema građevnim područjima na obali;
3. sprječavanje dužobalne linearne izgradnje u jednom redu;
4. određivanje više lokacija za turističku izgradnju u okviru naselja;
5. planiranje izgradnje obilaznica naselja Smokvica,
6. planiranje uređenja lokalnih cesta zbog bolje integracije prostora;
7. planiranje zone za izgradnju planiranog aerodroma;
8. predviđanje bolje opremljenosti naselja u skladu s razinom središnje važnosti planirane Strategijom i Programom razvoja R. Hrvatske naselja Smokvica;
9. planiranje izrade urbanističkih planova uređenja za odabrane zone;
10. uspostavu složenog sustava zaštite prostora, njegove prirodne i kulturne baštine, a osobito krajobraza priobalja i pozadine priobalja i u tim zonama restriktivan odnos prema širenju građevinskih područja;
11. planiranje bolje infrastrukturne opremljenosti (bolje povezivanje područja Blaca sa središtem Općine, planiranje izgradnje odvodnog sustava u području naselja i izdvojenih naselja Smokvica, poboljšanje elektroopskrbe i vodoopskrbe u najvećem dijelu Općine) i sl;

U prostoru koji se brzim ritmom urbanizira, a naselja poprimaju sve više gradska obilježja, često spontani procesi širenja i građenja ovim su se planom nastojali

usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom, osobito za stambenu izgradnju u priobalju i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

U navedenom smislu Planom se planiraju najvažnije pretpostavke razvoja.

3.1.3. SUSTAV NASELJA I RAZMJETAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

U Općini Smokvica postoji samo jedno naselje, naselje Smokvica s svoja tri izdvojena dijela. Izdvojenim dijelom naselja Smokvica Brna, naselja Smokvica Vinašac i naselja Smokvica Blaca. Sva tri izdvojena dijela sa naseljem Smokvica tvore jedno naselje Smokvicu u okviru Općine Smokvica. Time u okviru Općine, budući je u Općini samo jedno naselje, nije se razvio sustav naselja.

Postojeći raspored središnjih funkcija u naselju Smokvica prikazan je u Tablici 21. Planirane funkcije označene su crvenom bojom. Od važnijih funkcija planira se:

- Prosvjetne funkcije koncentrirane su u matičnoj osnovnoj školi u Smokvici. Planirana je rekonstrukcija školske športske dvorane.
- Zdravstvene funkcije koncentrirane su u Korčuli u domu zdravlja. Naselje Smokvica ima ambulantu primarne zdravstvene zaštite i uz nju ljekarnu.
- Socijalne ustanove u vidu jaslica i vrtića nema, ali se planira.
- Upravne funkcije koncentrirane su u naselju Smokvica u smislu općinske administracije i općinskoh službi.
- Trgovačke funkcije jedva da više možemo smatrati središnjom funkcijom. Naselje Smokvica je opskrbljeno osnovnim prodavaonicama. Predviđa se poboljšavanje opremljenosti naselja .
- Sportske funkcije planiraju se u okviru škole i njene školske športske dvorane, ali i u okviru planiranog SRC-a.

Kod odabira pojedinih središnjih i uslužnih funkcija treba voditi računa o temeljnoj gospodarskoj i turističkoj usmjerenosti naselja ili dijela naselja i produljenju turističke sezone.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA TE OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Razmjerno je velik broj čimbenika koji ograničavaju širenje naselja, odnosno izgradnju stambenih, ali i drugih građevina. Sva ograničenja, koja je bilo moguće spoznati tijekom izrade ovoga Plana uzeta su u obzir prilikom planiranja građevinskih područja.

Polazišta

Prilikom utvrđivanja građevinskih područja smatrali su se relevantnim dokumentima:

1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Sabor, 1997.), odnosno Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17). Ona je temeljni dokument prostornog razvoja Republike Hrvatske. Daje i osnovne smjernice za planiranje koje definiraju cjelokupan društveni stav čuvanja i zaštite prostora;
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, 84/13) Operacionalizira stavove Strategije, a u tome smislu normira veličinu građevnog područja naselja sa 300 m² po jednom stanovniku. Za veće vrijednosti traži objašnjenje;
3. Propisi iz područja prostornog uređenja i gradnje, osobito Zakon o prostornom uređenju
4. PPDNŽ

Ciljevi

Sljedeći parametre iz navedenih viših dokumenata prostornog uređenja pri izradi Plana težilo se optimalnom rješenju građevnih područja naselja, koja će Općini osigurati razmjerno skladan prostorni i društveni razvoj, a sve u okviru

- društveno opravdanih potreba;
- zadanih kriterija;
- ciljeva zaštite prostora.

Kriteriji

Granice građevinskih područja su proizišle su iz postojeće namjene prostora i postojećih granica građevinskih područja u važećem Prostornom planu općine Korčula – revizija, odnosno Prostornom planu uređenja Općine Smokvica koji je na snazi. Pri utvrđivanju građevinskih područja poštovani su sljedeći kriteriji:

A/ opći

- postojeće granice građevinskih područja zacrtane važećim Prostornim planom općine Korčula – revizija;
- nove pojave i procesi u prostoru Općine, koji su se u međuvremenu zbili;
- važeći viši planski dokumenti;

- zakonski akti.

Kako je izgrađenost građevinskih područja planiranih važećim Prostornim planom općine (ex) Korčula – revizija iznosila manja od 50%, to se građevinsko područje naselja izradom Prostornog plana uređenja Općine Smokvica 2007. godine reduciralo za 30%.

B/ predviđeno kretanje stanovništva

Kao dodatni čimbenik pri planiranju građevinskih područja naselja uzet je i pretpostavljeni porast broja stanovnika Općine u okviru planskog razdoblja za koji se donosi Plan (do 2025. godine). Vjeruje se da će 2015. godine Općina imati 1289 stanovnika. (Vidi podtočku 1.1.4.3.4.: Predviđanje kretanja stanovništva)

C/ planirani turistički kapaciteti

Kao još jedan dodatni čimbenik pri planiranju građevinskih područja naselja uzet je i planirani broj turističkih kapaciteta u planskom razdoblju ovoga Plana (do 2025. godine, odnosno do 2015. godine).

D/ posebni

Kako se postavljeni standardi ne bi bitno prekoračili:

- građevinska područja naselja planirana su samo oko postojećih izgrađenih jezgri naselja i to kao kompaktne zaokružene cjeline. Sukladno citiranim stavovima,
- nisu prihvaćeni zahtjevi koji su tražili uključivanje pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u građevinskih područje naselja, kako poradi činjenice da bi takva rješenja bitno opteretila Općinu u pogledu izgradnje komunalne infrastrukture, tako i poradi činjenice da bi takva rješenja bila presedan s nesagledivim posljedicama u kontekstu planiranja građevnih područja naselja i zaštite prostora,
- Planom su velike površine vrednovane kao zaštićeni krajobraz, pa je to bio dodatan razlog temeljem kojega se nisu mogli prihvatiti zahtjevi za uključivanjem pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u planirana građevna područja naselja,

Opisanim načinom rada površine građevinskih područja zadržane su u okviru planskih opredjeljenja, a građevne površine naselja u okviru su očekivanih veličina građevnih područja naselja (Tablice 24., 25., 26., 27.).

Metodologija

U užem smislu postupak planiranja građevinskih područja vršio se:

- temeljem građevinskih područja u važećem Prostornom planu bivše općine Korčula - revizija;

- temeljem obilaska terena;
- kroz komunikaciju i koordinaciju s nadležnim tijelima Općine, i predstavnicima građana pojedinih mjesta prilikom obilazaka terena svakog naselja;
- temeljem procjene o mogućnosti uklapanja postojećih objekata u građevinska područja planirana ovim Planom,
- temeljem procjene demografskog rasta stanovništva Općine u planskom razdoblju za koji se donosi ovaj Plan;

Uzeta su nadalje u obzir:

1. Tradicijska obilježja naselja.
2. Ograničenja uslijed vrijednosti i posebnosti krajobraza, te prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina. U predjelima prepoznatljivih krajolika te vrijednoga prirodnoga i kulturno-povijesnoga naslijeđa izgradnja je ograničena
3. Valja istaknuti još neka važna ograničenja za izgradnju:
 - sprječavanje kontinuirane izgradnje duž obale i prometnica;
 - čuvanje šuma i vrijednoga poljodjelskog zemljišta;
 - čuvanje predjela zaštite kulturnog i prirodnog naslijeđa;
 - zaštitni pojasevi tehničke infrastrukture.

Uzimajući u obzir rečeno kroz utvrđivanje građevinskih područja na području Općine Smokvica teži se zadržavanju koncentrirane izgradnje čime se slijedi karakter oblika naselja i izgradnje svojstven za ove krajeve.

U tablicama te grafikonu u poglavlju 3.2.4. dan je temeljni pregled odnosa namjene površina unutar obuhvata Plana.

3.2.2. OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Prema korištenju i namjeni površina obuhvat Plana razgraničen je kako slijedi:

a) unutar građevinskih područja, na:

1. površine naselja - građevinska područja naselja (GPN) unutar kojih su razgraničene površine odnosno određene lokacije:

- mješovite namjene
- isključive namjene:

- gospodarske - ugostiteljsko-turističke: hotel (T1) i turističko naselje (T2)
- luka posebne namjene: luka nautičkog turizma (LN) - kopneni dio
- gospodarske – poslovne: mješovita zona pretežito poslovna (K5) i gospodarske – proizvodne: pretežito prehrambeno-prerađivačka (I3)
- sportsko-rekreacijske: kupališta (R2) – lokacije

2. površine izvan naselja za izdvojene namjene - izdvojena građevinska područja izvan naselja, isključive namjene:

- gospodarske – poslovne: mješovita zona pretežito poslovna (K5) i gospodarske – proizvodne: pretežito prehrambeno-prerađivačka (I3)
- sportsko-rekreacijske: sportska dvorana (R3)
- groblja (G)

b) izvan građevinskih područja na:

1. poljoprivredno tlo i šume isključivo osnovne namjene:

- gospodarske i zaštitne šume (Š1)
- vrijedno obradivo tlo (P2)
- ostala obradiva tla (P3)
- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)

2. površine infrastrukturnih sustava (IS):

- prometnog
- elektroenergetskog
- sustava elektroničkih komunikacija
- vodnogospodarskog
- sustava obrade, skladištenja i odlaganja otpada

3. površina za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina: tehnički građevni kamen (E3)

4. lokacije uređenih plaža (R2) izvan građevinskih područja i prirodnih plaža (PP)

5. vodene površine i površine mora:

- površine bujičnih vodotoka
- površine mora:
 - za prometne djelatnosti – luke otvorene za javni promet
 - za prometne djelatnosti – luke posebne namjene
 - ostale vodene površine

Površine naselja, odnosno građevinska područja naselja (GPN) utvrđena Planom, razgraničena su na:

a) površine mješovite namjene u kojima prevladava stanovanje, a osim njega sadrže i druge površine i sadržaje kako slijedi (koji se ostvaruju neposrednom provedbom Plana, odnosno mogu razgraničiti i detaljnije planirati urbanističkim planovima uređenja, u skladu s uvjetima utvrđenim ovim planom):

1. javne i zaštitne zelene površine
2. površine infrastrukturnih sustava, prometnih građevina i pojaseva s površinama za promet u kretanju i mirovanju, površine obale i lučke infrastrukture
3. površine javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene, školske i predškolske, kulturne, vjerske i sl.)
4. sportsko-rekreacijske površine
5. manje površine gospodarske namjene (ugostiteljsko-turističke, uslužne, trgovačke, za proizvodnju manjeg opsega - zanatske, komunalno-servisne, i sl.) bez nepovoljnih utjecaja na život u dijelu površine naselja mješovite namjene
6. površine ostalih infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez nepovoljnih utjecaja na život u naselju
7. druge namjene i sadržaje, koji nisu nespojivi sa stambenom namjenom

b) površine isključive namjene.

Mješovitu namjenu ima površina koja može sadržavati više različitih namjena, od kojih jedna može biti pretežita.

Isključivu namjenu ima površina čije je korištenje podređeno jednoj osnovnoj namjeni. Na površini isključive namjene utvrđene ovim planom mogu se graditi, odnosno urbanističkim planovima uređenja planirati, samo oni drugi sadržaji (odnosno njihove površine) koji proizlaze iz potrebe osnovne namjene.

Površine gospodarske - poslovne namjene, planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina poslovne namjene, kako slijedi: mješovita zona pretežito poslovna (K5) za smještaj uslužnih, trgovačkih, uredskih, zabavnih, ugostiteljskih i sl. sadržaja, pogona komunalnih poduzeća, tržnica, vatrogasnih službi, reciklažnih dvorišta i drugih komunalno-servisnih sadržaja, kao i zanatskih radionica i proizvodnih sadržaja malog opsega bez negativnog utjecaja na stanovanje.

Površine gospodarske - proizvodne namjene planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina poslovne namjene za proizvodne djelatnosti i zanatsku proizvodnju, kako slijedi: pretežito prehrambeno-prerađivačka namjena (I3): za preradu poljoprivrednih proizvoda (vinarije, uljare i sl.).

Površine gospodarske - ugostiteljsko-turističke namjene planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina poslovne namjene za ugostiteljske djelatnosti pružanja usluga smještaja, kako slijedi: ugostiteljsko-turistička namjena – hotel (T1): za odgovarajuće zgrade i funkcionalne sklopove za smještaj iz skupine hoteli prema posebnom propisu iz turizma; ugostiteljsko-turistička namjena – turističko naselje (T2): za odgovarajuću vrstu funkcionalnog sklopa za smještaj iz skupine hoteli prema posebnom propisu iz turizma.

Površina luke posebne namjene: luka nautičkog turizma (LN) - kopneni dio, planirana je za smještaj obalnog dijela luke nautičkog turizma.

Površina za iskorištavanje mineralnih sirovina – tehnički građeni kamen (E3) planirana je u svrhu eksploatacije i obrade tehničkog građevnog kamena.

Površina sportsko-rekreacijske namjene - sportska dvorana (R3) planirana je za smještaj zatvorenih i otvorenih sportskih igrališta s pratećim sadržajima.

Površine infrastrukturnih sustava (IS) planirane su za gradnju građevina, odnosno uređenje površina prometne i ostalih infrastrukturnih mreža, uključivo i površine za potrebe sustava cestovnog, zračnog i pomorskog prometa, te smještaj infrastrukturnih zgrada.

Površina groblja (G) planirana je za uređenje i gradnju groblja, grobnih i drugih pratećih građevina.

Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene, planirane su za obavljanje poljoprivredne djelatnosti (uzgoj poljoprivrednih kultura, stočarstvo) te dopuštene zahvate u prostoru u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje te infrastrukturne zahvate i zahvate prema poglavlju 2.3., a razgraničene su kako slijedi: vrijedna obradiva tla (P2) obuhvaćaju površine poljoprivrednog zemljišta primjerene za poljoprivrednu proizvodnju po svojim svojstvima, obliku, položaju i veličini namijenjena poljoprivrednoj proizvodnji i realizaciju dopuštenih zahvata u prostoru u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje; ostala obradiva tla (P3): obuhvaćaju poljoprivredna zemljišta koja su povremeno obrađena ili su djelomično prekrivena šumama te zemljišta na strmim padinama, a na kojima je omogućeno

osim poljoprivredne proizvodnje i izvedba zahvata u prostoru u svrhu zaštite od erozije te gradnja građevina poljoprivredne i drugih namjena sukladno poglavlju 2.3.

Šumske površine isključivo osnovne namjene, planirane su za gospodarenje šumama uz dopuštene zahvate u prostoru u funkciji korištenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta (šumska infrastruktura), te infrastrukturne zahvate i zahvate prema poglavlju 2.3., a razgraničene su kako slijedi: gospodarske i zaštitne šume (Š1): namijenjene isključivo gospodarskom korištenju za proizvodnju šumskih proizvoda (sječa za drvenu građu ili ogrjev, lov i uzgoj divljači, ubiranje šumskih plodina) i/ili planirane u svrhu zaštite ili sanacije ugroženih područja (opožarene površine, površine izložene eroziji, poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora).

Ostalo poljoprivredno i šumsko zemljište, planira se za obavljanje poljoprivredne proizvodnje, šumarske djelatnosti i realizaciju dopuštenih zahvata infrastrukture te zahvata prema poglavlju 2.3.

Vodene površine i površine mora planirane su za uređenje i režime korištenja površine mora i ostalih vodenih površina kako slijedi: površine prometnih djelatnosti za uređenje površina luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene te smještaj i gradnju njihovih dijelova u moru (podmorska infrastruktura, lukobrani i sl.); ostale vodene površine planirane za uređenje vodotoka, te režime korištenja mora (ribolov, rekreacija), a koji se razgraničavaju sukladno posebnim propisima neposrednom provedbom plana ili urbanističkim planovima uređenja.

Na površinama isključive namjene razgraničenima Planom, unutar građevinskog područja naselja ili u izdvojenim građevinskim područjima, iznimno od članka 16.a, nije dopušteno graditi niti urbanističkim planom uređenja planirati površine, zgrade te njihove dijelove stambene namjene. Na površinama izvan građevinskog područja, izvan postojećih zgrada, iznimno od članka 16.a, nije dopušteno stanovanje niti pružanje usluga smještaja ukoliko takva mogućnost nije utvrđena uvjetima poglavlja 2.3.

Na površinama svih namjena unutar građevinskih područja omogućuje se gradnja i uređenje javnih i zaštitnih zelenih površina, infrastrukturnih sustava, površina i građevina sportsko-rekreacijske te javne i društvene namjene, neposrednom provedbom plana, odnosno razgraničavanje i planiranje istih urbanističkim planovima uređenja.

Na površinama svih namjena omogućuje se gradnja i uređenje infrastrukturnih sustava neposrednom provedbom Plana, odnosno razgraničavanje i planiranje istih urbanističkim planovima uređenja.

3.2.3. ZAŠTIĆENO OBALNO PODRUČJE MORA (ZOP)

Unutar ZOP-a nalazi se cijelo područje obuhvata Plana.

Na kartografskim prikazima ovog plana, u mjerilu 1:25.000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi prikazane su:

a) obalna crta

b) crta 1.000,0 m udaljena od obalne crte prema kopnu i crta 300,0 m udaljena od obalne crte prema moru (čime je određen prostor ograničenja ZOP-a).

Ucrtavanje je izvršeno na osnovi digitaliziranih geokodiranih podataka Državne geodetske uprave (topografske karte TK25 i Zaštićeno obalno područje mora).

Na kartografskim prikazima serije 4.: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5.000 na katastarskom planu kao podlozi ucrtana je obalna linija kakva se vidi na katastarskom planu, te linija od nje udaljena 100,0 m. Zbog nepreciznosti korištenog katastarskog plana, detaljnijim planiranjem urbanističkim planovima uređenja, utvrđivanjem pomorskog dobra i preciznim izmjerama odgovarajućih geodetskih elaborata, ove linije mogu promijeniti svoj položaj i zbog toga pojedine površinske odnose, što se neće smatrati izmjenom ovog plana.

3.2.4. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

U tablicama 25., 26., 27., 28., 29a. i 29b. te grafikonu 4. prikazani su odnosi planiranih površina.

TABLICA 25.: ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

ED. BROJ	OPĆINA SMOKVICA			% OD POVRŠINE ŽUPANIJE (kopneni dio DNŽ 178086 ha)	STAN/H A (Popis 2011. g. - 916 st.)	HA/STAN. (Popis 2011. g. - 916 st.)
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA	OZNAKA	UKUPNO HA			
1.1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA UKUPNO NASELJA Izgrađeni dio građevinskih područja naselja	GPN	77,75	0,04	11,78	0,08
			48,85	0,03	18,75	0,05
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GPN-a (bez groblja) UKUPNO proizvodna namjena povr. za iskorištavanje min. sirovina akvakultura poslovna namjena ugostiteljsko-turistička namjena sportsko-rekreacijska namjena		15,92	0,01	57,54	0,02
		I3, K5	6,53			
		E	6,49			
		H	0,00			
		K	0,00			
		T	0,00			
		R3	2,90			
1.3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - obradive UKUPNO osobito vrijedno obradivo tlo vrijedno obradivo tlo ostala obradiva tla	P	786,06	0,44	1,17	0,86
		P1	0,00			
		P2	341,36			
		P3	444,70			
1.4.	ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO gospodarske i zaštitne	Š	3116,96	1,75	0,29	3,40
		Š1	3116,96			

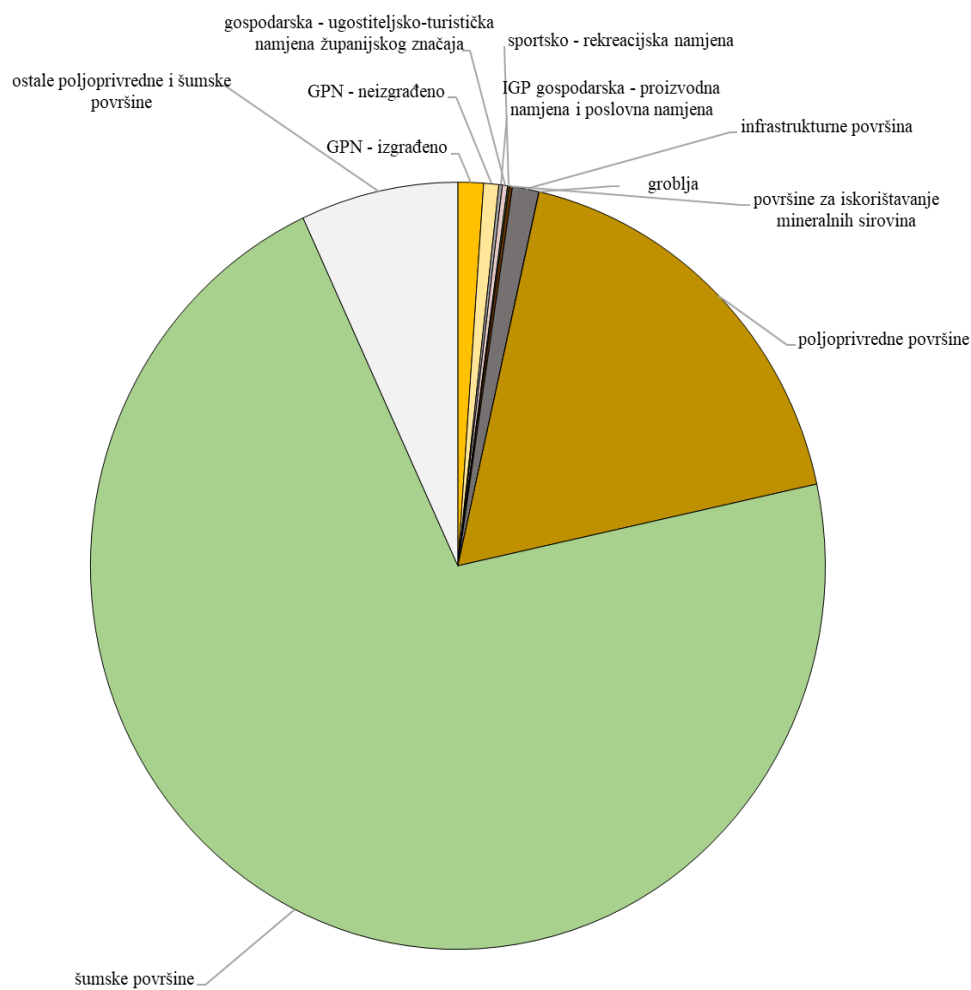
TRANSFORMACIJA PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE SMOKVICA

	zaštitne posebne namjene		Š2	0,00			
			Š3	0,00			
1.5.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE	UKUPNO	PŠ	301,88	0,17	3,03	0,33
1.6.	VODENE POVRŠINE	UKUPNO	V	0,00			
	vodotoci			0,00			
	jezera			0,00			
	akumulacije			0,00			
	retencije			0,00			
	ribnjaci			0,00			
1.7.	OSTALE POVRŠINE	UKUPNO		61,26	0,03	14,95	0,07
	posebna namjena		N	0,00			
	površine infrastrukturnih sustava		IS	50,69			
	groblja		G	0,57			
	površine županijskog/državnog značaja		T1	10,00			
	OPĆINA SMOKVICA (teritorij)	UKUPNO		4359,83	2,45	0,21	4,76
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE						
2.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA	UKUPNO		600,00	0,34		
	nacionalni park		NP	0,00	0,00		
	park prirode		PP	0,00	0,00		
	osobito vrijedan predjel - kulivirani krajobraz (teritorij)			176,88	0,10		
	osobito vrijedan predjel - prirodni krajobraz (teritorij)			423,12	0,24		
	ostali zaštićeni dijelovi prirode			0,00	0,00		
2.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA	UKUPNO		18,39	0,01		
	arheološka područja			4,73	0,00		
	povijesne graditeljske cjeline			13,66	0,01		
	ostalo			0,00	0,00		
	OPĆINA SMOKVICA (teritorij)	UKUPNO		1236,78	0,69		
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA						
3.1.	MORE I MORSKA OBALA	obalno		ha, km			
		otočno		ha, km			
3.2.	ENERGIJA	proizvodnja		MW	ne iskazuje se		
		potrošnja		MWh			
3.3	VODA	vodozahvat		u 1000 m3			
		potrošnja		u 1000 m3			
3.4.	MINERALNE SIROVINE			jed. mjere sir.			
	OPĆINA SMOKVICA (teritorij)	UKUPNO		4359,83			

TABLICA 26. Postotni prikaz odnosa površina unutar obuhvata Plana

NAMJENA	ha	%
GPN - izgrađeno	49	1,12
GPN - neizgrađeno	29	0,66
IGP gospodarska - proizvodna namjena i poslovna namjena	7	0,15
gospodarska - ugostiteljsko-turistička namjena županijskog značaja	10	0,23
sportsko - rekreacijska namjena	3	0,07
površine za iskorištavanje mineralnih sirovina	6	0,15
infrastrukturne površine	51	1,16
grobља	1	0,01
poljoprivredne površine	786	18,03
šumske površine	3117	71,49
ostale poljoprivredne i šumske površine	302	6,92
JLS - ukupno (bez površine mora)	4360	100,00

GRAFIKON 4. Grafički prikaz odnosa površina unutar obuhvata Plana

Tablica 27. Usporedba bilansa građevinskih područja naselja između planiranog stanja (IDPPUO) te važećeg Prostornog plana uređenja Općine Smokvica (Službeni glasnik Općine Smokvica 16/07)

GPN	Matično naselje / izdvojeni dio	PPUO					IDPPUO				
		Površina GPN [m ²]	Izgrađenost GP [%]	Površina izgrađenog dijela GPN[m ²]	Površina neizgrađenog dijela GPN [m ²]	Ukupna Površina GP [m ²]	Izgrađenost GP [%]	Ukupna površina izgrađenog GP [m ²]	Ukupna površina neizgrađenog GP [m ²]	Prostor ograničenja ZOP-	Povećanje / Smanjenje [m ²]
Blaca	izdvojeni dio	142360	16,89	24051	118309	142360	16,89	24051	118309	da	0
Smokvica	matično naselje	317907	77,44	246191	71716	340655	73,01	248721	91934	ne	22748
Brna 1	izdvojeni dio	253947	76,43	194102	59845	253939	76,45	194149	59790	da	-8
Brna 2	izdvojeni dio	18063	59,60	10766	7297	18063	59,60	10766	7297	da	0
Vinašac	izdvojeni dio	21567	50,62	10917	10650	21567	50,62	10917	10650	da	0

Tablica 28. Usporedba bilansa izdvojenih građevinskih područja izvan naselja između planiranog stanja (IDPPUO) te važećeg Prostornog plana uređenja Općine Smokvica (Službeni glasnik Općine Smokvica 16/07)

Naziv IGP	namjena	PPUO				IDPPUO			
		ti p	Ukupna Površina a GP [m ²]	Izgrađenost GP [%]	Površina izgrađenog dijela GP [m ²]	Ukupna Površina a GP [m ²]	Izgrađenost GP [%]	Površina izgrađenog dijela GP [m ²]	Povećanje / Smanjenje [m ²]
GZ "Smokvica 1"	gospodarska - proizvodna i poslovna	I3, K5	50332	94,63	47628	56601	84,15	47628	6269
GZ "Smokvica 2"	gospodarska - proizvodna i poslovna	I3, K5	0	0,00	0	8696	0,00	0	8696
SRC "Smokvica "	sportsko- rekreacijska	R3	29792	0,00	0	29792	0,00	0	0
Groblje Smokvica	groblje	G	5788	50,60	2929	5788	0	2929	0

Bilans Tablica 25., 26., 27. i 28. je u odnosu na elaborat „Prostorni plan uređenja Općine Smokvica (2007.)“ korigiran s obzirom na izvršeni prijenos rješenja Plana na ažurne digitalne katastarske planove i topografske karte TK25 georeferencirane u službenoj kartografskoj projekciji HTR96/TM. Pritom su zbog mjestimično razmjerno velikih deformacija podloga evidentirana odstupanja brojčanih pokazatelja u odnosu na izvorni elaborat.

Tablica 29a. Iskaz razgraničene ugostiteljsko-turističke namjene u građevinskom području naselja

Naselje	Građevinsko područje/ izdvojeni dio građevinskog područja	razgraničene površine isključive ugost.-turist- namjene unutar GPN-a	površina ugost.- turist. namjene u GPN-u [m ²]
Smokvica	Brna 1	TL Punta Zaglav (T1, T2)	29173
Smokvica	Brna 1	TL Feral (T1)	6178
Smokvica	Brna 2	TL Istruga (T2)	10966

Naselje Smokvica ukupno			46317
Tablica 29b. Udio ugostiteljsko-turističke namjene razgraničene u građevinskom području naselja			
Građevinsko područje naselja	Ukupna Površina GPN-a [m²]	površina ugost.-turist. namjene u GPN-u [m²]	Udio ugostiteljsko turističke namjene u GPN-u [%]
Smokvica	488604	46317	9

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

U gospodarskom smislu Smokvica je nesumnjivo dio gospodarskog sustava otoka Korčule. Stoga je sasvim jasno da će se gospodarski razvoj cjeline odražavati i na gospodarskom razvoju Općine Smokvica. U cjelini promatran, gospodarski razvoj temeljit će se na intenzivnijem razvitku ugostiteljsko-turističke djelatnosti sa znatnim usmjerenjem prema sportu i rekreaciji, na razvitku poljodjelstva i prerade poljodjelskih proizvoda (industrijsko-servisnim uslugama) te donekle prometu i vezama (što uvelike zavisi od izgradnje aerodroma), potom razvoja uprave, što će sve biti u korelaciji s razvojem potrebne infrastrukture i demografskim mogućnostima. U skladu s već opisanim mogućnostima i ograničenjima prostornog razvoja, iako prirodni potencijal Općine karakterizira razmjerno oskudan izvor sirovinskih resursa, bogatstvo prirodnih uvjeta zajedno s naslijeđenim materijalnim i kulturnim svojstvenostima objedinjuje se i Planom se postavlja prostorni temelj za daljnji razvoj, posebno određenih vrsta djelatnosti.

Planirani razvoj gospodarskih djelatnosti polazi prvenstveno od utvrđene činjenice da prirodni resursi pružaju velike mogućnosti za razvoj turističkog gospodarstva.

Ovim Planom, površine ugostiteljsko-turističke namjene planirane su unutar građevinskog područja naselja kao razgraničene površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene - „turističke lokacije“ (TL):

1. Istruga, unutar izdvojenog dijela Brna 2 građevinskog područja naselja Smokvica: tip T2 – turističko naselje, površine 1,09 ha i kapaciteta 150 kreveta
2. Punta Zaglav, unutar izdvojenog dijela Brna 1 građevinskog područja naselja Smokvica: tip T1 – hotel, T2 – turističko naselje, površine 2,91 ha i kapaciteta 300 kreveta
3. Feral, unutar izdvojenog dijela Brna 1 građevinskog područja naselja Smokvica: tip T1 – hotel, površine 0,61 ha i kapaciteta 300 kreveta

Na području JLS preuzeto je i provodi se na temelju PPDNŽ izdvojeno građevinsko područje izvan naselja gospodarske ugostiteljsko-turističke namjene županijskog značaja Prihodišća, tip T1 – hotel, površine 10,00 ha i kapaciteta 500 kreveta, sukladno čemu je isto pregledno prikazano na odgovarajućim kartografskim prikazima Plana.

U kontekstu turističkog razvoja Općine Smokvica s usmjerenjem prema sportu i rekreaciji treba promatrati i planirano građevinsko područje naselja Smokvica na lokaciji Blaca. U okviru lokacije planira se naselje, ali sa športsko-rekreacijskom ponudom na kopnu tenis (planirana je izgradnja teniskih terena i klupskih prostorija kao pratećeg sadržaja) i moru. Za područje Blace na snazi je UPU Blaca (Sl. gl. Općine Smokvica 2/09).

Sve treba promatrati u svezi s budućom zračnom lukom na otoku, čija će izgradnja omogućiti lakši pristup Općini i dulju turističku sezonu od današnje.

Razvitak poljodjelstva predviđen je u uskoj vezi sa sustavnom državnom pomoći putem poticajnih mjera (kredita, poreznih olakšica, sigurnosti plasmana poljodjelskih proizvoda, opskrbom reprodukcijским materijalima, savjetodavne pomoći, stručnih savjeta i sl.). Za potrebe poslovanja, proizvodnog zanatstva, preradu grožđa, ulja i sl. planira se zona gospodarske namjene koju dodatno treba komunalno opremiti.

Povoljne klimatske prilike i svojstvena kvaliteta tla utječu i na mogućnosti razvoja poljodjelstva, osobito vinogradarskih i maslinarstva. Vinogradarstvo je razmjerno najrazvijenije, a temelji se na poznatom proizvodu, smokvičkom vrhunskom vinu «Pošip». Prerada grožđa vrši se u vinariji PZ «Smokvica», koja je smještena u gospodarskoj zoni «Smokvica» i predviđeno je njeno proširenje. Planom su zaštićena sve vrijedne poljoprivredne površine, koje su pretežito pod kulturom vinove loze. U okviru poljodjelskih djelatnosti Općine zastupljena je, iako u manje značajnom obliku, i proizvodnja ulja, koja se temelji na brojnim maslinicima razasutim u prostoru Općine. Ostale poljodjelske kulture manje su značajne za općinsko gospodarstvo.

Imajući u vidu postojeću razvijenost gospodarstva i svojstvenosti prirodnih potencijala za razvoj, može se ustvrditi da su mogućnosti gospodarskog razvoja razmjerno velike i raznolike, te da upućuju na daljnje razvijanje turizma, poboljšavanjem njegove kvalitete, razvoj proizvodnog zanatstva, servisa i konačno poljodjelstva, koje bi trebalo razvijati ne samo na kulturi vinove loze, ali u svakom slučaju u uskoj suradnji s turističkom komponentom gospodarstva. Bolja povezanost prostora Smokvica s ostalim prostorima županije i Države, pa i šire, osobito izgradnjom aerodroma, pogodovat će razvoju Općine, razvoju prometa i veza, a pogodovat će i razvoju upravnih funkcija.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od

a) propisanih uvjeta za korištenje određenih dijelova prostora,

b) određenih mjera za uređivanje pojedinih prostora i

c) područja osobite zaštite dijelova Općine.

Područja posebnih uvjeta korištenja, obuhvaćaju zone, predviđene za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina, odnosno urbanističkih planova uređenja.

Plan predviđa izradu urbanističkih planova uređenja za neuređene dijelove građevinskih područja, za SRI Smokvica te za proširenje groblja, obuhvat predmetnih urbanističkih planova uređenja utvrđen je na kartografskim prikazima Plana.

Područja posebnih uvjeta uređivanja – to se poglavito odnosi na zaštitu vizura na naselja i zaštićeni prirodni i kultivirani krajobraz. Planiraju se zaštićene vizure:

a) zaštićena vizura na Smokvicu;

Isto se odnosi i na mjere uređivanja

a) koridora cestovnih prometnica,

b) režim uređivanja terena u sklopu koridora dalekovoda, te

- Područja posebnih uvjeta zaštite odnose se na:

- Režim zaštite obalnog područja,

- Režim zaštite područja prirodnog nasljeđa, koji obuhvaća sve vrijedne šumske, poljodjelske i parkovne prostore. Obuhvaća zaštitu krajobraza: prirodnog, kultiviranog, odnosno područja izrazitih prirodnih i ruralnih krajobraznih vrijednosti te obuhvaća zaštićene spomenike i objekte prirode. Zaštita obuhvaća osobito zaštitu kraških polja.

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE

Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline iskazan je u tablici 25. (red 2.0. Zaštićene cjeline).

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNOG NASLJEĐA

Na području obuhvata Plana nema Zakonom o zaštiti prirode zaštićenih prirodnih vrijednosti, ali se štite područja ekološke mreže, staništa, zatim prirodni i kulturni krajolici te unutar njih detaljnije razgraničeni posebno vrijedni predjeli – krajobrazi (prirodnih i kultiviranih) kao i točke i potezi značajne za panoramske vrijednosti krajolika, kako slijedi:

a) područja ekološke mreže Republike Hrvatske:

1. područje očuvanja značajno za ptice (POP):

- HR1000036 Srednje dalmatinski otoci i Pelješac

2. područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS):

- HR3000426 Lastovski i Mljetski kanal

- HR2001367 Istočni dio Korčule

b) ugrožena i rijetka staništa:

1. kopnena staništa:

- C.3.6.1. EU i stenomediterranski kamenjarski pašnjaci raščice

- D.3.4.2. Istočnojadranski bušici

- E. Šume

- F.4.1. Površine stjenovitih obala pod halofitima

- I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine

- I.2.1. Mozaici kultiviranih površina

- I.5.2. Maslinici

- I.5.3. Vinogradi

- J. Izgrađena i industrijska staništa

2. stijene / točila

- B.1.4.2. Dalmatinske vapnenačke stijene

- B.2.2. Ilirsko-jadranska primorska točila

3. morska staništa (morski bentos):

- G.3.5. Naselja posidonije- cirkalitoralni pijesci

- G.3.6. Infralitoralna čvrsta dna i stijene

- G.4.1. Cirkalitoralni muljevi

- G.4.2. Cirkalitoralni pijesci

c) prirodni i kulturni krajolici te osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti evidentirani Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije

1. prirodni krajolici:

- Obalno područje Županije (obalni mješoviti krajobraz)
- Sjeverna obala Prihodišće (prirodni krajobraz padina)
- Južna obala Korčule od Otočca do Čavića vale (prirodni krajobraz padina)

2. osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti:

- Jama Kom na lokalitetu Kom

3. kulturni krajolici:

- Krajoblik Korčule (asocijativni – fortifikacijski)
- Ruralni krajoblik Smokvice i Čare (organski)

d) osobito vrijedni predjeli – prirodni i kultivirani krajobrazi, te točke i potezi značajni za panoramske vrijednosti krajolika utvrđeni Planom:

1. osobito vrijedni predjeli – prirodni krajobrazi:

- Južna obala Smokvice

2. osobito vrijedni predjeli – kultivirani krajobrazi:

- Smokvičko polje s Dračevicom i Kruševsko polje
- Polje Sitnica s Livin Dolom
- Dužobalni suhozidi (terase) zapadno od rta Blaca

3. točke i potezi značajni za panoramsku vrijednost krajolika:

- Vizura na naselje Smokvicu sa Srednjeg brda
- Vizura na Brnu s kote Kupa
- Vizura na uvalu Brna s kote 74 rta Zaglav.

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Mjerama zaštite i obnove kulturnih dobara utvrđuju se obvezatni upravni postupci, te načini i oblici graditeljskih i drugih zahvata na:

- a) pojedinačnim spomeničkim građevinama
- b) građevinskim sklopovima
- c) arheološkim lokalitetima
- d) česticama na kojima se spomeničke građevine nalaze
- e) zonama zaštite naselja ili drugim područjima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu slijedeći zahvati na elementima kulturne baštine:

- a) popravak i održavanje postojećih građevina
- b) funkcionalne prenamjene postojećih građevina
- c) nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevinske prilagodbe (adaptacije)
- d) rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova
- e) novogradnje na zaštićenim česticama ili unutar zaštićenih predjela
- f) izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s važećim zakonima i propisima za sve nabrojene zahvate na građevinama, sklopovima, zonama i lokalitetima za koje je ovim Planom utvrđen status registriranog kulturnog dobra (Z-broj ili P-broj), kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel Dubrovnik) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- a) posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole)
- b) prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevinske dozvole)
- c) nadzor u svim fazama radova (na koje se odnose posebni uvjeti i prethodna odobrenja) provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

U Tablici 30: Popis nepokretnih kulturnih dobara dan je popis nepokretnih kulturnih na području Općine Smokvica sa statusom zaštite za svako od njih

TABLICA 30 POPIS KULTURNIH DOBARA

BROJ	OPIS KULTURNOG DOBRA	STATUS ZAŠTITE I OZNAKA
1.0.	Povijesna naselja i dijelovi naselja	
1.1.	Seoskih obilježja	
1.1.1.	Ruralna cjelina Smokvica s njenom unutrašnjošću	E
2.0.	Povijesne građevine i sklopovi	
2.1.	Sakralne građevine – crkve i kapele	
2.1.1.	Sv. Ana – Smokvica	Z-6465
2.1.2.	Sv. Mihovil – Smokvica	Z-5325
2.1.3.	Sv. Andrija u Dračevici	Z-6689
2.1.4.	Sv. Vid	Z-5565
2.1.5.	Sv. Ivan Krstitelj	Z-1421
2.1.6.	Sv. Petar	Z-1420
2.1.7.	Župna crkva Očišćenja Marijina sa zvonikom, ložom i arheološkim ostacima stare župne crkve	Z-6677
2.1.8.	Crkva sv. Ciprijana s grobljem	E
2.2.	Stambene građevine	
2.2.1.	Kaštel – Arneri - Smokvica	PZ
2.2.2.	Kaštel Giunio – Rozanović	E
2.2.3.	Stambeno – gospodarski sklop Baničević	E
2.2.4.	Stambeno – gospodarski sklop Pecotić	E
2.2.5.	Ladanjsko – gospodarski sklop Kanavelić	E
2.2.6.	Stambeno – gospodarski sklop Peterlić	E
2.3.	Građevine javne namjene	
2.3.1.	Zgrada Osnovne škole Smokvica	Z-6799
2.4.	Gospodarske građevine	
2.4.1.	Kućarica Toreta Baničević, Stinjiva polje	E
3.0.	Arheološki lokaliteti i zone	
3.1.	Arheološki lokaliteti	
3.1.1.	Bezimena kota 258,4 – pretpovijesna osmatračnica	PZ
3.1.2.	Gradina, Velo gračišće, kota 267,0	E
3.1.3.	Gradina, Dubravica – kota 192,5	E
3.1.4.	Špilja Istruga – pretpovijesni lokalitet	E
3.1.5.	Gradine Kom na koti 510,8 i 491,2	E
3.1.6.	Mala Kapja - pretpovijesna gomila	E
3.1.7.	Smokviška gradina	Z-6695

BROJ	OPIS KULTURNOG DOBRA	STATUS ZAŠTITE I OZNAKA
3.1.8.	Gomila, Gumance	E
3.1.9.	Marča vrh, prema Mihajna glavici – pretpovijesne gomile	E
3.1.10.	Sutvara	Z-6804
3.1.11.	Arheološko nalazište s prapovijesnom kamenom gomilom na koti 320, k.č. 6180/3 k.o. Smokvica	E
3.1.12.	Prapratski brig – kota 131,1, gomila	E
3.1.13.	Podnožje Smokviške gradine, antički lokalitet	E
3.1.14.	Krvava ropa – ostaci antičkog gospodarskog imanja	E
3.1.15.	Donje polje - ostaci antičkog gospodarskog imanja	E
3.2.	Arheološke zone	
3.2.1.	Arheološka zona južno od Srednjeg brda	E
3.2.2.	Arheološka zona između polja Sitnica i Livin dol	E
3.2.3.	Arheološka zona istočno od naselja Smokvica	E
3.2.4.	Arheološka zona Sutulija-Mirje u polju Prapatna	Z-6822
Z-broj / P-broj Nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske		
E	Evidentirano kulturno dobro	

Mjerama zaštite utvrđuju se režimi – posebni uvjeti korištenja u pojedinim zonama i za pojedine građevine; određena je:

a) zona ambijentalne zaštite kulturno-povijesne cjeline seoskih obilježja - zona zaštite “C”: ambijentalna zaštita uvjetuje se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline s prorijeđenim povijesnim strukturama ili bez značajnih primjera povijesne izgradnje; na području ove zone prihvatljive su sve intervencije, uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline; pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline.

Na temeljem Zakona o zaštiti kulturnih dobara registriranim i preventivno zaštićenim kulturnim dobrima i cjelinama zahvati su mogući samo uz posebne uvjete, odnosno suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku. Za zaštićene, preventivno zaštićene i evidentirane arheološke lokalitete sustav mjera zaštite odnosi se na obavezu provedbe prethodnih zaštitnih arheoloških istraživanja, konzervaciju nalaza, te osiguravanje uvjeta za njihovu prezentaciju.

Za arheološke lokalitete koji imaju status zaštite na temelju povremenih pojedinačnih nalaza, ili su indicirani putem toponima, a ne postoje utvrđene granice zaštite, ne propisuju se direktivne mjere zaštite već je prilikom izvođenja

građevinskih radova lokalno tijelo uprave zaduženo za poslove graditeljstva dužno upozoriti izvoditelja radova na moguće nalaze zbog čega je potreban pojačani oprez, te je u slučaju bilo kakvih arheoloških nalaza potrebno odmah obustaviti radove i obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel, koji će odrediti daljnje mjere postupanja.

Istraživanje lokaliteta i iskapanje nalaza dopušteno je samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela i uz uvjet da se svi nalazi nakon dovršenih istraživanja i iskapanja stručno konzerviraju, a pokretni nalazi predaju na čuvanje nadležnom muzeju;

Područje arheološkog lokaliteta za koje je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra ili dijelovi tog područja mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena spomenička svojstva granica zaštite (prostorne međe) i sustav mjera odnose se i na pripadajuće čestice sukladno Rješenju o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra, Rješenju o preventivnoj zaštiti. Za ovim planom evidentirana kulturna dobra nužno je u postupku ishođenja akata za građenje provjeriti trenutni status zaštite.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.1.1. Cestovni promet

Cestovnu prometnu mrežu u obuhvatu Plana čine:

a) državna cesta:

1. državna cesta D-118 Vela Luka – Kapja – Dubovo - Korčula (b) županijske ceste:

b) županijske ceste:

1. županijska cesta Ž6223: Blato (Ž6222) – Prižba – Brna – Smokvica (Ž6268)

2. županijska cesta Ž6268: Kapja (D118) – Smokvica – Čara – Dubovo (D118)

c) lokalna cesta:

1. lokalna cesta L69019: D118 – Babina

2. lokalna cesta L69020: Blato (Ž6222) – Smokvica (Ž6223)

d) nerazvrstane ceste

e) ostale prometne površine.

3.5.1.2. Pomorski promet

Pomorski će se promet i u narednom planskom periodu razvijati po ustaljenim pomorskim koridorima i ne će doći do promjena u smislu nove izgradnje većih infrastrukturnih objekata.

U okviru prostorne cjeline otoka Korčule, luke Korčula i Vela Luka putničke su luke u koje pristaju brodovi na redovnim dužobalnim i međunarodnim brodskom linijama (dužobalne trajektne linije: Rijeka-Split-Korčula-Dubrovnik, Split-Vela Luka-Ubli; te međunarodne linije koje povezuju otok Korčulu sa lukama u Italiji, koje su sezonskog karaktera. Uz sve rečeno luku Korčula posjećuju i brodovi na kružnim putovanjima Jadranom).

Sustav pomorskog prometa unutar obuhvata Plana čine:

- a) morska luka otvorena za javni promet lokalnog značaja Brna
- b) luka posebne namjene – luka nautičkog turizma županijskog značaja Brna
- c) privezišta.

3.5.1.3. Zračni promet

Sukladno PPDNŽ-u, planirana je izgradnja zračne luke državnog značaja na otoku Korčuli, u Općini Smokvica.

Sukladno PPDNŽ, ovim se Planom na lokaciji označenoj na kartografskim prikazima okvirno prikazuje prostorni obuhvat zračne luke, a konačna pozicija i površina zračne luke odredit će se kroz studijsku i/ili projektno-tehničku dokumentaciju.

3.5.1.4. Pješački promet

Ovaj Plan pješački promet sagledava kroz stazu uz more, “lungo mare”, kao najvažniju komponentu pješačkog prometa na razini prostornog plana.

Ovim planom određen je načelan položaj uzmorskih šetnica na predjelima Vinašac, Brna i Blaca (unutar i izvan građevinskih područja).

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

Elektroopskrbni sustav za obuhvat Plana čine:

- a) dalekovodi:
 - 1. dalekovodi napona 110 kV
 - 2. dalekovodi napona 35 (20) kV
- b) transformatorska i rasklopna postrojenja

c) priključna (sekundarna) elektroopskrbna mreža.

Položaj dalekovoda i njihovih pojaseva određen je na kartografskim prikazima Plana. Pozicije ucrtanih trasa vodova, kao i pozicije uređaja u elektroopskrbnom sustavu, kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja će se utvrditi urbanističkim planom uređenja i/ili razradom projektne dokumentacije.

Postavljanje elektroopkrbnih visokonaponskih (zračnih ili podzemnih) kao i potrebnih transformatorskih stanica izvan građevinskih područja utvrđenih ovim planom obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima nadležnih službi. U slučaju kada dio trase prolazi kroz građevinsko područje potrebno je zatražiti suglasnost nadležnog tijela Županije na prijedlog tog dijela trase.

Pri odabiru lokacije transformatorskih stanica treba voditi računa o tome da u budućnosti ne budu ograničavajući čimbenik izgradnji naselja, odnosno drugim infrastrukturnim zgradama.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. Vodoopskrba

Okosnica planiranog sustava vodoopskrbe Općine dio je tranzitnog cjevovoda preko kojeg će u budućnosti i otok Lastovo imati vodu iz izvorišta Prud u dolini Neretve.

Cjevovod će dobivati vodu iz vodospreme (VSP) «Korčula», na 91 mm i volumena 1000m³, koja će iznad grada Korčule prihvaćati vodu s kopna i biti centralna vodosprema na otoku Korčuli.

Iz centralne VSP «Korčula», voda će gravitacijski dolaziti do uvale Rasoha. Odatle se nastavlja čelični cjevovod u duljini 4.14 km do planirane crpne stanice (CS) «Smokvica» - iznad rta Blaca u općini Smokvica - korištenjem predtlaka iz VSP «Korčula». Odatle se tlačnim cjevovodom precrcpljuje voda u planiranu vodospremu «Smokvica» na kotu 230 mm. Ispred crpne stanice «Smokvica» cjevovod se račva i jedan ogranak odvaja za Velu Luku.

Dakle, iz regionalnog vodovoda područje Općine Smokvica, snabdijevalo bi se vodom preko crpne stanice «Smokvica», konačnog kapaciteta 45 l/sec, smještene na Blacama (Smokvica) odakle bi se voda tlačila u vodospremu «Smokvica» zapremine 1000 m³, a odatle gravitacijom preko lokalnih vodosprema (VSP «Smokvica I» i VSP «Smokvica II») vodom bi se snabdijevalo naselje Smokvica (sa Brnom uključujući i zračnu luku kod Smokvice) te područje naselja Čara i otoka Lastovo.

Konačnim rješenjem regionalnog vodovoda za područje Općine Smokvica predviđena je količina od 2,60 l/sec za mjesto Smokvica, te 4,02 l/sec za naselje Brna (uključujući i zračnu luku kod Smokvice). Naselja će se snabdijevati vodom

preko lokalnih vodosprema «Smokvica I» $V=200\text{m}^3$, «Smokvica II» $V=500\text{m}^3$ i «Brna» $V=500\text{m}^3$.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

Planom je predviđeno objedinjeno rješavanje odvodnje predjela Brna, Smokvica, Vinašac preko sustava za pročišćavanje i podmorskim ispustom na rtu Veliki Zaglav.

Ovim Planom predviđena je mogućnost rješenja odvodnje otpadnih vode i iz područja Blaca preko biopročišćavača na Rtu Blaca i ispusta sjeverozapadno od Hridi Blaca.

3.5.3.3. Bujice

U Općini nema stalnih vodotoka, a nema niti većih problema s bujicama. Međutim, provedbenim odredbama Plana dane su smjernice i uvjeti uređenja potencijalnih bujičnih vodotoka.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (izdvojeno skupljanje otpada, recikliranje otpada, kompostiranje organskog otpada, termička obrada ostataka organskog otpada), kao i lokacije objekata za trajno zbrinjavanje otpada reguliraju se PPDNŽ-om.

Omogućava se JLS posebnim aktom odrediti lokaciju za odlaganje viška iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu kod izvođenja građevinskih radova.

U sklopu sanacije postojećeg odlagališta otpada Ugrinovica planira se izgradnja i uređenje reciklažnog dvorišta.

Omogućava se JLS odrediti i dodatne lokacije za reciklažna dvorišta unutar građevinskih područja te pozicije zelenih otoka kao i mjesta za prikupljanje otpada.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Ugroženi dijelovi okoliša su osobito:

1. obala, osobito obalni dijelovi naselja i dijelovi obale do koje postoje kolni pristupi,
 - potez obale istočno i zapadno od uvale Brna,
2. okoliš i neposredan prostor eksploatacije kamena uz kamenolome Mala Kapja,
3. kvalitetna poljoprivredna tla
 - Polje Sitnica s Livin Dolom

- Smokvičko polje s Dračevicom
- Polje Kruševo

4. kulturno-povijesni spomenici

5. objekti pučkog graditeljstva, svojstvena tipologija i matrica naselja,

6. prostori postojećih i neuređenih odlagališta otpada,

7. krajolici, prirodni, kultivirani i kulturni.

Smjernice zaštite voda obuhvaćaju razvoj infrastrukturnog sustava na zbrinjavanju komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja. Potrebno je otpadne vode, koje se mogu pojaviti u gospodarskoj zoni, ali i na drugim mjestima prethodno pročititi na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju. Mjere za sprječavanje utjecaja od incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene operativnim planovima svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja.

Rješenje odvodnje otpadnih voda treba temeljiti na uređaju za pročišćavanje i podmorskom ispustu, koji treba ispuštati otpadne vode II razine u Hvarski, odnosno Lastovski kanal.

Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite.

Zaštita čovjekove okoline

Zaštita čovjekove okoline uzima u obzir procese i oblike degradacije pejzaža:

- uništavanje i degradaciju vegetacijskog pokrivača;
- zapuštanje antropogenog krajobraza;
- degradiranje krajobraza eksploatacijom, deponijima, deponijima građevinskog materijala.

Postoje realne opasnosti da se svi navedeni oblici ugrožavanja vrijednosti krajobraza nastave.

U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i problematika zaštite ruralnog krajobraza. Problem se ispoljava u više razina:

- kao vizualno-estetski: siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda;

- kao ekološko-ekonomski: dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva;
- kao kulturološki: postepeno gubljenje materijalne kulture jednog društva.

Stoga se predlaže, među ostalim, da se tradicionalni ruralni krajobrazi izričito zaštite kao posebna kulturološka, estetska, ekološka i ekonomska vrijednost:

- da se istraže specifičnosti,
- da se detaljnije prostorno definiraju.

Dubrovačko-neretvanska županija
Općina Smokvica

TRANSFORMACIJA PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE SMOKVICA

PRIKAZ TRANSFORMACIJE
ODREDBI ZA PROVEDBU PLANA

xxxxxx – rekoncipirano

xxxxxx – preneseno u novi tekst

xxxxxx – preformulirano u smjernice za detaljnije planove

xxxxxx – transformirano primjenom Pravilnika/propisa

1. UVJETI ODREĐIVANJA NAMJENE POVRŠINA

OBUHVAT PLANA

Članak 6.

(1) Prostorni plan uređenja Općine Smokvica (dalje: Plan) obuhvaća područje Općine Smokvica (dalje: JLS) te se primjenjuje unutar zakonski utvrđenih granica iste.

(2) Plan utvrđuje uvjete za dugoročno uređenje područja JLS, svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša, te posebno zaštitu kulturnih dobara, vrijednih dijelova prirode i krajobraza.

(3) Plan obuhvaća područje JLS kopnene površine od 43,48 km².

(4) U skladu s prostornim planovima širih područja i propisima, Plan daje uvjete uređenja i pomorskog dobra odnosno priobalnog i morskog područja (akvatorija).

(5) Plan obuhvaća jednu katastarsku općinu, Smokvicu, te istoimeno naselje.

OSNOVNE KATEGORIJE KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA

Članak 7.

(1) Površine u obuhvatu Plana razgraničene su prema osnovnim kategorijama korištenja i namjene, što je prikazano na kartografskom prikazu 1: „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

(2) Površine naselja i površine izvan naselja za izdvojene namjene posebno su razgraničene kao građevinska područja na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi. Time su precizno razgraničene od ostalih površina, namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva, kao i drugih djelatnosti koje se s obzirom na svoju namjenu mogu odvijati izvan građevinskih područja. Izvan građevinskih područja gradnja je moguća samo iznimno, a u skladu s odredbama Plana, odnosno prostornim planovima širih područja i propisima.

RAZGRANIČENJE POVRŠINA PREMA NAMJENI

Članak 8.

(1) Prema korištenju i namjeni površina obuhvat Plana razgraničen je kako slijedi:

a) unutar građevinskih područja, na:

1. površine naselja - građevinska područja naselja (GPN) unutar kojih su razgraničene površine odnosno određene lokacije:

- mješovite namjene

- isključive namjene:

- gospodarske - ugostiteljsko-turističke: hotel (T1) i turističko naselje (T2)

- luka posebne namjene: luka nautičkog turizma (LN) - kopneni dio

- gospodarske – poslovne: mješovita zona pretežito poslovna (K5) i gospodarske – proizvodne: pretežito prehrambeno-prerađivačka (I3)

- sportsko-rekreacijske: kupališta (R2) – lokacije

2. površine izvan naselja za izdvojene namjene - izdvojena građevinska područja izvan naselja, isključive namjene:

- gospodarske – poslovne: mješovita zona pretežito poslovna (K5) i gospodarske – proizvodne: pretežito prehrambeno-prerađivačka (I3)

- sportsko-rekreacijske: sportska dvorana (R3)

- groblja (G)

b) izvan građevinskih područja na:

1. poljoprivredno tlo i šume isključivo osnovne namjene:

- gospodarske i zaštitne šume (Š1)

- vrijedno obradivo tlo (P2)

- ostala obradiva tla (P3)

- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)

2. površine infrastrukturnih sustava (IS):

- prometnog

- elektroenergetskog

- sustava elektroničkih komunikacija

- vodnogospodarskog

- sustava obrade, skladištenja i odlaganja otpada

3. površina za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina: tehnički građevni kamen (E3)

4. lokacije uređenih plaža (R2) izvan građevinskih područja i prirodnih plaža (PP)

5. vodene površine i površine mora:

- površine bujičnih vodotoka

- površine mora:

- za prometne djelatnosti – luke otvorene za javni promet

- za prometne djelatnosti – luke posebne namjene

- ostale vodene površine.

SADRŽAJ POVRŠINA PREMA NAMJENI

Članak 9.

(1) Površine naselja, odnosno građevinska područja naselja (GPN) utvrđena Planom, razgraničena su na:

a) površine mješovite namjene u kojima prevladava stanovanje, a osim njega sadrže i druge površine i sadržaje kako slijedi (koji se ostvaruju neposrednom provedbom Plana, odnosno mogu razgraničiti i detaljnije planirati urbanističkim planovima uređenja, u skladu s uvjetima utvrđenim ovim planom):

1. javne i zaštitne zelene površine

2. površine infrastrukturnih sustava, prometnih građevina i pojaseva s površinama za promet u kretanju i mirovanju, površine obale i lučke infrastrukture

3. površine javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene, školske i predškolske, kulturne, vjerske i sl.)

4. sportsko-rekreacijske površine

5. manje površine gospodarske namjene (ugostiteljsko-turističke, uslužne, trgovačke, za proizvodnju manjeg opsega - zanatske, komunalno-servisne, i sl.) bez nepovoljnih utjecaja na život u dijelu površine naselja mješovite namjene

6. površine ostalih infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez nepovoljnih utjecaja na život u naselju

7. druge namjene i sadržaje, koji nisu nespojivi sa stambenom namjenom

b) površine isključive namjene.

(2) Mješovitu namjenu ima površina koja može sadržavati više različitih namjena, od kojih jedna može biti pretežita.

(3) Isključivu namjenu ima površina čije je korištenje podređeno jednoj osnovnoj namjeni. Na površini isključive namjene utvrđene ovim planom mogu se graditi, odnosno urbanističkim planovima uređenja planirati, samo oni drugi sadržaji (odnosno njihove površine) koji proizlaze iz potrebe osnovne namjene.

(4) Površine gospodarske - poslovne namjene, planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina poslovne namjene, kako slijedi: mješovita zona pretežito poslovna (K5) za smještaj uslužnih, trgovačkih, uredskih, zabavnih, ugostiteljskih i sl. sadržaja, pogona komunalnih poduzeća, tržnica, vatrogasnih službi, reciklažnih dvorišta i drugih komunalno-servisnih sadržaja, kao i zanatskih radionica i proizvodnih sadržaja malog opsega bez negativnog utjecaja na stanovanje.

(5) Površine gospodarske - proizvodne namjene planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina poslovne namjene za proizvodne djelatnosti i zanatsku proizvodnju, kako slijedi: pretežito prehrambeno-prerađivačka namjena (I3): za preradu poljoprivrednih proizvoda (vinarije, uljare i sl.).

(6) Površine gospodarske - ugostiteljsko-turističke namjene planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina ugostiteljsko-turističke namjene, kako slijedi: ugostiteljsko-turistička namjena – hotel (T1): za odgovarajuće zgrade i funkcionalne sklopove za smještaj iz skupine hoteli prema posebnom propisu iz turizma; ugostiteljsko-turistička namjena – turističko naselje (T2): za odgovarajuću vrstu funkcionalnog sklopa za smještaj iz skupine hoteli prema posebnom propisu iz turizma.

(7) Površina luke posebne namjene: luka nautičkog turizma (LN) - kopneni dio, planirana je za smještaj obalnog dijela luke nautičkog turizma.

(8) Površina za iskorištavanje mineralnih sirovina – tehnički građeni kamen (E3) planirana je u svrhu eksploatacije i obrade tehničkog građevnog kamena.

(9) Površina sportsko-rekreacijske namjene - sportska dvorana (R3) planirana je za smještaj zatvorenih i otvorenih sportskih igrališta s pratećim sadržajima.

(10) Površine infrastrukturnih sustava (IS) planirane su za gradnju građevina, odnosno uređenje površina prometne i ostalih infrastrukturnih mreža, uključivo i površine za potrebe sustava cestovnog, zračnog i pomorskog prometa, te smještaj infrastrukturnih zgrada.

(11) Površina groblja (G) planirana je za uređenje i gradnju groblja, grobnih i drugih pratećih građevina.

(12) Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene, planirane su za obavljanje poljoprivredne djelatnosti (uzgoj poljoprivrednih kultura, stočarstvo) te dopuštene zahvate u prostoru u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje te infrastrukturne zahvate i zahvate prema poglavlju 2.3., a razgraničene su kako slijedi: vrijedna obradiva tla (P2) obuhvaćaju površine poljoprivrednog zemljišta primjerene za poljoprivrednu proizvodnju po svojim svojstvima, obliku, položaju i veličini namijenjena poljoprivrednoj proizvodnji i realizaciju dopuštenih zahvata u prostoru u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje; ostala obradiva tla (P3): obuhvaćaju poljoprivredna zemljišta koja su povremeno obrađena ili su djelomično prekrivena šumama te zemljišta na strmim padinama, a na kojima je omogućeno osim poljoprivredne proizvodnje i izvedba zahvata u prostoru u svrhu zaštite od erozije te gradnja građevina poljoprivredne i drugih namjena sukladno poglavlju 2.3.

(13) Šumske površine isključivo osnovne namjene, planirane su za gospodarenje šumama uz dopuštene zahvate u prostoru u funkciji korištenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta (šumska infrastruktura), te infrastrukturne zahvate i zahvate prema poglavlju 2.3., a razgraničene su kako slijedi: gospodarske i zaštitne šume (Š1): namijenjene isključivo gospodarskom korištenju za proizvodnju šumskih proizvoda (sječa za drvenu građu ili ogrjev, lov i uzgoj divljači, ubiranje šumskih plodina) i/ili planirane u svrhu zaštite ili sanacije ugroženih područja (opožarene površine, površine izložene eroziji, poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora).

(14) Ostalo poljoprivredno i šumsko zemljište, planira se za obavljanje poljoprivredne proizvodnje, šumarske djelatnosti i realizaciju dopuštenih zahvata infrastrukture te zahvata prema poglavlju 2.3.

(15) Vodene površine i površine mora planirane su za uređenje i režime korištenja površine mora i ostalih vodenih površina kako slijedi: površine prometnih djelatnosti za uređenje površina luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene te smještaj i gradnju njihovih dijelova u moru (podmorska infrastruktura, lukobrani i sl.); ostale vodene površine planirane za uređenje vodotoka, te režime korištenja mora (ribolov, rekreacija), a koji se razgraničavaju sukladno posebnim propisima neposrednom provedbom plana ili urbanističkim planovima uređenja.

(16) Na površinama isključive namjene razgraničenima Planom, unutar građevinskog područja naselja ili u izdvojenim građevinskim područjima, iznimno od članka 16.a, nije dopušteno graditi niti urbanističkim planom uređenja planirati površine, zgrade te njihove dijelove stambene namjene. Na površinama izvan građevinskog područja, izvan postojećih zgrada, iznimno od članka 16.a, nije dopušteno stanovanje niti pružanje usluga smještaja ukoliko takva mogućnost nije utvrđena uvjetima poglavlja 2.3.

(17) Na površinama svih namjena unutar građevinskih područja omogućuje se gradnja i uređenje javnih i zaštitnih zelenih površina, infrastrukturnih sustava, površina i građevina sportsko-rekreacijske te javne i društvene namjene, neposrednom provedbom plana, odnosno razgraničavanje i planiranje istih urbanističkim planovima uređenja.

(18) Na površinama svih namjena omogućuje se gradnja i uređenje infrastrukturnih sustava neposrednom provedbom Plana, odnosno razgraničavanje i planiranje istih urbanističkim planovima uređenja.

(19) Detaljniji uvjeti i iznimke za pojedina područja i namjene utvrđuju se poglavljima 3. do 5. odredbi Plana.

GRAĐEVINSKO PODRUČJE – IZGRAĐENI I NEIZGRAĐENI DIO

Članak 10.

(1) Planom je unutar građevinskih područja utvrđeno razgraničenje na:

a) izgrađeni dio

b) neizgrađeni uređeni dio

c) neizgrađeni neuređeni dio.

(2) Granice građevinskih područja, njihovo razgraničenje na izgrađeni, neizgrađeni uređeni i neizgrađeni neuređeni dio, te razgraničenja namjena površina, utvrđeni su u načelu granicama katastarskih čestica.

(3) Razgraničenja iz stavaka (1) i (2) ovog članka ucrtana su i utvrđena na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000, na katastarskom planu kao podlozi.

(4) Korištenje te detaljnija namjena površina, uređenje i izgradnja planira se i provodi u skladu s posebnim uvjetima korištenja. Granice područja posebnih uvjeta korištenja utvrđene su Planom i prikazane na kartografskim prikazima serije 3: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora“ u mj. 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. Granice područja posebnih uvjeta korištenja unutar građevinskih područja prikazana su na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mj. 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

(5) Detaljna razgraničenja područja granice kojih se na kartografskim prikazima Plana ne mogu utvrditi nedvojbeno, određuju se urbanističkim planovima uređenja, na detaljnijim podlogama. Za postojeće katastarske čestice dijelom u izgrađenom, a dijelom u neizgrađenom dijelu građevinskog područja primjenjuju se uvjeti gradnje (urbanistički parametri) **poglavlja 2.2.2.** za izgrađeni dio građevinskog područja. Za zahvate u prostoru većim dijelom u uređenom, a manjim dijelom u neuređenom dijelu građevinskog područja primjenjuju se uvjeti za uređeni dio građevinskog područja. U postupku utvrđivanja građevne čestice postojeće zgrade omogućuju se manje lokalne korekcije geometrije granice građevinskog područja bez promjene ukupne površine istog područja, a sukladno detaljnijoj izmjeri.

2. UVJETI UREĐENJA PROSTORA

2.1. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Članak 13.

(1) Unutar obuhvata Plana nalaze se sljedeće građevine od važnosti za Državu:

a) cestovne građevine – državne ceste:

1. državna cesta D-118: Vela Luka – Kapja – Dubovo - Korčula

b) građevine zračnog prometa – aerodromi (zračne luke):

1. Korčula

c) građevine i površine elektroničkih komunikacija:

1. otočna svjetlovodna veza Dubrovnik – Elafiti – Mljet – Korčula – Hvar - Split

d) građevine za vodoopskrbu:

1. vodoopskrbni sustav Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo-Mljet

e) zahvati u prostoru, odnosno površine državnog značaja, koji se prema posebnom propisu koji uređuje gradnju ne smatraju građenjem:

1. istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina, građevine za eksploataciju na eksploatacijskom polju mineralnih sirovina – eksploatacijsko polje i istražni prostor tehničkog građevnog kamena Kotavca.

(2) Unutar obuhvata Plana nalaze se sljedeće građevine od važnosti za Županiju:

a) Cestovne građevine – županijske i lokalne ceste:

1. županijska cesta Ž6223: Blato (Ž6222) – Prižba – Brna – Smokvica (Ž6268)

2. županijska cesta Ž6268: Kapja (D118) – Smokvica – Čara – Dubovo (D118)

3. lokalna cesta L69019: D118 – Babina

4. lokalna cesta L69020: Blato (Ž6222) – Smokvica (Ž6223)

b) građevine pomorske plovidbe:

1. luka nautičkog turizma Brna

c) građevine i površine elektroničkih komunikacija:

1. odašiljači nepokretnih i pokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža izvan građevinskog područja

2. županijski elektronički komunikacijski vodovi s pripadajućim građevinama

d) elektroenergetske građevine:

1. dalekovod D110 kV Blato – Ston

2. dalekovod D35 kV Ston – Janjina – Pijavičino – Zamošće – Korčula – Blato

e) vodne građevine – vodne građevine za navodnjavanje:

1. sustav za zahvat i dovod vode za navodnjavanje Smokvičkog polja

f) vodne građevine – građevine za zaštitu voda:

1. sustav odvodnje otpadnih voda aglomeracije Blaca

2. sustav odvodnje otpadnih voda aglomeracije Smokvica-Brna-Južna obala

g) izdvojeno građevinsko područje izvan naselja županijskog značaja gospodarske – ugostiteljsko-turističke namjene – „turistička zona“ (TZ):

1. TZ Prihodišća: tip T1 – hotel, površine 10,00 ha i kapaciteta 500 kreveta.

2.2. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

2.2.1. Opći uvjeti

TEMELJNE DEFINICIJE I UVJETI

Članak 14.

(1) Poglavljem 2.2.1. odredbi Plana utvrđuju se temeljni pojmovi i definicije koji se primjenjuju na gradnju svih građevina na području obuhvata Plana, ako nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana za pojedine namjene, površine i područja.

ZGRADE NA GRAĐEVNOJ ČESTICI

Članak 16.

(1) Primjenom uvjeta gradnje određenih Planom, na građevnoj čestici mogu se, unutar ukupnih dopuštenih parametara izgrađenosti i iskorištenosti čestice te ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana, graditi sljedeće zgrade koje čine funkcionalnu cjelinu:

a) jedna osnovna zgrada

- b) jedna pomoćna zgrada te
 - c) iznimno, jedna zgrada za gospodarsku djelatnost u domaćinstvu, uz stambenu zgradu na čestici veličine do 1500 m².
- (2) Osim zgrada iz točaka b) i c) stavka 1. ovog članka, na čestici osnovne zgrade se mogu graditi i druge pomoćne građevine te uređenja koja služe za redovitu uporabu osnovne zgrade sukladno članku 54.
- (3) Iznimno od stavka 1. ovog članka, građevine infrastrukture unutar GPN-a, planiraju se u skladu s osnovnim uvjetima Plana i posebnim propisima.
- (4) Na površinama isključive namjene razgraničenima unutar građevinskog područja naselja i unutar izdvojenih građevinskih područja izvan naselja omogućuje se gradnja osnovne zgrade kao funkcionalnog sklopa - složene građevine (koja se može graditi i etapno). Međusobna udaljenost dijelova složene građevine iznosi najmanje polovicu visine više zgrade, ili se isti grade kao međusobno prislonjeni. Na istim površinama također se omogućuje gradnja više građevina iz kategorije pomoćnih zgrada. Dopušta se urbanističkim planom uređenja utvrditi unutar građevinskog područja naselja dodatne površine odnosno kategorije namjene s mogućnošću gradnje osnovne zgrade kao funkcionalnog sklopa - složene građevine.

NAMJENA OSNOVNE ZGRADE

Članak 16.a

(1) Osnovna zgrada u smislu odredbi Plana prema namjeni može biti:

- a) stambena
- b) poslovna (za ugostiteljsko-turističku namjenu, uslužne djelatnosti, trgovinu, proizvodne djelatnosti i zanate, za komunalno-servisne djelatnosti i dr.)
- c) javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene, školske i predškolske, kulturne, vjerske i dr.)
- d) sportsko-rekreacijske namjene
- e) infrastrukturne namjene
- f) proizvodne namjene

g) mješovite namjene

h) poljoprivredne namjene.

(2) U zgradama iz točaka a) do f) prethodnog stavka nazivna namjena zauzima najmanje 70% u građevinskoj bruto površini zgrade; iz navedenog obračuna izuzimaju se podrum (ukoliko nije izravno u funkciji djelatnosti) te pomoćne zgrade, izuzev zgrade definirane člankom 16., stavkom 1., točkom c). U ostatku površine zgrade dopušteni su prateći sadržaji drugih namjena ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana.

(3) Najveći dopušteni broj stambenih jedinica u zgradi iznosi 4; u smislu ograničenja iz ovog stavka, stambenim jedinicama smatraju se i odgovarajuće funkcionalne jedinice drugih namjena koje karakteristikama odgovaraju stambenoj jedinici (apartman, studio-apartman i sl.).

(4) Pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu / seljačkom domaćinstvu / obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (soba, apartman, studio-apartman, kamp i ostali odgovarajući objekti u domaćinstvu / seljačkom domaćinstvu / obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu sukladno posebnom zakonu i propisima) obavlja se u zgradama i njihovim dijelovima stambene odnosno poljoprivredne namjene, te na njihovim pripadajućim česticama.

(5) Pokretna i/ili montažna oprema za kampiranje ili boravak kao mobilhomovi, kontejneri, montažne kućice i sl. izvan površina ugostiteljsko-turističke namjene tip T3 – kamp, smatra se građevinama sukladno Zakonu o gradnji te njezino postavljanje predstavlja zahvat u prostoru koji je dopušten isključivo u skladu s uvjetima Plana i posebnim propisima te sukladno odgovarajućoj projektnoj dokumentaciji i/ili ishodenim aktima za provedbu prostornog plana i/ili aktima za građenje.

(6) Na česticama zgrada javne i društvene namjene, zgrade odnosno njihovi dijelovi sportsko-rekreacijske namjene smatraju se javnom i društvenom namjenom. U zgradama poslovne te javne i društvene namjene, prostori za smještaj zaposlenika za vlastite potrebe dopušteni su kao prateći sadržaj osnovne poslovne, odnosno javne i društvene namjene.

(7) Zgrade poljoprivredne namjene služe za potrebe poljoprivrede, stočarstva i šumarstva (farme, poljske kućice, spremišta za alat, staklenici, plastenici, kušaonice vina, maslinarske konobe, nadstrešnice i hladnjače te ostale građevine za poljoprivrednu proizvodnju i sl.). Osnovnu zgradu poljoprivredne namjene dopušteno je graditi isključivo izvan građevinskog područja sukladno poglavlju 2.3.

REGULACIJSKA LINIJA

Članak 17.

(1) Regulacijska linija je planska linija koja razgraničava od ostalih površina unutar obuhvata Plana sljedeće površine: javne i ostale prometne površine, površine pomorskog i javnog vodnog dobra te javne zelene površine.

(2) Najmanja udaljenost osnovne zgrade od regulacijske linije iznosi:

- a) ako nije drukčije određeno daljnjim detaljnijim odredbama Plana: 5,0 m
- b) na česticama površine do zaključno 400 m², a prema regulacijskoj liniji sporednih prometnica: 3,0 m; sporednim prometnicama smatraju se ulice koje nisu javne ceste (državne, županijske i lokalne) unutar građevinskog područja
- c) najmanja udaljenost od granice pomorskog dobra kao regulacijske linije ne primjenjuje se na građevine koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali
- d) u izgrađenom dijelu GPN-a dopušta se udaljenost zgrade od regulacijske linije prilagoditi kontinuiranom građevnom pravcu duž iste javne i/ili prometne površine, odnosno prevladavajućem obrascu postojeće gradnje pojedine ulice, uključivo i gradnju na regulacijskoj liniji
- e) dopušta se, kod gradnje zgrade na regulacijskoj liniji, gradnja izvan regulacijske linije streha (istaka do 0,2 m) i balkona (istaka do 1,3 m te u ukupnoj duljini tlocrtna projekcije ne više od 1/3 dužine pročelja), samo ako se nalaze na visini najmanje 3,5 m iznad javne površine
- f) na strmim terenima i/ili ako je garaža dio potporne konstrukcije pripadajuće prometnice, dopušta se gradnja garaže kao dijela osnovne zgrade na udaljenosti manjoj od 5,0 m od regulacijske linije uključivo gradnju na regulacijskoj liniji; pod istim uvjetima dopušta se i gradnja parkirnog platoa u nivou prometnice, s korisnim prostorijama ispod razine prometnice.

(3) Omogućuje se urbanističkim planom uređenja planirati udaljenost osnovne zgrade od regulacijske linije manju od propisane stavkom (2), podstavkom (a) ovog članka, uključivo i gradnju na regulacijskoj liniji, planirati građevinske pravce i obvezu koliki se dio odgovarajućeg pročelja zgrade mora nalaziti na vertikalnoj ravnini određenoj istima te, unutar izgrađenih dijelova građevinskih područja, planirati smještaj pomoćnih zgrada u prostoru između građevinske i regulacijske linije („u dvoru“).

NAČIN GRAĐENJA OSNOVNE ZGRADE

Članak 17.a

(1) Osnovna zgrada može se graditi na jedan od sljedećih načina:

a) samostojeći – tako da s osnovnim zgradama na susjednim česticama ne formira dvojnu zgradu, odnosno niz zgrada

b) poluugrađeni – tako da s jednom od osnovnih zgrada na susjednim česticama formira sklop dvojne zgrade, ili završetak niza zgrada

c) ugrađeni – tako da s barem dvije osnovne zgrade na susjednim česticama formira niz ili dio niza zgrada.

(2) Poluugrađeni, odnosno ugrađeni način građenja, moguć je ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

a) ako nova zgrada formira sklop dvojne zgrade, odnosno dio ili završetak niza zgrada, s osnovnom zgradom ili zgradama na susjednim česticama, postojećima ili onima za koje je izdan akt za građenje

b) ako se za dvojnu zgradu, odnosno za niz zgrada, akti za građenje ishode u paralelnom postupku

c) ako je poluugrađeni odnosno ugrađeni način građenja za građevnu česticu propisan urbanističkim planom uređenja.

(3) U poluugrađenom i ugrađenom načinu građenja zgrade su prislonjene jedna na drugu na odgovarajućoj međi s najmanje 1/3 pripadajućeg pročelja.

(4) Neovisno o načinu građenja i udaljenosti zgrade od susjednih čestica, oborine s krova ne smiju se slijevati na susjednu česticu.

(5) Daljnjim detaljnijim odredbama Plana te urbanističkim planovima uređenja ograničava se, odnosno određuje primjena pojedinih načina građenja za pojedina područja i namjene površina.

UDALJENOST OSNOVNE ZGRADE OD SUSJEDNIH ČESTICA (OSIM PREMA REGULACIJSKOJ LINIJI)

Članak 18.

(1) Najmanja udaljenost osnovne zgrade odnosno njezinih dijelova od susjednih čestica osim prema regulacijskoj liniji, ukoliko nije drukčije određeno daljnjim detaljnijim odredbama Plana, iznosi kako slijedi:

a) na česticama površine do zaključno 1000 m²:

1. 3,0 m od susjedne čestice

2. između 3,0 i 1,0 m od susjedne čestice isključivo prema bočnim međama (u odnosu na odgovarajuću prometnu površinu), uz ograničenje otvora na odgovarajućem pročelju na dijelove zida od staklene opeke ili neprozirnog stakla, te ventilacijske otvore bez zaokretnih krila; ukupna površina takvih otvora može iznositi najviše 0,36 m² po etaži zgrade

3. zgrada se gradi na međi odgovarajuće susjedne čestice, bez otvora na odgovarajućem pročelju, pri poluugrađenom i ugrađenom načinu građenja; iznimno dopušta se gradnja na međi i pri samostojećem načinu građenja unutar izgrađenog dijela građevinskog područja, i to na jednoj od međa za postojeće građevne čestice širine na regulacijskoj liniji manje od 12,0 m, odnosno na dvije međe za postojeće građevne čestice širine na regulacijskoj liniji manje od 10,0 m, odnosno ukoliko je tako planirano urbanističkim planom uređenja; gradnja na međi nije dopuštena ako bi prouzročila zatvaranje postojećih otvora druge postojeće zgrade izgrađene na međi

b) na česticama površine veće od 1000 m²: polovinu visine zgrade.

(2) Urbanističkim planom uređenja za degradirane izgrađene dijelove građevinskih područja naselja, temeljem detaljnije analize, omogućuje se odrediti niži prostorni standard, pri čemu najmanja udaljenost građevine od susjednih čestica može iznositi 1,0 m bez ograničenja za otvore na odgovarajućem pročelju.

(3) U smislu stavka (1) ovog članka, otvorom se smatraju prozori, vrata i staklene stijene na zidovima koji razdvajaju unutarnji prostor zgrade od vanjskog prostora, zatim balkoni i terase, izuzev terasa na tlu.

(4) Ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana, najmanja udaljenost podzemnih potpuno ukopanih dijelova zgrade od susjednih čestica osim prema regulacijskoj liniji (izuzev gradnje na odgovarajućoj međi kod poluugrađenog i ugrađenog načina građenja) iznosi 1,0 m.

IZGRAĐENOST I ISKORIŠTENOST GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 19.

- (1) Najveća izgrađenost građevne čestice unutar obuhvata Plana propisana je koeficijentom izgrađenosti (kig).
- (2) Koeficijent izgrađenosti (kig) je odnos zemljišta pod građevinom i ukupne površine građevne čestice (zemljište pod građevinom je vertikalna projekcija svih zatvorenih, otvorenih i natkrivenih konstruktivnih dijelova građevine osim balkona na građevnu česticu, uključivo i terase u prizemlju građevine kada su iste konstruktivni dio podzemne etaže).
- (3) Najveća iskorištenost građevne čestice unutar obuhvata Plana propisana je koeficijentom iskorištenosti (kis) za ukupnu iskorištenost građevne čestice te nadzemnim koeficijentom iskorištenosti (kin) za nadzemnu iskorištenost građevne čestice.
- (4) Koeficijent iskorištenosti je odnos građevinske (bruto) površine zgrada na čestici i površine građevne čestice.
- (5) U smislu Plana, nadzemni koeficijent iskorištenosti (kin) je odnos ukupne građevinske (bruto) površine nadzemnih etaža zgrada na čestici i površine građevne čestice.

VISINA I ETAŽE ZGRADE

Članak 20.

- (1) Najveća visina zgrade određena je katnošću (En) i najvećom dopuštenom visinom građevine u metrima (V).
- (2) Nadzemnim etažama, u smislu Plana, smatraju se suteran, prizemlje i sve etaže iznad navedenih.
- (3) Podzemnom etažom, u smislu Plana, smatra se podrum.
- (4) U smislu Plana, u katnost (En) zgrade ubrajaju se sve nadzemne etaže zgrade, izuzev potkrovlja bez nadozida. Ovakvo potkrovlje, kad se izvodi iznad najviše dopuštene nadzemne etaže, može imati otvore za svjetlo i prozračivanje isključivo na zabatu ili u ravnini krovne plohe. Ravni krov, u smislu Plana, ne smatra se etažom.
- (5) Da bi se etaža smatrala podrumom, zaravnati teren uz zgradu mora se u potpunosti naslanjati na zgradu te ne može biti od zgrade odvojen potpornim zidom, uz izuzetke prema stavku (9) ovog članka.

(6) Zgrade u obuhvatu Plana mogu imati jednu podzemnu etažu. Iznimno, dopušta se više podzemnih etaža u slučaju gradnje podzemne garaže kao dijela osnovne zgrade, u slučaju gradnje potpuno ukopanog vinskog podruma kao dijela osnovne zgrade, u slučaju građenja garaže kao osnovne zgrade infrastrukturne namjene te ako se urbanističkim planom uređenja, temeljem detaljnije analize, propiše takva mogućnost.

(7) Završna korisna etaža zgrade oblikuje se na jedan od sljedećih načina:

a) kao potkrovlje

b) kao etaža neposredno ispod kosog krova, nadozida visine do 3,0 m za treću nadzemnu etažu

c) kao etaža neposredno ispod ravnog krova

d) kao etaža ispod potkrovlja bez nadozida, koje se nalazi neposredno iznad stropa te etaže.

(8) Dopuštena visina građevine (V) obračunava se temeljem katnosti (broja nadzemnih etaža) zgrade, tako da se stambene etaže obračunaju s najviše 3,5 m, dok se etaže ostalih namjena obračunavaju s najviše 4,0 m, ako nije drukčije određeno detaljnijim odredbama Plana. Visine pojedinih etaža mogu biti veće od obračunskih, ali visina zgrade ne može biti veća od one koja proizlazi iz najvećeg broja nadzemnih etaža propisanog za pripadajuće područje, veličinu građevne čestice i namjenu zgrade odnosno njezinih etaža. Dijelovi javnih, infrastrukturnih i komunalno-servisnih građevina iz funkcionalnih razloga mogu biti i viši od navedenih vrijednosti. Dopushta se urbanističkim planom uređenja, temeljem detaljnije analize za pojedine specifične namjene, tipologije i ambijente korigirati obračunsku visinu etaže za najviše 0,5 m.

(9) Visina građevine (V) mjeri se od konačno zaravnatog i uređenog terena uz pročelje građevine na njegovom najnižem dijelu do gornjeg ruba stropne konstrukcije zadnje etaže, odnosno vijenca kosog krova. Mjerodavnom najnižom kotom zaravnatog terena uz zgradu ne smatraju se:

a) kota dna okna prislonjenog uz zgradu (do 1,2 m duljine uz zgradu i širine do 1,0 m), za prozračivanje i/ili osvjetljenje ukopanog dijela zgrade

b) kota rampe (odnosno podesta u nastavku) širine do 4,5 m za ulazak vozila u ukopani dio zgrade koji se koristi kao garažni prostor; pri tome se odgovarajuće pročelje smije otkriti u širini ne većoj od 4,5 m; zgrada ne može imati više od jedne ovakve rampe

c) kota stubišta (odnosno podesta u nastavku) širine do 1,5 m, za pješački pristup ukopanom dijelu zgrade; pri tome se odgovarajuće pročelje smije otkriti u širini ne većoj od 1,5 m; zgrada ne može imati više od dva ovakva stubišta.

(10) Iznad visine vijenca, osim krovne konstrukcije, smiju se nalaziti ograde krovnih terasa (visine do 1,2 m), klima postrojenja, postrojenja dizala, izlazi na krov stubišta i/ili dizala tlocrtne površine do 25 m² po zgradi / stubišnoj jedinici, zatim dimnjaci, odzračnici, antene, kupole za osvjetljenje, fotonaponski moduli i solarni kolektori – pri čemu sve navedeno treba biti postavljeno što bliže središtu tlocrta zgrade, odnosno neupadljivo oblikovano i u što manjoj mjeri povećavati vizualni dojam visine zgrade.

(11) Za zgrade čija je površina pod građevinom veća od 300 m², visinu građevine i katnost dopušta se obračunati zasebno za svaku dilataciju.

(12) Jednom etaže zgrade u smislu obračuna katnosti zgrade smatraju se dijelovi iste etaže na međusobnoj visinskoj razlici do najviše 1,2 m.

(13) Iznimno, omogućuje se urbanističkim planom uređenja, temeljem pobliže analize, za složenije arhitektonske tipologije i namjene te zahtjevnije terene utvrditi drukčije uvjete gradnje u odnosu na stavak (9) ovog članka.

(14) Ukoliko nije drukčije određeno posebnim propisom i detaljnijim uvjetima Plana dijelovi (etaže) zgrade pobliže se utvrđuju kako slijedi:

a) Prizemlje je dio građevine čiji se prostor nalazi neposredno na površini, odnosno najviše 1,5 m iznad konačno uređenog i zaravnatog terena mjereno na najnižoj točki uz pročelje građevine ili čiji se prostor nalazi neposredno iznad podruma i/ili suterena (ispod poda kata ili krova)

b) Suteran je dijelom ukopani dio građevine, ukopan s do 50% svoga volumena u konačno uređeni i zaravnati teren uz pročelje građevine i/ili najmanje jednim svojim pročeljem izvan terena

c) Podrum (Po) je dio građevine koji je ukopan s više od 50% svoga volumena u konačno uređeni zaravnati teren i čiji se prostor nalazi ispod poda prizemlja, odnosno suterena te čija se gornja kota stropne konstrukcije nalazi do 1,0 m iznad najniže kote zaravnatog terena uz zgradu; u podrumu nije dopušteno stanovanje i pružanje usluga smještaja

d) Kat (K) je dio građevine čiji se prostor nalazi između dva stropa iznad prizemlja

e) Potkrovlje (Pk) je dio građevine čiji se prostor nalazi iznad zadnjega kata i neposredno ispod kosog krova te koji ima nadozid najveće visine 1,2 m.

KROV OSNOVNE ZGRADE

Članak 21.

(1) Krov osnovne zgrade može biti ravni ili kosi, nagiba do 34° , jednakog od vijenca do sljemena, ili kombinacija navedenih, ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana. Sljeme kosog krova postavlja se načelno po dužoj strani zgrade te na kosom terenu približno paralelno slojnicama. Kao pokrov kosog krova preporuča se kupna kanalice ili sličan crijep, ili kamene ploče, a zabranjuje se uporaba pokrova od valovitih cementnih ili plastičnih ploča. Ukoliko se izvodi istak vijenca kosog krova građevine, on smije biti do 0,25 m udaljen od ravnine pročelja. Prepust kosog krova na zabatu može biti istaknut do 0,25 m. Pri rekonstrukciji tradicijskih zgrada i/ili unutar zaštićenih cjelina, Konzervatorski odjel u Dubrovniku preporuča strehu od kopanih kamenih ploča istaka 0,10-0,15 m, a kod stilski jednostavnijih građevina kameni žlijeb na konzolama klesan na tradicionalan način. Omogućuje se izvedba kosog i ravnog zelenog krova.

(2) Ako se potkrovlje bez nadozida gradi iznad treće nadzemne etaže, te u slučaju oblikovanja treće nadzemne etaže kao etaže neposredno ispod kosog krova (nadozida visine do 3,0 m), nagib krova iznosi najviše 24° .

(3) Za zgrade čija je površina pod građevinom veća od 300 m^2 propisuje se ravni krov ili kosi krov nagiba do 24° , ili kombinacija navedenih.

(4) Oblikovanje potkrovlja mora biti suzdržano i pridržavati se sljedećih pravila:

a) prozori potkrovlja mogu biti izvedeni na zabatnom zidu, ili u ravnini krovne plohe, ili kao nadozidani - „krovne kućice“: jednostrešne, dvostrešne ili trostrešne, bez uporabe lučnih ili sličnih upadljivih nadvoja i krovnih oblika, sljemena nižeg od sljemena krova, u najvećoj ukupnoj duljini $1/3$ pripadajućeg (prozorima usporednog) pročelja/vijenca, te udaljene najmanje 0,5 m od vijenca i ostalih rubova krovne plohe

b) nadozidani prozori ne mogu se pretvarati u vrata (francuski prozor)

c) potkrovlje može imati loggiu, otvorenu terasu ili izlaz na balkon samo na zabatu; iznimno, dopušta se u duljini najviše trećine krovne plohe izvesti usječenu terasu, bez konzolnog isticanja u odnosu na ravninu pročelja, a pri čemu se obodni zidovi takve terase izuzimaju iz obračuna visine zgrade.

- (5) Za zgrade s jednostrešnim kosim krovom visina utvrđena člankom 20., stavkom (9) iznimno se primjenjuje kao najveća ukupna visina građevine.
- (6) Omogućuju se odstupanja od prethodnih stavaka za zgrade dvoranskog tipa većih površina i/ili konstruktivnih raspona (javne i društvene, infrastrukturne i sportske građevine, trgovačko-proizvodne hale i sl.), odnosno temeljem urbanističkog plana uređenja, sukladno planiranom urbanističko-arhitektonskom rješenju i specifičnim karakteristikama lokacije.
- (7) Iznimno, za zgrade i područja za koje je detaljnijim uvjetima plana omogućena gradnja više od tri nadzemne etaže, odredba stavka (2) umjesto na treću nadzemnu etažu primjenjuje se na završnu etažu zgrade.

UREĐENJE GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 22.

- (1) Osnovna zgrada se u pravilu smješta prema ulici, a pomoćne i gospodarske zgrade u pozadini građevne čestice. Dopusšten je i drukčiji smještaj zgrada na čestici, ako reljef i oblik građevinske čestice te tradicijski obrazac građenja predmetnog ambijenta uvjetuju iznimku.
- (2) Teren oko zgrade, potporni zidovi, terase i uređenja terena moraju se izvesti tako da se otjecanje oborina ne odvija na štetu susjednih čestica i zgrada.
- (3) Ne preporuča se gradnja potpornih zidova (podzida) viših od 1,5 m. Visinske razlike veće od 2,5 m rješavaju se kaskadno i/ili uređenjem pokosa stabilnog nagiba. Najniža kota zaravnatog i konačno uređenog terena uz pročelje zgrade ne smije biti viša od 1,0 m od zatečene prirodne kote na terenu (prije građenja).
- (4) Iznimno, temeljem pobliže analize, dopušta se odrediti drukčije vrijednosti u odnosu na stavak (2) i (3), urbanističkim planom uređenja i/ili pri gradnji javnih prometnih površina.
- (5) Na građevnim česticama zgrada najmanje 20% površine čestice mora biti uređeno kao zelena (vrtna), u potpunosti upojna površina, na kojoj te ispod i iznad koje se ne nalaze nikakve građevine. Od navedene odredbe dopušta se odstupiti samo unutar gusto izgrađenih sklopova tradicijskih dijelova naselja.

JAVNE PJEŠAČKE POVRŠINE

Članak 23.

(1) Na javnoj pješačkoj površini ispred zgrade u čijem se prizemlju nalazi poslovni sadržaj, može se dopustiti kalendarski vremenski ograničeno korištenje vanjskog preprostora u vezi sa sadržajem iz prizemlja zgrade, ali uz uvjet osiguranja prolaza za pješake u najmanjoj širini od 1,5 m odnosno u skladu s odgovarajućim aktima JLS.

(2) Unutar građevinskih područja naselja uzduž obalne crte omogućeno je uređenje i gradnja pješačkih uzmorskih šetnica („lungo mare“); uvjeti gradnje istih detaljnije su propisani člankom 88.

(3) Unutar građevinskog područja, na javnim infrastrukturnim površinama (unutar uličnih koridora, na trgovima i parkiralištima), uz uvjet neometanja pješačkog i kolnog prometa, jedinici lokalne samouprave omogućuje se krajobrazno uređenje površina sa svom potrebnom urbanom opremom, uključivo gradnju prizemnog paviljona (najveće GBP 30 m²) za sanitarne, informativne, ugostiteljske, trgovačke i/ili druge uslužne sadržaje i potrebe javnog standarda.

DETALJNIJE PLANIRANJE NASELJA

Članak 25.

(1) Pri izradi urbanističkih planova uređenja planira se okvirna gustoća naseljenosti u građevinskom području naselja mješovite namjene 22 stanovnika (korisnika prostora) /ha (tj. 100 - 450 m²/stanovniku). Ove vrijednosti orijentacijske su za odabir arhitektonskih tipologija, te za dimenzioniranje veličina građevinskih čestica (i njihove izgrađenosti i iskorištenosti), javnih površina i drugih sadržaja te osnovne komunalne infrastrukture, posebno prometnica i prometa u mirovanju. Unutar tradicijskih centralnih dijelova naselja gustoća naseljenosti može biti i veća.

(2) Unutar neizgrađenih dijelova građevinskih područja naselja urbanističkim planovima uređenja treba osigurati odgovarajuće koridore prometnica, javne zelene površine te na građevnim česticama značajan udio dvorišta i vrtova. U izgrađenim dijelovima naselja, osobito u dijelovima koji su obuhvaćeni uvjetima zaštite, treba očuvati tradicijske kompaktne (koncentrirane, gušće) graditeljske strukture, ali na način da se dio preostalih neizgrađenih površina rezervira i za potrebne otvorene javne i zelene površine.

(3) Parkove, javna igrališta, vidikovce, odmorišta, staze (posebno šetnice uz more) treba uređivati kao dijelove (elemente) osmišljene mreže javnih površina naselja. Pri uređenju javnih površina treba maksimalno koristiti značajke terena te urediti i intenzivirati autohtonu i udomaćenu vegetaciju.

(4) Površine dolaca i korita potoka obuhvaćene građevinskim područjem treba prvenstveno uređivati kao uređene javne zelene površine.

(5) Na javnim zelenim površinama razgraničenima Planom i/ili urbanističkim planovima uređenja, u naselju i u izdvojenim građevinskim područjima, jedinici lokalne samouprave omogućuje se uređenje rekreacijskih staza i sportskih igrališta, te smještaj polivalentnog jednoetažnog paviljona za sanitarne, informativne, ugostiteljske, trgovačke i/ili druge uslužne sadržaje, visine do 5,0 m, s koeficijentom izgrađenosti pripadajuće jedinstvene parkovne površine do 2%, te iznimno više sukladno urbanističkom planu uređenja.

OGRADE

Članak 26.

(1) Ograde unutar građevinskog područja trebaju biti usklađene s tradicijskim načinom gradnje. Dopušta se visina ograde do 1,8 m visine od zelenila u punoj visini ili u kombinaciji kamena, betona ili sl. u donjem, a metala i bilja (živica) u gornjem dijelu. Također, mogu se izvoditi i visoki kameni ili žbukani ogradni zidovi unutar tradicijskih sklopova u ulicama gdje je takav obrazac gradnje prevladavajući. Nisu dopuštene montažne betonske ograde.

(2) U tradicijskim dijelovima naselja ograde dvora mogu biti i do 3,0 m visine, u skladu s lokalnom tradicijom i potrebom formiranja dvora.

(3) Urbanističkim planom uređenja dopušta se odrediti uvjete koji odstupaju od stavka (1) ovog članka te ograničiti uporabu pojedinih ograda, ili odrediti drukčije visine ograde.

(4) Vrijedne tradicijske kamene ograde prilikom rekonstrukcije i uređenja zgrade i vrta (okućnice) zadržavaju se, uz izuzetak mogućnosti formiranja kolnog i/ili pješačkog ulaza ukupne širine do 3,0 m.

ZAHVATI NA POSTOJEĆIM GRAĐEVINAMA UNUTAR GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Članak 27.

(1) Omogućuje se rekonstrukcija sa zadržavanjem postojećeg dijela zgrade prema detaljnijim uvjetima kako slijedi:

a) nije dopušteno povećanje površine i volumena postojeće etaže koja je viša od najveće planske katnosti i/ili gradnja takvih novih dijelova zgrade

- b) primjenjuju se planski parametri nadzemnog koeficijenta iskorištenosti, koeficijenta iskorištenosti i veličine čestice
 - c) povećanje površine zemljišta pod građevinom uvjetovano je primjenom planskog koeficijenta izgrađenosti, udaljenosti od susjedne čestice i građevinskog pravca
 - d) na nivou nadograđene etaže na odgovarajući način primjenjuje se planski koeficijent izgrađenosti
 - e) dograđeni i/ili nadograđeni dio zgrade mora biti usklađen s planskim parametrima udaljenosti od susjedne čestice i regulacijske linije.
- (2) Za rekonstrukciju u izgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja, u njihovim predjelima tradicijske guste izgradnje (zone zaštite razgraničene Planom), dopušta se, iznimno od drugim člancima propisanih urbanističkih parametara (izgrađenost, iskorištenost, veličina čestice i sl.), prilagoditi susjednim postojećim građevinama: katnost zgrade, visinu (uskладiti vijence zgrada) i ukupnu visinu građevine, dubinu zgrade, udaljenosti zgrade od regulacijske linije i od susjednih međa. Na istim područjima pod prethodno utvrđenim uvjetima omogućuje se gradnja interpolacije.
- (3) Iznimno, odredbe iz stavka 1. podstavaka b) i d) te, u smislu nadograđenih dijelova, podstavka e) ne moraju se primijeniti na postojećim česticama površine do 400 m² u izgrađenom dijelu građevinskog područja. Odredba stavka 1. podstavka e) ne mora se primijeniti na postojećim česticama zgrada čija je udaljenost od susjedne čestice i regulacijske linije manja od planske uvjetovana proširenjem koridora prometnica i/ili drugim naknadnim izmjenama oblika čestice u odnosu na akt za građenje temeljem kojeg je zgrada izgrađena, uzrokovanim višom silom. Daljnja odstupanja od prethodnih stavaka dopuštena su isključivo temeljem konzervatorskih uvjeta i/ili detaljnijih uvjeta Plana za pojedine zahvate u prostoru i/ili na temelju urbanističkog plana uređenja.

KIOSCI I POKRETNE NAPRAVE

Članak 32.

- (1) Unutar obuhvata Plana, unutar i izvan građevinskih područja, dopušta se postavljanje kioska, pokretnih naprava i drugih konstrukcija privremenih obilježja (reklamni panoi, informativne / oglasne ploče, reklamni stupovi i sl.) sukladno odredbama Plana te Planu korištenja javnih površina, Odluci o komunalnom redu i/ili drugim odgovarajućim aktima JLS. Preporuča se uspostava obveznih tipskih rješenja za cijeli obuhvat Plana.

(2) Kiosk se smatra estetski oblikovana građevina lagane konstrukcije, površine do 15 m², koji se može u cijelosti ili dijelovima prenositi i postavljati pojedinačno ili u grupama.

(3) Pokretnim napravama smatraju se stolovi, klupe, stolci, prodajni automati, prodajno-ugostiteljska kolica i hladnjaci, pokretne naprave za pripremu hrane, spremišta za priručni alat i materijal davatelja komunalnih usluga, spremnici otpada, pokretne ograde i druge slične naprave, zatim tende, nadstrešnice i terase za promet robom i ugostiteljstvo te prijenosni sanitarni uređaji i sl.

(4) Smještaj kioska i pokretnih naprava mora biti takav da ne umanjuje preglednost prometa, ne ometa promet pješaka i vozila, ne narušava izgled prostora te ne otežava održavanje i korištenje postojećih pješačkih, prometnih i komunalnih građevina i površina.

ODLAGANJE KUĆNOG OTPADA

Članak 35.

(1) Na građevnim česticama potrebno je urediti prostor za kratkotrajno odlaganje kućnog otpada (odnosno smještaj kućnih spremnika) kao dio zgrade ili kao poseban prostor ili pomoćnu građevinu. Ovaj prostor treba biti lako pristupačan s javne prometne površine i zaklonjen od izravnoga pogleda s ulice te oblikovno usklađen s ostalim građevinama na čestici.

(2) Položaj prostora za odlaganje otpada ne smije ugrožavati obližnje cisterne ili bunare te redovnu uporabu sadržaja na susjednim česticama.

PRIKLJUČAK NA KOMUNALNU INFRASTRUKTURU

Članak 36.

(1) Priključivanje zgrada na komunalnu infrastrukturu obavlja se prema posebnim uvjetima nadležne tvrtke ili davatelja usluge te sukladno aktima lokalne samouprave i propisima.

2.2.2. Uvjeti gradnje unutar građevinskih područja naselja

UVJETI GRADNJE UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA

Članak 43.

(1) Uvjeti gradnje na površinama mješovite i isključive namjene unutar građevinskog područja naselja propisuju se ovim poglavljem.

(2) Detaljniji uvjeti za pojedine površine isključive namjene unutar građevinskog područja naselja utvrđeni su poglavljima 3. do 5.

KATNOST OSNOVNE ZGRADE

Članak 44.

(1) Najveća katnost osnovne zgrade, ukoliko nije drukčije propisano daljnjim, detaljnijim odredbama Plana za pojedine namjene i prostorne cjeline, iznosi tri nadzemne etaže.

VELIČINA GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 45.

(1) Unutar građevinskog područja naselja dopuštene veličine građevne čestice u odnosu na odgovarajući način građenja osnovne zgrade propisuju se, ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim odredbama Plana, kako slijedi:

a) za samostojeći način građenja:

1. u izgrađenom dijelu GPN-a: od 250 do zaključno 1500 m²
2. u neizgrađenom dijelu GPN-a: od 400 do zaključno 1500 m²
3. najmanja širina građevne čestice na regulacijskoj liniji iznosi:

- u izgrađenom dijelu GPN-a: 11,0 m

- u neizgrađenom dijelu GPN-a: 14,0 m

b) za poluugrađeni način građenja:

1. u izgrađenom dijelu GPN-a: od 200 do zaključno 600 m²
2. u neizgrađenom dijelu GPN-a: od 350 do zaključno 600 m²
3. najmanja širina građevne čestice na regulacijskoj liniji iznosi:

- u izgrađenom dijelu GPN-a: 10,0 m

- u neizgrađenom dijelu GPN-a: 12,0 m

c) za ugrađeni način građenja:

1. u izgrađenom dijelu GPN-a: od 120 do zaključno 400 m²

2. u neizgrađenom dijelu GPN-a: od 200 do zaključno 400 m²

3. najmanja širina građevne čestice na regulacijskoj liniji iznosi: 6,0 m.

(2) Dopušta se samostojeći način građenja i na česticama manje širine, sukladno detaljnijim uvjetima u članku 18., stavku (1), podstavku (a), točki 3.

(3) Za čestice koje pristup na prometnu površinu ostvaruju sukladno članku 88. stavku (15), odredbe za najmanju širinu na regulacijskoj liniji primjenjuju se na odgovarajući način na ukupnu širinu građevne čestice na strani s koje se ostvaruje pristup na prometnu površinu.

(4) Iznimno, dopušta se formiranje građevne čestice veće od određene stavkom 1., ali uz najveću građevinsku bruto površinu, najveću građevinsku bruto površinu nadzemnih etaža te najveću površinu zemljišta pod građevinom koje proizlaze iz najveće površine čestice određene stavkom 1.

(5) Veličina građevne čestice odnosno površina obuhvata zahvata u prostoru ne propisuje se za sljedeće zahvate unutar građevinskog područja naselja:

a) javna i društvena namjena

b) sportsko-rekreacijska namjena

c) javne zelene površine

d) zaštitne zelene površine

e) površine infrastrukturnih sustava

f) gospodarska - poslovna namjena isključivo za zahvate komunalnog standarda (vatrogasni domovi, tržnice, reciklažna dvorišta i sl.)

g) svi zahvati na površinama Planom razgraničene isključive namjene.

(6) Omogućuje se urbanističkim planom uređenja planiranje i većih građevnih čestica, posebice u svrhu rješavanja podzemne garaže pri čemu se nadzemni dio

građevine gradi kao više zasebnih volumena podjednake veličine i međusobne udaljenosti najmanje polovicu visine višeg volumena, kao i korekcija parametara iz stavka (1) sukladno detaljnijoj prostornoj analizi pojedinog ambijenta.

(7) U slučajevima određenima stavcima (5) i (6) ne primjenjuju se ograničenja stavka (4).

(8) Za degradirane izgrađene dijelove građevinskih područja naselja, temeljem detaljnije analize, omogućuje se urbanističkim planom uređenja odrediti niži prostorni standard te propisati drukčije vrijednosti veličina čestice sukladno lokalnim prostornim mogućnostima.

(9) Unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina te zone zaštite „C“, temeljem detaljnije analize, omogućuje se urbanističkim planom uređenja propisati drukčije vrijednosti veličina čestice sukladno prevladavajućem povijesnom obrascu gradnje.

(10) Unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina te zone zaštite „C“ omogućuje se gradnja i na česticama manje površine od onih propisanih stavkom (1) sukladno prevladavajućem povijesnom obrascu gradnje, uz suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

KOEFICIJENT ISKORIŠTENOSTI I KOEFICIJENT IZGRAĐENOSTI GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 46.

(1) Najveće vrijednosti koeficijenta izgrađenosti propisuju se, ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim odredbama Plana, kako slijedi:

a) unutar izgrađenog dijela GPN-a:

1. za samostojeći i poluugrađeni način građenja: 0,4
2. za ugrađeni način građenja: 0,5

b) unutar neizgrađenog dijela GPN-a:

1. za samostojeći i poluugrađeni način građenja: 0,3
2. za ugrađeni način građenja: 0,5

- (2) Za zgrade javne i društvene namjene dopušta se do 50% veći koeficijent izgrađenosti u odnosu na stavak (1); navedeno vrijedi samo za ustanove u javnom sustavu kulture, zdravstva, obrazovanja, sporta i socijalne skrbi
- (3) Unutar zone zaštite „C“ dopušta se do 50% veći koeficijent izgrađenosti u odnosu na stavak (1).
- (4) Najveća vrijednost koeficijenta iskorištenosti, ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim odredbama Plana iznosi 1,5.
- (5) Najveća vrijednost koeficijenta iskorištenosti nadzemno, ukoliko nije drukčije određeno detaljnijim odredbama Plana iznosi 0,8.
- (6) Omogućuje se urbanističkim planom uređenja, temeljem detaljnije analize za specifične tipove gradnje i ambijente (predjeli tradicijske guste gradnje, terasasta gradnja na strmim terenima, gradnja u nizu, uglovnice, zahvati od javnog interesa i sl.) propisati najveću dopuštenu vrijednost koeficijenta izgrađenosti do najviše 0,6, koeficijenta iskorištenosti do najviše 2,0 te nadzemnog koeficijenta iskorištenosti do najviše 1,2.
- (7) Iznimno, uz suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorskog odjela u Dubrovniku, unutar zone zaštite „C“, dopuštaju se kig, kis i kin veći od propisanih stavcima (1), (3), (4) i (5).
- (8) Unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina te zone zaštite „C“ omogućuje se urbanističkim planom uređenja, temeljem detaljnije analize, propisati više dopuštene vrijednosti urbanističkih parametara sukladno prevladavajućem povijesnom obrascu gradnje.

UVJETI GRADNJE ZA GARAŽE (KAO OSNOVNE ZGRADE INFRASTRUKTURNE NAMJENE)

Članak 47.

- (1) Iznimno, za gradnju garaže kao osnovne zgrade infrastrukturne namjene unutar GPN-a, vrijede sljedeći uvjeti i ograničenja:
 - a) najmanja veličina građevne čestice iznosi 100 m² (iznimno u zoni zaštite „C“ 50 m²)
 - b) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,4 (iznimno u zoni zaštite „C“ 0,6)

- c) najveća visina građevine iznosi 3,0 m
- d) Primjenjuju se uvjeti članka 17. za udaljenosti od regulacijske linije za osnovnu zgradu, a iznimno od članka 18. dopušta se gradnja na međama preostalih susjednih čestica.

2.2.3. Pomoćne zgrade i građevine, zgrade gospodarskih djelatnosti u domaćinstvu

POMOĆNE ZGRADE

Članak 51.

- (1) Pomoćne su zgrade, u smislu Plana: garaže za vozila te poljodjelske i slične strojeve, ljetne kuhinje, ostave sitnog alata i radionice, drvarnice, „šupe“, kotlovnice, sušare, pušnice i slične građevine za potrebe osnovne zgrade.

POMOĆNE ZGRADE (OSIM GARAŽA) - UVJETI GRADNJE

Članak 52.

- (1) Katnost pomoćne zgrade iznosi jednu nadzemnu etažu.
- (2) Udaljenost pomoćne zgrade od regulacijske linije utvrđena je člankom 17. Udaljenost pomoćne zgrade od ostalih susjednih čestica iznosi:
 - a) najmanje 3,0 m
 - b) najmanje 1,0 m – bez otvora na odgovarajućem pročelju
 - c) gradi se na međi – u poluugrađenom načinu građenja s postojećom pomoćnom zgradom na susjednoj građevnoj čestici
 - d) iznimno, na stražnjoj međi u samostojećem načinu građenja, na terenu nagiba većeg od 1:3, na višoj strani građevne čestice, ukupne visine građevine na međi do 1,0 m.
- (3) Udaljenost pomoćne zgrade od osnovne iznosi najmanje polovicu visine pomoćne zgrade, ili se pomoćna zgrada gradi kao prislonjena na osnovnu zgradu, uz zadovoljenje požarnih uvjeta.
- (4) Na oblikovanje krova primjenjuju se odredbe članka 21., stavka (1).

GARAŽA ZA OSOBNE AUTOMOBILE KAO POMOĆNA ZGRADA – UVJETI GRADNJE

Članak 53.

- (1) Katnost garaže za osobne automobile, kao pomoćne zgrade, iznosi jednu nadzemnu i jednu podzemnu etažu.
- (2) Garaža, kao pomoćna zgrada, može se graditi na sljedećim najmanjim udaljenostima od regulacijske linije:
 - a) na terenu nagiba manjeg od 1:3 na građevinskoj liniji
 - b) na terenu nagiba 1:3 i većeg, na regulacijskoj liniji
 - c) na regulacijskoj liniji, ukoliko je garaža dio potporne konstrukcije prometnice.
- (3) Na terenu nagiba većeg od 1:3, u slučaju gradnje na regulacijskoj liniji ili unutar 5 m udaljenosti od regulacijske linije, ulaz s ulice u garažu iz bližeg kolničkog traka dopušta se kao:
 - a) bočni ulaz, za garažu smještenu s više strane ulice
 - b) bočni ulaz u garažu silaznom rampom, za garažu smještenu s niže strane ulice.
- (4) Udaljenost garaže od ostalih susjednih čestica iznosi:
 - a) najmanje 3,0 m
 - b) najmanje 1,0 m – bez otvora na odgovarajućem pročelju
 - c) gradi se na međi – u poluugrađenom načinu građenja s postojećom ili urbanističkim planom uređenja predviđenom pomoćnom zgradom na susjednoj građevnoj čestici.
- (5) Udaljenost garaže od osnovne zgrade iznosi najmanje polovicu visine garaže, ili se garaža gradi kao prislonjena na osnovnu zgradu, uz zadovoljenje požarnih uvjeta.
- (6) Na oblikovanje krova primjenjuju se odredbe članka 21., stavka (1).

POMOĆNE GRAĐEVINE

Članak 54.

(1) Na građevnoj čestici osnovne zgrade mogu se graditi i sljedeće pomoćne građevine te uređaji koji služe za redovitu uporabu osnovne zgrade:

a) pretežito podzemne (ukopane) pomoćne građevine (spremnici ukapljenog plina ili nafte, cisterne za vodu - gustirne i sl.), kojima visina osnovnog volumena (osim povišenog okna/otvora) ne prelazi 1,0 m od najniže točke okolnog zaravnatog terena

b) otvorena (nenatkrivena) dječja i sportska igrališta koja su cijelom svojom površinom oslonjena na tlo, otvoreni bazeni, tenis igralište i sl.

c) ograde, pergole (brajde, odrine), otvorene nadstrešnice i sjenice, ognjišta, prostor za odlaganje kućnog otpada, parterna uređenja (staze, platoi, terase oslonjene na teren, parkiralište, stube), temelji solarnih kolektora, potporni zidovi i sl.

d) druge jednostavne građevine na građevnoj čestici postojeće zgrade, odnosno na građevnoj čestici zgrade za koju postoji akt kojim se odobrava građenje, za potrebe te zgrade, određene odgovarajućim pravilnikom.

(2) Građevine iz prethodnog stavka ne podliježu provjeri urbanističkih parametara sukladno Planu, izuzev pomoćne zgrade za koju su uvjeti gradnje utvrđeni odgovarajućim člancima Plana.

(3) Omogućuje se urbanističkim planom uređenja, temeljem detaljnije analize pojedinog ambijenta, odrediti drukčije i/ili dodatne uvjete gradnje pomoćnih građevina.

ZGRADA ZA GOSPODARSKU DJELATNOST U DOMAĆINSTVU

Članak 55.

(1) Zgrada za gospodarsku djelatnost u domaćinstvu je, u smislu Plana, zgrada za gospodarsku – poslovnu (izuzev pružanja usluga smještaja) ili proizvodnu (zanatsku, poljoprivredno-prerađivačku) djelatnost manjeg opsega na čestici stambene zgrade manjoj od 1500 m².

(2) Opseg djelatnosti dopuštenih unutar naselja, te uvjeti odvijanja istih, određuju se pobliže odgovarajućim aktima JLS.

(3) Primjenjuju se uvjeti gradnje za pomoćne zgrade, utvrđeni člankom 52.

2.3. IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN NASELJA

IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA

Članak 58.

(1) Izgrađene strukture izvan površina naselja (građevinskih područja naselja – GPN-a) utvrđenih Planom planiraju se:

a) unutar Planom utvrđenih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja

b) izvan građevinskih područja izvan prostora ograničenja ZOP-a

c) iznimno, izvan građevinskih područja unutar prostora ograničenja ZOP-a.

(2) Gradnja unutar izdvojenih građevinskih područja za izdvojene namjene izvan naselja uređena je naslovima 3.1., 3.2. i 3.3.

(3) Izvan građevinskih područja izvan prostora ograničenja ZOP-a dopušteni su sljedeći zahvati:

a) infrastrukturne površine, građevine i uređaji, sukladno detaljnijim uvjetima naslova 5.

b) građevine namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji, sukladno detaljnijim uvjetima članka 59. do 66.

c) građevine namijenjene gospodarenju u šumarstvu i lovstvu sukladno detaljnijim uvjetima članka 84.a i 84.b

d) istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina, sukladno detaljnijim uvjetima članka 77.

e) sportsko-rekreacijski sadržaji na otvorenom, sukladno detaljnijim uvjetima članka 67.

f) građevina za vlastite (osobne) potrebe na građevnim česticama od 20 ha i više te građevina za potrebe seoskog turizma na građevnim česticama od 2 ha i više, uz odgovarajuću primjenu preostalih uvjeta stavka 4. točke a) ovog članka

g) rekonstrukcija postojećih građevina sukladno detaljnijim uvjetima stavka 7. ovoga članka.

(4) Izvan građevinskih područja unutar prostora ograničenja ZOP-a dopušteni su sljedeći zahvati:

a) gradnja i rekonstrukcija zgrade građevinske (bruto) površine nadzemnih dijelova do 400 m², najveće visine do 5 m i/ili potpuno ukopanog podruma do 1000 m² građevinske (bruto) površine na udaljenosti od najmanje 100 m od obalne crte na jednoj ili više katastarskih čestica ukupne površine od najmanje 3 ha, s time što građevna čestica na kojoj se planira gradnja, odnosno rekonstrukcija zgrade i/ili potpuno ukopanog podruma mora imati površinu od najmanje 1 ha, za potrebe prijavljenog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva i pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u seljačkom domaćinstvu, obrta registriranog za obavljanje poljoprivrede ili pravne osobe registrirane za obavljanje poljoprivrede

b) rekonstrukcija postojeće zgrade kojom se ne povećava veličina zgrade (vanjski gabariti nadzemnog i podzemnog dijela)

c) gradnja pomoćne zgrade i druge građevine koje se prema posebnom propisu grade bez građevinske dozvole, na građevnoj čestici postojeće zgrade, uz odgovarajuću primjenu detaljnijih uvjeta članka 51. do 54.

d) gradnja zgrade građevinske (bruto) površine do 30 m² namijenjene uzgoju marikulture na pomorskom dobru za potrebe obrta ili pravne osobe, registriranih za uzgoj marikulture na pomorskom dobru koji imaju koncesiju na pomorskom dobru za korištenje površine mora najmanje 1 ha

e) gradnja i rekonstrukcija građevina odnosno uređenja površina koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj izvan građevinskog područja, uz uvjet usklađenosti s odredbom članka 48. Zakona o prostornom uređenju:

- građevina infrastrukture, sukladno naslovu 5.

- pojedinih kategorija sportsko-rekreacijskih sadržaja, sukladno detaljnijim uvjetima članaka 67. i 83.

(6) Ako građevna čestica zgrade iz stavka 4. točke a) ovoga članka ima površinu manju od 3 ha, u građevinskoj dozvoli za građenje zgrade i/ili podruma na toj čestici uz oznaku građevne čestice navode se i oznake ostalih katastarskih čestica koje zajedno s građevnom česticom imaju površinu od najmanje 3 ha. Građevna čestica, katastarske čestice i građevine navedene u građevinskoj dozvoli predmetne zgrade predstavljaju gospodarsku i pravnu cjelinu te se ne mogu otuđivati pojedinačno već samo sve zajedno, o čemu nadležni sud po službenoj dužnosti u zemljišnoj knjizi za svaku katastarsku česticu stavlja zabilježbu. Građevinska dozvola predmetne zgrade sadrži nalog nadležnom sudu za stavljanje po službenoj dužnosti u

zemljišnoj knjizi zabilježbe da građevna čestica, katastarske čestice i građevine navedene u toj građevinskoj dozvoli predstavljaju gospodarsku i pravnu cjelinu te da se ne mogu otuđivati pojedinačno već samo sve zajedno, a koja se zabilježba u zemljišnoj knjizi stavlja za svaku katastarsku česticu. Tijelo koje je izdalo građevinsku dozvolu istu po njezinoj izvršnosti dostavlja nadležnom sudu radi stavljanja predmetne zabilježbe. Promjena vlasništva ili osnivanje stvarnih prava na katastarskim česticama prije stavljanja zabilježbe ne utječe na stavljanje te zabilježbe. Pravni posao sklopljen protivno ovom članku je ništetan, a građevinska dozvola koja nema sadržaj propisan ovim stavkom je ništava.

(7) Pri rekonstrukciji postojeće građevine izvan građevinskog područja izvan prostora ograničenja dopušta se jednokratno povećanje površine zemljišta pod građevinom, i to za najviše 10 m² za zgrade s površinom zemljišta pod građevinom do uključivo 50 m², te za najviše 20% (ali ne više od 30 m²) za zgrade s površinom zemljišta pod građevinom većom od 50 m². Omogućuje se i jednokratno povećanje visine zgrade za najviše 0,6 m.

POJEDINAČNI GOSPODARSKI OBJEKTI I SKLOPOVI ZA POLJOPRIVREDNE DJELATNOSTI

Članak 59.

(1) Pojedinačni gospodarski objekti i sklopovi za poljoprivredne djelatnosti u smislu Plana su:

a) farme

b) poljske kućice

c) spremišta za alat

d) staklenici i plastenici

e) kušaonice vina i maslinarske konobe

f) nadstrešnice i hladnjače

g) ostale građevine za poljoprivrednu proizvodnju.

(2) U smislu uvjeta gradnje građevina iz stavka (1) ovog članka, poljoprivrednim površinama smatraju se one površine koje su u katastru upisane kao poljoprivredne (oranice, vinogradi, maslinici ili voćnjaci), te druge površine na kojima se vrši intenzivna obrada i nalaze se pod kulturom, a nisu upisane u katastar kao

poljoprivredne. U slučaju neusklađenosti namjene zemljišta izvan građevinskog područja utvrđene kartografskim prikazima Plana i vrste uporabe evidentirane u katastru, mjerodavan je katastar.

(3) Građevine iz stavka 1. ovog članka dopušteno je graditi:

a) izvan prostora ograničenja - na udaljenosti većoj od 1000 m od obalne crte

b) izvan vizualno istaknutih položaja

c) izvan područja Zakonom zaštićenih prirodnih vrijednosti i Planom zaštićenih predjela osobito vrijednog prirodnog ili kultiviranog krajobraza te

d) izvan površina osobito vrijednog poljoprivrednog zemljišta.

(4) Gradnja građevina iz stavka 1. ovog članka unutar prirodnog i kulturnog krajolika moguća je samo uz osiguranje kvalitetnog pejzažnog uklapanja prema uvjetima naslova 6. Plana te sukladno posebnim uvjetima nadležnih javnih tijela.

(5) Najmanja udaljenost građevina iz stavka (1), podstavaka a) i d) od prometnica iznosi:

a) 50,0 m od državne ceste

b) 10,0 m od ostalih prometnica.

(6) Najmanja udaljenost građevina iz stavka (1) od susjednih čestica iznosi 3,0 m.

(7) Građevine iz stavka (1) ovog članka smještaju se na najmanje plodnom dijelu pripadajućeg poljoprivrednog zemljišta.

(8) Najmanja dopuštena površina zemljišta koja je osnova za gradnju građevine (dalje: uvjetna površina) iz stavka 1. ne može se obračunati kao uvjetna površina za gradnju druge građevine, niti se dopušta parcelacija koja bi za posljedicu imala smanjenje površine koje je osnova za gradnju građevine na veličinu manju od uvjetne. Uvjetna površina može se sastojati od više dijelova na najvećoj udaljenosti od 200 m pri čemu čestica na kojoj se gradi ne može biti manja od 50% uvjetne površine.

(9) Na građevine iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuje se odredba članka 58. stavka 4. točke c).

(10) Daljnji uvjeti gradnje za pojedine vrste građevina iz stavka 1. ovog članka dani su u sljedećim člancima.

FARME

Članak 60.

(1) Farma je sklop građevina s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem koji se gradi za potrebe poljoprivredne proizvodnje.

(2) Na farmi se mogu graditi:

a) gospodarske građevine za potrebe biljne proizvodnje

b) gospodarske građevine za potrebe stočarske proizvodnje

c) građevine za potrebe prerade poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na farmi

d) zgrade (hale) za spremanje materijala, alata, strojeva, proizvoda te slične građevine.

(3) Vrijede sljedeći uvjeti gradnje:

a) uvjetna površina poljoprivrednog zemljišta na kojoj se gradi farma ne može biti manja od 30000 m²

b) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,06

c) katnost: jedna nadzemna etaža

d) visina građevina farme iznosi najviše 4,0 m; iznimno, može biti veća zbog specifičnog tehnološkog procesa

e) samostojeći način građenja uz mogućnost gradnje složene građevine uz primjenu uvjeta članka 16. stavka (4)

f) ako nema uvjeta za priključenje na vodovodnu mrežu, potrebno je propisno lokalno riješiti vodoopskrbu (cisternom, tj. gustirnom ili akumulacijom), odvodnju i pročišćavanje oborinskih i otpadnih voda, te zbrinjavanje otpada s prikupljanjem na čestici i odvozom na organiziran i siguran način, kao i energetska opremljenost (plinski spremnik, električni agregat, kolektori i/ili sl.).

POLJSKE KUĆICE

Članak 61.

(1) Poljska kućica je, u smislu Plana, zgrada za vlastite potrebe u funkciji poljoprivrednih djelatnosti, građevinske bruto površine do 30 m², na poljoprivrednom zemljištu najmanje uvjetne površine 1000 m².

(2) Za gradnju poljske kućice vrijede i sljedeći uvjeti:

a) najmanja udaljenost zgrade iznosi 10,0 m od državne ili županijske, odnosno 5,0 m od lokalne ceste

b) ima najviše jednu nadzemnu etažu

c) visina građevine iznosi do 2,4 m.

(3) Poljska kućica ne može služiti stanovanju niti pružanju usluga smještaja.

SPREMIŠTA ZA ALAT

Članak 62.

(1) Spremišta za alat (oruđe, strojeve i sl.) su, u smislu Plana, građevine – zgrade – građevinske bruto površine do 10 m², koje se mogu graditi na poljoprivrednom zemljištu najmanje uvjetne površine od 500 m², za vlastite potrebe u funkciji poljoprivrednih djelatnosti. Spremište mora biti prizemna građevina, najveće visine do 2,4 m. Ne može služiti stanovanju niti pružanju usluga smještaja.

STAKLENICI I PLASTENICI

Članak 63.

(1) Omogućuje se podizanje staklenika i plastenika u svrhu poljoprivredne proizvodnje na poljoprivrednom zemljištu uvjetne površine veće od 1000 m².

NADSTREŠNICE I HLADNJAČE

Članak 64.

(1) Nadstrešnica je, u smislu ovog članka, građevina s krovom, izgrađena od lakih materijala te otvorena s najmanje tri bočne strane, a služi za privremeno skladištenje poljoprivrednih proizvoda. Nadstrešnicu je dopušteno graditi na poljoprivrednom zemljištu najmanje uvjetne površine 1,0 ha. Najveća površina zemljišta pod građevinom nadstrešnice iznosi 40 m². Dopušta se povećanje

površine zemljišta pod građevinom za 20 m² za svakih daljnjih 0,5 ha poljoprivredne površine.

(2) Na poljoprivrednom zemljištu izvan prostora ograničenja, najmanje uvjetne površine 5,0 ha dopušta se gradnja hladnjače. Najveća građevinska bruto površina hladnjače iznosi 200 m². Dopushta se povećanje građevinske bruto površine hladnjače za 40 m² za svaki daljnjih 1,0 ha poljoprivredne površine.

KUŠAONICA VINA S VINSKIM PODRUMOM; MASLINARSKA KONOBA

Članak 65.

(1) Gospodarska degustacijska građevina - kušaonica vina/ulja s vinskim/maslinarskim podrumom je gospodarska građevina za proizvodnju, promidžbu i prodaju proizvoda registriranog proizvođača vina/ulja. Za gradnju ovih građevina vrijede sljedeći uvjeti:

a) predmetnu zgradu dopušta se graditi na poljoprivrednom zemljištu (pripadajućem vinogradu/masliniku proizvođača) površine od najmanje 1 ha

b) zgrada može imati najveću visinu nadzemnih dijelova zgrade 5,0 m te potpuno ukopan podrum

c) građevina može imati do 200 m² građevinske bruto površine nadzemne etaže i do 200 m² građevinske bruto površine podrumске etaže.

OSTALE GRAĐEVINE ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU

Članak 66.

(1) Planom se na poljoprivrednom zemljištu najmanje uvjetne površine 200 m², omogućuje gradnja pojedinačne prizemne gospodarske zgrade za poljoprivrednu proizvodnju u domaćinstvu, neprimjerenu unutar površina naselja (staje, svinjci, kokošinjci, pčelinjaci, kunićnjaci i sl.), uz sljedeće uvjete gradnje:

a) najmanja udaljenost građevine od GPN-a i javnih prometnica iznosi 20,0 m

b) najveća dopuštena visina građevine iznosi 2,4 m

c) najveća građevinska bruto površina zgrade iznosi 20,0 m².

SPORTSKO-REKREACIJSKI SADRŽAJI

Članak 67.

(1) Izvan građevinskih područja omogućuje se gradnja pojedinih kategorija građevina odnosno uređenje otvorenih površina u svrhu rekreacije, sporta i edukacije, prema detaljnijim uvjetima utvrđenima sljedećim stavcima ovog članka, sve sukladno odgovarajućim arhitektonskim, krajobraznim i drugim potrebnim rješenjima, elaboratima i projektima te dispozicijom, materijalima i oblikovanjem prilagođeno pretežito prirodnom ambijentu.

(2) Sportsko-rekreacijski sadržaji dopušteni izvan građevinskih područja, a koji se realiziraju sukladno uvjetima danim u stavcima (3) do (8) ovog članka utvrđuju se kako slijedi:

a) unutar prostora ograničenja:

- pješačka i/ili biciklistička staza

- vidikovac

- plaže - prirodne i uređene

- sportska igrališta

b) izvan prostora ograničenja:

- zgrada za konjički sport

- streljana

- sadržaji iz točke a) ovog stavka.

(3) Na tradicijskim i novim izletničkim rutama planira se uređenje pješačkih i/ili biciklističkih staza. Iste se opremaju odgovarajućom hodnom / voznom plohom do 3 m širine koju je potrebno ostvariti uz što veće očuvanje prirodnog terena i visoke vegetacije (bez suvremenog završnog zastora - zemljani put, makadam i sl.), potrebnim stubištima i mostovima, kao i odgovarajućom opremom (klupe, koševi, signalizacija, informativne ploče i sl.), bez visokogradnji izuzev utvrđenih stavkom 4.

(4) Na istaknutoj reljefnoj poziciji s atraktivnim pogledom omogućuje se gradnja i uređenje vidikovca, u sklopu čega se dopušta gradnja nadstrešnice/sjenice površine do najviše 15 m² te paviljona GBP do najviše 15 m² sa sanitarnim čvorom (s vodospremom) i informativno-uslužnim sadržajima. Vidikovac se krajobrazno

uređuje i oprema (klupe, zidići, koševi, panoramski dalekozori, informativne ploče i sl.). Za vidikovce u neposrednoj blizini kolne prometnice dopušta se i uređenje parkirališta za do 5 vozila.

(5) Na Planom utvrđenim prirodnim plažama, odnosno u njihovoj neposrednoj pozadini, nije dopušteno nasipavanje obale, odnosno nisu dopušteni trajni zahvati, a omogućuje se postavljanje pokretnih naprava koje ne oštećuju prirodne resurse, te se mogu izvan sezone ukloniti bez posljedica po okoliš: informativne ploče, spremnici otpada, prijenosni sanitarni uređaji, prijenosni spremnici s pitkom vodom, tende za presvlačenje, platoi i prijenosne konstrukcije za odlaganje rekreativne opreme i opreme za spašavanje. Smještaj navedenih sadržaja potrebno je elaborirati odgovarajućim krajobraznim i drugim potrebnim rješenjima i projektima uz pažljivo pejzažno uklapanje, očuvanje prirodnog ambijenta i prirodnosti plaže te sprečavanje disperzije plažnih sadržaja. Uvjeti uređenja za kupališta - uređene plaže (R2) određeni su člankom 84.

(6) Na poljoprivrednom i/ili šumskom zemljištu površine najmanje 1 ha omogućuje se uređenje otvorenog sportskog igrališta, s potrebnom opremom, površinom oslonjenog na teren te bez zatvorenih sadržaja.

(7) Na poljoprivrednom i/ili šumskom zemljištu površine najmanje 1 ha izvan prostora ograničenja te izvan zakonom i Planom zaštićenih prirodnih područja, omogućuje se gradnja zgrade za konjički sport ili streljane, bez stanovanja i pružanja usluga smještaja kao pratećih sadržaja. Zgrada može imati jednu etažu najveće građevinske bruto površine 200 m te najveću visinu 5,0 m.

(8) Sadržaje utvrđene stavcima 3. do 7. ovog članka može graditi odnosno uređivati i postavljati isključivo JLS. Iznimno, u slučaju prirodnih plaža, a sukladno Planu i posebnim propisima, JLS u planu upravljanja pomorskim dobrom pobliže određuje mikrolokacije i uvjete za korisnike koncesija / koncesijskih odobrenja na pomorskom dobru.

LOVNO PODRUČJE

Članak 72.

(1) Ovim Planom na kartografskom prikazu 3b: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi utvrđen je obuhvat lovnog područja. Iz obuhvata lovnog područja izuzimaju se površine na kojima zabranjeno ustanovljavanje lovišta sukladno posebnom propisu kojim se uređuje gospodarenje lovištem i divljači.

(2) Lovištem se gospodari temeljem lovnogospodarske osnove.

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

3.1. POVRŠINE GOSPODARSKE NAMJENE – POSLOVNE I PROIZVODNE TE POVRŠINE ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA

POVRŠINE GOSPODARSKE NAMJENE – PROIZVODNE I POSLOVNE

Članak 74.

(1) Unutar obuhvata Plana planirana je zona Smokvica - izdvojeno građevinsko područje izvan naselja gospodarske namjene - smještena na dvije lokacije:

a) GZ „Smokvica 1“ tip I3, K5 – pretežito prehrambeno-prerađivačka, mješovita zona pretežito poslovne namjene, približne površine 5,66 ha

b) GZ „Smokvica 2“ tip I3, K5 – pretežito prehrambeno-prerađivačka, mješovita zona pretežito poslovne namjene, približne površine 0,87 ha

(2) Položaj i veličina izdvojenih građevinskih područja izvan naselja gospodarske namjene – proizvodne i poslovne, utvrđen je i ucrtan na kartografskim prikazima 1: „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi te 4-1 i 4-2: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

(3) Unutar građevinskog područja naselja Smokvica planirana je površina isključive gospodarske namjene - pretežito prehrambeno-prerađivačke (I3) i mješovite zone pretežito poslovne (K5) - gospodarska lokacija (GL) „Smokvica“ unutar koje je smješten prostor postojeće klaonice, a planira se i smještaj drugih prehrambeno-prerađivačkih te poslovnih sadržaja (uslužne djelatnosti, trgovina, proizvodne djelatnosti i zanati, komunalno-servisne djelatnosti, samostalni zabavni sadržaji te ugostiteljstvo i sl.).

UVJETI GRADNJE UNUTAR IZDVOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA IZVAN NASELJA GOSPODARSKE NAMJENE – PROIZVODNE I POSLOVNE

Članak 75.

(1) Unutar izdvojenog građevinskog područja izvan naselja gospodarske namjene – proizvodne i poslovne propisuju se sljedeći uvjeti gradnje:

- a) najmanja površina građevne čestice iznosi 600 m²; iznimno, za javne i zaštitne zelene površine, površine infrastrukturnih sustava i sportska igrališta površina čestice nije propisana
- b) oblik građevne čestice za gospodarsku namjenu treba biti što pravilniji, najmanje širine fronte od 20,0 m te poželjno izdužen u dubinu u odnosu 1:2 do 1:3
- c) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,4
- d) najveći koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 1,2
- e) propisuje se samostojeći način građenja uz mogućnost građenja složene građevine
- f) najmanja udaljenost zgrade od susjednih čestica (osim čestice javne prometne površine) iznosi polovicu visine građevine
- g) visinu i katnost građevina i postrojenja na građevnoj čestici određuju tehnološki zahtjevi, pri čemu ukupna visina građevina može iznositi najviše 12,0 m
- h) visina neprozirnog dijela ograde građevne čestice može iznositi do 1,0 m, a ukupna visina do 3,0 m
- i) prometno rješenje ostvaruje se prometnicama najmanje širine kolnika 5,5 m za dvosmjerni i 3,5 m za jednosmjerni kolni promet te internim kolnim, kolno-pješačkim i pješačkim površinama prostornih cjelina
- j) unutar GZ „Smokvica 1“ (I3, K5) dopušta se, kao prateći sadržaj osnovne prehrambeno-prerađivačke namjene, a u svrhu promidžbe proizvoda, realizacija smještajnog kapaciteta od najviše 15 ležajeva na nivou građevinskog područja; realizacija istog nije dopuštena prije realizacije osnovnog proizvodnog sadržaja.

UVJETI GRADNJE NA POVRŠINAMA GOSPODARSKE NAMJENE UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA

Članak 76.

(1) Najmanja veličina građevne čestice na površinama gospodarske namjene unutar građevinskog područja naselja iznosi 400 m². Ostali uvjeti gradnje dani su u poglavlju 2.2.2. „Uvjeti gradnje unutar građevinskih područja naselja“.

ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA

Članak 77.

(1) U obuhvatu Plana razgraničena je površina za iskorištavanje mineralnih sirovina – tehnički građevni kamen (E3) Kotavca (što odgovara lokalitetu Kotaca u Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije), veličine 6,49 ha.

(2) Sukladno Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije, proširenje površine za iskorištavanje mineralnih sirovina na 9,35 ha bit će moguće planirati izmjenama i dopunama Plana po ugradnji sustava za otprašivanje, nakon čega će biti moguće pristupiti ishodu akata kojima se odobrava predmetni zahvat u prostoru.

(3) Svi zahvati unutar površine za iskorištavanje mineralnih sirovina – tehnički građevni kamen (E3) izvode se uz obvezno pridržavanje mjera zaštite okoliša nadležnog javnopravnog tijela.

(4) Unutar Planom razgraničene površine za iskorištavanje mineralnih sirovina – tehnički građevni kamen (E3) dopušta se realizacija jednog eksploatacijskog polja (jedan koncesionar za jednu vrstu mineralne sirovine).

(5) Rudarski objekti i postrojenja unutar eksploatacijskih polja grade se temeljem posebnih propisa iz područja rudarstva. Unutar površine eksploatacijskog polja dopušta se gradnja svih potrebnih građevina i postrojenja u funkciji iskorištavanja mineralnih sirovina (sustav za otprašivanje, trafostanice i dr.).

(6) Skladišta eksplozivnih materijala potrebnih za miniranje moraju biti smještena na propisanoj udaljenosti od naselja i infrastrukturnih koridora / zaštitnih pojaseva, sukladno posebnim propisima.

(7) Površina za iskorištavanje mineralnih sirovina utvrđena je i ucrtana na kartografskom prikazu 1: „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi i 4-7: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

3.2. POVRŠINE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE I TURISTIČKE NAMJENE

POVRŠINE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE I TURISTIČKE NAMJENE

Članak 79.

(1) Ovim Planom površine ugostiteljsko-turističke namjene planirane su unutar građevinskog područja naselja kao razgraničene površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene - „turističke lokacije“ (TL):

1. Istruga, unutar izdvojenog dijela Brna 2 građevinskog područja naselja Smokvica: tip T2 – turističko naselje, površine 1,09 ha i kapaciteta 150 kreveta
2. Punta Zaglav, unutar izdvojenog dijela Brna 1 građevinskog područja naselja Smokvica: tip T1 – hotel, T2 – turističko naselje, površine 2,91 ha i kapaciteta 300 kreveta
3. Feral, unutar izdvojenog dijela Brna 1 građevinskog područja naselja Smokvica: tip T1 – hotel, površine 0,61 ha i kapaciteta 300 kreveta

(2) Površine iz stavka (1) ovog članka utvrđene su i ucrtane na kartografskom prikazu 1: „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi i na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

(3) Na području JLS preuzeto je i provodi se na temelju PPDNŽ izdvojeno građevinsko područje izvan naselja gospodarske ugostiteljsko-turističke namjene županijskog značaja Prihodišća, tip T1 – hotel, površine 10,00 ha i kapaciteta 500 kreveta, sukladno čemu je isto pregledno prikazano na odgovarajućim kartografskim prikazima Plana.

UVJETI GRADNJE NA POVRŠINAMA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE I TURISTIČKE NAMJENE

Članak 80.

(1) Uvjeti gradnje za turističku lokaciju Istruga, tip T2 – turističko naselje, propisuju se kako slijedi:

- a) površina zahvata u načelu odgovara površini planom razgraničene namjene uz mogućnost razgraničenja površina drugih namjena sukladno detaljnijim uvjetima Plana
- b) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,3
- c) najveći koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 0,8
- d) najveći nadzemni koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 0,8

- e) najveća katnost iznosi:
 - 1. glavna zgrada: tri nadzemne etaže
 - 2. ostale smještajne zgrade: dvije nadzemne etaže
 - 3. ostale zgrade: jedna nadzemna etaža
- f) postojeće zgrade dopušteno je rekonstruirati; u istima se dopušta pružanje usluge smještaja sukladno odgovarajućoj vrsti iz skupine hoteli prema posebnom propisu; dopušta se gradnja novih zgrada za pružanje usluge smještaja sukladno odgovarajućoj vrsti iz skupine hoteli te gradnja zgrada za smještaj pratećih sadržaja ugostiteljsko-turističke namjene
- g) propisuje se samostojeći način građenja uz mogućnost građenja složene građevine
- h) najmanja udaljenost zgrade od regulacijske linije iznosi polovinu visine zgrade, ali ne manje od 5 m pri čemu se najmanja udaljenost od granice pomorskog dobra kao regulacijske linije ne primjenjuje na građevine koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali
- i) najmanja udaljenost zgrade od susjednih čestica (osim prema regulacijskoj liniji) iznosi polovicu visine građevine
- j) najmanje 40% površine građevne čestice mora biti uređeno kao cjelovita površina koju čine parkovni nasadi, igrališta i prirodno zelenilo
- k) omogućuje se uređenje plaže sukladno uvjetima članka 84., stavka (2)
- l) detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru, tj. zoniranje i režim korištenja na moru utvrđuju se urbanističkim planom uređenja i/ili aktom za provedbu prostornog plana
- m) kapaciteti pratećih sadržaja moraju biti najmanje razmjerni svakoj fazi realizacije osnovne namjene

(2) Uvjeti gradnje za turističku lokaciju Punta Zaglav, tip T1 – hotel, T2 – turističko naselje, odnosno smjernice za izradu urbanističkog plana uređenja, propisuju se kako slijedi:

a) površina zahvata u načelu odgovara površini Planom razgraničene namjene uz mogućnost razgraničenja površina drugih namjena sukladno detaljnijim uvjetima Plana

b) tip namjene (T1 – hotel ili T2 – turističko naselje) utvrdit će se urbanističkim planom uređenja

c) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,3

d) najveći koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 1,5

e) najveći nadzemni koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 0,8

f) najveća katnost iznosi:

1. glavna smještajna zgrada: četiri nadzemne etaže

2. ostale smještajne zgrade: tri nadzemne etaže

3. ostale zgrade: jedna nadzemna etaža.

g) propisuje se samostojeći način građenja uz mogućnost građenja složene građevine

h) najmanja udaljenost zgrade od regulacijske linije iznosi polovinu visine zgrade, ali ne manje od 5 m pri čemu se najmanja udaljenost od granice pomorskog dobra kao regulacijske linije ne primjenjuje na građevine koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali

i) najmanja udaljenost zgrade od susjednih čestica (osim prema regulacijskoj liniji) iznosi polovicu visine građevine

j) najmanje 40% površine građevne čestice mora biti uređeno kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo

k) omogućuje se uređenje plaže sukladno uvjetima članka 84., stavka (3)

l) detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru, tj. zoniranje i režim korištenja na moru utvrđuje se urbanističkim planom uređenja

m) kapaciteti pratećih sadržaja moraju biti najmanje razmjerni svakoj fazi realizacije osnovne namjene

(3) Uvjeti gradnje za turističku lokaciju Feral, tip T1 – hotel, propisuju se kako slijedi:

- a) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,7
- b) najveći koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 1,5
- c) najveći nadzemni koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 1,5
- d) najveća katnost iznosi 5 nadzemnih etaža
- e) propisuje se samostojeći način građenja uz mogućnost građenja složene građevine
- f) najmanja udaljenost zgrade od regulacijske linije utvrđuje se prema zatečenom (postojećem) stanju, ali ne manje od 1 m; iznimno, dopušta se gradnja na regulacijskoj liniji prema čestici pomorskog dobra
- g) najmanja udaljenost zgrade od susjednih čestica (osim prema regulacijskoj liniji) utvrđuje se sukladno zatečenom (postojećem) stanju, ali ne manje od 1 m
- h) najmanje 20% površine građevne čestice mora biti uređeno kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo
- i) omogućuje se uređenje plaže sukladno uvjetima članka 84., stavka (2).
- j) detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru, tj. zoniranje i režim korištenja na moru utvrđuje se urbanističkim planom uređenja i/ili aktom za provedbu prostornog plana.

(4) Za pojedinačne zahvate ugostiteljsko-turističke namjene unutar građevinskog područja naselja mješovite namjene uvjeti gradnje određeni su u poglavlju 2.2.2. „Uvjeti gradnje unutar građevinskog područja naselja“.

3.3. SPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA

SPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA

Članak 83.

(1) Unutar obuhvata Plana površina sportsko-rekreacijske namjene planirana je unutar izdvojenog građevinskog područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene:

a) SRC Smokvica, tip R3 – sportska dvorana, površine 2,9 ha.

(2) Planom su određeni položaji (lokacije) kupališta, kako slijedi:

a) lokacije kupališta - uređenih plaža (R2) - unutar građevinskih područja naselja: Feral, Istruga, Brna centar

b) lokacije kupališta - uređenih plaža (R2) - izvan građevinskih područja, u njihovoj neposrednoj blizini: Zaglav, Vinašac, Brna jugoistok

c) lokacije kupališta - prirodnih plaža (PP) - izvan građevinskih područja.

(3) Površina iz stavka (1) ovog članka utvrđena je na kartografskim prikazima 1 „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. Položaji kupališta iz stavka (2) ovog članka utvrđeni su na kartografskom prikazu 1 „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi te, za kupališta tip R2, na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

(4) Dodatni sportski i rekreacijski sadržaji unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja detaljnije se planiraju i razgraničavaju predviđenim urbanističkim planovima uređenja, odnosno unutar građevinskog područja naselja ostvaruju se neposrednom provedbom Plana.

UVJETI GRADNJE NA POVRŠINAMA I LOKACIJAMA SPORTSKO-REKREACIJSKE NAMJENE

Članak 84.

(1) Za površine sportsko-rekreacijske namjene, tip R3 – sportska dvorana, unutar izdvojenog građevinskog područja propisuju se uvjeti gradnje, odnosno smjernice za izradu urbanističkog plana uređenja, kako slijedi:

a) propisuje se samostojeći način građenja

b) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice zatvorenim sadržajima iznosi 0,4

c) katnost i visina građevina za zatvorena sportska igrališta nije određena

d) katnost pomoćnih zgrada iznosi jednu nadzemnu i jednu podzemnu etažu, a najveća visina zgrade iznosi 5,0 m

e) najmanja udaljenost zgrade od susjedne građevne čestice (osim javne prometne površine) iznosi polovicu visine građevine.

(2) Na kupalištu (R2) unutar građevinskog područja naselja planira se opremanje i krajobrazno uređenje, što uključuje: gradnju uzmorske šetnice, potrebne modifikacije obalne crte i formiranje polivalentnih otvorenih površina; opremanje klupama, koševima, javnom rasvjetom i ostalom urbanom opremom; krajobrazno uređenje površina sunčališta; označene površine za rekreaciju u moru i vodene sportove, odnosno za korištenje rekreacijskih plovila; dijelove obale za ulazak kupaca u more odvojene od onih predviđenih za isplovljavanje i korištenje rekreacijskih plovila (pedaline, sandoline, skuteri i sl.); paravane za presvlačenje, tuševе i druge sanitarne uređaje, manje otvorene sportske terene (bočalište, odbojka na pijesku i sl.), dječja igrališta, praćakališta, tobogane, pokretne naprave i sl.; na kupalištu (R2) unutar građevinskog područja naselja omogućuje se gradnja jednog prizemnog paviljona za prateće sadržaje (sanitarije, spremište pribora za čišćenje, tuševi, oprema za iznajmljivanje, prostor čuvara, ugostiteljski sadržaji i sl.), građevinske bruto površine do 50 m². Za kupalište unutar TL Istruga omogućuje se uređenje plimnog kupališta uz uvjet maksimalnog očuvanja prirodnog ambijenta i karakteristika obale.

(3) Na kupalištu (R2) izvan građevinskog područja planira se opremanje, krajobrazno uređenje i formiranje polivalentnih otvorenih površina polazeći od osnovnog uvjeta da nisu dopušteni zahvati koji uključuju nasipavanje obale i/ili mora tj. promjenu postojeće obalne crte, te se za zahvat primjenjuju odredbe stavka (2) ovog članka na načine koji nisu u suprotnosti s navedenim osnovnim uvjetom.

(4) Kupališta (R2) unutar građevinskog područja naselja te izvan građevinskih područja uređuje isključivo jedinica lokalne samouprave pri čemu se omogućuje neposredna provedba Plana.

(5) Za pojedinačne sportsko-rekreacijske zgrade i/ili građevine smještene unutar građevinskog područja naselja mješovite namjene primjenjuju se uvjeti gradnje određeni u poglavlju 2.2.2. „Uvjeti gradnje unutar građevinskog područja naselja“.

3.4. POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE

POLJOPRIVREDNE POVRŠINE

Članak 84.a

(1) Planom su na kartografskom prikazu 1 „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi utvrđene i ucrtane površine i kategorije poljoprivrednog zemljišta, kako slijedi:

a) vrijedno obradivo tlo (P2)

b) ostala obradiva tla (P3).

(2) Vrijedno obradivo tlo utvrđeno Planom može promijeniti namjenu samo u slučajevima utvrđenim posebnim propisom.

(3) Mjere zaštite poljoprivrednog zemljišta na razini Plana obuhvaćaju ograničenja zahvata sukladno prethodnom stavku, te stavljanje dijelova istog pod plansku zaštitu (kategorija osobito vrijedan predjel – kultivirani krajobraz), sukladno člancima 100. i 102. Plana.

(4) Vrijedna obradiva tla utvrđena Planom trebaju se intenzivno obrađivati uz primjenu odgovarajućih agrotehničkih mjera. Za intenzivan uzgoj poljoprivrednih kultura potrebno je osigurati dostatne količine vode na površinama pogodnim za navodnjavanje.

(5) U svrhu uređenja i korištenja poljoprivrednih i šumskih površina omogućuje se gradnja podzida i ogradnih zidova visine do 1,6 m u suhozidnoj gradnji odnosno s vidljivim licem zidanim kamenom u tradicijskom vezu.

ŠUMSKE POVRŠINE

Članak 84.b

(1) Planom su na kartografskom prikazu 1 „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi utvrđene i ucrtane površine i kategorije šuma, kako slijedi:

a) gospodarske i zaštitne šume (Š1).

(2) Gospodarske i zaštitne šume razgraničene Planom obuhvaćaju najveći dio šumskog resursa, a temeljna im je namjena zaštita i sanacija ugroženih područja (opožarenih površina i površina izloženih eroziji), poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora, zaštita naselja, gospodarskih i drugih građevina.

(3) Zaštita, uređenje i korištenje šuma odvija se temeljem šumsko-gospodarskih osnova i u skladu sa zakonima, propisima i standardima, a na načelu održivog gospodarenja.

(4) Unutar šuma i šumskog zemljišta dopuštaju se zahvati u prostoru u funkciji korištenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta (šumska infrastruktura). Pritom je potrebno maksimalno štititi obraslo šumsko zemljište, te zahvate smjestiti na

neobraslom šumskom zemljištu i zemljištu obraslom početnim ili degradacijskim razvojnim stadijima šumskih zemljišta (garizi, šibljaci). Na šumskom zemljištu površine najmanje 1000 m² omogućuje se JLS (odnosno udruzi na koju prenese ovlast) izvan prostora ograničenja gradnja lovačkog/izletničkog doma, s najviše dvije nadzemne etaže i koeficijentom izgrađenosti 0,2 uz ukupnu GBP (na površinama većim od 1000 m²) ograničenu na najviše 400 m².

(5) Mjere zaštite šumskog zemljišta na razini Plana obuhvaćaju ograničenja zahvata na istom određena poglavljem 2.3. „Izgrađene strukture izvan naselja“ i stavljanje dijelova istog pod zaštitu, sukladno člancima 100. i 101. Plana.

(6) Potrebno je gospodariti šumama tako da se očuvaju autohtone šumske zajednice, a u skladu s važećim zakonima i propisima. U cilju unapređenja šuma i šumskog zemljišta potrebno je:

a) izraditi šumsko-gospodarske osnove za privatne šume

b) makiju i šume panjače, koje prevladavaju u privatnim šumama, uzgojem prevesti u viši uzgojni oblik.

(7) Za provedbu Plana bitne su sljedeće mjere:

a) pošumljavanje šikara, makije i krša osobito radi ekološke zaštite i unapređenja ambijenta

b) izgradnja šumskih putova, vatrobranih prosjeka te uređivanje i čišćenje šumskog zemljišta radi sprečavanja šumskih požara, a na temelju šumsko-gospodarskih osnova

c) pošumljavanje zapuštenih zemljišta, koja nije opravdano obrađivati

d) vraćanje u prvobitno stanje opožarenih šumskih površina.

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Članak 85.

(1) Pod društvenim djelatnostima podrazumijevaju se površine i zgrade namijenjene:

a) odgoju i obrazovanju (predškolske i školske ustanove)

b) zdravstvu i socijalnoj skrbi

c) kulturi

d) upravi

e) zgrade vjerske namjene (vjerskih zajednica)

f) složene zgrade objedinjenih pretežito društvenih i javnih namjena.

(2) Površine i zgrade iz stavka (1) ovog članka smještaju se unutar građevinskih područja naselja na površinama mješovite i ostalih namjena, sukladno odredbama poglavlja 2.2.2., odnosno razgraničavaju i detaljnije planiraju urbanističkim planovima uređenja.

(3) Omogućuje se gradnja zgrade javne i društvene namjene kao funkcionalnog sklopa (složene građevine) uz primjenu uvjeta iz članka 16., stavka (4).

(4) Za predškolske i školske obrazovne ustanove propisuje se najmanja veličina građevne čestice u iznosu 20 m² po polazniku, odnosno prema obrazovnim standardima te unutar izgrađenog dijela građevinskog područja prema postojećim prostornim mogućnostima.

(5) Iznimno od članaka 27. i 46. za rekonstrukciju zgrada javne i društvene namjene unutar izgrađenog dijela građevinskog područja omogućuje se najveći kig od 0,8, najveći kis i kin od 2,0 te gradnja na regulacijskoj liniji i ostalim međama čestice.

(6) Iznimno od članka 89., za zgrade javne i društvene namjene unutar izgrađenog dijela građevinskog područja potreban broj parkirnih mjesta smatra se zadovoljenim unutar javnih prometnih površina u okruženju.

5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

INFRASTRUKTURNI SUSTAVI - OPĆE ODREDBE

Članak 87.

(1) Infrastrukturne sustave treba voditi tako da se prvenstveno koriste postojeći pojasevi i ustrojavaju zajednički za više vodova, izbjegavajući pritom površine šuma

i vrijednog poljoprivrednog zemljišta, te ne oštećujući cjelovitost prirodnih i stvorenih tvorevina, a uz provedbu načela i smjernica o zaštiti prirode, krajolika i cjelokupnog okoliša.

(2) Kapaciteti i precizne trase infrastrukturnih sustava odredit će se utvrđivanjem stvarnih kapaciteta projektnim programima investitora te studijskom i projektnom dokumentacijom, a u ovom su planu utvrđeni načelno i shematski.

(3) Za građevine i sustave od državne i županijske važnosti potrebno je prije ishoda akata za provedbu prostornog plana i građevinskih dozvola izvršiti sva potrebna istraživanja i usklađivanja interesa i prava svih činitelja u prostoru.

(4) Gradnja u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja, odnosno realizacija planiranih kapaciteta u gospodarstvu, nužno je povezana uz poboljšanje infrastrukturne opremljenosti područja JLS. S time u svezi za zahvate u prostoru Planom su propisani obvezni elementi infrastrukturne opremljenosti.

CESTOVNI PROMET I PROMETNI UVJETI

Članak 88.

(1) Cestovnu prometnu mrežu u obuhvatu Plana čine:

a) državna cesta:

1. državna cesta D-118 (Vela Luka – Kapja – Dubovo – Korčula)

b) županijske ceste:

1. županijska cesta Ž6223 (Blato (Ž6222) – Prižba – Brna – Smokvica (Ž6268))

2. županijska cesta Ž6228 (Kapja (D118) – Smokvica – Čara – Dubovo (D118))

c) lokalne ceste:

1. lokalna cesta L69019 (D118 – Babina)

2. lokalna cesta L69020 (Blato (Ž6222) – Smokvica (Ž6223))

d) nerazvrstane ceste

e) ostale prometne površine.

(2) Položaj cesta i cestovnih koridora (pojaseva) određen je na kartografskom prikazu 1: „Korištenje i namjerna površina” u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi i na kartografskom prikazu 2a: „Infrastrukturni sustavi – promet” u mjerilu 1:25000 i topografskoj karti TK25 kao podlozi.

(3) Uređenje koridora javnih cesta i cesta koje nisu javne, kao i drugih prometnih površina na području Plana, obavlja se u skladu sa zakonskim propisima, uredbama, pravilnicima i standardima. Širina zaštitnog pojasa javnih cesta unutar kojeg je gradnja dopuštena isključivo uz suglasnost nadležnog tijela s javnim ovlastima dana je posebnim propisom. Za planirane priključke na državnu cestu ili rekonstrukciju postojećih priključaka projektnu dokumentaciju potrebno je izraditi sukladno posebnom propisu te za isto ishoditi suglasnost nadležnog tijela s javnim ovlastima.

(4) Planske koridore cestovnih prometnica sukladne kartografskim prikazima potrebno je čuvati za izgradnju, rekonstrukciju i proširenje, sve dok se precizna trasa prometnice ili položaj prometne građevine ne odredi na terenu projektom te dok se ista ne unese temeljem parcelacijskog elaborata u katastarske planove i ne prenese na teren iskolčenjem, nakon čega je tek moguće i uređenje u zaštitnom pojasu javnih cesta. Širine navedenih koridora iznose:

a) 100 m za ceste izvan građevinskog područja

b) unutar građevinskog područja:

1. 25,0 m za državne

2. 15,0 m županijske ceste

3. 10,0 m za lokalne i ostale (nerazvrstane) ceste.

(5) U pojasu javnih cesta izvan građevinskih područja mogu se graditi uslužne građevine u prometu, sukladno posebnom propisu, pri čemu se dopušta proširenje pojasa cestovnog zemljišta za:

a) benzinske postaje

b) praonice i servisi vozila

c) ugostiteljski sadržaji, u svrhovitoj vezi s prethodne dvije točke ovoga stavka

d) odmorišta

e) parkirališta

f) vidikovci.

(6) Potrebno je izbjegavati građenje više spojeva na javnu cestu s malim međusobnim razmakom.

(7) Državne, županijske i lokalne ceste pri prolasku kroz građevinsko područje uređuju se kao ulice, pri čemu najmanja udaljenost regulacijske linije od osi ceste pojedine razine iznosi:

a) za državnu cestu: 5,5 m

b) za županijsku cestu: 5,0 m

c) za lokalne ceste: 4,75 m.

(8) Ukoliko nije drugačije određeno detaljnijim odredbama Plana, najmanja udaljenost regulacijske linije od ruba kolnika za javne ceste iznosi 1,60 m.

(9) Iznimno od stavaka (7) i (8), u izgrađenom dijelu GPN-a širina zemljišnog pojasa (koridora) javnih i ostalih cesta može biti i manja, prema situaciji na terenu, a uz osiguranje dovoljne protočnosti i sigurnosti prometa.

(10) Najmanja širina kolnika ostalih prometnica unutar GPN-a iznosi:

a) unutar neizgrađenog dijela:

1. za jednosmjerni automobilski promet: 4,0 m, (iznimno 3,5 m na strmim terenima)

2. za dvosmjerni promet: 5,5 m, (iznimno 5,0 m na strmim terenima)

b) unutar izgrađenog dijela:

1. za jednosmjerni automobilski promet: 3,0 m

2. za dvosmjerni promet: 4,0 m

(11) U neizgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja uz kolnik je obavezan obostrani nogostup najmanje širine 1,5 m (iznimno jednostrani na strmim terenima).

(12) Najmanja širina nogostupa uz kolnik u izgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja treba iznositi 0,75 m, a ako navedenu širinu nije moguće ostvariti ili sukladno odgovarajućem prometno-tehničkom rješenju, uređuje se kolno-pješački put.

(13) Iznimno, za prometnice unutar izgrađenog dijela građevinskog područja naselja temeljem detaljnije prometne analize i uz osiguranje dostatne protočnosti i sigurnosti prometa, dopušta se uređenje mješovitih (kolno-pješačkih) profila najmanje širine 3,0 m uz mogućnost točkastih suženja; pod istim uvjetima dopušta se elemente profila (kolnika, nogostupa i sl.) prilagoditi postojećoj situaciji uz zadržavanje postojećih građevina i uređenja.

(14) Iznimno, omogućuje se urbanističkim planom uređenja, temeljem detaljnije analize, unutar pretežito stambenih područja u neizgrađenom dijelu građevinskog područja planirati stambene ulice niskog prometnog intenziteta i bez tranzitnog prometa, s prometnom površinom kao mješovitim kolno-pješačkim profilom najmanje ukupne širine 6,0 m (zona smirenog prometa, „shared space“, provozna pješačka ulica) odnosno kao posrednim pristupom sukladno stavku (15) ovog članka.

(15) Uređena građevna čestica ostvaruje neposredan kolni pristup na kolnu prometnu površinu sukladnu stavcima (10) do (14) ovog članka uz iznimke kako slijedi:

a) građevnoj čestici površine do uključivo 1000 m² omogućuje se posredni kolno-pješački pristup širine najmanje 3,0 m do prometne površine sukladne stavcima (9) do (14), uz uvjet da duljina ovakvog pristupa ne prelazi 50,0 m

b) unutar zone zaštite „C“ za građevne čestice kolni pristup nije obavezan, te je prema lokalnim uvjetima dopušten i isključivo pješački pristup na građevnu česticu; omogućuje se urbanističkim planom uređenja, temeljem detaljnije analize, za područja zahtjevnog reljefa i/ili u sklopu specifičnih prometnih rješenja, odrediti dodatne površine na kojima se omogućuje isključivo pješački pristup na česticu

c) do rekonstrukcije profila sukladno uvjetima stavka (10) ovog članka, unutar izgrađenog dijela građevinskog područja u smislu kolnog pristupa na uređenu česticu mjerodavno je postojeće stanje

d) pri rekonstrukciji postojećih zgrada ne preispituje se mogućnost pristupa.

(16) Ne dopušta se građenje građevina i podizanje nasada, koji bi spriječili proširenje preuskih ulica i uklanjanje oštih zavoja, ili otežali vidljivost u odvijanju prometa.

(17) Prilikom izrade projektne dokumentacije, odnosno izvedbe pojedinih planiranih prometnica, treba osobito skrbiti o očuvanju krajobraza. Trasu ceste treba prilagoditi terenu uz što manje vijadukata, usjeka, zasjeka i nasipa. Za zaštitu pokosa obvezno se koristi autohtona i udomaćena vegetacija.

(18) Dopušta se uređenje poljskih / šumskih putova, biciklističkih staza i šetnica izvan građevinskih područja prema uvjetima utvrđenima poglavljem 2.3.

(19) Dopušta se uređenje obalnih uzmorskih šetnica naselja na pomorskom dobru, kao i drugih dominantno pješačkih prometnica temeljem urbanističkih planova uređenja ili neposrednom provedbom Plana uz uvjete kako slijedi:

a) uređenje uzmorskih šetnica podrazumijeva i uređenje plitkog mora te hortikulturno uređenje i rješenje urbane opreme duž obalnog poteza

b) uzmorske šetnice se planiraju u širini od najmanje 1,5 m

c) uzmorske šetnice se u pravilu polažu unutar čestica pomorskog dobra ili se uređuju kao dio uličnog profila uz morsku obalu (kada ulica graniči s pomorskim dobrom ili je dijelom unutar njega).

(20) U svrhu uređenja i korištenja poljoprivrednih i šumskih površina omogućuje se gradnja poljskih / šumskih putova širine do 5 m i bez suvremenog završnog zastora (makadam, zemljani, zemljano-kameni put i sl.). Iznimno, na strmim terenima u svrhu sigurnosti korištenja dopušta se izvedba završnog zastora i nosive odnosno zaštitne konstrukcije.

(21) Zbog nepovoljne morfologije terena i nepreciznosti podloga Plana dijelovi prometnica koji čine funkcionalnu cjelinu s naseljima mogu se dijelom trase naći izvan građevinskog područja. Pritom je moguće urbanističkim planom uređenja obuhvatiti i predmetne površine te planirati prometnice bez obveze planiranja istih i ovim planom.

(22) Na kartografskom prikazu 2a: „Infrastrukturni sustavi – promet” u mjerilu 1:25000 i topografskoj karti TK25 kao podlozi, Planom je određen načelan položaj uzmorskih šetnica iz stavka (19) ovog članka na predjelima Vinašac, Brna i Blaca, a osim istih, dopušta se aktom za provedbu prostornog plana i/ili aktom za građenje razgraničiti i dodatne uzmorske šetnice.

PROMET U MIROVANJU

Članak 89.

(1) Na građevnoj čestici osnovne zgrade potrebno je ostvariti broj parkirališnih/garažnih mjesta određen normativom iz Tablice 1, ukoliko nije drukčije utvrđeno detaljnijim uvjetima Plana.

TABLICA 1: NORMATIV PARKIRALIŠNIH MJESTA

Namjena zgrade	Broj mjesta na	Potreban broj mjesta
Stambena zgrada s najviše tri stambene jedinice	Jedna stambena jedinica	1,0
Stambene zgrade s više od tri stambene jedinice	100 m ² GBP	1,0
Stambene zgrade s više od tri stambene jedinice	Jedna stambena jedinica	1,0
Zgrade mješovite namjene	100 m ² GBP	1,0
Zgrade mješovite namjene	Jedna stambena/smještajna jedinica	1,0
Školske i predškolske ustanove	100 m ² GBP	0,5
Zdravstvene ustanove	100 m ² GBP	1
Socijalna zaštita	100 m ² GBP	1
Kultura i fizička kultura	100 m ² GBP	0,5
Uprava i administracija	100 m ² GBP	1
Poslovanje (uredi, kancelarije, biroi i sl.)	100 m ² GBP	1,5
Usluge	100 m ² GBP	1,5
Trgovina	100 m ² GBP	2,5
Ugostiteljstvo	100 m ² GBP	2,5
Proizvodnja, prerada i skladišta	1 zaposleni	0,45
Proizvodnja, prerada i skladišta	100 m ² GBP	1
Banka, pošta	100 m ² GBP	2,5
Hoteli, aparthoteli, turističko naselje	Smještajna jedinica	0,5
Kamp (T3)	Smještajna jedinica	1,0

Važeći je kriterij koji daje veći broj parkirališta/garaža po namjeni. U površinu za izračun potrebnih parkirališta ne ulazi površina garaža i jednonamjenskih skloništa.

(2) Omogućuje se propisani broj parkirnih/garažnih mjesta dijelom ili u cijelosti ostvariti i na drugoj vlastitoj čestici u neposrednoj blizini (do 200 m udaljenosti, obvezno unutar građevinskog područja), ili ih ostvariti uplatom za gradnju javnih parkirališnih i/ili garažnih mjesta sukladno propisima koji uređuju plaćanje komunalnog doprinosa te odgovarajućim aktima JLS.

(3) Omogućuje se urbanističkim planom uređenja koji u grafičkom dijelu propisuje oblik i veličinu građevne čestice, odnosno zone (prostorne cjeline) pojedine

namjene u mjerilu 1:1000 ili 1:2000 u sklopu integralnog prometnog rješenja planirati pripadajuća parkirna mjesta na drugoj čestici i/ili u koridoru prometnica.

(4) Ne dopušta se uređenje parkirališta duž prometnica tako da se onemogućí prolaz pješaka (potrebno je zadržati pločnik najmanje širine 1,0 m).

(5) Prilikom rekonstrukcije građevine bez promjene namjene, broj parkirališnih mjesta provjerava se isključivo za uvećani dio GBP.

POMORSKI PROMET

Članak 90.

(1) Sustav pomorskog prometa unutar obuhvata Plana čine:

a) morska luka otvorena za javni promet Brna, lokalnog značaja

b) luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Brna, kapaciteta do 200 vezova, županijskog značaja

c) privezišta:

1. komunalna – unutar luka otvorenih za javni promet područja i/ili unutar građevinskih područja naselja za privez plovila za potrebe stanovništva

2. turistička – unutar ugostiteljsko-turističkih zona za privez plovila do najviše 20% ukupnog broja smještajnih jedinica.

(2) Lučko područje luke otvorene za javni promet detaljnije se razgraničava urbanističkim planom uređenja odnosno aktom za provedbu prostornog plana, pri čemu se, temeljem pobliže analize mogućnosti prostora, mogu razgraničiti dodatne površine akvatorija te se preciznije određuju kapaciteti i vrste lučkih djelatnosti unutar njihovog obuhvata, kao i potrebni zahvati na pomorskom dobru. Unutar morske luke otvorene za javni promet lokalnog značaja Brna planira se iskrcajno mjesto za ribarsko plovilo dužine preko 15 m; unutar lučkih područja luka otvorenih za javni promet omogućuje se uređenje sidrišta i rekonstrukcija operativne obale, uključivo korekciju obalne crte neposrednom provedbom Plana.

(3) Sukladno prostornom planu županije, preporuča se za potrebe proširenja luke otvorene za javni promet lokalnog značaja Brna, a s obzirom na vrijednost i zaštitu područja u kojem je planirana, izrada maritimne studije sukladno Uredbi o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke.

(4) Površina isključive namjene - luka nautičkog turizma (LN) - kopneni dio, razgraničena je Planom unutar izdvojenog dijela Brna 1 građevinskog područja naselja Smokvica, za luku posebne namjene županijskog značaja (kapaciteta do 200 vezova). Uvjeti gradnje, odnosno smjernice za izradu urbanističkog plana uređenja, propisuju se kako slijedi:

a) površina kopnenog dijela zahvata u načelu odgovara površini Planom razgraničene namjene, uz mogućnost razgraničenja površina drugih namjena sukladno detaljnijim uvjetima Plana te uz mogućnost povećanja površine kopnenog dijela uslijed dopuštene modifikacije obalne crte; površina akvatorija iznosi do 6 ha

b) dopušta se na temelju detaljnije prostorne analize urbanističkim planom uređenja planirati modifikacije obalne crte u svrhu smještaja obalne infrastrukture i drugih potrebnih građevina luke nautičkog turizma

c) najveća dopuštena građevinska (bruto) površina zgrada unutar zahvata luke nautičkog turizma iznosi 300 m²

d) najveća katnost iznosi jednu nadzemnu etažu

e) propisuje se samostojeći način građenja uz mogućnost građenja složene građevine

f) ne propisuje se najmanja udaljenost od regulacijske linije i susjednih čestica odnosno granice obuhvata zahvata u prostoru

g) najmanje 20% kopnenog dijela zahvata u prostoru mora biti uređeno kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo

h) detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru, tj. zoniranje i režim korištenja na moru utvrđuju se urbanističkim planom uređenja

i) kapaciteti pratećih sadržaja moraju biti najmanje razmjerni svakoj fazi realizacije osnovne namjene.

(5) Privežišta s odgovarajućim operativnim obalama na pomorskom dobru planiraju se urbanističkim planovima uređenja odnosno ostvaruju neposrednom provedbom Plana, unutar luka otvorenih za javni promet, unutar izdvojenih dijelova luka otvorenih za javni promet ili izvan istih unutar građevinskog područja naselja kao komunalni vez. Načelna lokacija utvrđena je odgovarajućim kartografskim prikazima Plana.

(6) Položaj morskih luka i privezišta određen je na kartografskim prikazima 1: „Korištenje i namjerna površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi i 2a: „Infrastrukturni sustavi – promet“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. Lučka područja ucrtana su na kartografskom prikazu 3b: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora - uvjeti, ograničenja i posebne mjere“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi i na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

(7) Na nenaseljenim otočicima jedinici lokalne samouprave omogućuje se uređenje po jednog privezišta za izletnička plovila, uz minimalno zadiranje u prirodni ambijent.

ZRAČNI PROMET

Članak 91.

(1) U sustavu zračnog prometa unutar obuhvata Plana nalazi se planirana zračna luka Korčula državnog značaja čiji je položaj pregledno prikazan na kartografskim prikazima 1: „Korištenje i namjena površina“ i 2a: „Infrastrukturni sustavi - promet“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

(2) Sukladno Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije, ovim se Planom na lokaciji označenoj na kartografskim prikazima iz prethodnog stavka okvirno prikazuje prostorni obuhvat zračne luke, a konačna pozicija i površina zračne luke odredit će se kroz studijsku i/ili projektno-tehničku dokumentaciju.

POŠTA I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE

Članak 93.

(1) Sustav pošte i elektroničkih komunikacija unutar obuhvata Plana čine:

a) telekomunikacijski vodovi i kanali:

1. magistralni vodovi

2. korisnički i spojni vodovi.

b) komunikacijski čvorovi u nepokretnoj telekomunikacijskoj mreži:

1. područne centrale

2. kabela stanice

c) sustav elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na samostojećim antenskim stupovima

1. aktivne lokacije

2. planirane zone elektroničke komunikacijske infrastrukture

d) poštanski uredi

e) radio i TV sustav veza:

1. TV pretvarač.

(2) Trase telekomunikacijskih vodova i raspored poštanskih ureda te položaj osnovnih postaja pokretnih telekomunikacija (izvan građevinskih područja), utvrđeni su i ucrtani na kartografskom prikazu 2b: „Infrastrukturni sustavi – Elektroenergetika, pošta i elektroničke komunikacije“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

(3) Osnovne postaje pokretnih telekomunikacija mogu se graditi kao:

a) antenski prihvat na postojećim zgradama – unutar građevinskih područja

b) samostojeći antenski stupovi – u pravilu izvan građevinskih područja -- unutar elektroničkih komunikacijskih zona i sukladno detaljnim kriterijima utvrđenima Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije.

(4) Budući da uvođenje novih širokopojasnih usluga i novi zahtjevi za kvalitetom usluga uvjetuju zamjenu starih kabela novima, skraćivanje pretplatničke petlje, te postupno sve veće uvođenje svjetlovodnih kabela u pretplatničku mrežu, potrebno po svim ulicama u kojima su kabele položeni bez cijevi, te za ulice koje nemaju postojeću elektroničku komunikacijsku infrastrukturu predvidjeti koridore za izgradnju distributivne telekomunikacijske kanalizacije (DTK), a posebno na područjima na kojima se prostornim planom planira izgradnja novih objekata.

ELEKTROOPSKRBA

Članak 94.

(1) Elektroopskrbeni sustav za obuhvat Plana čine:

a) dalekovodi:**1. dalekovodi napona 110 kV****2. dalekovodi napona 35 (20) kV****b) transformatorska i rasklopna postrojenja****c) priključna (sekundarna) elektroopskrbna mreža.**

(2) Položaj dalekovoda i njihovih pojaseva određen je na kartografskom prikazu 2b: „Infrastrukturni sustavi – Elektroenergetika, pošta i elektroničke komunikacije“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi, a dodatno je na kartografskom prikazu 1: „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti kao podlozi i kartografskom prikazu 4-5: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi razgraničena površina isključive namjene (infrastrukturni sustav) izvan građevinskog područja naselja na kojoj se planira gradnja transformatorske stanice. Pozicije ucrtanih trasa vodova, kao i pozicije uređaja u elektroopskrbnom sustavu, kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja će se utvrditi urbanističkim planom uređenja i/ili razradom projektne dokumentacije.

(3) Postavljanje elektroopskrbnih visokonaponskih (zračnih ili podzemnih) kao i potrebnih transformatorskih stanica izvan građevinskih područja utvrđenih Planom obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima nadležnih službi. U slučaju kada dio trase prolazi kroz građevinsko područje potrebno je zatražiti suglasnost nadležnog tijela Županije na prijedlog tog dijela trase.

(4) Pri odabiru lokacije transformatorskih stanica treba voditi računa o tome da u budućnosti ne budu ograničavajući čimbenik izgradnji naselja, odnosno drugim infrastrukturnim zgradama.

(5) Dalekovodima, kad se grade kao zračni vodovi, potrebno je osigurati sljedeće zaštitne pojaseve:

a) za 110 kV dalekovod: 40,0 m (za postojeće) i 50,0 m (za planirane)**b) za 35 kV dalekovod: 30,0 m (za postojeći i planirane)****c) za 10 kV dalekovod: 15,0 m (za postojeći i planirane).**

(6) U ulicama u kojima se polažu elektroenergetski vodovi potrebno je osigurati planski razmještaj instalacija. Zaštitni pojasevi za podzemne elektroenergetske vodove iznose:

a) za 110 kV dalekovod: 5,0 m (za postojeće) i 10,0 m (za planirane)

b) za 35 kV dalekovod: 2,0 m (za postojeće) i 5,0 m (za planirane)

c) za 20(10) kV dalekovod: 2,0 m (za postojeće) i 5,0 m (za planirane).

(7) Korištenje i uređenje prostora unutar zaštitnih pojaseva elektroenergetskih vodova podliježe posebnim uvjetima nadležnih tijela. Prostor zaštitnog pojasa dalekovoda u pravilu nije namijenjen za građenje stambenih zgrada, rekonstrukciju stambenih zgrada kojom se povećava visina zgrade, te općenito za smještaj zgrada u kojima boravi veći broj ljudi; taj se prostor primarno koristi za vođenje prometne i druge infrastrukture. Predviđa se postupno kabliranje postojećih zračnih vodova unutar građevinskih područja.

(8) Planira se postupno uvođenje 20 kV napona – izravnu transformaciju 110/20 kV i napuštanje 35 kV mreže, te prijelaz s 10 kV napona na 20 kV napon.

(9) Položaj trafostanica nižih naponskih razina utvrđuje se urbanističkim planovima uređenja ili aktima za građenje.

(10) Predviđa se izgradnja manjih infrastrukturnih građevina – transformatorskih stanica (TS 10(20)/0,4 kV) temeljem akata za građenje bez dodatnih ograničenja u smislu udaljenosti od prometnica i granica građevnih čestica. Moguće ih je graditi i unutar javnih i zaštitnih zelenih površina.

(11) Oblikovanje građevina elektroopskrbe treba biti primjereno vrijednostima okruženja. Unutar zaštićenih područja ili njihovim kontaktnim zonama, potrebno je ishoditi posebne uvjete i suglasnosti nadležnih službi.

(12) Moguća su odstupanja u smislu trasa elektroenergetskih vodova i lokacije elektroenergetskih građevina utvrđenih Planom, temeljem detaljnijih planova i/ili preciznijih geodetskih izmjera, te se ne smatraju izmjenama Plana.

(13) Koridori elektroenergetskih vodova unutar šumskih područja formiraju se prema najvećoj visini drveća, tako da u slučaju pada drvo ne dosegne vodiče. Kod paralelnog vođenja s drugim infrastrukturnim građevinama moguće je preklapanje njihovih koridora uz nužnost prethodnog međusobnog usuglašavanja.

(14) Položaj i uvjeti gradnje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije izvan građevinskog područja dani su Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije. Unutar građevinskih područja te izvan istih omogućuje se smještaj uređaja za korištenje obnovljivih izvora energije za potrebe planiranih zgrada i infrastrukturnih koridora odnosno površina. Omogućuje se autonomno rješenje elektroopskrbe građevina korištenjem obnovljivih izvora energije.

VODOOPSKRBA

Članak 95.

(1) Vodoopskrbni sustav unutar obuhvata Plana čine:

a) magistralni vodovod

b) ostali (lokalni) vodoopskrbni cjevovodi

c) crpne stanice

d) vodospreme

e) vodna komora

f) područja potencijalnog zahvata podzemne vode (zdenci).

(2) Trase vodova i položaj uređaja vodoopskrbnog sustava utvrđeni su na kartografskom prikazu 2c: „Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav i zbrinjavanje otpada“ u mjerilu 1:250000 na topografskoj karti kao podlozi. Pozicije ucrtanih trasa vodova kao i pozicije uređaja u vodoopskrbnom sustavu kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja će se utvrditi urbanističkim planom uređenja i/ili razradom projektne dokumentacije.

(3) Gradnja magistralnih vodoopskrbnih vodova, crpnih i precrpnih stanica, kao i vodosprema izvan građevinskih područja utvrđenih Planom, te svih vodoopskrbnih objekata utvrđenih projektom navodnjavanja, odvijat će se u skladu s posebnim uvjetima službi nadležnih za vodoopskrbu.

(4) Priključak na vodoopskrbnu mrežu ostvaruje se na način koji propisuje komunalna tvrtka nadležna za vodoopskrbu. Za gradnju na područjima gdje nema vodoopskrbne mreže određuje se obvezna izgradnja cisterni. Postojeći lokalni izvori (gustirne, bunari, česme i sl.) moraju se održavati i ne smiju se zatrpavati ili uništavati. Naprave (gustirne, bunari, crpke i cisterne), koje služe za opskrbu vodom moraju biti izgrađene i održavane prema postojećim propisima; moraju biti

udaljene i s obzirom na podzemne vode locirane uzvodno od mogućih zagađivača kao što su: fekalne jame, gnojišta, kanalizacijski vodovi i okna, otvoreni vodotoci ili bare i slično. Postojeće cisterne moraju se održavati i popravljati kako bi ih se ponovno privelo i/ili zadržalo u funkciji, kao dopunu sustavu vodoopskrbe.

(5) Svaka daljnja izgradnja na području obuhvata Plana koja bi rezultirala povećanim potrebama za vodom, naročito novih turističkih kapaciteta, mora biti usklađena s realnim mogućnostima vodoopskrbe, te za istu treba ishoditi suglasnost nadležnog komunalnog poduzeća koje gospodari vodoopskrbnim sustavom.

(6) U svrhu poljoprivredne proizvodnje te protupožarne zaštite, izvan građevinskih područja omogućuje se gradnja, odnosno uređenje gustirne / akumulacije / lokve na zemljištu najmanje uvjetne površine 1000 m², najvećeg volumena do 27 m³ na svakih 1000 m² površine pripadajućeg zemljišta.

ODVODNJA

Članak 96.

(1) Sustav odvodnje unutar obuhvata Plana čine:

a) odvodni kolektori

b) crpne stanice

c) uređaji za pročišćavanje

d) kanali i uređaji za ispušt

e) ostali kolektori.

(2) Trase vodova i položaj uređaja sustava odvodnje utvrđeni su na kartografskom prikazu 2c: „Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav i zbrinjavanje otpada“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. Pozicije ucrtanih trasa vodova kao i pozicije uređaja u sustavu odvodnje kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja će se utvrditi urbanističkim planom uređenja i/ili razradom projektne dokumentacije.

(3) Planira se razdjelni sustavi odvodnje:

a) sanitarne otpadne vode odvođe se kanalizacijskim sustavom do pročištača otpadnih voda, a potom se pročišćene ili ispuštaju u more dugim podmorskim

ispustima, ili upuštaju u podzemlje putem upojnih bunara (isključivo na području udaljenom više od 1000,0 m od obalne crte)

b) oborinske vode treba u što većoj mjeri upijati teren na građevnim česticama zgrada, što se mora odvijati bez ugrožavanja okolnog zemljišta, imovine i objekata; ostatak oborinskih voda te oborinske vode s javnih prometnih površina treba voditi u vlastiti sustav odvodnje; na većim manipulativnim, parkirališnim (preko 10 mjesta) i ostalim prometnim površinama ovaj sustav treba biti opremljen skupljačima motornih ulja ispranih s kolovoza; oborinske se vode ispuštaju u more, odnosno teren; za veće površine se preporuča projektiranje više pojedinačnih manjih sustava s kontroliranim ispuštima u more, radi racionalnije gradnje i održavanja.

(4) Gradnja magistralnih kolektora odvodnje, s potrebnim pročistačima, izvan građevinskih područja obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova.

(5) Uređenom građevnom česticom u smislu odvodnje otpadnih voda smatra se ona koja ostvaruje priključak na javni sustav odvodnje, ili ona na kojoj se sanitarne otpadne vode tretiraju vlastitim uređajem za biopročišćavanje (odnosno drugim uređajem uz suglasnost nadležnog tijela), te potom upuštaju u podzemlje sukladno uvjetima nadležnih tijela ili, isključivo za građevne čestice do 10 ES, (ekvivalentnih stanovnika), ukoliko se sanitarne otpadne vode na čestici odvođe u nepropusnu i sanitarno ispravnu sabirnu jamu s osiguranim i redovitim odvozom prikupljenog efluenta u sustav s propisanim pročišćavanjem; vodonepropusna sabirna jama treba biti pristupačna za posebno vozilo za pražnjenje te se može graditi na najmanjoj udaljenosti 1,0 m od građevne čestice.

(6) Prije upuštanja u javni kanalizacijski sustav, u gospodarskim zonama potrebno je izvršiti predtretman otpadnih voda vlastitim uređajima za pročišćavanje do stupnja čistoće recipijenta, odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom odgovarajućih tijela jedinice lokalne samouprave.

UREĐENJE VODOTOKA I VODNI REŽIM

Članak 97.

(1) U obuhvatu Plana nisu registrirani značajniji bujični tokovi. Omogućuje se izvođenje regulacijskih i drugih radova u svrhu uređenja vodotoka te zaštite od štetnog djelovanja povremenih bujičnih vodotoka i oborinskih odvodnih kanala, a u skladu s posebnim propisima, odredbama Plana i uvjeta te uvjeta nadležnog javnopravnog tijela.

(2) Zaštita od štetnog djelovanja povremenih bujičnih vodotoka i oborinskih odvodnih kanala, kada može doći do plavljenja, podrivanja ili odronjavanja zemljišta i drugih sličnih štetnih pojava te posredno do ugrožavanja života i zdravlja ljudi i njihove imovine te poremećaja u vodnom režimu, provodi se izgradnjom zaštitnih i regulacijskih vodnih građevina, odnosno tehničkim i gospodarskim održavanjem vodotoka, vodnog dobra i regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, koje se provodi prema programu uređenja vodotoka i drugih voda u okviru Plana upravljanja vodama.

(3) U svrhu tehničkog održavanja te građenja uz bujične vodotoke treba osigurati inundacijski pojas najmanje širine od 5,0 m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra. U inundacijskom pojasu zabranjena je svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina, na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršati vodni režim te povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka. Inundacijski pojas može smanjiti do 3,0 m širine, ali to treba utvrditi posebnim vodopravnim uvjetima za svaki objekt posebno.

(4) Svaki vlasnik, odnosno korisnik objekta ili čestice smještene uz korito vodotoka ili česticu javnog vodnog dobra dužan je omogućiti nesmetano izvršavanje radova na čišćenju i održavanju korita vodotoka, ne smije izgradnjom prometne građevine ili njenim spajanjem na komunalnu infrastrukturu umanjiti propusnu moć vodotoka, niti uzrokovati eroziju u istom, te za vrijeme izvođenja radova ne smije niti privremeno odlagati nikakav materijal u korito vodotoka.

(5) Postojeća neregulirana korita povremenih bujičnih vodotoka i oborinskih kanala potrebno je regulacijskim radovima povezati i urediti na način da se u kontinuitetu sprovedu oborinske vode i druge površinske vode do ulijeva u more, a sve u skladu s vodopravnim uvjetima i ostalim aktima i planovima predviđenim Zakonom o vodama. Projektno rješenje uređenja korita sa svim potrebnim objektima potrebno je smjestiti, koliko je to moguće, na česticu javnog vodnog dobra radi izbjegavanja imovinsko-pravnih sporova, kao i zbog prilagodbe uređenja važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji, a koja će rješenje istovremeno omogućiti siguran i blagovremen protok vode vodotoka te održavanje i čišćenje istog. Dimenzioniranje korita treba izvršiti za protok dobiven hidrološkim mjerenjem ili primjenom rezultata neke od empirijskih metoda.

(6) U iznimnim slučajevima, u svrhu osiguranja i formiranja što kvalitetnijeg prometnog koridora, dopušta se regulacija ili izmještanje vodotoka u obliku odgovarajuće natkrivene armirano-betonske kinete (min. propusne moći 100-god. velika voda) i na način koji će omogućiti njeno što jednostavnije održavanje i čišćenje (natkrivanje izvesti pomičnim armirano-betonskim pločama duž što više dionica i sa što većim brojem revizijskih okana). Trasu regulirane natkrivene kinete

u sklopu prometnice u pravilu postaviti uz jedan od rugova prometnice ili ispod samog pločnika kako bi ostao osiguran pojas za česticu javnog vodnog dobra. Izradu projektnog rješenja treba uskladiti sa stručnim službama Hrvatskih voda.

(7) Na mjestima gdje trasa prometnice poprečno prelazi preko bujičnih vodotoka i odvodnih kanala treba predvidjeti mostove ili propuste takvih dimenzija koji će nesmetano propustiti mjerodavne protoke. Ukoliko je potrebno, predvidjeti i rekonstrukciju postojećih propusta zbog male propusne moći ili dotrajalosti. Također treba predvidjeti oblaganje uljeva i izljeva novoprojektiranih ili rekonstruiranih propusta u dužini min. 3,0 m, odnosno izraditi tehničko rješenje eventualnog upuštanja „čistih“ oborinskih voda u korita vodotoka kojim će se osigurati zaštita korita od erozije i neometan protok vodotoka. Detalje upuštanja oborinskih voda nositelj zahvata (investitor) treba usuglasiti sa stručnim službama Hrvatskih voda.

(8) Tijekom izvođenja radova u neposrednoj blizini vodotoka potrebno je osigurati neometan protok kroz korito vodotoka. Na mjestima gdje prometnica prelazi preko reguliranog korita vodotoka (trapezno obloženo korito, betonska kineta i sl.) konstrukciju i dimenzije osnovnih elemenata mosta ili propusta sa svim pripadajućim instalacijama treba odrediti na način kojim se ne bi umanjio projektirani slobodni profil korita, kojim će se osigurati statička stabilnost postojeće betonske kinete, zidova ili obaloutvrde, odnosno kojim se neće poremetiti postojeći vodni režim. Os mosta ili propusta postaviti što okomitije na uzdužnu os korita, a širina istog treba biti dovoljna za prijelaz planiranih vozila. Konstrukcijsko rješenje posta ili propusta treba funkcionalno i estetski uklopiti u sadašnje i buduće urbanističko rješenje prostora.

(9) Nije dopušteno polaganje objekata linijske infrastrukture (kanalizacije, vodovoda, električnih i telekomunikacijskih vodova itd.) zajedno s pripadajućim oknima i ostalim pratećim objektima uzdužno, unutar korita vodotoka – odnosno čestice javnog vodnog dobra. Polaganje objekata linijske infrastrukture treba izvesti na najmanjoj udaljenosti kojom će se još uvijek osigurati statička hidraulička stabilnost reguliranog korita, te nesmetano održavanje ili buduća rekonstrukcija korita. Kod nereguliranih korita udaljenost treba biti najmanje 3,0 m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra zbog osiguranja inundacijskog pojasa za buduću regulaciju. U samo iznimnim slučajevima udaljenost polaganja se može smanjiti, ali to se treba utvrditi posebnim vodopravnim uvjetima i za svaki objekt posebno.

(10) Poprečni prijelaz pojedinog objekta linijske infrastrukture preko korita vodotoka po mogućnosti potrebno je izvesti iznad korita u okviru konstrukcije mosta ili propusta. Prijelaz izvesti poprečno i što okomitije na uzdužnu os korita. Ukoliko instalacije prolaze ispod korita, investitor je dužan mjesto prijelaza

osigurati na način da se instalacije uvuku u betonski blok čija će gornja kota biti 0,50 m ispod kote reguliranog ili projektiranog dna vodotoka. Kod nereguliranih korita dubinu iskopa rova za linijsku infrastrukturu treba usuglasiti sa stručnom službom Hrvatskih voda. Na mjestima prokopa obloženog korita vodotoka ili kanala, izvršiti obnovu obloge identičnim materijalom i na isti način. Teren uništen radovima na trasi predmetnih instalacija i uz njihovu trasu, dovesti u prvobitno stanje kako se ne bi poremetilo površinsko otjecanje.

(11) Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (bujice, erozije) treba prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.

(12) Unutar građevinskih područja predviđa se uređenje bujičnih tokova kako slijedi:

a) korita trapeznog presjeka, oble kinete obložene kamenom, a stranica obloženih kamenom ili ozelenjenih travom

b) otvoreni armirano betonski kanali u potpuno izgrađenom dijelu građevinskog područja gdje nema drugih mogućnosti rješenja; otvoreni betonski kanali su predviđeni kao armirano-betonske konstrukcije s kinetiranim dnom i zidovima obloženih kamenom

c) u iznimnim slučajevima, u svrhu osiguranja i formiranja što kvalitetnijeg prometnog koridora, ne isključuje se regulacija ili izmještanje vodotoka u obliku odgovarajuće natkrivene armiranobetonske kinete (najmanje propusne moći 100-god. velika voda) i na način koji će omogućiti njeno što jednostavnije održavanje i čišćenje, uz obvezu formiranja nove čestice javnog vodnog dobra prema trasi kinete, a za sve navedeno se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima te obvezu izradu projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost

d) dopuštaju se i drugačija suvremena krajobrazna rješenja uređenja i regulacije povremenih/bujičnih vodotoka uz prethodnu suglasnost Hrvatskih voda.

(13) Izvan građevinskih područja predviđa se zadržavanje glavnih bujičnih tokova i glavnih ogranaka, koji su katastarski povezani sa javnim vodnim dobrom glavnog toka bujica. Manji bujični tokovi, koji se ulijevaju u glavni tok bujice, ili obodni kanal i u naravi nemaju veći značaj u hidrološko-hidrauličkom pogledu ili/i nemaju kontinuitet spoja sa česticama javnog vodnog dobra predviđaju se ukinuti kao javno vodno dobro, a za sve to se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima, te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost. Izvan građevinskog područja nisu predviđeni radovi

regulacije korita bujica, osim u slučajevima prolaza kroz vrijedno poljoprivredno zemljište, ali samo uz suglasnost Hrvatskih voda te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

(14) Na prirodnim koritima bujica predviđeni su radovi za usporavanje brzine tečenja vode i ublažavanje procesa erozije tla kod opožarenih površina, izgradnjom retencijskih pregrada i konsolidacijskih objekata. Betonske retencijske pregrade predviđene su u srednjem dijelu toka bujice, dok su gabionske retencijske pregrade predviđene u gornjem toku bujica i to zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti da se vremenom obrastu vegetacijom i tako uklope u prirodni okoliš, a za sve navedeno se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima, te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

(15) Za zahvate na i u neposrednoj blizini čestica vodnog dobra, potrebna je suglasnost, odnosno prethodno posebni uvjeti Hrvatskih voda.

NAVODNJAVANJE

Članak 97.a

(1) Sustav navodnjavanja unutar obuhvata Plana čine:

a) akumulacije za navodnjavanje zemljišta zajedno s pripadajućim uređajima i kanalima za zahvat i dovod vode

b) zone pogodne za navodnjavanje

(2) Sustav navodnjavanja utvrđen je na kartografskom prikazu 2c: „Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav i zbrinjavanje otpada“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. Pozicije i površine ucrtanih akumulacija i zona pogodnih za navodnjavanje kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja će se utvrditi temeljem odgovarajuće projektno-tehničke dokumentacije i/ili akata za provedbu prostornog plana i/ili akata za građenje, a u skladu s posebnim propisima i uvjetima nadležnih javnopravnih tijela.

(3) Sukladno odredbama prostornog plana šireg područja te Planu navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije (Romić i Vranješ, Sveučilište u Splitu, Građevinsko-arhitektonski fakultet, Split, 2006.) na površinama pogodnima za navodnjavanje planirano je korištenje voda iz podzemlja i kišnice uz izgradnju mikroakumulacija. Pored navedenog, planira se korištenje vode iz manjih lokalnih izvora i iz vodoopskrbnog sustava uz akumuliranje u zimskom razdoblju, a uz suglasnost Hrvatskih voda i tvrtke nadležne za vodoopskrbu.

(4) Pri realizaciji sustava navodnjavanja, potrebno je provesti analizu utvrđivanja mjerodavnih količina vode za navodnjavanje i mogućnosti njezine dobave. U analizu je potrebno i uključiti primjenu sustava za recikliranje vode u najvećoj mogućoj mjeri.

(5) Na području JLS, sukladno Planu navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije (Romić i Vranješ, Sveučilište u Splitu, Građevinsko-arhitektonski fakultet, Split, 2006.), potencijalne površine za navodnjavanje iznose ukupno 505,435 ha.

GROBLJA

Članak 98.

(1) Unutar obuhvata Plana razgraničena je površina groblja Smokvica kao izdvojeno građevinsko područje izvan naselja, površine 0,6 ha.

(2) Površina zahvata u prostoru u načelu odgovara površini građevinskog područja; na preostale urbanističke parametre primjenjuju se uvjeti poglavlja 2.2.2. Iznimno, omogućuje se rješavanje parkirališnih potreba u koridoru pristupne prometnice.

(3) Groblje iz stavka (1) ovog članka prikazano je na kartografskom prikazu 1: „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi i kartografskom prikazu 4-1: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

OPĆA NAČELA ZAŠTITE

Članak 99.

(1) Planom su utvrđene mjere zaštite prostora, odnosno zaštite:

a) krajobraznih vrijednosti

b) prirodnih vrijednosti

c) kulturno-povijesnih cjelina.

(2) Povijesne naseobinske, graditeljske i vrtno-perivojne cjeline, prirodni i kulturni krajolici, kao i pojedinačne građevine spomeničkih obilježja s pripadajućim česticama, te fizičkim vizualno istaknutim okolišem, moraju biti na stručno prihvatljiv i vrstan način uključeni u budući razvitak JLS. Zaštita kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti podrazumijeva ponajprije sljedeće:

a) očuvanje i zaštitu prirodnoga i kulturnog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora

b) poticanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih zemljišta, zadržavajući njihov tradicijski i prirodni ustroj (osobito vinograda i maslinika)

c) očuvanje povijesnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka i izdvojenih sklopova) u njihovu izvornom okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom

d) oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti

e) očuvanje i obnovu tradicijskoga graditeljstva (osobito starih kamenih kuća), ali i svih drugih povijesnih građevina spomeničkih svojstava, kao nositelja prepoznatljivosti prostora

f) očuvanje povijesne slike, volumena (gabarita) i obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti krajolika i slikovitih pogleda (vizura)

g) očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje

h) zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka, od kojih neki imaju simbolična i povijesna značenja

i) očuvanje prirodnih značajki dodirnih predjela uz zaštićene cjeline i vrijednosti nezaštićenih predjela kao što su obale, prirodne šume, kultivirani krajolik – budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

(3) Sukladno Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije predlaže se, u svrhu sveobuhvatnog sagledavanja kompleksnosti i vrijednosti predmetnog prostora, njegovih prirodnih i kulturnih kvaliteta i karakteristika, izrada Krajobrazne studije za područje JLS, a koja bi dala smjernice za planiranje u skladu s vrijednostima krajolika; s obzirom da se kulturni i prirodni krajolici protežu kroz više općina i gradova otoka Korčule te da ih je potrebno sagledati kao cjelinu, preporuča se izrada Krajobrazne studije cijelog otoka Korčule.

6.1. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

KRAJOBRAZNE I PRIRODNE VRIJEDNOSTI

Članak 100.

(1) U obuhvatu Plana nalaze se sljedeće prirodne vrijednosti:

a) područja ekološke mreže Republike Hrvatske:

1. područje očuvanja značajno za ptice (POP):

- HR1000036 Srednje dalmatinski otoci i Pelješac

2. područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS):

- HR3000426 Lastovski i Mljetski kanal

- HR2001367 Istočni dio Korčule

b) ugrožena i rijetka staništa:

1. kopnena staništa:

- C.3.6.1. EU i stenomediterranski kamenjarski pašnjaci rašćice

- D.3.4.2. Istočnojadranski bušici

- E. Šume

- F.4.1. Površine stjenovitih obala pod halofitima

- I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine

- I.2.1. Mozaici kultiviranih površina

- I.5.2. Maslinici

- I.5.3. Vinogradi

- J. Izgrađena i industrijska staništa

2. stijene / točila

- B.1.4.2. Dalmatinske vapnenačke stijene

- B.2.2. Ilirsko-jadranska primorska točila

3. morska staništa (morski bentos):

- G.3.5. Naselja posidonije - cirkalitoralni pijesci

- G.3.6. Infralitoralna čvrsta dna i stijene

- G.4.1. Cirkalitoralni muljevi

- G.4.2. Cirkalitoralni pijesci

c) prirodni i kulturni krajolici te osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti evidentirani Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije

1. prirodni krajolici; na području Općine Smokvica određena su 3 osobito vrijedna predjela - prirodna krajolika koje je potrebno očuvati temeljem PPDNŽ te nakon razmatranja mogućnosti kroz stručne studije nadležne službe zaštite prirode u budućnosti pojedine zaštititi u odgovarajućim kategorijama po zakonu; za svaki se navodi predviđena vrsta, razina zaštite i detaljnija dokumentacija: PPD – zaštita kroz prostorno-plansku dokumentaciju; DKS – detaljnija krajobrazna studija:

- Obalno područje Županije (obalni mješoviti krajobraz; PPD / DKS)

- Sjeverna obala Prihodišće (prirodni krajobraz padina; PPD)

- Južna obala Korčule od Otočca do Čavića vale (prirodni krajobraz padina; PPD)

2. kulturni krajolici; na području Općine Smokvica određena su 2 osobito vrijedna predjela - kulturna krajolika; za sve kulturne krajolike koji su ocijenjeni kategorijom regionalnog/lokalnog značaja prilikom izrade prostorno planske dokumentacije (prostorni plan uređenja Grada/Općine, urbanistički plan uređenja, uključujući i izmjene i dopune), preporuča se kao podlogu izraditi konzervatorsko-krajobraznu studiju, koja osim tipološke klasifikacije uključuje i analizu i ocjenu kulturno-povijesnih vrijednosti krajolika; do upisa pojedinog kulturnog krajolika u predložene kategorije, kulturni krajolici se štite prostorno-planskom dokumentacijom (PPŽ, PPUO/G, UPU) kroz propisane mjere zaštite i planske smjernice; za svaki se navodi vrsta, tip, i predviđena razina zaštite: PPD – zaštita kroz prostorno-plansku dokumentaciju (regionalna/lokalna zaštita):

- Krajoblik Korčule (asocijativni / fortifikacijski / PPD)

- Ruralni krajoblik Smokvice i Čare (organski / agrarni krških polja / PPD)

3. osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti; štite se prostorno-planskom dokumentacijom; nakon razmatranja mogućnosti kroz stručne studije nadležne službe zaštite prirode u budućnosti se predlaže pojedine zaštititi u odgovarajućim kategorijama po zakonu ili izvršiti ponovno vrednovanje te ovisno o rezultatima vrednovanja razmotriti eventualnu promjenu obuhvata ili opravdanost zaštite:

- Jama Kom na lokalitetu Kom

d) osobito vrijedni predjeli – prirodni i kultivirani krajobrazi, te točke i potezi značajni za panoramske vrijednosti krajolika utvrđeni Planom:

1. osobito vrijedni predjeli – prirodni krajobrazi:

- Južna obala Smokvice

2. osobito vrijedni predjeli – kultivirani krajobrazi:

- Smokvičko polje s Dračevicom i Kruševsko polje

- Polje Sitnica s Livin Dolom

- Dužobalni suhozidi (terase) zapadno od rta Blaca

3. točke i potezi značajni za panoramsku vrijednost krajolika:

- Vizura na naselje Smokvicu sa Srednjeg brda

- Vizura na Brnu s kote Kupa

- Vizura na uvalu Brna s kote 74 rta Zaglav.

(2) Područja prirodnih i kulturnih krajolika evidentiranih Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije te Planom razgraničenih osobito vrijednih predjela - prirodnih i kultiviranih krajobraza, kao i točke i potezi značajni za panoramske vrijednosti krajolika utvrđeni su i ucrtani na kartografskom prikazu 3a: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – kulturna dobra i krajolici“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

(3) Područja ekološke mreže Republike Hrvatske ucrtana su na kartografskom prikazu 3b: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

(4) Ugrožena i rijetka staništa ucrtana su na kartografskom prikazu 3c: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – staništa“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Članak 101.

(1) Propisuju se sljedeće mjere zaštite prirodnih vrijednosti:

a) za područja ekološke mreže:

1. mjere zaštite na području ekološke mreže obuhvaćaju:

- sprečavanje odnosno ograničavanje nasipavanja i betonizacije obale

- ograničenje sidrenja

- očuvanje povoljnih i nužno poboljšanje pogoršanih fizikalnih i kemijskih svojstava morske vode

- adekvatno rješavanje potencijalne prijetnje unosa otpada (posebno plastičnog) te ispusta otpadnih voda

- očuvanje povoljne građe i strukture morskog dna, obale i priobalnog područja

- saniranje oštećenih dijelova morske obale

- sprečavanje izgradnje objekata na i u blizini gnjezdilišta ptica

- neprovođenje sportskih i rekreacijskih aktivnosti te građevinskih radova u periodu gniježđenja u blizini poznatih gnijezda

- ostale mjere propisane važećim zakonskim i podzakonskim aktima iz područja zaštite prirode

2. osnovne mjere za očuvanje ciljnih vrsta ptica i načini provedbe mjera u područjima očuvanja značajnim za ptice propisane su Pravilnikom o ciljevima

očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ciljnih vrsta ptica u području ekološke mreže (NN 25/20)

3. očuvanje područja ekološke mreže osigurava se provođenjem postupka Ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno posebnom zakonu iz područja zaštite prirode i povezanim podzakonskim aktima te učinkovitim gospodarenjem zaštićenim područjem

b) za rijetka i ugrožena staništa:

1. spriječiti nestajanje kamenjarskih pašnjaka i planinskih rudina uz pomoć lokalnog stanovništva (putem ispaše, košnje, poticati ekstenzivan način stočarstva)

2. kao posebnu vrijednost treba očuvati područja prekrivena autohtonom vegetacijom, lokve i njihovu neposrednu okolicu, područja prirodnih vodotoka te obalno područje, prirodne plaže i stijene

3. u gospodarenju šumama treba očuvati šumske čistine (livade, pašnjake i dr.) i šumske rubove, produljiti ophodnju gdje je to moguće, prilikom dovršnog sijeka ostavljati manje neposječene površine, ostavljati zrela, stara i suha stabla, izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu, pošumljavanje ukoliko je potrebno vršiti autohtonim vrstama, uzgojne radove provoditi na način da se iz degradacijskog oblika šuma postepeno prevodi u visoki uzgojni oblik

4. pri izgradnji prometnica voditi računa o fragmentaciji staništa

5. očuvati povoljnu građu i strukturu morskog dna i obale i priobalnih područja i ne iskorištavati sedimente morskog dna, očuvati fizikalna i kemijska svojstva morske vode

6. na područjima rasprostranjenja vrsta *Posidonia oceanica* i *Caulerpa racemosa* preporuča se zabrana sidrenja, odnosno prilikom sidrenja obavezno je korištenje postojećeg mrtvog veza (colpo morto) te je zabranjen ribolov povlačnim ribolovnim alatima

c) za krajolike:

1. kao podlogu za izradu cjelovitih IDPPUO predlaže se prethodno izraditi Krajobraznu studiju Općine ili otoka Korčule u cjelini, na temelju utvrđene tipološke klasifikacije županije, a koja će detaljno:

- razraditi tipološke klasifikacije krajolika na III. razini (krajobrazni podtipovi i uzorci)

- identificirati logične krajobrazne cjeline koje je zbog kompleksnosti i vrijednosti karakteristika i struktura potrebno u okviru procesa prostornog planiranja sagledavati i tretirati kao prostorno-funkcionalne cjeline.

2. za pojedina vrednija područja prirodnih i/ili kulturnih krajolika uočenih Krajobraznom studijom kao prostorno-planskom podlogom, u svrhu dobivanja detaljnih smjernica planiranja u tim područjima, preporuča se izraditi:

- detaljnu krajobraznu studiju i/ili

- studiju zelenih sustava i/ili

- detaljnu konzervatorsko-krajobraznu studiju

3. pri izradi detaljne krajobrazne studije posebna pažnja bila bi dana zaokruženim krajobraznim cjelinama i istaknutim objektima prirodne i kulturne baštine te zelenim površinama u naseljima; bilo bi poželjno analizu izraditi uz pomoć anketa i radionica - s uključivanjem šire javnosti- lokalnog stanovništva, turista, stručnjaka

4. za sve kulturne krajolike koji su ocijenjeni kategorijom regionalnog/lokalnog značaja prilikom izrade prostorno planske dokumentacije niže razine preporuča se kao podlogu izraditi konzervatorsko-krajobraznu studiju, koja osim tipološke klasifikacije uključuje i analizu i ocjenu kulturno povijesnih vrijednosti krajolika; do upisa pojedinog kulturnog krajolika u predložene kategorije, kulturni krajolici se štite prostorno-planskom dokumentacijom kroz propisane mjere zaštite i planske smjernice

5. u svrhu zaštite asocijativnih krajolika tj. za složeni krajolik kopna, otoka i mora u kojem je međudjelovanje između ljudi i prirode snažno povezano s idejama i praksama povezanim s prirodnim elementima i izgledom krajolika, utvrđuju se smjernice kako slijedi:

- očuvati prepoznate kulturne i prirodne vrijednosti u krajoliku (pojedinačne kulturne i prirodne krajolike i ostale vrste kulturne baštine) kroz očuvanje raznolikosti i karakteristične fizionomije mediteranskog povijesnog krajolika kopna, otoka i mora

- osigurati kontinuitet društvenih i kulturnih događanja, povijesnih djelatnosti, korištenja, tehnika i praksi gradnje

- podržati gospodarske aktivnosti koje su u skladu s kulturnim i prirodnim vrijednostima, a onemogućiti one koje nisu prihvatljive u pogledu očuvanja karaktera kulturnog krajolika

- poticati znanstvena i stručna istraživanja te edukaciju čime će se doprinijeti dugoročnom boljitku stanovnicima i javnoj podršci zaštiti krajolika; osposobljavati stručni kadar, formirati i podržavati znanstvene i stručne ustanove koje se bave zaštitom i revitalizacijom krajolika te obnovom povijesnih vrtova i perivoja

- izraditi bazu podataka o svim kulturnim i prirodnim vrijednostima i ostalim vrstama krajolika koje se nalaze unutar asocijativnog kulturnog krajolika te prepoznati njihove povezanosti i doprinose njegovu značaju; uspostaviti stalno praćenje stanja i promjena (monitoring)

- uspostaviti politike razvoja Županije i lokalne samouprave temeljene na prepoznatim vrijednostima kulturnog krajolika

- uključiti lokalnu zajednicu u stvaranje programa očuvanja baštine, uključujući nevladine organizacije (NGO), škole i dr.

- planirati programe u okviru kojih će se baština krajolika integrirati u novi razvojni koncept

6. ruralni/agrarni krajolici – povijesni ruralni krajolici – kao najzastupljenija vrsta krajolika na području Županije u sebi sadrže i agrarne krajolike kraških polja ili terasirane krajolike na padinama; tipovi seoskih naselja i uzorci poljodjelskih površina odražavaju tradiciju, znanja i vještine ljudi koji su ih oblikovali, mijenjali i prilagođavali svojim potrebama, kao i topografska obilježja prostora u kojemu su nastali; agrarni/poljodjelski krajolici razlikuju se po načinu korištenja tla i poljodjelskim aktivnostima te mogu biti vinogradarski, maslinarski, ratarski, pašnjački i sl.; u njima su vlasnički odnosi u najvećoj mjeri odredili prostornu organizaciju, sustave putova, prostorne uzorke, geometriju parcela, omeđivanje posjeda i sl.; u povijesnim ruralnim krajolicima planira se revitalizacija lokalne tradicije; u svrhu zaštite utvrđuju se smjernice kako slijedi:

- očuvati i održavati prostornu organizaciju i odnose naselja i obradivih površina; održavati i obnavljati oblike naselja i posjeda, parcelaciju, ograđivanje suhozidima, smještaj i položaj zgrada te prirodne značajke koji su važni elementi koji oblikuju uzorke ruralnog krajolika

- osvijestiti doprinos povijesnog ruralnog krajolika ruralnom razvoju i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine poticanjem ruralnog razvoja kroz razvoj i korištenje povijesnih ruralnih i agrarnih prostora za turizam, proizvodnju hrane, zanatstvo i ostalo

- ruralni prostor, uključujući i naselja revitalizirati i promovirati kao područje za kvalitetan život uz poticajne mjere različitih resora (poljoprivrede, regionalnog razvoja, turizma...)

- poticati korištenje krajolika u okviru njegove povijesne namjene i omogućavanja kompatibilnog korištenja koje zahtijeva minimalne promjene njegovih prirodnih i kulturnih sastavnica

- zadržavanje prepoznatljivih vrijednosti i obilježja krajolika kroz očuvanje povijesne građe i prirodnih sastavnica

- razvojne programe temeljiti na zajedničkim prirodnim i kulturnim resursima ruralnog prostora (rijeke, potoci, jezera; vinogradarstvo, maslinarstvo, ljekovito bilje, autohtone sorte te promociju poljoprivrednih gospodarstava, kroz eko/agro-turizam)

- njegovati i poticati očuvanje etnoloških vrijednosti i nematerijalne baštine (tradicije, vještina, običaja...), promovirati elemente duhovnosti u kulturnom stvaralaštvu stanovnika ruralnih krajolika, a razvoj gospodarskih djelatnosti vezati za radne običaje stanovnika (poljoprivredu, obrt, turizam na seljačkim domaćinstvima)

- novu gradnju usmjeravati u postojeća tradicijska naselja pod kontroliranim uvjetima (izrada planova uređenja sela i zaselaka temeljem konzervatorsko-krajobrazne studije)

- posebno štititi rubove povijesnih ruralnih i urbanih naselja i to u cjelovitoj slici gabarita; ne dozvoljava se linearno širenje i povezivanje više naselja u neprekinuto građevinsko područje

- poticati obnovu starih zgrada, a novu gradnju usmjeravati na interpolacije unutar strukture naselja; gradnja novih stambeno-gospodarskih sklopova u agrarnom prostoru ruralnih naselja ne smije promijeniti tradicionalne osobitosti šireg prostora (terase, suhozidi, vegetacija)

- poticati i stimulirati obnovu zapuštenih terasiranih, suhozidnih krajolika s vinogradima i maslinicima kao nematerijalne baštine i pejzažne slike; očuvati suhozidne terase karakteristične geometrije; unutar terasiranih krajolika ne dozvoljava se rušenje suhozida i formiranje novih vinograda/maslinika u velikim površinama bez kamenih suhozida

- oštećene i zapuštene agrarne krajolike preporuča se rekonstruirati, rekultivirati i preoblikovati tj. uređenjem unaprijediti; osigurati da su tradicijske vještine

potrebne za popravak povijesnih struktura održive, odgovarajuće vrednovane i nagrađene - suhozidna gradnja kao nematerijalna baština

- donijeti korist i poboljšanje života stanovnicima kroz opskrbu prirodnim proizvodima (kao što su: poljodjelski, voćarski, šumski, riblji proizvodi, pitka voda itd.) i prihodi od održivih oblika turizma

- oblikovati programe interpretacije baštine za posjetitelje, uspostaviti i urediti edukacijske putove i oznake koje obuhvaćaju kulturno naslijeđe (stari gradovi, arheološki lokaliteti, tradicijske kuće, mlinice, i dr.) i prirodne vrijednosti, u koje se uključuje i lokalna zajednica

- promicati odgovarajući obazrivo korištenje povijesnih zgrada, prilagoditi i ponovno koristiti povijesne zgrade umjesto preseljenja i zamjene novom gradnjom

- uspostaviti nagrade za postupanje s krajolikom te podržati programe za edukaciju javnosti (stanovnika) o vrijednostima naslijeđa kulturnog krajolika i građevina

- smanjiti rizike i ugrožavanje područja od divlje gradnje, prevelikog iskorištavanja i sječe šuma i ostalih pojava kojima se smanjuju vrijednosti kulturnog krajolika

- za pojedine dijelove ruralnog krajolika - osobito vrijedne, oštećene ili osjetljive - treba izraditi detaljnije planove

- pri oblikovanju građevina (posebice onih izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalne arhitekture

- u ovim krajolicima izbjegavati smještaj energana i ostalih velikih infrastrukturnih građevina, a za programe/projekte čiji kapaciteti izlaze izvan postojećih okvira gradnje, koji unose nove uzorke, mjerilo i tipologije, preporuča se prethodno izraditi Konzervatorsko-krajobraznu studiju, kojom će se propitati kapacitet prostora, odnosno prostorne mogućnosti lokacije; konzervatorsko-krajobrazna studija mora biti izrađena od neovisnog, interdisciplinarnog stručnog tima; rezultati studije trebaju biti podloga za razradu projekata i urbanističkih planova

- širenje ruralnog naselja prihvatljivo samo na način da se nova izgradnja skladno uklapa u tradicionalnu sliku naselja i da urbanističko rješenje poštuje mjerilo prostora, nastavlja ruralnu matricu i ruralnih značaj naselja i krajobrazne karakteristike okruženja te da čuva okolna područja u poljoprivrednoj funkciji, posebice onih djelatnosti koje podržavaju karakteristične tradicionalne kulturno-krajobrazne uzorke

- osigurati zaštitu i očuvanje osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih, za ukupnost kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja

- održavati karakteristike tradicijskih uzoraka i tipologije izgradnje u ruralnim cjelinama; a posebno izložena područja - u geomorfološkom ili vizualnom smislu - treba namijeniti onim objektima za koje je važno da su u prostoru uočljivi

- pri oblikovanju građevina (posebice onih koje se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalne arhitekture

- za sve ruralno/agrarne krajolike preporuča se izraditi Konzervatorsko-krajobraznu studiju koja će analizirati i vrednovati sve graditeljske i prostorne vrijednosti, te dati detaljnu valorizaciju pojedinih cjelina i mogućnost intervencije u njima kroz posebne odredbe unutar prostornih planova uređenja općina/gradova

- za vrijedne urbane i ruralne cjeline preporuča se izrada studije revitalizacije povijesnih cjelina: analiza mogućnosti širenja naselja, smjernice za arhitektonsko oblikovanje, uređivanje javnog prostora, uređivanje rubova naselja te uređivanje i obnovu tradicionalnih agrikulturnih krajobraznih uzoraka u okruženju naselja koji s naseljem čine nedjeljivu krajobraznu cjelinu

7. unutar područja prirodnih i kulturnih krajolika evidentiranih Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije zahvati izvan građevinskih područja mogući su tek sukladno uvjetima propisanim poglavljem 2.3. i uz posebne uvjete javnopravnih tijela nadležnih za zaštitu prirode i kulturne baštine pri čemu je moguće na zahtjev istih u sklopu izrade odgovarajuće projektno-tehničke dokumentacije izraditi detaljnu krajobraznu studiju i/ili konzervatorsku i/ili konzervatorsko-krajobraznu dokumentaciju

8. potrebno je izbjegavati gradnju po istaknutim reljefnim uzvisinama, obrisima i uzvišenjima te vrhovima kao i dužobalnu gradnju, pridržavajući se posebnih uvjeta nadležnih javnopravnih tijela iz područja zaštite prirode i kulturne baštine pri ishodu odgovarajućih akata za provedbu prostornog plana i/ili za građenje

9. potrebno je u što većoj mjeri očuvati i održavati prostornu organizaciju i odnose naselja i obradivih površina

10. prilikom izgradnje potrebno je u što većoj mjeri uvažavati i poticati lokalne metode gradnje i graditeljske tradicije te uporabu autohtonih materijala i boja prilagođenih prirodnim obilježjima okolnog prostora, ali uz nužnu kritičku

evaluaciju s pozicije suvremenih arhitektonskih dostignuća te suvremenih zahtjeva za građevinu

11. elemente krajolika treba štititi u cijelosti, pri čemu posebno mjesto zauzimaju raznovrsni ekološki sustavi i stanišni tipovi, u kombinaciji s elementima ruralnog krajolika, formiranim u uvjetima lokalnih tradicija korištenja prostora u različitim gospodarskim i povijesnim okolnostima (kao posljedica uravnoteženog korištenja poljoprivrednog zemljišta za biljnu proizvodnju i stočarstvo); posebno se zaštićuje specifičan oblik tradicijskog obrađivanja tla (suhozidi) te veće površine pod vinogradima i maslinicima koji također tvore specifičnu sliku južnodalmatinskog krajolika te se zaštićuju i kao djelatnosti i kao cjelovite pejzažne slike

12. u planiranju je potrebno provoditi interdisciplinarna istraživanja temeljena na vrednovanju svih sastavnica krajolika, naročito prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti unutar granica obuhvata Plana

13. oštećene kulturne krajolike preporuča se rekonstruirati, rekultivirati i preoblikovati tj. uređenjem unaprijediti, a nova izgradnja dopuštena je isključivo u obimu u kojem je potrebna uz obvezno pažljivo uklapanje novih struktura u krajolik prilikom izrade odgovarajuće projektno-tehničke dokumentacije

14. uređenje građevinskih područja planirati na način da se očuvaju postojeće krajobrazne vrijednosti; posebno štititi površine ruralnih i urbanih naselja i to u cjelovitoj slici gabarita, te vidljivi rub naselja (izgradnja) s prijelazom u kultivirani pejzaž; potrebno je pri izradi urbanističkih planova uređenja predvidjeti odgovarajuće prekide u linearnom širenju, a naročito se traže prostorno prazni prekidi u turističkim kompleksima

15. zabranjuju se intervencije kojima se narušava temeljni kvalitet prirodnog krajolika

16. planirane koridore infrastrukture (ceste, elektrovodovi i sl.) treba izvoditi duž prirodne reljefne morfologije, a ukoliko treba izvoditi veće morfološke promjene (nasipi i usjeci) preporučuje se izvedba građevinskih tijela odvojenih od terena kako bi se osigurao dojam cjelovitosti i stopljenosti tj. protočnosti krajobraza

21. u planiranju vodnogospodarskih zahvata treba voditi računa o krajoliku i vodama kao krajobraznom elementu

d) unutar područja Planom razgraničenih osobito vrijednih predjela - prirodnih i kultiviranih krajobraza ne dopušta se gradnja zgrada poljoprivredne namjene izuzev iznimki utvrđenih člankom 66 st. (2) do (4)

e) za Planom utvrđene točke i poteze značajne za panoramske vrijednosti krajolika potrebno je osigurati očuvanje slike naselja kroz pažljiv odabir strukture prilikom projektiranja.

ZAŠTIĆENO OBALNO PODRUČJE MORA (ZOP)

Članak 105.

(1) Unutar ZOP-a nalazi se cijelo područje obuhvata Plana.

(2) Na kartografskim prikazima Plana, u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi prikazane su:

a) obalna crta

b) crta 1000,0 m udaljena od obalne crte prema kopnu i crta 300,0 m udaljena od obalne crte prema moru (čime je određen prostor ograničenja ZOP-a).

(3) Ucertavanje je izvršeno na osnovi digitaliziranih geokodiranih podataka Državne geodetske uprave (topografske karte TK25 i Zaštićeno obalno područje mora).

(4) Na kartografskim prikazima serije 4.: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi ucertana je obalna linija kakva se vidi na katastarskom planu, te linija od nje udaljena 100,0 m. Zbog nepreciznosti korištenog katastarskog plana, detaljnijim planiranjem urbanističkim planovima uređenja, utvrđivanjem pomorskog dobra i preciznim izmjerama odgovarajućih geodetskih elaborata, ove linije mogu promijeniti svoj položaj i zbog toga pojedine površinske odnose, što se neće smatrati izmjenom Plana.

6.2. MJERE ZAŠTITE KULTURNO-POVIJESNIH DOBARA

OPĆA NAČELA ZAŠTITE

Članak 106.

(1) Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz zakonskih propisa i standarda.

(2) Propisanim mjerama utvrđuju se obvezni upravni postupci, te načini i oblici graditeljskih i drugih zahvata na:

a) pojedinačnim spomeničkim građevinama

b) građevinskim sklopovima

c) arheološkim lokalitetima

d) česticama na kojima se spomeničke građevine nalaze

e) zonama zaštite naselja ili drugim područjima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

(3) Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na elementima kulturne baštine:

a) popravak i održavanje postojećih građevina

b) funkcionalne prenamjene postojećih građevina

c) nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevinske prilagodbe (adaptacije)

d) rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova

e) novogradnje na zaštićenim česticama ili unutar zaštićenih predjela

f) izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

(4) U skladu s važećim zakonima i propisima za sve nabrojene zahvate u stavku (3) ovoga članka na građevinama, sklopovima, zonama i lokalitetima za koje je Planom utvrđen status registriranog kulturnog dobra (Z-broj ili P-broj), kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel Dubrovnik), a ovisno o prirodi zahvata, potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

a) posebne uvjete, odnosno potvrdu glavnog projekta ili

b) prethodno odobrenje.

(5) Sve faze radova na koje se odnose suglasnosti iz prethodnog stavka podliježu nadzoru nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine.

(6) Sastavni dio Plana je Popis nepokretnih kulturnih dobara i dobara evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja (Tablica 2. unutar ovog stavka), sa statusom zaštite za svako od njih. Na kartografskom prikazu 3a: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – kulturna dobra i krajolici“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj

karti TK25 kao podlozi prikazane su zaštićene povijesne graditeljske cjeline i nepokretna kulturna dobra izvan zaštićenih cjelina.

TABLICA 2: POPIS NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I DOBARA EVIDENTIRANIH ZA ZAŠTITU OD LOKALNOG ZNAČENJA

Z / R	Nepokretno kulturno dobro	
P	Preventivno zaštićeno nepokretno kulturno dobro	
E	Dobro evidentirano za zaštitu od lokalnog značenja	
Ev. br.	Naziv	Status
1.0.	Povijesna naselja i dijelovi naselja	
1.1.	Seoskih obilježja	
1.1.1.	Ruralna cjelina Smokvica s njenom unutrašnjošću	E
2.0.	Povijesne građevine i sklopovi	
2.1.	Sakralne građevine – crkve i kapele	
2.1.1.	Sv. Ana – Smokvica	Z-6465
2.1.2.	Sv. Mihovil – Smokvica	Z-5325
2.1.3.	Sv. Andrija u Dračevici	Z-6689
2.1.4.	Sv. Vid	Z-5565
2.1.5.	Sv. Ivan Krstitelj	Z-1421
2.1.6.	Sv. Petar	Z-1420
2.1.7.	Župna crkva Očišćenja Marijina sa zvonikom, ložom i arheološkim ostacima stare župne crkve	Z-6677
2.1.8.	Crkva sv. Ciprijana s grobljem	E
2.2.	Stambene građevine	
2.2.1.	Kaštel – Arneri - Smokvica	P
2.2.2.	Kaštel Giunio – Rozanović	E
2.2.3.	Stambeno – gospodarski sklop Baničević	E
2.2.4.	Stambeno – gospodarski sklop Pecotić	E
2.2.5.	Ladanjsko – gospodarski sklop Kanavelić	E
2.2.6.	Stambeno – gospodarski sklop Peterlić	E
2.3.	Građevine javne namjene	
2.3.1.	Zgrada Osnovne škole Smokvica	Z-6799
2.4.	Gospodarske građevine	
2.4.1.	Kućarica Toreta Baničević, Stinjiva polje	E
3.0.	Arheološki lokaliteti i zone	
3.1.	Arheološki lokaliteti	
3.1.1.	Bezimena kota 258,4 – pretpovijesna osmatračnica	P
3.1.2.	Gradina, Velo gračišće, kota 267,0	E
3.1.3.	Gradina, Dubravica – kota 192,5	E
3.1.4.	Špilja Istruga – pretpovijesni lokalitet	E
3.1.5.	Gradine Kom na koti 510,8 i 491,2	E
3.1.6.	Mala Kapja – pretpovijesna gomila	E

3.1.7.	Smokviška gradina	Z-6695
3.1.8.	Gomila, Gumance	E
3.1.9.	Marča vrh, prema Mihajna glavici – pretpovijesne gomile	E
3.1.10.	Sutvara	Z-6804
3.1.11.	Arheološko nalazište s prapovijesnom kamenom gomilom na koti 320, k.č. 6180/3 k.o. Smokvica	E
3.1.12.	Prapratski brig – kota 131,1, gomila	E
3.1.13.	Podnožje Smokviške gradine, antički lokalitet	E
3.1.14.	Krvava ropa – ostaci antičkog gospodarskog imanja	E
3.1.15.	Donje polje – ostaci antičkog gospodarskog imanja	E
3.2.	Arheološke zone	
3.2.1.	Arheološka zona južno od Srednjeg brda	E
3.2.2.	Arheološka zona između polja Sitnica i Livin dol	E
3.2.3.	Arheološka zona istočno od naselja Smokvica	E
3.2.4.	Arheološka zona Sutulija-Mirje u polju Prapatna	Z-6822

MJERE ZAŠTITE KULTURNO-POVIJESNE BAŠTINE

Članak 107.

(1) Planom se za pojedine prostorne cjeline evidentirane za zaštitu od lokalnog značenja propisuje primjena režima zaštite kako slijedi::

a) zona ambijentalne zaštite kulturno-povijesne cjeline seoskih obilježja - zona zaštite "C": ambijentalna zaštita uvjetuje se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline s proriđenim povijesnim strukturama ili bez značajnih primjera povijesne izgradnje; na području ove zone prihvatljive su sve intervencije, uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline; pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline.

(2) Na temeljem Zakona o zaštiti kulturnih dobara registriranim i preventivno zaštićenim kulturnim dobrima i cjelinama zahvati su mogući samo uz posebne uvjete, odnosno suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku. Za zaštićene, preventivno zaštićene i evidentirane arheološke lokalitete sustav mjera zaštite odnosi se na obavezu provedbe prethodnih zaštitnih arheoloških istraživanja, konzervaciju nalaza, te osiguravanje uvjeta za njihovu prezentaciju.

(3) Za arheološke lokalitete koji imaju status zaštite na temelju povremenih pojedinačnih nalaza, ili su indicirani putem toponima, a ne postoje utvrđene

granice zaštite, ne propisuju se direktivne mjere zaštite već je prilikom izvođenja građevinskih radova lokalno tijelo uprave zaduženo za poslove graditeljstva dužno upozoriti izvoditelja radova na moguće nalaze zbog čega je potreban pojačani oprez, te je u slučaju bilo kakvih arheoloških nalaza potrebno odmah obustaviti radove i obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel, koji će odrediti daljnje mjere postupanja.

(4) Istraživanje lokaliteta i iskapanje nalaza dopušteno je samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela i uz uvjet da se svi nalazi nakon dovršenih istraživanja i iskapanja stručno konzerviraju, a pokretni nalazi predaju na čuvanje nadležnom muzeju.

(5) Područje arheološkog lokaliteta za koje je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra ili dijelovi tog područja mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

(6) Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena spomenička svojstva (prema popisu iz Tablice 2.) granica zaštite (prostorne međe) i sustav mjera odnose se i na pripadajuće čestice sukladno Rješenju o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra (oznaka Z u Tablici 2.), Rješenju o preventivnoj zaštiti (oznaka P u Tablici 2.). Za Planom evidentirana kulturna dobra (oznaka E u Tablici 2.) nužno je u postupku ishoda akata za građenje provjeriti trenutni status zaštite.

(7) Za Planom evidentirana dobra za zaštitu od lokalnog značenja (oznaka E u Tablici 2.) nužno je u postupku ishoda akata za građenje provjeriti trenutni status zaštite.

(8) Za pojedina kulturna dobra odgovarajućim rješenjem uspostavljene su kontaktne zone unutar kojih gradnja podliježe uvjetima nadležnog javnopravnog tijela.

(9) Na građevnoj čestici postojeće vrijedne tradicijske zgrade omogućuje se, iznimno u odnosu na članak 16., gradnja druge zgrade u graditeljski skladnoj cjelini s postojećom te se nastali sklop smatra složenom građevinom.

(10) Vrijedne gospodarske zgrade izgrađene u naseljima potrebno je sačuvati bez obzira na (ne)mogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene.

(11) Zone zaštite povijesnih graditeljskih cjelina utvrđene su na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja“, u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi. Nepokretna kulturna dobra unutar obuhvata Plana ucrtana su na kartografskom prikazu 3a. „Uvjeti korištenja, zaštite i uređenja prostora – kulturna dobra i krajolici“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

7. POSTUPANJE S OTPADOM

POSTUPANJE S OTPADOM

Članak 108.

(1) Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (sprečavanje nastanka otpada, odvojeno skupljanje otpada, recikliranje otpada, kompostiranje organskog otpada, mehaničko-biološka obrada otpada te odlaganje ostataka nakon obrade), kao i potencijalne lokacije objekata u sustavu gospodarenja otpadom reguliraju se Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije.

(2) Omogućuje se JLS posebnim aktom odrediti lokaciju za odlaganje viška iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu kod izvođenja građevinskih radova.

(3) Planira se sanacija i zatvaranje odlagališta otpada Ugrinovica.

(4) Omogućuje se JLS odrediti lokacije za reciklažna dvorišta unutar građevinskih područja kao i pozicije zelenih otoka te mjesta za prikupljanje otpada.

8. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

MJERE POBOLJŠANJA OKOLIŠA

Članak 110.

(1) Potrebna je neprekidna i sustavna provedba mjera poboljšanja i unapređenja prirodnoga i kultiviranoga (antropogenog) krajolika.

(2) S ciljem čuvanja i poboljšanja kvalitete vode, te zaštite mora potrebno je provoditi sljedeće mjere:

a) cjelokupni sustav odvodnje otpadnih i oborinskih voda gradit će se tako da zadovoljava uvjete vodonepropusnosti prema važećoj normi

b) svi planirani gospodarski kapaciteti moraju biti ili priključeni na sustav odvodnje otpadnih voda ili moraju izgraditi vlastiti sustav odvodnje s biopročistačem, koji će otpadne vode pročistiti do propisane razine

c) zaštita mora i podzemnih voda osigurava se provedbom detaljnih uvjeta gradnje komunalne infrastrukturne mreže danih u naslovu 5.

(3) S ciljem zaštite od buke građevine će se graditi u skladu s odredbama posebnih propisa.

(4) S ciljem zaštite tla za građevne čestice propisan je najmanji udio procjedne površine.

(5) Na bujičnim i erozijskim površinama utvrđenim Planom dopušta se JLS provedba zaštite od štetnog djelovanja erozije i bujica, što obuhvaća biološke (biološko-tehničke) i hidrotehničke radove.

(6) Biološko-tehnički radovi iz stavka (5) ovog članka obuhvaćaju pošumljavanje slijevnih površina, uzgoj i održavanje zaštitne vegetacije, krčenje raslinja i gradnju terasa, gradona i drugih odgovarajućih struktura kojima se sprečava nepovoljno djelovanje erozije i bujica (podzidi, usjeci, nasipi i sl., uključivo potrebne prometne površine) pri čemu se potrebne karakteristike (nosivost, visina, površina i sl.) određuje kroz izradu projektne dokumentacije uz uvjet osiguranja stabilnosti terena, kvalitetnog pejzažnog uklapanja.

(7) Hidrotehnički radovi iz stavka (5) ovog članka obuhvaćaju čišćenje korita bujica i izradu betonske obloge, stepenica i pregrada u koritima. Radove je potrebno uskladiti s poljodjelskom i šumarskom djelatnošću i sa zahtjevima zaštite prirode.

8.1. ZAŠTITA OD POŽARA I EKSPLOZIJA

MJERE I POSEBNI UVJETI ZA ZAŠTITU OD POŽARA I EKSPLOZIJA

Članak 111.

(1) U svrhu zaštite od požara i eksplozija određuje se obvezna primjena sljedećih uvjeta:

a) u svrhu sprečavanja širenja požara i/ili dima unutar i na susjedne građevine, građevina mora biti izgrađena u skladu s posebnim propisima koji uređuju zaštitu od požara, a posebice s Pravilnikom o otpornosti na požar i drugim zahtjevima koje građevine moraju zadovoljiti u slučaju požara pri čemu se posebno treba držati uvjeta kako slijedi:

1. posebno pripaziti na sigurnosnu udaljenost dviju susjednih građevina

2. kod građevina s malim požarnim opterećenjem kod kojih je završni (zabatni) zid udaljen manje od 3,00 metara od susjedne građevine (postojeće ili predviđene planom) potrebno je spriječiti širenje požara na susjedne građevine izgradnjom požarnog zida.

3. kad je jedna od susjednih građevina sa srednjim ili velikim požarnim opterećenjem potrebno je međusobnu sigurnosnu udaljenost odrediti proračunom

4. umjesto požarnog zida mogu se izvesti vanjski zidovi koji tada moraju imati istu otpornost na požar koju bi imao požarni zid, a eventualni otvori u vanjskim zidovima moraju imati otpornost na požar kao i vanjski zidovi

b) radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevina mora imati vatrogasni pristup prema posebnim propisima, a prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža mora se, ukoliko ne postoji, predvidjeti vanjska hidrantska mreža; ovo se posebno odnosi na zaštićene dijelove prirode, za koje je potrebno donijeti procjene ugroženosti i planove zaštite sukladno posebnim propisima i na iste zatražiti suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova; ovu zaštitu je potrebno planirati na šumskim i poljoprivrednim područjima koja neposredno okružuju gradska naselja, da se tijekom požarne sezone onemogući zahvaćanje istih s otvorenih prostora; na ovim površinama je potrebno predvidjeti provedbu svih preventivnih mjera zaštite od požara, sukladno pozitivnim hrvatskim propisima, uvažavajući sve specifičnosti ove županije

c) u slučaju planiranja skladišta i postrojenja zapaljivih tekućina i plinova, te eksploziva, pridržavati se pozitivnih hrvatskih propisa

d) za garaže primijeniti strane smjernice OiB 2.2. protupožarna zaštita u garažama, natkrivenim parkirnim mjestima i parkirnim etažama

e) kod određenih objekata, gdje se radi o ugostiteljsko-turističkoj namjeni, potrebno je poštovati odredbe Pravilnika o zaštiti ugostiteljskih objekata (NN 100/99)

f) kod gradnje i projektiranja visokih objekata primijeniti strane smjernice OiB 2.3 protupožarna zaštita u zgradama čija je kota poda najvišeg kata najmanje 22 m iznad površine na koju je moguć pristup

g) na mjestima ili trasama kuda prolaze dalekovodi ne dozvoljava se gradnja bez posebnih uvjeta javnopravnih tijela iz područja zaštite od požara i elektroenergetike

h) prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbne mreže posebnu pažnju potrebno je obratiti na izvedbu vanjske i unutarnje hidrantske mreže za gašenje požara sukladno Pravilniku o hidrantskoj mreži za gašenje požara (NN 08/06)

i) omogućuje se kod projektiranja građevina u područjima koja nisu uređena važećom nacionalnom zakonskom regulativom primijeniti inozemne smjernice i propise kao pravila tehničke prakse, s tim da se mogu primjenjivati samo jedne smjernice, a ne kombinacija smjernica iz više zemalja, i to uz obveznu primjenu važećih EU normi koje su prihvaćene kao hrvatske norme.

8.2. ZAŠTITA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

OPĆI UVJETI

Članak 112.

(1) Mjere zaštite i spašavanja provode se sukladno procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara za područje JLS sukladno Pravilniku o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja te uvjetima Plana.

MJERE ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI - UVJETI GRADNJE

Članak 114.

(1) Osnovne mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti sadržane su u rješenjima Plana dok se posebne mjere (sklanjanje ljudi, zaštita od rušenja, požara i potresa) pobliže određuju urbanističkim planovima uređenja te pri projektiranju građevina, a u skladu s posebnim propisima te ostalim uvjetima i smjernicama Plana.

(2) Područje obuhvata Plana pripada u VIII. potresnu zonu prema MCS ljestvici pa posebnu pažnju treba posvetiti mjerama zaštite od potresa.

(3) Zona urušavanja oko zgrade iznosi polovicu njezine visine. Ako između dviju zgrada prolazi cesta, njihova najmanja međusobna udaljenost iznosi:

a) $D_{min} = H_1 / 2 + H_2 / 2 + 5 \text{ m}$, gdje je H_1 visina prve, a H_2 visina druge zgrade - do vijenca, ili ukupna, ako je zgrada prema mjestu mjerenja najmanje udaljenosti okrenuta zabatom.

(4) Međusobna udaljenost zgrada i dijelova složene građevine može biti manja od navedene u stavku (3) pod uvjetom da je odgovarajućom tehničkom dokumentacijom dokazano:

a) da je konstrukcija objekta otporna na rušenje uslijed elementarnih nepogoda

b) da u slučaju ratnih razaranja rušenje objekta neće u većem opsegu ugroziti živote ljudi i izazvati oštećenja na drugim objektima.

UZBUNJIVANJE, ZBRINJAVANJE STANOVNIŠTVA I MATERIJALNIH DOBARA TE EVAKUACIJA

Članak 115.

(1) Obveza uključivanja u jedinstveni sustav uzbunjivanja određuje se za sve građevine unutar obuhvata koje koriste subjekti određeni posebnim propisom kojim se regulira postupak uzbunjivanja stanovništva.

(2) Za zaštitu i sklanjanje ljudi i materijalnih dobara potrebno je osigurati skloništa po opsegu zaštite:

a) dopunske zaštite otpornosti 50 kPa,

b) osnovne zaštite otpornosti 100 do 300 kPa.

(3) Sva skloništa osnovne zaštite moraju biti dvonamjenska – koristiti se u mirnodopske svrhe u suglasnosti s Ministarstvom unutarnjih poslova, a u slučaju ratnih opasnosti u roku od 24 sata osposobiti za potrebe sklanjanja.

(4) Broj sklonišnih mjesta u skloništima se određuje:

a) za višestambenu zgradu na 50 m² građevinske bruto površine osigurati jedno sklonišno mjesto

b) za poslovne, proizvodne i slične zgrade osigurati sklanjanje 2/3 ukupnog broja djelatnika, a za rad u smjenama dimenzionirati prema broju djelatnika u najvećoj smjeni

c) za javna skloništa prema procijenjenom broju stanovnika koji se mogu zateći na javnom mjestu.

(5) Treba imati na umu najmanji (racionalni) kapacitet skloništa osnovne namjene, iz čega proizlazi da svaka zgrada ili zgrada navedena u stavku (3) ne mora nužno

imati vlastito sklonište osnovne zaštite. U ovom slučaju, sklonište osnovne zaštite propisane najmanje veličine treba planski osigurati na propisanoj udaljenosti (radijusu) sukladno propisima te odredbama urbanističkih planova uređenja te dokumenata zaštite i spašavanja na razini lokalne samouprave.

(6) Evakuacija stanovništva provodi se preko javnih prometnih površina unutar obuhvata Plana.

(7) Kao neizgrađene površine za sklanjanje od rušenja i evakuaciju stanovništva planirane su zaštitne i javne zelene površine kao i površine infrastrukturnih sustava razgraničene Planom ili urbanističkim planovima uređenja te sve preostale neizgrađene površine.

9. MJERE PROVEDBE PLANA

9.1. OBVEZE IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Članak 116.

(1) Planom su utvrđeni postupci uređenja i izgradnje prostora:

a) na temelju urbanističkih planova uređenja

b) neposrednom provedbom Plana.

(2) U svrhu provedbe Plana predviđa se izrada urbanističkih planova uređenja sukladno grafičkom dijelu Plana pri čemu je ista, kao preduvjet za provedbu zahvata u prostoru, obvezna za Planom utvrđene neuređene dijelove građevinskih područja.

(3) U izgrađenim dijelovima građevinskog područja te u uređenim neizgrađenim dijelovima građevinskog područja omogućuje se gradnja novih te rekonstrukcija postojećih građevina neposrednom provedbom Plana, ako za ista nije donesen urbanistički plan uređenja.

(4) Prije donošenja obveznih urbanističkih planova uređenja unutar njihova obuhvata omogućuje se gradnja infrastrukturnih građevina i površina neposrednom provedbom Plana.

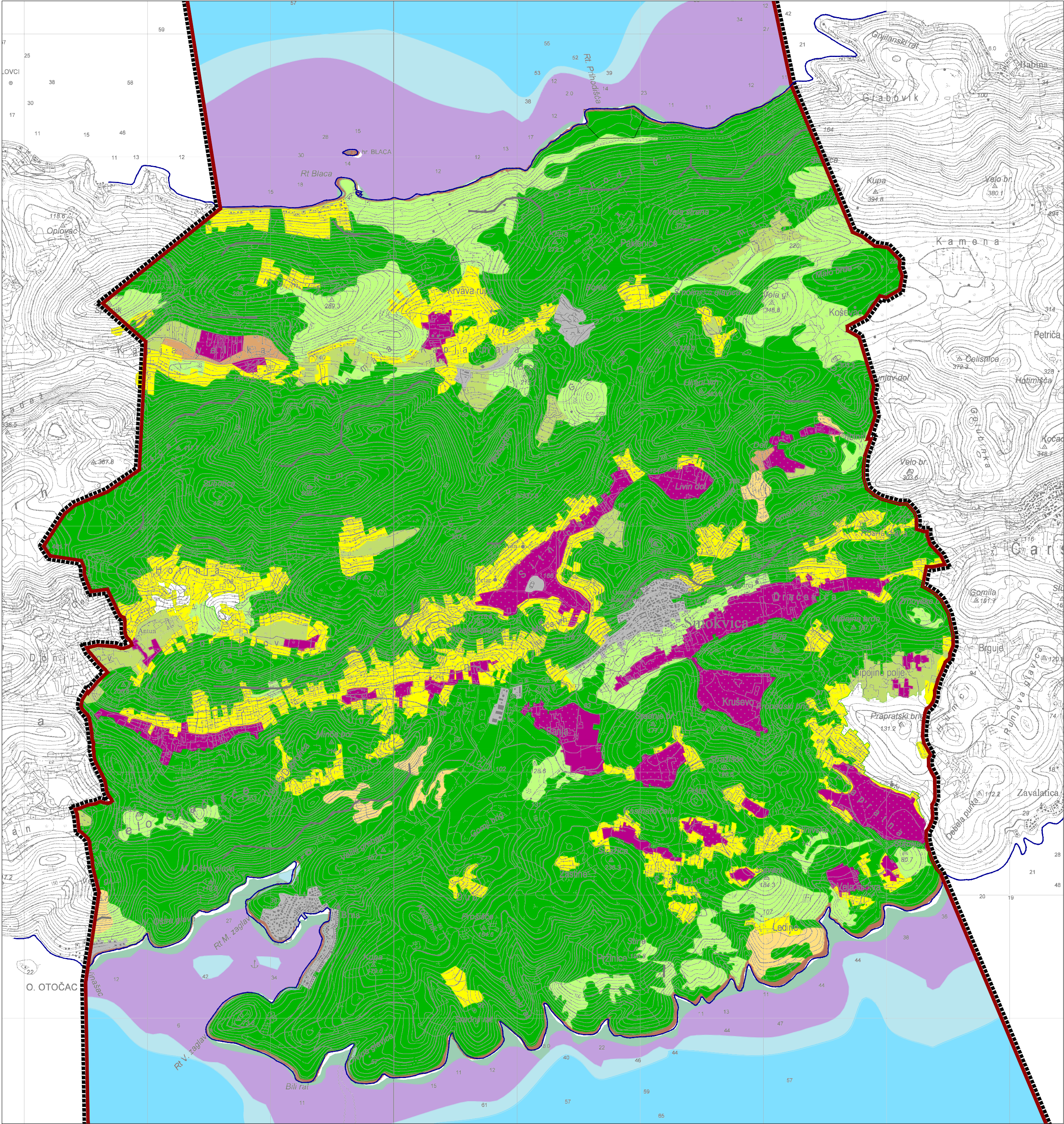
(5) Obuhvati predviđenih urbanističkih planova uređenja utvrđeni su na kartografskom prikazu 3b: „Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora - uvjeti, ograničenja, posebne mjere i planovi“, a prikaz neuređenih dijelova građevinskih područja za koje je obvezna izrada urbanističkih planova uređenja dan je na kartografskim prikazima serije 4: „Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja”.

9.2. PRIMJENA POSEBNIH RAZVOJNIH I DRUGIH MJERA

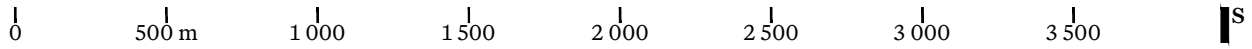
POSEBNE RAZVOJNE MJERE

Članak 117.

(1) Planom se za područje obuhvata ne određuju dodatne, posebne razvojne mjere.

- Granice*
- graničnica obuhvata Plana /
graničnica Općine Smokvica
 - obalna crta
- Kopnena staništa*
- C.3.6.1. Eu- i stenomediterranski
kamenjarski pašnjaci rašice
 - D.3.4.2. Istočnojadranski bušice
 - E. Šume
 - F.4.1. Površine stjenovitih obala pod halofitima
 - I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine
 - I.2.1. Mozaici kultiviranih površina
 - I.5.2. Maslinici
 - I.5.3. Vinogradi
 - J. Izgrađena i industrijska staništa
- Stijene / točila*
- B.1.4.2./B.2.2. Dalmatinske vapnenačke stijene /
Ilirsko-jadranska, primorska točila
- Morska staništa*
- G.3.5. Naselja posidonije
 - G.3.6. Infralitoralna čvrsta dna i stijene
 - G.4.1. Cirkalitoralni muljevi
 - G.4.2. Cirkalitoralni pijesci

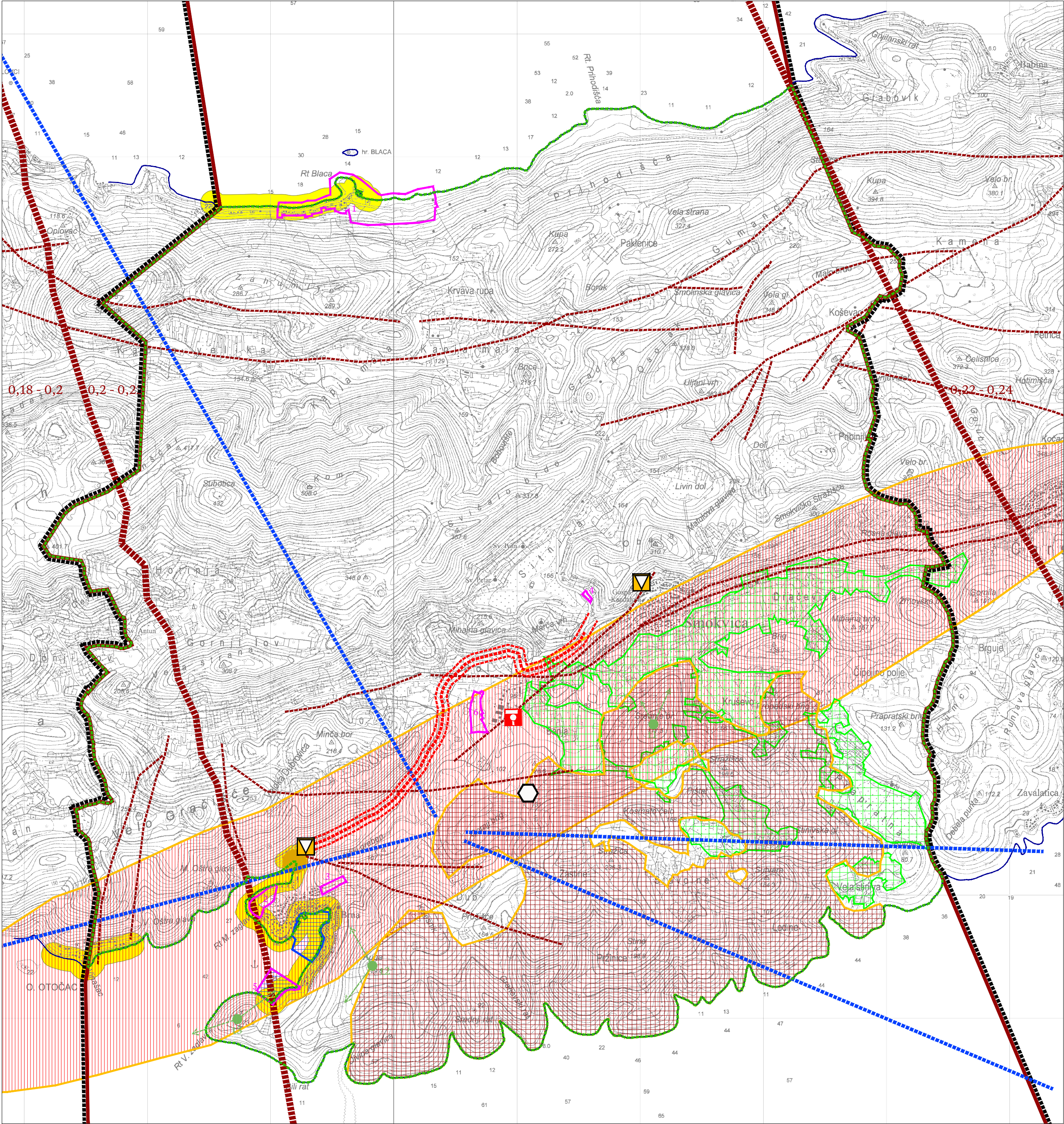

TRANSFORMACIJA
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE SMOKVICA

OBRAZLOŽENJE - PRILOG
1. PRENESENE TEME - STANIŠTA

Mjerilo priloga:

1 : 25 000

Granice

granica obuhvata Plana /
granica Općine Smokvica

obalna crta

Promet

Cestovni promet

benzinska postaja

moćući ili alternativni koridor
(trasa) cesta (koridor za istraživanje)

Zračni promet

zračni put
- međunarodni i domaći zračni promet

Pošta

jedinica poštanske mreže

Vodnogospodarski sustav – navodnjavanje

zone pogodne za navodnjavanje

Područja posebnih ograničenja u korištenju

točke i potezi značajni za panoramske
vrijednosti krajolika

t1 Vizura na naselje Smokvicu sa Srednjeg brda
t2 Vizura na Brnu s kote Kupa
t3 Vizura na uvalu Brna s kote 74 rta Zaglav

Uvjeti korištenja

Područja posebnih ograničenja u korištenju

Tlo

potresno područje
- gravitacijsko ubrzanje

seizmotektonski aktivno područje

peleoidi

zajedničko lovište

Vode i more

lučko područje luke otvorene za javni promet

**Područja primjene
posebnih mjera uređenja i zaštite**

Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja

Sanacija

opožareno šumsko stanište
- rekultiviranje

područje ugroženo bukom

napušteno odlagalište otpada

područje 100 m od obale na
kojem je evidentirana gradnja

predviđeni obuhvat
urbanističkog plana uređenja

1 UPU "Blaca"
2 UPU "TL Punta Zaglav"
3 UPU "Brna istok"
4 UPU "Grobље"
5 UPU "LN Brna"
6 UPU "SRC Smokvica"

0 500 m 1 000 1 500 2 000 2 500 3 000 3 500

1 s

TRANSFORMACIJA
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE SMOKVICA

OBRASLOŽENJE - PRILOG
2. PRENESENE TEME - OSTALO

Mjerilo priloga: 1 : 25 000